

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2014–2015)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2015

Statsbudsjettet

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2014–2015)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2015

Statsbudsjettet

Innhold

1	Hovedtrekk og prioriteringer i budsjettet for 2015	7			
1.1	Hovedtrekk	7			
1.2	Hovedprioriteringer i 2015	8			
2	Nærmere om budsjettforslaget	12			
2.1	Hovedtall i statsbudsjettet	12			
2.2	Statsbudsjettets inntekter og utgifter utenom petroleumsvirksomhet og lånetransaksjoner	13			
2.2.1	Inntekter	15			
2.2.2	Utgifter	15			
2.3	Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov	16			
2.4	Oversikt over utgifter under de ulike departementene	16			
2.4.1	Innledning	16			
2.4.2	Utenriksdepartementet	17			
2.4.3	Kunnskapsdepartementet	18			
2.4.4	Kulturdepartementet	19			
2.4.5	Justis- og beredskapsdepartementet	20			
2.4.6	Kommunal- og moderniseringsdepartementet	21			
2.4.7	Arbeids- og sosialdepartementet ..	23			
2.4.8	Helse- og omsorgsdepartementet	25			
2.4.9	Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	26			
2.4.10	Nærings- og fiskeridepartementet	27			
2.4.11	Landbruks- og matdepartementet	29			
2.4.12	Samferdselsdepartementet	29			
2.4.13	Klima- og miljødepartementet	31			
2.4.14	Finansdepartementet	32			
2.4.15	Forsvarsdepartementet	33			
2.4.16	Olje- og energidepartementet	34			
2.4.17	Ymse utgifter og inntekter	34			
2.5	Folketrygdens utgifter og inntekter	34			
2.5.1	Folketrygdens finansieringsbehov	37			
2.6	Forslag til vedtak	37			
3	Gruppering av budsjettets inntekter og utgifter etter art ..	38			
3.1	Budsjettets samlede inntekter og utgifter	38			
3.2	Gruppering av statsbudsjettets inntekter	39			
3.2.1	Statsbudsjettets driftsinntekter (postene 1-29)	39			
3.2.2	Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)	41			
3.2.3	Overføringer fra andre (postene 50-89)	42			
3.2.4	Tilbakebetalinger mv. (postene 90-99)	44			
3.3	Gruppering av budsjettets utgifter	44			
3.3.1	Driftsutgifter (postene 1-29)	44			
3.3.2	Nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)	46			
3.3.3	Overføringer til andre (postene 50-89)	46			
3.3.4	Utlån, statsgjeld mv. (postene 90-99)	47			
3.4	Petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter	48			
3.4.1	Oversikt over petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter ...	48			
3.4.2	Statens pensjonsfond	50			
3.5	Oppsummering. Saldering av statsbudsjettet og finansieringsbehov	51			
4	Utviklingstrekk på statsbudsjettets utgiftsside i perioden 2009-2015	53			
4.1	Innledning	53			
4.2	Samlet utgiftsvekst for statsbudsjettet	54			
4.3	Realvekst i statsbudsjettets utgifter på politikkområder	55			
4.4	Utgiftsutviklingen i folketrygden – realvekst	60			
4.5	Utviklingen i bevilgninger til forskning over statsbudsjettet	64			
5	Flerårige budsjettkonsekvenser 2016-2018	66			
5.1	Bakgrunn	66			
5.2	Grunnlaget for beregning av flerårige budsjettkonsekvenser	66			
5.3	Nærmere om bevilgningstyper	66			
5.4	Budsjettkonsekvenser 2016-2018 .	67			
5.5	Større planer og satsinger mv. som ikke inngår i budsjettframskrivingene	76			
6	Gjennomføringen av innværende års budsjett	77			
6.1	Anslag på regnskap for 2014	77			

6.1.1	Statsbudsjettets inntekter	77	Nærings- og fiskeridepartementet	123
6.1.2	Statsbudsjettets utgifter	77	Landbruks- og matdepartementet	125
6.1.3	Folketrygdens inntekter, utgifter og finansieringsbehov	79	Samferdselsdepartementet	127
6.1.4	Petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter	79	Klima- og miljødepartementet	130
6.1.5	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	80	Finansdepartementet	132
6.2	Statsregnskapet medregnet folketrygden for første halvår 2014	81	Forsvarsdepartementet	134
6.2.1	Statsbudsjettets inntekter og utgifter	81	Olje- og energidepartementet	135
6.2.2	Petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter	82	Ymse utgifter	137
6.2.3	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	83	Statsbankene	137
7	Omtale av særskilte saker	84	Statlig petroleumsvirksomhet	138
7.1	Innføring av avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform	84	Statens forretningsdrift	138
7.2	Nøytral merverdiavgift i statlig sektor	84	Folketrygden	139
7.2.1	Innføring av nettoføringsordning for ordinære statlige forvaltnings- organ	85	Statens pensjonsfond utland	142
7.2.2	Praktisk gjennomføring	86	Inntekter under departementene	143
7.3	To ekspertutvalg	87	Inntekter fra statlig petroleums- virksomhet	154
7.4	Ny regnskapsinformasjon i staten	87	Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.	154
7.5	Ny standard for årsrapporter fra statlige virksomheter	88	Skatter og avgifter	155
7.6	Obligatoriske regnskaps- standarder i staten	88	Renter og utbytte mv.	157
7.7	Nettoføring av standardrefusjoner	89	Folketrygden	158
7.8	Innstramming i bruken av merinntektsfullmakter	89	Statens pensjonsfond utland	158
			Statslånemidler	159
			Vedlegg 1	
			Oversikt over utgifter og inntekter i statsbudsjettet for budsjetterminen 2015.....	202
			Vedlegg 2	
			Statsbudsjettet	204
			Vedlegg 3	
			Bevilgningsregnskapet	214
			Vedlegg 4	
			Virksomheter med særskilte fullmakter (nettobudsjetterte forvaltningsorganer)	218
			Vedlegg 5	
			Bestillingsfullmakt, tilsagnsfullmakt og garantifullmakt	224
	Forslag			
	til vedtak om statsbudsjettet for			
	budsjettåret 2015	93		
	Det kongelige hus	94		
	Regjering	94		
	Stortinget og underliggende institusjoner .	94		
	Høyesterett	95		
	Utenriksdepartementet	95		
	Kunnskapsdepartementet	98		
	Kulturdepartementet	102		
	Justis- og beredskapsdepartementet	105		
	Kommunal- og moderniserings- departementet	109		
	Arbeids- og sosialdepartementet	113		
	Helse- og omsorgsdepartementet	116		
	Barne-, likestillings- og inkluderings- departementet	120		

Tabelloversikt

<p>Tabell 2.1 Hovedtall i statsbudsjettet og Statens pensjonsfond utenom lånetransaksjoner 13</p> <p>Tabell 2.2 Statsbudsjettets inntekter og utgifter utenom petroleumsvirksomhet og lånetransaksjoner 14</p> <p>Tabell 2.3 Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov 16</p> <p>Tabell 2.4 Folketrygdens utgifter 35</p> <p>Tabell 3.1 Statsbudsjettets inntekter 39</p> <p>Tabell 3.2 Statsbudsjettets utgifter 39</p> <p>Tabell 3.3 Driftsinntekter (postene 1-29) ... 40</p> <p>Tabell 3.4 Renter, avskrivninger og avsetninger til investeringsformål i 2015 for statens forretningsdrift 41</p> <p>Tabell 3.5 Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30-49) 41</p> <p>Tabell 3.6 Overføringer fra andre (postene 50–89) 42</p> <p>Tabell 3.7 Utbytte fra statlig eide selskaper 43</p> <p>Tabell 3.8 Tilbakebetalinger mv., (postene 90-99) 44</p> <p>Tabell 3.9 Driftsutgifter (postene 1-29) 45</p> <p>Tabell 3.10 Nybygg, anlegg mv. (postene 30-49) 46</p> <p>Tabell 3.11 Overføringer til andre (postene 50-89) 47</p> <p>Tabell 3.12 Utlån, statsgjeld mv. (postene 90-99) 48</p> <p>Tabell 3.13 Inntekter fra petroleumsvirksomheten 49</p> <p>Tabell 3.14 Utgifter til petroleumsvirksomheten 49</p> <p>Tabell 3.15 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten 50</p> <p>Tabell 3.16 Statens pensjonsfond. Inntekter og utgifter 2014-2015 51</p> <p>Tabell 3.17 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov 52</p> <p>Tabell 4.1 Bevilgninger over statsbudsjettet i mrd. kroner fordelt på politikkområder i nominelle priser og gjennomsnittlig årlig realvekst .. 55</p> <p>Tabell 4.2 Utviklingen i folketrygdens utgifter etter stønadstype 2009-2015. Realvekst i mill. 2015-kroner 61</p>	<p>Tabell 4.3 Bevilgninger til FoU over statsbudsjettet fordelt på departement. Mill. kroner. 65</p> <p>Tabell 5.1 Flerårige budsjettkonsekvenser, endringer i forhold til Gul bok 2015, utgifter 67</p> <p>Tabell 5.2 Flerårige budsjettkonsekvenser etter utgiftsart 2016-2018. Endringer i forhold til Gul bok 2015 68</p> <p>Tabell 5.3 Flerårige budsjettkonsekvenser, utgifter 2016-2018. Endringer i forhold til Gul bok 2015 69</p> <p>Tabell 5.4 Flerårige budsjettkonsekvenser, inntekter 2016–2018. Endringer i forhold til Gul bok 2015 75</p> <p>Tabell 6.1 Statsbudsjettets inntekter 77</p> <p>Tabell 6.2 Statsbudsjettets utgifter 78</p> <p>Tabell 6.3 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten 79</p> <p>Tabell 6.4 Statens pensjonsfond. Inntekter og utgifter 2014 80</p> <p>Tabell 6.5 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov 81</p> <p>Tabell 6.6 Statsbudsjettets inntekter 82</p> <p>Tabell 6.7 Statsbudsjettets utgifter 82</p> <p>Tabell 6.8 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten 83</p> <p>Tabell 6.9 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov 83</p> <p>Tabell 7.1 Oversikt over ordinære statlige forvaltningsorgan som foreløpig holdes utenfor ordningen med nøytral merverdiavgift 86</p> <p>Vedlegg 2</p> <p>Tabell 2.1 Hovedtallene i statsbudsjettet for perioden 2009-2015 204</p> <p>Tabell 2.2 Samlede utgifter etter departement 2009 -2015 205</p> <p>Tabell 2.3 Driftsutgifter (postene 1-29) etter departement 2009-2015 206</p> <p>Tabell 2.4 Nybygg, anlegg mv. (postene 30-49) etter departement 2009-2015 207</p> <p>Tabell 2.5 Overføringer til andre (postene 50-89) etter departement 2009-2015 208</p> <p>Tabell 2.6 Utlån, gjeldsavdrag mv. (postene 90-99) etter departement 2009-2015 209</p>
---	--

Tabell 2.7	Skatter og avgifter i perioden 2009-2015	210
Tabell 2.8	Samlede inntekter i perioden 2009-2015	211
Tabell 2.9	Vedtatt budsjett 2014 (des.2013). Utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer.	212
Tabell 2.10	Forslag for 2015. Utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer	213

Vedlegg 3

Tabell 3.1	Utgifter og inntekter i bevilgningsregnskapet pr. 1. halvår 2014	214
Tabell 3.2	Bevilgningsregnskapet for 1. halvår 2013 og 2014	216

Vedlegg 4

Tabell 4.1	Utgifter og inntekter fordelt etter art	218
Tabell 4.2	Inntekter etter inntektskilde	220
Tabell 4.3	Forholdet mellom kontantbeholdning, påløpte kostnader og avsetninger pr. 31.12	221
Tabell 4.4	Oversikt over nettobudsjetterte virksomheter	223

Vedlegg 5

Tabell 5.1	Oversikt over bestillingsfullmakter og tilsagnsfullmakter	224
------------	---	-----

Figuroversikt

Figur 4.1	Reell, underliggende utgiftsvekst på statsbudsjettet, prosentvis vekst. Regnskap 2009-2013. Anslag på regnskap 2014. Gul Bok 2015.....	54
Figur 4.2	Årlig gjennomsnittlig realvekst på politikkområder i perioden 2009-2013 og fra 2013 til 2015.....	57
Figur 4.3	Statsbudsjettets utgifter i 2015, mrd. kroner.....	58
Figur 4.4	Realvekst i utgiftene til utvalgte formål 2007-2015. Indeksert slik at 2007=100	63
Figur 4.5	Andel av regnskapsførte utgifter til folketrygden i 2013 (2015-kroner)	64

Oversikt over bokser

Boks 2.1	Veksten i statsbudsjettets utgifter	15
Boks 3.1	Statsbudsjettets inndeling	38
Boks 4.1	Rammeoverføringer til kommuneforvaltningen	53
Boks 4.2	Datagrunnlaget for beregningene.....	54

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2014–2015)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2015

Statsbudsjettet

*Tilråding fra Finansdepartementet 26. september 2014,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Hovedtrekk og prioriteringer i budsjettet for 2015

1.1 Hovedtrekk

Norge er et land med store muligheter. Vi har en åpen økonomi, en høyt utdannet befolkning og store naturressurser. På lang sikt er det særlig vekstevnen i fastlandsøkonomien som bestemmer velferdsutviklingen i Norge. Da er det en utfordring at mange står utenfor arbeidslivet og at veksten i produktiviteten er lavere enn før. Regjeringen vil derfor særlig prioritere tiltak som fremmer verdiskaping og økt produktivitet i norsk økonomi. Regjeringen vil bidra til å skape et robust og mangfoldig næringsliv. Regjeringen løser viktige oppgaver i dag, og ruster Norge for fremtiden.

For 2015 ventes en moderat vekst i fastlandsøkonomien på rundt 2 pst. Det er om lag på linje med fjoråret, men litt lavere enn gjennomsnittet de siste fire tiårene. Veksten i sysselsettingen holder seg oppe, og ledigheten er lav. Etter flere år med høy aktivitet i oljenæringen, ventes etterspørselen å gå markert ned til neste år. Omslaget i

etterspørselen fra oljenæringen vil kreve omstillinger. Framover viser utsiktene en litt svakere vekst i norsk økonomi. Aldringen av befolkningen og en noe svakere utvikling i produktiviteten ventes å trekke veksten ned.

Den offentlige pengebruken skal tilpasses situasjonen i økonomien. Regjeringen foreslår å bruke 163,7 mrd. kroner av oljeinntektene i 2015. Dette innebærer en økt bruk av oljeinntekter som svarer til om lag ½ pst. av trend-BNP for Fastlands-Norge. Det tilsvarer 3,0 pst. av Statens pensjonsfond utland ved inngangen til året, opp fra 2,8 pst. i 2014.

Regjeringen legger vekt på *hvordan* oljepengene brukes. Stortinget har understreket at økningen i bruken av petroleumsinntekter bør rettes inn mot tiltak som kan øke produktiviteten, og dermed vekstevnen, i økonomien. Satsing på infrastruktur, utdanning og forskning er viktig for å få en mer velfungerende økonomi. Brede skatte-

lettelser kan stimulere til sparing og høyere arbeidstilbud.

Regjeringens tilleggsproposisjon for 2014 innebar en ny retning i budsjettpolitikken. Dette følges opp i Regjeringens budsjettforslag for 2015:

- Landet bygges ved et kraftig løft for *samferdsel*.
- *Helseområdet* styrkes betydelig.
- Det foreslås en stor satsing på *kunnskap* for å gi muligheter for alle og bedre konkurransekraften.
- Hverdagen trygges og beredskapen styrkes gjennom forslag om økte midler til *justissektoren*.
- *Kommunene* gis mulighet til å tilby flere og bedre tjenester.

Regjeringen vil forvalte skattebetalernes penger med respekt og motarbeide sløsing med offentlige midler. Regjeringen innfører derfor en reform for avbyråkratisering og effektivisering i 2015 som skal gi insentiver til mer effektiv drift. Kravet om mindre byråkrati og mer igjen for pengene vil frigjøre ressurser til prioriterte formål.

1.2 Hovedprioriteringer i 2015

Samferdsel

Regjeringen vil forbedre og fornye landets transportinfrastruktur. Dette er en sentral del av Regjeringens arbeid for økt verdiskaping, og vil redusere transportkostnadene, styrke konkurranseevnen for næringslivet og legge til rette for et velfungerende bo- og arbeidsmarked over hele landet.

Regjeringen vil øke bevilgningene til utbygging av veg og kollektivtransport ut over den økonomiske rammen i Nasjonal Transportplan 2014–2023 og redusere bompengandelen i nye vegprosjekter. Regjeringen legger opp til gradvis å trappe opp bevilgningene til transportinfrastruktur. Budsjettforslaget legger opp til bedre forvaltning av eksisterende infrastruktur gjennom mer ressurser til drift og vedlikehold. Vedlikeholdsetterslepet på veg reduseres for første gang på flere tiår. Samtidig foreslås det en betydelig vekst i investeringer på veg, jernbane og kystområdet.

Regjeringens budsjettforslag innebærer en betydelig økning av bevilgningene til samferdselsformål. Regjeringen foreslår å bevilge 54,6 mrd. kroner (eksklusive lånetransaksjoner) på Samferdselsdepartementets budsjett. Dette er en økning på om lag 5 mrd. kroner, eller 10 pst., fra 2014. Regjeringen foreslår i tillegg 40 mrd. kroner i kapitalinnskudd til infrastrukturfondet. Sammen med tidligere innskudd vil fondet med dette være

på til sammen 70 mrd. kroner. Fondet bidrar til forutsigbar finansiering av samferdselsinfrastruktur.

Regjeringen mener samtidig at samferdselspolitikk handler om mer enn bevilgninger. Regjeringen arbeider med en gjennomgripende reform av samferdselssektoren. Det overordnede målet er økt effektivitet og større samfunnsøkonomisk lønnsomhet samlet sett i transportsektoren, med en finansiering innenfor de rammene handlingsregelen setter. I reformarbeidet legges det vekt på helhetlige løsninger for transportsektoren. Det må legges til rette for økt konkurranse i flere deler av sektoren, og det må stilles krav til økt produktivitet og effektivitet. Regjeringen legger opp til å etablere et utbyggingsselskap for veg i løpet av 2015. Utbyggingsselskapet skal bygge ut mer helhetlig enn i dag, og dermed gi mer effektiv ressursbruk. De mest samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjektene skal få større vekt. Regjeringen har identifisert tre vegprosjekter som skal vurderes gjennomført med bruk av offentlig-privat samarbeid (OPS) som strategi for gjennomføring. Innkrevningen av bompenger bør bli mer kostnadseffektiv. Målet er at mer av pengene som blir betalt i bompenger, skal gå til selve prosjektene og mindre til å betale for finansiering av lån. Regjeringen vil også reformere jernbanesektoren, slik at den får en bedre styringsstruktur, en mer forretningsmessig organisasjonsform, bedre kunderetting og tydeligere mål.

Helse

Regjeringens mål er at alle skal ha tilgang til likeverdige helsetjenester av god kvalitet. Gjennom økte bevilgninger, klare prioriteringer og nye løsninger viser Regjeringen at den prioriterer helse- og omsorgssektoren.

Forskning og analyser viser at det er gode resultater på en rekke områder i norsk helsetjeneste. Kompetente ansatte bidrar til god kvalitet. Samtidig trengs forbedringer. Bedre organisering, effektivitet og kommunikasjon må til for at økte ressurser også skal gi bedre resultater. Gjennom plan- og reformarbeid gjennomgår nå Regjeringen store deler av sektoren. Regjeringen starter i 2015 innføringen av fritt behandlingsvalg. Reformen skal redusere ventetidene, øke valgfriheten for pasientene og bidra til at de offentlige sykehusene blir mer effektive. Regjeringen vil også legge fram viktige dokumenter for Stortinget, som nasjonal helse- og sykehusplan, melding om primærhelsetjenesten, opptrappingsplan på rusfeltet, ny folke-

helsemelding og melding om legemiddelpolitikken.

Regjeringen vil ikke at pasienter skal måtte vente unødvendig og uten medisinsk begrunnelse. I budsjettet for 2015 foreslås det derfor økte bevilgninger til mer pasientbehandling i sykehusene. Budsjettforslaget gir rom for en vekst i aktiviteten på om lag 2,15 pst. inkludert fritt behandlingsvalg. Sammenlignet med tidligere år er dette en høy vekst. Veksten omfatter behandling innen somatikk, psykisk helsevern, rus og rehabilitering. I tillegg foreslår Regjeringen å gi investeringslån til sykehusutbygging i Tønsberg og videre utbygging av nytt barne- og ungdomsenter ved Haukeland universitetssjukehus.

Regjeringen vil bedre tilbudet til personer med rusproblemer og personer med psykiske lidelser. Bevilgningene øker i spesialisthelsetjenesten, og helseregionene er instruert om å prioritere tverrfaglig spesialisert rusbehandling og psykisk helsevern. Mange av tilbudene til personer med rus- og psykiske problemer gis i kommunene. Regjeringen legger til rette for bedre kommunale tjenester gjennom økningen i kommunenes frie inntekter. I budsjettet for 2015 er 200 mill. kroner av veksten i kommunenes frie inntekter begrunnet i en satsing på rus og psykisk helse. Like mye er begrunnet i en satsing på helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

Det legges samtidig til rette for bedre omsorgstjenester. Omsorgstjenesten skal bidra til at hver enkelt får mulighet til å leve et aktivt og godt liv. Det legges til rette for at eldre kan bo lenger hjemme og leve aktive og selvstendige liv med tilpassede tjenester. Omsorgstjenestene er i hovedsak kommunenes ansvar, og Regjeringens forslag til vekst i frie inntekter gir rom for økt velferd for brukerne av disse tjenestene. I tillegg legger Regjeringen til rette for utbygging av flere heldøgns omsorgsplasser og flere plasser til dagaktivitetstilbud for demente. Regjeringen foreslår at brukere med stort behov får en rettighet til brukerstyrt personlig assistanse. Regjeringen vil ta initiativ til en forsøksordning med statlig finansiering av omsorgstjenesten.

Kunnskap

Regjeringen har høye ambisjoner for Norge som kunnskapsnasjon. Høy kvalitet i alle ledd fra barnehage og skole til høyere utdanning og forskning skal gi kompetente arbeidstagere og gode forutsetninger for verdiskaping og velferd.

På barnehageområdet ønsker Regjeringen å bedre kvaliteten gjennom å utdanne flere peda-

goger og gi mer etter- og videreutdanning til de ansatte. Regjeringen ønsker også redusert ventetid for barnehageplass for barn født 1. september eller senere og foreslår derfor økt bevilgning til mer fleksibelt barnehageopptak. Regjeringen foreslår å bedre den sosiale profilen på foreldrebetalingen i barnehager. Maksimalprisen øker med 100 kroner i måneden reelt, men det innføres et nasjonalt minstekrav til redusert foreldrebetaling for familier med lav inntekt.

Nøkkelen til å løfte kunnskapsnivået til elevene i norsk skole er å satse på kompetansen til lærerne. Regjeringen foreslår en ytterligere økt satsing på videreutdanning for lærere. Det prioriteres midler til 1 500 nye studieplasser til videreutdanning. Totalt vil det være 5 050 plasser til videreutdanning for lærere i 2015 innenfor strategien. Dette er 3 200 flere plasser enn budsjettforslaget for 2014 fra regjeringen Stoltenberg II ga rom for. For å bidra til et bedre skolemiljø for elevene og lærerne foreslår Regjeringen å øke investeringsrammen i rentekompensasjonsordningen for skole- og svømmeanlegg med 3 mrd. kroner. Regjeringen vil stimulere til at kommunene tar et ansvar for å forbedre ferdigheter og kunnskaper i realfag gjennom en ordning med realfagskommuner.

Som en del av Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2015-2024 foreslås det midler til å utvikle flere verdensledende fagmiljøer blant våre høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner. Deltakelsen i EUs forsknings- og innovasjonsprogram er viktig i den sammenheng, og Regjeringen foreslår økt bevilgning til ulike stimulerings tiltak for å øke deltakelsen i Horisont 2020. Det foreslås også midler til nye rekrutteringsstillinger innenfor helse- og sosialfag, lærerutdanning og ingeniøruddanning.

Regjeringen ønsker en mer formålstjenlig struktur i universitets- og høgskolesektoren, med solide fagmiljøer, utdanninger av høy kvalitet og en sektor som bruker ressursene mer effektivt. Det foreslås å øke bevilgningen for å stimulere til samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og sammenslåing.

Regjeringen er opptatt av at offentlige støtteordninger skal være målrettede. Regjeringen foreslår derfor endringer i vilkårene for rett til grunnstipend og bostipend til videregående opplæring. Endringene i grunnstipendet er beregnet å gi en betydelig innsparing ved at antall mottakere går ned. Samtidig økes grunnstipendet noe for de som fortsatt vil være støtteberettigede. Dette innebærer en spissing av ordningen mot de som forutsettes å ha størst behov.

Gode studentvelferdstilbud er viktig for å kunne ta høyere utdanning. Regjeringen foreslår derfor igjen å øke kjøpekraften til studentene ved å styrke basisstøtten. Regjeringen ønsker også at det skal bygges flere studentboliger. Budsjettforslaget legger til rette for bygging av om lag 1 500 nye studentboliger i 2015.

Justis og beredskap

Regjeringen vil ha et tryggere samfunn. God og effektiv saksflyt i straffesakskjeden bidrar til økt trygghet for den enkelte i hverdagen. Det legges til rette for å oppbemanne politiet med inntil 350 nye stillinger slik at antallet nye og ledige stillinger i politiet øker tilsvarende antallet studenter som består Politihøgskolen. Dette vil blant annet bidra til et mer operativt og synlig nærpoliti med kapasitet til å forebygge, etterforske og påtale kriminelle handlinger. Regjeringens forslag innebærer at det ansettes flere påtalejurister, bemanningen i den høyere påtalemyndigheten økes og det etableres flere stillinger i domstolene. Samlet bidrar tiltakene til større kapasitet og balanse i hele straffesakskjeden.

Effektiv saksflyt i straffesakskjeden forutsetter også at soningskapasiteten utvides. Regjeringen vil etablere nye lukkede fengselsplasser i Kongsvinger, Hustad, Bergen og Bodø. Regjeringen vil også inngå et samarbeid med Nederland om midlertidig leie av fengselskapasitet. For å bedre barn og unges forhold under frihetsberøvelse foreslår Regjeringen å etablere en ny ungdomsenhet på Østlandet.

I Politianalysen er det anbefalt å reformere politiet for å få mer politikraft ut av ressursene. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til politiet med 150 mill. kroner til reformarbeidet.

En god straffeprosess bidrar til kvalitet, effektivitet og rettssikkerhet i strafferettspleien. Regjeringen vil ha en ny straffeprosesslov bedre tilpasset vår tid og har nedsatt et lovutvalg.

Asylinstituttet er ment å gi beskyttelse til mennesker som er truet og skal derfor ikke misbrukes. Budsjettforslaget legger til rette for å øke antallet tvangsreturer og assisterte returer slik at til sammen 10 100 personer sendes ut. Politiets utlendingsinternat på Trandum foreslås utvidet med ny modul, og et nytt utreiseseenter på Oslo lufthavn settes i drift. Samlet vil disse tiltakene bidra til flere og raskere returer av personer uten lovlig opphold i Norge.

Landet må gjøres bedre i stand til å håndtere framtidige kriser. Responstiden for helikopterberedskapen på Rygge og Bardufoss foreslås redu-

sert, slik at helikoptrene raskere kan bistå politiet når det er behov for det. Trusselbildet mot Norge er skjerpet. Som en konsekvens av dette foreslår Regjeringen å øke kapasiteten i PST og livvaktjenesten gjennom bedre IKT-systemer, økt bemanning og større spaningskapasitet. Videre vil planlegging og prosjektering av nytt beredskapssenter for politiets nasjonale ressurser fortsette i 2015.

Det foreslås 1,9 mrd. kroner til utbyggingen av Nødnett og 0,5 mrd. kroner til anskaffelsen av nye redningshelikoptre. Nødnett vil bli utbygget i hele landet i 2015, og nye redningshelikoptre vil være på plass i 2020. Tiltakene bidrar til bedre beredskap i hele landet.

Det er nødvendig å sikre departementslokalene bedre. Det foreslås blant annet å etablere en sikker teknisk infrastruktur i regjeringskvartalet.

Kommunene

En robust og forutsigbar kommuneøkonomi er viktig for at kommunene skal kunne ivareta sine oppgaver. Regjeringens forslag til kommuneopplegg for 2015 legger til rette for at kommunene og fylkeskommunene kan tilby flere og bedre tjenester. Opplegget gir rom for økt velferd for pleietrengende, et mer tilgjengelig barnehagetilbud og mer kunnskap i skolen. Regjeringen mener samtidig at det er rom for mer effektiv ressursbruk i sektoren. Dersom kommunene og fylkeskommunene klarer å effektivisere, vil tjenestetilbudet kunne styrkes ut over det som følger av inntektsveksten.

Regjeringens forslag til kommuneopplegg for 2015 innebærer en realvekst i samlede inntekter på 6,2 mrd. kroner regnet fra anslått inntektsnivå i 2014 i Revidert nasjonalbudsjett 2014. Veksten er 1,2 mrd. kroner høyere enn øvre grense i det varslede vekstintervallet på 4½ til 5 mrd. kroner i Kommuneproposisjonen 2015. Av den samlede inntektsveksten er 4,4 mrd. kroner frie inntekter.

Veksten i frie inntekter må ses i sammenheng med kommunesektorens merutgifter til befolkningsutviklingen. Det anslås at den delen av disse utgiftene som må dekkes av frie inntekter, utgjør 2,1 mrd. kroner.

Innenfor veksten i frie inntekter er enkelte formål særskilt ivaretatt. Av veksten for kommunene begrunnes 200 mill. kroner med en styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten, 200 mill. kroner med kommunale tjenester innenfor rus og psykisk helse og 100 mill. kroner med et mer fleksibelt barnehageopptak. Av veksten i fylkeskommunenes frie inntekter begrunnes 200 mill. kroner med opprusting og fornying av fylkesvegene

og 125 mill. kroner med tapskompensasjon i forbindelse med omleggingen av inntektssystemet. Veksten i frie inntekter er høyere enn det som er nødvendig for å dekke disse formålene, og anslåtte demografi- og pensjonskostnader.

I tillegg til veksten i frie inntekter legger Regjeringen til rette for flere og bedre tjenester innenfor en rekke kommunale ansvarsområder. Innenfor de kommunale helse- og omsorgstjenestene foreslår Regjeringen bl.a. 300 mill. kroner til brukerstyrt personlig assistanse og at det kan gis tilsagn om 2 500 plasser innenfor investerings-tilskuddet til sykehjemsplasser og omsorgsboliger.

Regjeringen foreslår 112 mill. kroner til innføring av et nasjonalt minstekrav til redusert foreldrebetaling i barnehagen for familier med lav inntekt.

Innen skolesektoren foreslår Regjeringen en investeringsramme på 3 mrd. kroner innenfor ren-

tekompensasjonsordningen for skole- og svømmeanlegg.

Innenfor fylkeskommunenes ansvarsområder foreslår Regjeringen 272 mill. kroner til bedret sikkerhet i tunneller. I tillegg foreslår Regjeringen en investeringsramme på 3 mrd. kroner innenfor rentekompensasjonsordningen for fylkesveger.

Regjeringen er opptatt av langsiktig bærekraft og økonomisk robusthet i kommunesektoren. Rammene for kommunereformen ble lagt gjennom Stortingets behandling av Kommuneproposisjonen 2015. Regjeringens mål for reformen er gode og likeverdige tjenester, helhetlig og samordnet samfunnsutvikling, bærekraftige og økonomisk robuste kommuner og et styrket lokaldemokrati. For 2015 foreslår Regjeringen midler til prosessveiledere i hvert enkelt fylke som skal bidra til god koordinering og tilrettelegging av de regionale prosessene.

2 Nærmere om budsjettforslaget

2.1 Hovedtall i statsbudsjettet

Det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet

Bruken av oljeinntekter over statsbudsjettet måles ved *det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet*. I beregningen av underskuddet korrigeres det bl.a. for virkningene av økonomiske svingninger på skatter, avgifter, renter og ledighetstrygd. Endringen i dette underskuddet er et enkelt mål på budsjettets virkning på økonomien. Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2015 innebærer et strukturelt, oljekorrigeret budsjettunderskudd på 163,7 mrd. kroner. Bruken av oljeinntekter anslås 58,1 mrd. kroner lavere enn banen for forventet fondsavkastning (4-prosentbanen). Den betydelige avstanden må ses i sammenheng med sterk vekst i fondskapitalen. Målt som andel av anslått kapital i Statens pensjonsfond utland ved inngangen til 2015 utgjør underskuddet 3,0 pst.

Fra 2014 til 2015 ligger bruken av oljepenger an til å øke med 17,3 mrd. kroner. Det øker etterspørselen etter varer og tjenester med om lag ½ pst. av trend-BNP for Fastlands-Norge. Det er samme etterspørselsvirkning som Regjeringen la opp til for 2014 i tilleggsproposisjonen i fjor høst.

Det oljekorrigerede budsjettunderskuddet og Statens pensjonsfond

Det *oljekorrigerede budsjettunderskuddet* tilsvarende den *faktiske* overføringen av oljeinntekter til statsbudsjettet, som sørger for at statsbudsjettet går i balanse. I 2015 anslås dette underskuddet til 174,2 mrd. kroner. Forskjellen mellom det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet og det oljekorrigerede budsjettunderskuddet er nærmere forklart i Nasjonalbudsjettet 2015.

Det samlede overskuddet på statsbudsjettet og i Statens pensjonsfond anslås til 308,0 mrd. kroner i 2015. Overskuddet består av en netto avsetning i Statens pensjonsfond utland (statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten fratrukket overføringen til statsbudsjettet for å dekke det oljekorrigerede budsjettunderskuddet) og renteinntekter og utbytte i Statens pensjonsfond utland og Statens pensjonsfond Norge.

Den samlede kapitalen i Statens pensjonsfond ved utgangen av 2015 anslås til 6 206,1 mrd. kroner. Av dette er 6 014,5 mrd. kroner i Statens pensjonsfond utland, mens 190,7 mrd. kroner er i Statens pensjonsfond Norge. Utenlandsdelen av fondet anslås dermed å øke med 470,4 mrd. kroner, fra en anslått kapital på 5 545,0 mrd. kroner ved utgangen av 2014.

Tabell 2.1 Hovedtall i statsbudsjettet og Statens pensjonsfond utenom lånetransaksjoner

		Mrd. kroner		
		Saldert budsjett 2014	Gul bok 2015	Endring i pst.
1.	<i>Statsbudsjettets stilling</i>			
A	Statsbudsjettets inntekter i alt	1 293,0	1 328,9	2,8
A.1	Inntekter fra petroleumsvirksomhet	344,1	342,0	-0,6
A.2	Inntekter utenom petroleumsvirksomhet	948,9	987,0	4,0
B	Statsbudsjettets utgifter i alt	1 116,4	1 199,2	7,4
B.1	Utgifter til petroleumsvirksomhet	30,0	38,0	26,7
B.2	Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	1 086,4	1 161,2	6,9
	Statsbudsjettets oljekorrigerte overskudd (A.2-B.2)	-137,5	-174,2	26,7
+	Overført fra Statens pensjonsfond utland	137,5	174,2	26,7
=	Statsbudsjettets overskudd før lånetransaksjoner	0	0	-
2.	<i>Statens pensjonsfond</i>			
	Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet (A.1-B.1), overføres til Statens pensjonsfond utland	314,1	304,0	-3,2
-	Overført til statsbudsjettet	137,5	174,2	26,7
+	Renteinntekter og utbytte i Statens pensjonsfond	147,9	178,3	20,6
=	Overskudd i Statens pensjonsfond	324,5	308,0	-5,1
3.	<i>Statsbudsjettet og Statens pensjonsfond samlet</i>			
	Overskudd	324,5	308,0	-5,1

Kilde: Finansdepartementet

2.2 Statsbudsjettets inntekter og utgifter utenom petroleumsvirksomhet og lånetransaksjoner

Tabell 2.2 viser statsbudsjettets større inntekter og utgifter når petroleumsvirksomheten og lånetransaksjoner holdes utenom.

Tabell 2.2 Statsbudsjettets inntekter og utgifter utenom petroleumsvirksomhet og lånetransaksjoner

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Gul bok 2015	Endring i pst.
Statsbudsjettets inntekter (utenom petroleum)	948,9	987,0	4,0
Sum skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	893,0	919,8	3,0
<i>Skatt på formue og inntekt</i>	<i>249,3</i>	<i>259,2</i>	<i>4,0</i>
<i>Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift</i>	<i>287,8</i>	<i>301,7</i>	<i>4,8</i>
<i>Merverdiavgift</i>	<i>251,0</i>	<i>256,2</i>	<i>2,1</i>
<i>Avgifter på tobakk og alkohol</i>	<i>19,5</i>	<i>19,8</i>	<i>1,3</i>
<i>Avgift på bil, bensin mv.</i>	<i>50,7</i>	<i>47,7</i>	<i>-5,9</i>
<i>Elektrisitetsavgift</i>	<i>7,9</i>	<i>8,4</i>	<i>5,7</i>
<i>Tollinntekter</i>	<i>3,1</i>	<i>3,2</i>	<i>3,4</i>
<i>Andre avgifter</i>	<i>23,7</i>	<i>23,6</i>	<i>-0,3</i>
Inntekter av statens forretningsdrift	1,9	2,1	12,1
Renter og aksjeutbytte	27,9	31,6	13,4
Andre inntekter	26,1	33,4	28,0
Statsbudsjettets utgifter (utenom petroleum)	1 086,4	1 161,2	6,9
Sum folketrygden	384,2	418,6	9,0
<i>Alderspensjon</i>	<i>176,0</i>	<i>190,2</i>	<i>8,1</i>
<i>Sykepenges</i>	<i>38,2</i>	<i>39,6</i>	<i>3,7</i>
<i>Øvrige sosiale formål</i>	<i>113,2</i>	<i>127,6</i>	<i>12,8</i>
<i>Helsetjenester</i>	<i>26,6</i>	<i>29,0</i>	<i>9,1</i>
<i>Foreldrepenges</i>	<i>18,6</i>	<i>19,0</i>	<i>2,3</i>
<i>Arbeidsliv</i>	<i>11,7</i>	<i>13,2</i>	<i>12,8</i>
Rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner	151,0	152,7	1,2
Regionale helseforetak	118,6	131,7	11,1
Transport og kommunikasjon	49,1	54,1	10,1
Forsvaret	43,1	43,8	1,8
Høyere utdanning og fagskoler	30,7	32,3	5,3
Offisiell utviklingshjelp*	30,6	31,4	2,6
Barnetrygd og kontantstøtte	16,5	17,0	3,0
Politi og påtalemyndighet	14,8	15,3	3,5
Jordbruksavtalen	14,4	14,3	-0,8
Renter på statsgjeld	10,7	12,9	20,0
Andre utgifter	222,7	237,0	6,4
Oljekorrigert overskudd	-137,5	-174,2	26,7

* Den ODA-godkjente offisielle utviklingshjelpen inkluderer i tillegg midler til NORFUND (grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland) og utgifter til merverdiavgift til bistandsformål (som budsjetteres under Finansdepartementet).

Boks 2.1 Veksten i statsbudsjettets utgifter

Utviklingen i statsbudsjettets utgifter fra et år til et annet kan beskrives ved den underliggende utgiftsveksten. Denne veksten anslås til 25,4 mrd. 2015-kroner, som svarer til 2,3 pst. Dette er om lag på linje med gjennomsnittet for de årene der handlingsregelen har virket. I løpende kroner er veksten anslått til 5,3 pst., mens statsbudsjettets prisvekst er anslått til 2,9 pst.

Ved beregningen av den underliggende utgiftsveksten holdes utgifter til statlig petroleumsvirksomhet, dagpenger og renter utenom. I tillegg korrigeres det for enkelte regnskapsmessige forhold og ekstraordinære endringer.

Deler av utgiftene til flyktninger i Norge er godkjent som offisiell utviklingshjelp (ODA), og utgiftsføres over Utenriksdepartementets budsjett. Ansvar for tiltakene ligger imidlertid hos andre departementer (Justis- og beredskapsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet). Utgiftene føres derfor også under disse departementenes kapitler. Samtidig inntektsføres en tilsvarende overføring fra Utenriksdepartementet. Det korrigeres for denne dobbeltføringen av utgifter i både 2014 og 2015 ved beregningen av den underliggende utgiftsveksten.

Fra 2015 skal uføretrygd skattlegges som lønn. Dagens uføre får omregnet uførepensjonen slik at verdien av ytelsen etter skatt er om lag uendret. Reformen innebærer at påløpte skatteinntekter til det offentlige øker om lag like mye som uførepensjonene. Reformen bidrar til å heve veksten i anslåtte skatteinntekter i statsbudsjettet i 2015 og til å øke den nominelle veksten i statsbudsjettets utgifter. Det er i beregningen av den underliggende utgiftsveksten korrigert for denne utgiftsøkningen.

2.2.1 Inntekter

De største inntektene kommer fra skatter og avgifter fra Fastlands-Norge. Anslagene for skatter og avgifter for 2015 tar utgangspunkt i reviderte anslag for 2014, hvor ny informasjon om utviklingen i innbetalte skatter og avgifter er innarbeidet. I tillegg er anslagene for skatter og avgifter basert på forutsetningene om vekst i bl.a. selsksetting, etterspørsel, lønninger og priser som er lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet 2015. Det er også tatt hensyn til virkningene av forslaget til skatte- og avgiftsopplegg.

Samlede skatter og avgifter til statskassen fra Fastlands-Norge anslås å utgjøre 919,8 mrd. kroner i 2015. De største bidragene kommer fra skatter på inntekt og formue, trygdeavgift og arbeidsgiveravgift til folketrygden, merverdiavgift og øvrige særavgifter medregnet tollinntekter.

Fra 2015 skal uføretrygd skattlegges som lønn. Dagens uføre får omregnet uførepensjonen slik at verdien av ytelsen etter skatt er om lag uendret. Reformen innebærer at påløpte skatteinntekter til det offentlige øker om lag like mye som uførepensjonene. Reformen bidrar til å heve veksten i anslåtte skatteinntekter i statsbudsjettet i 2015 og til å øke den nominelle veksten i statsbudsjettets utgifter.

Regjeringens forslag til budsjett innebærer nye bokførte skatte- og avgiftslettelser på 6,9 mrd. kroner i 2015. I tillegg kommer helårsvirkningen av skatte- og avgiftslettelsene i 2014 på om lag 3,1 mrd. kroner bokført. Påløpt utgjør skatte- og avgiftslettelsene fra 2014 til 2015 i underkant av 8,3 mrd. kroner. Skatte- og avgiftsopplegget for 2015 er nærmere omtalt i Prop. 1 LS (2014-2015) *Skatter, avgifter og toll 2015*.

Inntekter utenom skatter og avgifter består i hovedsak av utbytteinntekter, renteinntekter og salgs- og leieinntekter. Det vises til nærmere omtale i kapittel 3.

2.2.2 Utgifter

De største utgiftene gjelder folketrygdens ytelser som til sammen anslås til 418,6 mrd. kroner i 2015. Overføringene til de regionale helseforetakene, rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner og blant annet investeringer i transport og kommunikasjon, er andre større utgifter på statsbudsjettet. Andre utgifter består blant annet av driftsutgifter i departementene og store etater som NAV, Forsvaret og politi og påtalemyndighet, statlige byggeprosjekter, overføringer til universitets- og høyskolesektoren og ulike tilskudd til private.

Utgiftene på statsbudsjettet omtales nærmere under hvert departement i avsnitt 2.4. Folketrygdens utgifter omtales nærmere i avsnitt 2.5.

2.3 Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov

Staten lånefinansierer ikke utgifter til drift, investeringer eller overføringer til private og kommuner. Det oljekorrigerte budsjettunderskuddet, hvor disse utgiftene inngår, finansieres av en overføring fra Statens pensjonsfond utland. Statsbudsjettet gjøres dermed opp i balanse før lånetransaksjoner.

Statens lånetransaksjoner omfatter blant annet utlån til husholdninger og næringsliv, salg og kjøp av aksjer og innskudd i foretak og fond. Investeringer i selskaper regnes som lånetransaksjoner dersom forventet avkastning minst tilsvarer avkastningen på alternative plasseringer. Lånetransaksjoner inngår ikke i det oljekorrigerte budsjettunderskuddet.

Blant større lånetransaksjoner i budsjettforslaget for 2015 er avdrag på statsgjeld, utlån og tilbakebetalinger i statsbankene og innskudd av kapital i infrastrukturfondet og klimafondet.

Forskjellen mellom nye utlån mv. og tilbakebetalinger gir staten et finansieringsbehov som anslås til 132,7 mrd. kroner i 2015. Av dette utgjør avdrag på statsgjeld 61,4 mrd. kroner. Bevilgningen til statslånemidler er en saldering av statsbudsjettets inntekter og utgifter medregnet lånetransaksjoner.

Statens faktiske lånebehov og forslag om lånefullmakter kan avvike fra finansieringsbehovet som framgår av tabell 2.3. Ved forslag om opptak av statlige lån og lånefullmakter korrigeres det for enkelte lånetransaksjoner som inngår i finansieringsbehovet, men ikke har likviditetseffekt. Dette gjelder blant annet opprettelse av og endringer i fond som er avsatt for framtidige tilskudd, for eksempel infrastrukturfondet.

Det vises også til omtale av lånetransaksjoner og finansieringsbehov i kapittel 3.

Tabell 2.3 Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Gul bok 2015	Endring i pst.
Utlån, aksjetegning mv.	150,6	174,5	15,9
- Tilbakebetalinger	87,8	103,2	17,5
- Statsbudsjettets overskudd	0	0	-
= Netto finansieringsbehov	62,8	71,3	13,5
+ Gjeldsavdrag	0	61,4	-
= Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov	62,8	132,7	111,3

Kilde: Finansdepartementet

2.4 Oversikt over utgifter under de ulike departementene

2.4.1 Innledning

I denne delen omtales hovedtrekkene i utgiftene per departement. Tabellene viser utgiftene etter programområde og programkategori i Saldert budsjett 2014 og forslaget for 2015. Tallene for de to årene er ikke fullt ut sammenlignbare. For eksempel vil overføring av oppgaver mellom

departementene, og tilsvarende overføring av bevilgninger, framstå som en endring i bevilgningsrammene, uten at det er en reell omprioritering mellom formål. Videre foreslås det å innføre en ordning med nettoføring av merverdiavgiften i ordinære statlige forvaltningsorgan fra 2015. Det medfører at utgifter til merverdiavgift trekkes ut av departementenes rammer og posteres under Finansdepartementet, jf. nærmere omtale i avsnitt 7.2.

I tabellene oppgis Saldert budsjett 2014 som bevilgningsnivå i 2014. Tilleggsbevilgninger i første halvår 2014 er derfor ikke inkludert i tallene for 2014. I den grad tilleggsbevilgninger i første halvår 2014 er ført videre i neste års budsjett, vil tabellen vise en økt bevilgning fra 2014 til 2015.

Det vil for eksempel gjelde virkningen av trygdeoppjøret og lønnsoppjøret i staten våren 2014, som ikke var fordelt til departementene i Saldert budsjett 2014. Helårsvirkningen av trygdeoppjøret og lønnsoppjøret i staten i 2014 er imidlertid innarbeidet i forslaget til budsjett for 2015.

2.4.2 Utenriksdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Forslag 2015	Endring i pst.
<i>Programområde 02 Utenriksforvaltning</i>			
02.00 Administrasjon av utenriktjenesten	1 906,8	2 038,0	6,9
02.10 Utenriksformål	5 065,2	6 350,0	25,4
Sum før lånetransaksjoner	6 972,0	8 388,0	20,3
Lånetransaksjoner	0,4	0,4	0,0
Sum Utenriksforvaltning	6 972,3	8 388,3	20,3
<i>Programområde 03 Internasjonal bistand</i>			
03.00 Administrasjon av utviklingshjelpen	1 559,3	1 549,8	-0,6
03.10 Bilateral bistand	3 839,4	3 656,4	-4,8
03.20 Globale ordninger	15 308,3	17 400,9	13,7
03.30 Multilateral bistand	7 016,3	5 797,6	-17,4
Sum før lånetransaksjoner	27 723,3	28 404,6	2,5
Lånetransaksjoner	922,5	1 110,0	20,3
Sum Internasjonal bistand	28 645,8	29 514,6	3,0
Sum Utenriksdepartementet	35 618,2	37 903,0	6,4

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Utenriksdepartementet:

- utdanning for utvikling
- humanitær bistand
- næringsutvikling i utviklingsland
- global helse

Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til *utdanning for utvikling* med 550 mill. kroner, til 2,4 mrd. kroner. Støtte til utdanning av jenter og marginaliserte grupper vil prioriteres. I tråd med stortingsmeldingen om utdanning for utvikling skal satsingen blant annet bidra til en kvalitetsheving i undervisningen.

Behovet for *humanitær bistand* vil være betydelig i lang tid framover. For første gang på flere tiår opplever verden fire store humanitære kriser

samtidig, i Sør-Sudan, Den sentralafrikanske republikk, Syria og Irak. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningene til humanitær bistand og nødhjelp med om lag 420 mill. kroner, til i overkant av 3,3 mrd. kroner.

Innsatsen til *næringsutvikling i utviklingsland* foreslås økt med 290 mill. kroner. Regjeringen foreslår å tilføre Norfund 1,5 mrd. kroner i kapital. Norfund vil i samarbeid med private partnere øke investeringene i blant annet fornybar energi, jordbruk og finansielle institusjoner i utviklingsland.

Bevilgningene til arbeid for bedret *global helse* foreslås økt med 150 mill. kroner, til 2,9 mrd. kroner. FN og Verdensbanken arbeider for en ny global finansieringsordning for kvinne- og barnehelse. Regjeringen foreslår at Norge skal bidra med 600 mill. kroner årlig fra 2015 til 2020.

I tillegg til ovennevnte satsinger bidrar økte utgifter til EØS-finansieringsordningene til vekst på Utenriksdepartementets budsjett.

For å gjøre utviklingspolitikken mer effektiv og målrettet arbeider Regjeringen med å konsentrere og effektivisere norsk bistand. Regjeringen viderefører samtidig den internasjonale bistanden

på et høyt nivå, og foreslår samlede bevilgninger til bistand på om lag 32,6 mrd. kroner. Dette inkluderer klima- og skogsatsingen under Klima- og miljødepartementet og utgifter til merverdiavgift til bistandsformål, som budsjetteres under Finansdepartementet.

2.4.3 Kunnskapsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Forslag 2015	Endring i pst.
<i>Programområde 07 Kunnskapsdepartementet</i>			
07.10 Administrasjon	264,8	268,6	1,4
07.20 Grunnopplæringen	8 838,6	9 435,5	6,8
07.30 Barnehager	374,1	443,5	18,5
07.50 Voksenopplæring m.m.	1 703,7	1 797,4	5,5
07.60 Høyere utdanning og fagskoleutdanning	30 726,9	32 349,0	5,3
07.70 Forskning	5 432,4	6 472,6	19,1
07.80 Utdanningsfinansiering	11 447,8	11 476,4	0,3
Sum før lånetransaksjoner	58 788,2	62 243,0	5,9
Lånetransaksjoner	21 797,9	23 583,1	8,2
Sum Kunnskapsdepartementet	80 586,2	85 826,1	6,5

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Kunnskapsdepartementet:

- verdensledende fagmiljøer innenfor forskning og utdanning
- etter- og videreutdanning for lærere
- økt kvalitet og tilgjengelighet i barnehagene

Regjeringen legger sammen med budsjettet fram en langtidsplan for forskning og høyere utdanning. Regjeringen har ambisjoner om å utvikle flere *verdensledende fagmiljøer* blant våre høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner og foreslår derfor en bevilgning på 100 mill. kroner til formålet, blant annet for å få internasjonalt anerkjente forskere til Norge. Regjeringen foreslår en bevilgning på 115 mill. kroner for å øke norsk deltakelse i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon. Bevilgningene til forskningsinfrastruktur foreslås økt med 100 mill. kroner i 2015. Bevilgningene til de åpne forskningsarenaene og fri prosjektstøtte foreslås økt med 60 mill. kroner. Som en del av langtidsplanen foreslås det også om lag 53 mill.

kroner til nye rekrutteringsstillinger innenfor helse- og sosialfag, lærerutdanning og ingeniørutdanning.

Velfungerende bygg og utstyr er viktig for å nå ambisjonen om flere fremragende forsknings- og undervisningsmiljø. Regjeringen foreslår 85 mill. kroner til oppgradering av bygg ved institusjoner som forvalter egen bygningsmasse. Det foreslås også 30 mill. kroner til utstyr i sykepleier- og ingeniørutdanningene ved universiteter og høyskoler. Kunnskapsdepartementet tar sikte på å legge frem en stortingsmelding om strukturen i universitets- og høgskolesektoren i 2015. Regjeringen foreslår bevilgninger på til sammen 75 mill. kroner for å stimulere til samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon i sektoren.

Gode studentvelferdstilbud er viktig for å kunne ta høyere utdanning. Regjeringen legger i sitt budsjettforslag til rette for at det bygges om lag 1 500 nye studentboliger i 2015. Regjeringen foreslår at basisstøtten økes med 3,1 pst. for å øke kjøpekraften til studentene i undervisningsåret

2015–16. Rentepåslaget på lån i Lånekassen foreslås økt med 0,25 prosentpoeng med virkning fra 1. januar 2015, slik at påslaget fra denne datoen er på 1,25 prosentpoeng.

Regjeringen foreslår at universiteter og statlige høyskoler kan kreve studieavgift for studenter fra land utenfor EØS-området og Sveits fra og med høstsemesteret 2015. Budsjetttrammene til de statlige institusjonene foreslås derfor redusert med 80,5 mill. kroner. Forslaget gjelder ikke for studenter med rett på utdanningsstøtte fra Lånekassen og utvekslingsstudenter på avtale.

Regjeringen gjennomfører et lærerløft for å gjøre skolen bedre. Regjeringen foreslår derfor å øke satsingen på *videreutdanning for lærere* ytterligere. Styrkingen innebærer en økning på 1 500 nye studieplasser til videreutdanning. Totalt vil det være om lag 5 000 plasser til videreutdanning for lærere i 2015. For å stimulere kommunene til å ta et helhetlig og strategisk ansvar for å forbedre realfagsundervisningen, foreslår Regjeringen at det innføres en ordning med realfagskommuner. Regjeringen ønsker også å bidra til at det kan gjennomføres nødvendig rehabilitering og investering i skoleanlegg. Investeringsrammen i rentekompensasjonsordningen for skole- og svømmeanlegg foreslås økt med 3 mrd. kroner.

For å gjøre offentlige støtteordninger mer målrettede foreslår Regjeringen endringer i vilkårene for rett til grunnstipend og bostipend til videregående opplæring. De omfattende endringene i grunnstipendet skal gi en innsparing på 356 mill.

kroner. Samtidig foreslår Regjeringen 84 mill. kroner for å øke stipendsatsene.

Kvaliteten på barnehagetilbudet er avhengig av at personalet har god kompetanse. Regjeringen vil derfor øke bevilgningene til kompetanseheving med om lag 60 mill. kroner. Samlet foreslås det bevilgninger på 275 mill. kroner til tiltak for å fremme *kvaliteten i barnehagene*.

Regjeringen ønsker økt fleksibilitet i barnehageopptaket og foreslår 100 mill. kroner til kommunene for mer fleksible opptaksordninger. Tiltaket legger til rette for redusert ventetid for barnehageplass. Maksimalprisen for foreldrebetaling i barnehager foreslås økt med 100 kroner reelt per måned, til 2 580 kroner fra 1. januar 2015. Regjeringen ønsker også en bedre sosial profil på foreldrebetalingen og foreslår at familier med svak økonomi skjermes. Et forslag til en slik ordning sendes på høring høsten 2014, slik at den kan tre i kraft 1. august 2015. Forslaget vil bidra til at flere får mulighet til å benytte tilbud om barnehageplass.

Voksne bør gis bedre muligheter til å skaffe seg nødvendige grunnleggende ferdigheter og kompetanse som arbeidslivet etterspør. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til Program for basiskompetanse i arbeidslivet (BKA) og å etablere Basiskompetanse i frivilligheten (BKF).

I tillegg til satsingene bidrar økt kontingent til EUs rammeprogram for forskning og innovasjon til sterk vekst i Kunnskapsdepartementets budsjett.

2.4.4 Kulturdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Forslag 2015	Endring i pst.
<i>Programområde 08 Kulturformål</i>			
08.10 Administrasjon	136,9	137,9	0,7
08.15 Samfunns- og frivillighetsformål	1 898,0	2 001,8	5,5
08.20 Kulturformål	7 145,1	7 222,4	1,1
08.30 Medieformål	1 209,8	1 169,0	-3,4
08.40 Den norske kirke	1 853,5	1 974,2	6,5
Sum Kulturdepartementet	12 243,2	12 505,3	2,1

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Kulturdepartementet:
– ny tippenøkkel

– kulturformål; herunder visuell kunst, talentutvikling, gaveforsterkning og folkebibliotekene

Regjeringen gjennomfører omleggingen til *ny tippenøkkel* og vil fremme en proposisjon om endring av pengespilloven med forslag om at spilleoverskuddet fordeles med 64 pst. til idrettsformål, 18 pst. til kulturformål og 18 pst. til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner. Forslaget innebærer at staten ikke lenger mottar en andel av overskuddet fra Norsk Tipping. Det anslås å gi økte tildelinger utenfor statsbudsjettet til idrettsformål med 332 mill. kroner og til kulturformål med 122 mill. kroner. I forhold til 2014 er dette en økning på hhv. 17,9 pst. og 24,6 pst. Flere ordninger som i hovedsak er søknadsbaserte egner seg for spillemiddelfinansiering, vil nå finansieres direkte gjennom disse.

Innenfor *kulturformål* prioriteres en ny tilskuddsordning for talentutvikling med en foreslått bevilgning på 30 mill. kroner. Det foreslås også å øke bevilgningen til gaveforsterkningsordningen med 20 mill. kroner for å stimulere til økt privat finansiering av kunst og kultur og en bevilgningsøkning på om lag 17 mill. kroner til visuell kunst. Videre foreslås enkelte bevilgningsøknninger til orkestre, teatre, programmerende scener, region- og distriktsoperaer, museer, forskning og utredning, samt en styrket satsing på folkebibliotekene.

Regjeringen foreslår også å fjerne innmeldingsavgiften til frivillighetsregisteret fra 2015, slik at det blir gratis for de frivillige organisasjonene å melde seg inn.

2.4.5 Justis- og beredskapsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Forslag 2015	Endring i pst.
<i>Programområde 06 Justissektoren</i>			
06.10 Administrasjon	404,3	400,3	-1,0
06.20 Rettsvesen	2 381,8	2 498,7	4,9
06.30 Kriminalomsorg	4 069,2	4 167,2	2,4
06.40 Politi og påtalemyndighet	14 766,0	15 280,4	3,5
06.50 Redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap	3 919,5	4 050,7	3,3
06.60 Andre virksomheter	1 410,2	1 511,5	7,2
06.70 Fri rettshjelp, erstatninger, konfliktråd m.m.	1 695,0	1 563,2	-7,8
06.80 Svalbardbudsjettet	322,8	283,6	-12,1
06.90 Beskyttelse og innvandring	4 332,2	3 517,0	-18,8
Sum Justis- og beredskapsdepartementet	33 301,0	33 272,5	-0,1

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Justis- og beredskapsdepartementet:

- styrket straffesakskjede
- styrket beredskap
- økt fengselskapasitet
- flere og raskere returer

Regjeringen vil forbedre *straffesakskjeden* gjennom å øke bemanningen og utnytte ressursene bedre. Regjeringen legger til rette for at nyutdannede fra Politihøgskolen skal kunne tilbys jobb i politiet og foreslår å øke bevilgningene med

165 mill. kroner. Videre foreslår Regjeringen økte bevilgninger til flere påtalejurister i politiet, nye stillinger i den høyere påtalemyndighet og flere dommere. Regjeringen vil reformere politiet, og foreslår 150 mill. kroner til dette arbeidet.

Regjeringen vil *styrke beredskapen*. Bevilgningen til PST foreslås økt med til sammen 68 mill. kroner til IKT-tiltak, økt spanings- og innhentingskapasitet og økt bemanning for å møte et skjerpet trusselbilde. Bevilgningsøkningen vil også legge til rette for flere livvakter og nytt utstyr hos livvaktjenesten. For å redusere reaksjonstiden ved

helikopterbasene på Rygge og Bardufoss foreslår Regjeringen en bevilgning på 33 mill. kroner på Forsvarsdepartementets budsjett. I tillegg foreslås det å benytte 30 mill. kroner under Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett til planlegging og prosjektering av et nytt beredskapscenter for de nasjonale beredskapsressursene.

Regjeringen vil øke fengselkapasiteten og foreslår å etablere 41 nye plasser. I budsjettforslaget er det også tatt høyde for mulig samarbeid med Nederland om midlertidig leie av fengselkapasitet. I tillegg foreslås 50 mill. kroner til vedlikehold av fengselseiendommene og økte bevilgninger til sikkerhets- og ombyggingstiltak ved Ila fengsel og forvaringsanstalt. For å bedre forholdene for barn og unge under frihetsberøvelse etableres en ny ungdomsenhet på Østlandet.

Det er et mål med flere og raskere returer av personer uten lovlig opphold. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til returtiltak med om lag 120 mill. kroner, blant annet til nytt utreisecenter på Oslo lufthavn Gardermoen. Måltallet for tvangsreturer økes fra 7 100 i 2014 til 7 800 i 2015. Politiets utlendingsinternat på Trandum foreslås utvidet med en ny modul med 90 plasser.

Regjeringen foreslår å videreføre tilleggskvoten på 500 flyktninger fra Syria og prioritere 500 flyktninger fra Syria innenfor den ordinære kvoten for overføringsflyktninger.

Ut over en teknisk reduksjon av Justis- og beredskapsdepartementets budsjett på om lag 850 mill. kroner som følge av innføringen av nøytral merverdiavgift i staten skyldes nedgangen i de samlede bevilgningene i hovedsak at prognosen for antall asylkomster går ned.

2.4.6 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Forslag 2015	Endring i pst.
<i>Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner</i>			
00.10 Det kongelige hus	201,1	227,8	13,3
Sum Konstitusjonelle institusjoner	201,1	227,8	13,3
<i>Programområde 13 Kommunal, bolig og modernisering</i>			
13.00 Administrasjon og fellestjenester mv.	1 828,7	1 847,9	1,0
13.25 Fylkesmannsembetene	1 666,8	1 672,3	0,3
13.30 Statlige byggeprosjekter og eiendomsforvaltning	3 041,2	4 033,2	32,6
13.40 Forvaltningsutvikling og IKT-politikk	406,8	400,3	-1,6
13.45 Personvern	40,1	39,2	-2,3
13.50 Distrikts- og regionalpolitikk	2 248,0	2 017,8	-10,2
13.60 Samiske formål	298,8	307,2	2,8
13.67 Nasjonale minoriteter	20,3	22,7	12,0
13.70 Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	157 859,2	160 626,0	1,8
13.80 Bolig, bomiljø og bygg	4 783,0	4 775,5	-0,2
13.90 Planlegging, byutvikling og geodata	902,2	817,5	-9,4
Sum før lånetransaksjoner	173 095,1	176 559,4	2,0
Lånetransaksjoner	19 913,0	19 216,0	-3,5
Sum Kommunal, bolig og modernisering	193 008,1	195 775,4	1,4
Sum Kommunal- og moderniseringdepartementet	193 209,3	196 003,2	1,4

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Kommunal- og moderniseringsdepartementet:

- levende lokaldemokrati
- fornye, forenkle og forbedre offentlige tjenester
- egnede boliger for alle

For å bidra til et *levende lokaldemokrati* og styrke det kommunale velferdstilbudet er det viktig at kommunene har gode og forutsigbare økonomiske rammer. Det økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2015 legger til rette for fortsatt vekst og kvalitetsforbedring i tjenestetilbudet i kommuner og fylkeskommuner. Regjeringen legger opp til en realvekst i kommunesektorens samlede inntekter på 6,2 mrd. kroner. Av veksten er 4,4 mrd. kroner frie inntekter. Veksten er regnet fra anslått inntektsnivå i 2014 i Revidert nasjonalbudsjett 2014. Veksten i frie inntekter omfatter blant annet midler til satsinger på rus og psykisk helse, helsestasjon- og skolehelsetjeneste, mer fleksibelt barnehageopptak og opprusting av fylkesvegnettet.

Ut over realveksten i frie inntekter foreslår Regjeringen økt rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner til særskilte tiltak som brukerstyrt personlig assistanse, nasjonalt minstekrav til redusert foreldrebetaling i barnehager for familier med lav inntekt og tunnelsikkerhet på fylkesveger.

Avviklingen av kommunal medfinansiering av spesialisthelsetjenesten innebærer at om lag 5,7 mrd. kroner overføres fra kommunene til helseforetakene. Avviklingen innebærer at kommunene ikke lenger skal betale en egenandel for sykehusopphold for sine innbyggere. Dette vil gi mindre byråkrati og større økonomisk forutsigbarhet for kommunene.

Regjeringen foreslår at det bevilges midler til å ansette prosessveiledere som skal bistå kommunene i deres arbeid med kommunereformen.

Regjeringen vil *fornye, forenkle og forbedre offentlig sektor*. Digitalisering av offentlige tjenester og arbeidsprosesser er viktig for å gi bedre tjenester og en mer effektiv offentlig sektor. Målet er en enklere hverdag for folk flest.

Offentlige virksomheter og private leverandører bruker store ressurser på å gjennomføre anbudskonkurranser. En overgang til elektronisk innlevering av bedriftenes tilbud vil spare næringsliv og offentlige virksomheter for tid, bryderi og kostnader. Regjeringen foreslår derfor en bevilgning på 11 mill. kroner for å etablere en felles løsning for elektronisk innlevering av tilbud. Slik forberedes også innføring av nytt nasjonalt og EU-basert innkjøpsregelverk fra 2016.

Regjeringen foreslår en bevilgning på 21 mill. kroner til å dekke kontingenten for norsk deltakelse i EU-programmet Connecting Europe Facility (2014-2020). Programmet omfatter en rekke grensekryssende digitale tjenester, blant annet innenfor justis-, arbeidslivs-, utdannings-, helse- og næringslivssektorene. Tjenestene skal forenkle og effektivisere trygg utveksling av data mellom myndigheter, næringsliv og privatpersoner i Europa.

Regjeringen vil legge til rette for raskere og enklere prosesser for plan- og byggesaker. Det foreslås å bevilge 10 mill. kroner til å digitalisere, forenkle og automatisere plan- og byggesaksbehandlingen i kommunene. Det foreslås også å øke bevilgningen til ByggNett med 15 mill. kroner for å stimulere til økt digitalisering i byggsektoren. Det planlegges dessuten lov- og forskriftsendringer som skal gi raskere og mer forutsigbar planlegging og gjennomføring av byggetiltak.

Regjeringen vil legge til rette for at flere vanskeligstilte skal få hjelp til å *skaffe seg og bli boende i en egnet bolig*. Blant annet foreslås en varig økning i tilsagnsrammen for tilskudd til utleieboliger på 111 mill. kroner. Dette gir rom for tilskudd til om lag 200 flere boliger, slik at det i 2015 kan gis tilskudd til totalt om lag 1 200 utleieboliger. Regjeringen foreslår en låneramme for lån i Husbanken på 20 mrd. kroner i 2015. Dette vil hjelpe vanskeligstilte på boligmarkedet og legge til rette for at flere boliger og bygg møter framtidens behov. Det foreslås en noe sterkere behovsprøving av bostøtten, ved at støtten i noe større grad avkortes for husholdninger med netto formue over et visst nivå.

Regjeringen vil vri den distriktspolitiske innsatsen i retning av å bruke generelle virkemidler framfor øremerkede tilskudd. Bevilgningene over programkategori 13.50 foreslås redusert med 230 mill. kroner. Dette bidrar til å gi rom for satsinger på fysisk infrastruktur, herunder vedlikehold av fylkesveger med 200 mill. kroner, vekstfremmende skattelettelse og forskning.

Bevilgningene til statlige byggeprosjekter og eiendomsforvaltning foreslås økt med til sammen 992 mill. kroner, tilsvarende om lag 30 prosent. Økningen skyldes høyere byggeaktivitet og økte utgifter til sikringstiltak i 2015. Det foreslås blant annet en bevilgning på 480 mill. kroner til sikker teknisk infrastruktur i regjeringskvartalet.

Regjeringen forsterker innsatsen for å nå målene i klimaforliket og foreslår en bevilgningsøkning på 15 mill. kroner til å forsere utfasing av oljefyr som grunnlast i Statsbyggs eiendommer.

2.4.7 Arbeids- og sosialdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Forslag 2015	Endring i pst.
<i>Programområde 09 Arbeid og sosiale formål</i>			
09.00 Administrasjon	415,0	428,8	3,3
09.10 Administrasjon av arbeids- og velferdspolitikken	12 103,8	11 889,2	-1,8
09.20 Tiltak for bedre levekår mv.	335,0	327,2	-2,3
09.30 Arbeidsmarked	7 664,7	7 812,5	1,9
09.40 Arbeidsmiljø og sikkerhet	914,8	937,8	2,5
09.50 Pensjoner mv. under Statens pensjonskasse	10 146,0	11 652,1	14,8
09.60 Kontantytelser	2 583,0	2 393,4	-7,3
Sum før lånetransaksjoner	34 162,3	35 441,0	3,7
Lånetransaksjoner	18 400,0	20 100,0	9,2
Sum Arbeid og sosiale formål	52 562,3	55 541,0	5,7
<i>Programområde 29 Sosiale formål, folketrygden</i>			
29.20 Enslige forsørgere	3 612,3	3 620,3	0,2
29.50 Inntektssikring ved sykdom, arbeidsavklaring og uførhet	136 355,7	151 949,0	11,4
29.60 Kompensasjon for merutgifter for nedsatt funksjonsevne mv.	8 996,8	9 274,4	3,1
29.70 Alderdom	175 972,5	190 175,0	8,1
29.80 Forsørgertap mv.	2 461,5	2 419,0	-1,7
Sum Sosiale formål, folketrygden	327 398,8	357 437,7	9,2
<i>Programområde 33 Arbeidsliv, folketrygden</i>			
33.30 Arbeidsliv	11 598,5	13 110,0	13,0
Sum Arbeidsliv, folketrygden	11 598,5	13 110,0	13,0
Sum Arbeids- og sosialdepartementet	391 559,6	426 088,7	8,8

Veksten i folketrygdens stønadsordninger står for hoveddelen av utgiftsøkningen på Arbeids- og sosialdepartementets budsjettområder. Utgiftsutviklingen under folketrygden er nærmere beskrevet lenger bak.

Hovedprioriteringene i budsjettforslaget for Arbeids- og sosialdepartementet:

- en aktiv arbeidsmarkedspolitikk
- et sterkere sosialt sikkerhetsnett
- målrettede velferdsordninger
- økt innsats mot arbeidslivskriminalitet

- en arbeids- og velferdsforvaltning som skal bygge opp under målene i arbeids- og velferdspolitikken

Et velfungerende arbeidsmarked med lav ledighet og høy sysselsetting er overordnede mål for Regjeringen. Regjeringen vil føre en *aktiv arbeidsmarkedspolitikk*. I 2015 legges det opp til et nivå for arbeidsmarkedstiltak på om lag 12 000 plasser for ledige og om lag 56 700 plasser for personer med nedsatt arbeidsevne, hvorav 9 200 plasser til varig tilrettelagt arbeid. I tillegg kommer

500 plasser i forsøket med lønnstilskudd til arbeidsgivere som ansetter personer med rett til arbeidsavklaringspenger.

Målet om høy sysselsetting krever at alle som kan delta i arbeidslivet, motiveres til å tilby sin arbeidskraft. For å inkludere flere i arbeidsmarkedet ønsker Regjeringen strengere krav om aktivitet i velferdsordningene. Regjeringen foreslår å utvikle feriepengetillegget for dagpengemottakere og å redusere maksimal periode for overgangsstønad fra tre til ett år. Dette vil gi bedre insentiver til å søke jobb og ta del i arbeidslivet. Innholdet i en mer aktiv arbeids- og velferdspolitik vil bli nærmere drøftet i en stortingsmelding som Regjeringen planlegger å legge fram i høstsesjonen.

Utenlandsk kompetanse er et viktig supplement til innenlandske arbeidskraftressurser. Regjeringen foreslår å etablere et nytt servicekontor for utenlandske arbeidstakere i Bergen i 2015. Servicekontoret er et samarbeid mellom skatteetaten, politietaten, Utlendingsdirektoratet og Arbeidstilsynet.

Regjeringen foreslår flere tiltak for å styrke tilknytningen til arbeidslivet for personer med nedsett funksjonsevne. Blant annet vil Regjeringen styrke ordningen med funksjonsassistanse i arbeidslivet.

Et *sterkere sosialt sikkerhetsnett* skal bidra til at alle får nødvendig bistand når de trenger det. Folketrygden gir rett til tolk og ledsagerhjelp for døvblinde i situasjoner der dette er nødvendig og hensiktsmessig for å bedre funksjonsevnen i arbeidslivet eller dagliglivet. Regjeringen foreslår økte midler til Arbeids- og velferdsetaten for at tolketjenesten skal kunne drive mer systematisk opplæring av kommunale ledsagere (personlige assistenter, støttekontakter mv.) for døvblinde. Regjeringen foreslår å gjøre prøveordningen med arbeidsplassfølging i regi av hjelpemiddelsentralene permanent. Formålet er å hindre at døve eller hørselshemmede arbeidstakere faller ut av arbeidslivet på grunn av manglende tilgang på tolking.

Regjeringen foreslår å bevilge 13 mill. kroner for å utvikle talegjenkjenningsprogram på norsk. Talegjenkjenning er teknologi som gjør det mulig å styre datamaskiner og diktere tekst ved hjelp av tale.

Regjeringen foreslår bedre *målretting* av dagens bilstønadsordning. Det foreslås å utvide bilstønadsordningen for gruppe 2 for personer som har sterkt begrenset gangfunksjon. Samtidig foreslås det å avgrense tilskuddet til gruppe 1-bil

til å omfatte personer som har behov for bil for å komme seg til og fra arbeid eller utdanning.

Ny uføretrygd innføres fra 1. januar 2015 og skal på samme måte som dagens uførepensjon gi en varig inntektssikring. Den nye uføreordningen legger bedre til rette for at uføre skal kunne bruke restarbeidsevnen sin. Reglene for reduksjon av uføregrad ved inntekt er utformet slik at det stort sett alltid vil lønne seg å jobbe mer. Arbeidsinsentivene i dagens uførepensjonsordning med behovsprøvd barnetillegg er dårlige for lavinntektsgrupper med barn. I noen tilfeller kan samlet ytelse overstige tidligere inntekt. Også på høyere inntektsnivåer vil kompensasjonsgraden kunne bli høy når mottakeren forsørger flere barn. Regjeringen foreslår derfor å erstatte dagens behovsprøvde barnetillegg med et standardisert barnetillegg, på nivå med barnetillegget i ordningen med arbeidsavklaringspenger. Tillegget gis til alle uføretrygdede med barn. Det foreslås at endringen trer i kraft fra 1. januar 2016, men med en overgangsordning for de som mottar behovsprøvd barnetillegg ved utgangen av 2015.

Regjeringen ønsker å innrette sykepengeordningen mer mot yrkesaktive med en arbeidsinntekt som vesentlig bidrar til selvforsørgelse. Det foreslås derfor at minste inntektsgrunnlag for rett til sykepenger fra folketrygden heves fra 0,5 G til 1 G.

Arbeidslivskriminalitet er et økende problem i norsk arbeidsliv. Erfaringene viser at det i økende grad også forekommer andre lovbrudd i sammenheng med brudd på arbeidsmiljølovgivningen. Dette gjelder for eksempel skatteunndragelse, trygdesvindler, identitetskjøp, ulovlig innvandring og tollsvindler. Regjeringen foreslår derfor å øke innsatsen mot arbeidslivskriminalitet med 25 mill. kroner, likt fordelt mellom Arbeidstilsynet, skatteetaten og politietaten. Midlene skal gå til å utvikle og iverksette en felles operativ innsats rettet mot områder der det er størst risiko for og utbredelse av arbeidslivskriminalitet.

En *velfungerende arbeids- og velferdsforvaltning* er en forutsetning for å nå målene i velferdspolitikken. IKT-systemene i Arbeids- og velferdsetaten moderniseres. Moderniseringen skal gi bedre tjenester for brukerne og mer effektiv saksbehandling. Programmet for IKT-moderniseringen er planlagt som tre separate prosjekter, hvert på om lag to år. Stortinget ble i Prop. 1 S (2013-2014) orientert om at det ble nødvendig å replanlegge Prosjekt 1 for å kunne realisere uførereformen. Prosjekt 1 vil bl.a. levere systemstøtte, inkludert selvbetjeningsløsning, for ny uføretrygd fra 1. januar 2015. Det planlegges nå et Prosjekt 2 og

3 som skal gi ytterligere forenkling og digitalisering av etatens tjenester.

Renten på boliglån i Statens pensjonskasse følger normrenten for rimelige lån i arbeidsforhold. Regjeringen foreslår å øke påslaget i normrenten

fra 1,25 til 1,5 prosentenheter med virkning fra 1. mars 2015, slik at normrenten samsvarer bedre med ordinære renter på boliglån. Det vises til nærmere omtale i Prop. 1 LS (2014–2015) *Skatter, avgifter og toll 2015*.

2.4.8 Helse- og omsorgsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Forslag 2015	Endring i pst.
<i>Programområde 10 Helse og omsorg</i>			
10.00 Helse- og omsorgsdepartementet mv.	633,6	679,8	7,3
10.10 Folkehelse	1 877,2	1 893,0	0,8
10.20 Helseforvaltning	1 868,3	1 932,8	3,5
10.30 Spesialisthelsetjenester	118 885,7	132 046,3	11,1
10.50 Legemidler	307,3	315,8	2,8
10.60 Helse- og omsorgstjenester i kommunene	6 516,7	7 386,2	13,3
10.70 Tannhelse	204,2	231,6	13,4
10.80 Kunnskap og kompetanse	692,4	750,8	8,4
Sum før lånetransaksjoner	130 985,5	145 236,4	10,9
Lånetransaksjoner	2,5	0,0	-100,0
Sum Helse og omsorg	130 988,0	145 236,4	10,9
<i>Programområde 30 Stønad ved helsetjenester</i>			
30.10 Spesialisthelsetjenester mv.	4 686,0	5 176,8	10,5
30.50 Legehjelp, legemidler mv.	21 645,6	23 604,9	9,1
30.90 Andre helsetiltak	220,0	192,2	-12,6
Sum Stønad ved helsetjenester	26 551,6	28 973,9	9,1
Sum Helse- og omsorgsdepartementet	157 539,6	174 210,2	10,6

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Helse- og omsorgsdepartementet:

- pasientbehandling i sykehusene
- pleie- og omsorgstjenester
- rus og psykisk helse

Regjeringen prioriterer *mer pasientbehandling* i sykehusene. For mange pasienter venter nødvendig lenge på behandling. Regjeringen foreslår at sykehusene tildeles vel 2 mrd. kroner til en budsjettert aktivitetsvekst på om lag 2,15 pst. I 2015 starter innføringen av fritt behandlingsvalg i spesialisthelsetjenesten. Reformen skal redusere ventetidene, øke valgfriheten for pasientene og sti-

mulere de offentlige sykehusene til å bli mer effektive. Bruk av retten til fritt behandlingsvalg er anslått å gi utgifter på 150 mill. kroner i 2015, og som forutsettes håndtert innenfor den foreslåtte styrkingen på vel 2 mrd. kroner. Sykehuset i Vestfold skal bygge ut i Tønsberg og Helse Bergen skal i gang med fase 2 av nytt barne- og ungdomssenter ved Haukeland universitetssjukehus. Til disse to prosjektene foreslås det bevilget investeringslån med en samlet låneramme på om lag 4 mrd. kroner.

Regjeringen legger til rette for bedre kvalitet, økt kapasitet og valgfrihet i *omsorgstjenestene*. Bevilgningen til investeringstilskudd til heldøgns

omsorgsplasser foreslås økt med om lag 200 mill. kroner. Dette skal dekke første års utbetaling av tilskudd til 2 500 heldøgns omsorgsplasser. Budsjettforslaget legger videre til rette for tilskudd til vel 1 000 nye dagaktivitetsplasser for hjemmeboende personer med demens i 2015.

Det foreslås en bevilgning på 30 mill. kroner til å utvikle et samlet helseregister for de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Kunnskapsgrunnlaget om aktivitet og kvalitet i disse tjenestene er i dag for dårlig. Regjeringen foreslår 20 mill. kroner til å utrede en forsøksordning med statlig finansiering av omsorgstjenestene. Utredningsprosjektet skal skissere ulike modeller for forsøket. Forsøksordningen skal inkludere et begrenset antall kommuner. Regjeringen vil vektlegge god dialog med kommunene og KS i utformingen av ordningen.

Kommunenes frie inntekter foreslås økt med 300 mill. kroner til rettighetsfesting av brukerstyrt personlig assistanse (BPA) for personer under 67 år med stort og langvarig behov for personlig assistanse.

Regjeringen ønsker å styrke innsatsen innenfor *psykisk helse og rusfeltet*. Psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling styrkes gjennom den foreslåtte aktivitetsveksten i sykehusene. Begge disse områdene skal hver for seg skal ha en årlig vekst som er større enn for somatikk. Retten til fritt behandlingsvalg innføres også

først for rus og psykisk helse, samt for enkelte områder av somatikken. Av veksten i kommunenes frie inntekter er 200 mill. kroner begrunnet med en satsing på tjenester til personer med rusrelaterte og psykiske problemer. I tillegg er 200 mill. kroner innenfor den foreslåtte veksten i kommunenes frie inntekter begrunnet med en satsing på helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

Det er også enkelte større endringer i departementets budsjett utover de nevnte satsingsområdene. I forbindelse med avvikling av kommunal medfinansiering overføres om lag 5,7 mrd. kroner fra Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett. Bevilgningen til investeringslån til store sykehusbygg nedjusteres med til sammen om lag 1 mrd. kroner som følge av prosjektframdrift og ferdigstilling. Bevilgningen til investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser foreslås økt med vel 300 mill. kroner for å betale ut tidligere inngåtte forpliktelser. Folketrygdens bidrag til finansiering av helsetjenester øker med 1,8 mrd. kroner ut over effekten av takstoppgjøret mv. Dette gjelder lege- og psykologhjelp, fysioterapitjenester, legemidler og medisinsk forbruksmateriell på blå resept. Refusjon av legemidler på blå resept er den største utgiften på stønadsbudsjettet for helsetjenester. Folketrygdens utgifter til refusjon av legemidler forventes å vokse med opp mot 1,3 mrd. kroner fra 2014 til 2015.

2.4.9 Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Forslag 2015	Endring i pst.
<i>Programområde 11 Barn, likestilling og inkludering</i>			
11.00 Administrasjon	171,8	174,6	1,7
11.05 Integrering og mangfold	8 599,1	9 411,5	9,4
11.10 Tiltak for familie, likestilling og ikke-diskriminering	17 398,1	17 921,7	3,0
11.20 Tiltak for barn og unge	8 766,4	9 364,0	6,8
11.30 Forbrukerpolitikken	204,1	223,1	9,3

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Forslag 2015	Endring i pst.
Sum Barn, likestilling og inkludering	35 139,5	37 095,0	5,6
<i>Programområde 28 Foreldrepenger, folketrygden</i>			
28.50 Stønad ved fødsel og adopsjon	18 583,0	19 010,0	2,3
Sum Foreldrepenger, folketrygden	18 583,0	19 010,0	2,3
Sum Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	53 722,5	56 105,0	4,4

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet:

- familievernet
- aktivitetsvekst i det statlige barnevernet
- bosetting av flyktninger

Regjeringen ønsker å styrke *familievernets* forebyggende arbeid og tilbud til familier som er voldsutsatte eller har høyt konfliktnivå. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen til familievernet med 15 mill. kroner.

Regjeringen ser også et særskilt behov for tiltak for voldsutsatte barn og foreslår derfor å opprette en ny tilskuddsordning med en bevilgning på 12 mill. kroner.

Det forventes fortsatt høy *aktivitetsvekst i det statlige barnevernet* i 2015. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til det statlige barnevernet med 150 mill. kroner fordi det forventes at flere barn vil ha behov for hjelp.

Hovedsatsingen på integreringsområdet er *bosetting av flyktninger*. Regjeringen foreslår å øke

integreringstilskuddet med 50 mill. kroner for å bidra til raskere bosetting av flyktninger og bedre resultater i introduksjonsordningen. Regjeringen vil også som et prøveprosjekt overføre bosettingsoppgaver fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet til fylkesmennene i Hordaland og Østfold for å se om en slik organisatorisk endring kan bidra til at flere blir bosatt. Videre vil Regjeringen øke bevilgningen til barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn som et ledd i Regjeringens arbeid med å bedre levekårene for sosialt og økonomisk vanskeligstilte barn og ungdom i storbyene.

Nye EU-regler er bakgrunnen for at det foreslås å utvide det utenrettslige tilbudet for tvisteløsning på forbrukerområdet til å omfatte flere saksområder enn i dag.

I tillegg til satsingene bidrar økte utgifter til tilskudd på integreringsområdet og kontantstøtte til vekst i Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets budsjett.

2.4.10 Nærings- og fiskeridepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Forslag 2015	Endring i pst.
<i>Programområde 17 Nærings- og fiskeriformål</i>			
17.10 Forvaltning og rammebetingelser	4 337,2	4 672,9	7,7
17.20 Forskning og innovasjon	6 279,5	6 676,7	6,3
17.30 Markedsadgang og eksport	493,2	120,5	-75,6
17.40 Statlig eierskap	53,2	42,8	-19,5
Sum før lånetransaksjoner	11 163,0	11 512,8	3,1
Lånetransaksjoner	61 350,0	61 265,0	-0,1

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Forslag 2015	Endring i pst.
Sum Nærings- og fiskeriformål	72 513,0	72 777,8	0,4
<i>Programområde 33 Arbeidsliv, folketrygden</i>			
33.40 Arbeidsliv	100,0	90,0	-10,0
Sum Arbeidsliv, folketrygden	100,0	90,0	-10,0
Sum Nærings- og fiskeridepartementet	72 613,0	72 867,8	0,4

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Nærings- og fiskeridepartementet på næringsministerens område:

- landsdekkende og generelle ordninger for innovasjon og næringsrettet forskning
- opprettelse av et regelråd for næringslivet
- kartlegging av mineralressurser i Nord-Norge

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget på fiskeriministerens område:

- økt satsing på marin forskning
- et nytt kontroll- og tilsynssystem i Fiskeridirektoratet

Regjeringen foreslår økte bevilgninger til *landsdekkende og generelle ordninger for innovasjon og næringsrettet forskning* under Innovasjon Norge og Norges forskningsråd. Forslaget innebærer en vridning av næringsstøtten fra administrasjon og ordninger rettet mot enkelte bransjer eller geografiske områder, til landsdekkende og generelle ordninger med høyere innovasjonseffekt. En slik vridning kan være positivt for effektiviteten ved at prosjekter på tvers av næringer og geografi må konkurrere om de samme midlene. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene med 110 mill. kroner til etablerertilskudd og 50 mill. kroner til miljøteknologi under Innovasjon Norge. Videre foreslås 70 mill. kroner til Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) og 20 mill. kroner til Forny2020 under Norges forskningsråd.

Regjeringen foreslår å opprette et særskilt *regelråd* som skal vurdere om konsekvensene for næringslivet av nye regler er tilstrekkelig utredet, og om de er utformet slik at de oppnår sitt mål til en relativt sett lav administrativ kostnad for næringslivet.

Programmet for *kartlegging av mineralressurser i Nord-Norge* som startet i 2011, avsluttes i 2014. Regjeringen foreslår å bevilge 20 mill. kroner til å fortsette kartleggingen i 2015. Kartleggingen skal legge til rette for at næringen kan påvise og utvikle mineralforekomster.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til *marin forskning* med 40 mill. kroner. Satsingen skal bidra til bedre utnyttelse av marine ressurser, innhenting av marine data og økt kunnskap om plantevernmidler i fiskefôr.

Et nytt *kontroll- og tilsynssystem i Fiskeridirektoratet* skal gi en mer effektiv, raskere og samordnet kontroll, og forenklet kommunikasjon mellom forvaltning og næring.

I tillegg til de nevnte sakene bidrar nettolønnsordningen til vekst i Nærings- og fiskeridepartementets budsjett. Dette skyldes både endringene i den differensierte arbeidsgiveravgiften og at det foreslås å prisjustere den øvre grensen for refusjon per sysselsatt. Fordi bevilgningsbehovet er usikkert foreslås det ikke nå bevilgning til Eksportfinans ASA for gjenværende forvaltning av ordningen med statlig støttede eksportkreditter. Dette innebærer en reduksjon på 375 mill. kroner.

2.4.11 Landbruks- og matdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Forslag 2015	Endring i pst.
<i>Programområde 15 Landbruk og mat</i>			
15.00 Administrasjon m.m.	147,7	149,2	1,0
15.10 Matpolitikk	1 389,6	1 381,3	-0,6
15.20 Forskning og innovasjon	437,8	419,1	-4,3
15.30 Næringsutvikling, ressursforvaltning og miljøtiltak	15 444,9	15 295,1	-1,0
Sum Landbruks- og matdepartementet	17 420,0	17 244,8	-1,0

Hovedprioriteringene i budsjettforslaget for Landbruks- og matdepartementet:

- økt matproduksjon
- trygg mat og innsats mot antibiotikaresistens
- infrastrukturtiltak i skogbruksnæringen
- modernisering og forenkling av landbruks- og matforvaltningen

Bevilgninger som følger av *jordbruksavtalen* utgjør en betydelig del av budsjettet. Årets jordbruksoppgjør gir grunnlag for en inntektsøkning for jordbruket på om lag 5 pst. Innretningen av virkemidlene skal stimulere til *økt matproduksjon*. Det ble også gjennomført en rekke forenklinger. Jordbruksoppjøret viderefører nivået på de samlede bevilgningene, sett bort fra kvantumsjusteringer som er innarbeidet i budsjettforslaget og som innebærer en reduksjon på 109 mill. kroner.

Regjeringen er opptatt av *trygg mat*, og legger gjennom budsjettforslaget opp til en økt innsats

rettet mot overvåkning av og forskning på antibiotikaresistens.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til *infrastrukturtiltak i skogbruket*. Flere skogsbilveger og tømmerkaier vil gjøre skogressursene mer tilgjengelige.

Regjeringen foreslår bevilgning til et nytt *saksbehandlingssystem* for å følge opp ny naturskadelov. Det arbeides også med andre *forenklinger i landbruks- og matforvaltningen*, blant annet for Mattilsynet.

Bevilgninger til forskning og innovasjon foreslås redusert. For Regjeringen er det viktig å prioritere forskning på matsikkerhet, mattrygghet, klima og økt lønnsomhet i sektoren. Forskningsaktører innenfor mat- og næringsmiddelindustrien har mulighet til å rette seg mot mer sektor-nøytrale, næringsrettede virkemidler.

2.4.12 Samferdselsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Forslag 2015	Endring i pst.
<i>Programområde 21 Innenlands transport</i>			
21.10 Administrasjon m.m.	520,6	545,8	4,8
21.20 Luftfartsformål	973,4	992,2	1,9
21.30 Vegformål	23 875,1	26 847,1	12,4
21.40 Særskilte transporttiltak	1 786,6	1 802,9	0,9
21.50 Jernbaneformål	19 303,6	20 974,8	8,7

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Forslag 2015	Endring i pst.
21.60 Kystforvaltning	2 628,3	2 756,7	4,9
Sum før lånetransaksjoner	49 087,6	53 919,4	9,8
Lånetransaksjoner	20 000,0	40 000,0	100,0
Sum Innenlands transport	69 087,6	93 919,4	35,9
<i>Programområde 22 Post og telekommunikasjoner</i>			
22.10 Post og telekommunikasjoner	551,6	716,9	30,0
Sum Post og telekommunikasjoner	551,6	716,9	30,0
Sum Samferdselsdepartementet	69 639,2	94 636,4	35,9

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Samferdselsdepartementet:

- oppfølging av Nasjonal transportplan
- økt satsing på fylkesvegene
- et bedre togtilbud
- kapitalinnskudd til infrastrukturfondet på 40 mrd. kroner
- reform av samferdselssektoren

Regjeringen foreslår å bevilge 54,6 mrd. kroner, eksklusive lånetransaksjoner, på Samferdselsdepartementets budsjett. Det er en økning på om lag 5 mrd. kroner, eller 10 pst. i forhold til Saldert budsjett 2014. Tas det hensyn til nettopostering av merverdiavgift i 2015 er økningen på 10,7 pst.

Nasjonal transportplan 2014-2023 følges opp med forslag om betydelig økte bevilgninger til veg, jernbane og sjøtransport. Til vegformål under Statens vegvesen foreslås en bevilgning på 26,8 mrd. kroner. Dette innebærer en økning på om lag 3 mrd. kroner eller 12,4 pst. fra saldert budsjett. Regjeringens forslag innebærer at vedlikeholdsetterslepet vil bli redusert i 2015. Det foreslås om lag 8 mrd. kroner til store vegprosjekter. Det betyr at det blir bevilget midler til alle prosjekter det var forutsatt bevilgninger til i 2015 i Nasjonal transportplan. Det foreslås også økte bevilgninger til planleggingen av nye prosjekter.

Regjeringen foreslår en ny investeringsramme på 3 mrd. kroner under ordningen med rentekompensasjon for *fylkesveger*. I tillegg foreslår Regjeringen 272 mill. kroner under Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett til å iverksette tunnelsikkerhetsforskriften på fylkesvegene. Videre legges det til grunn at 200 mill. kro-

ner av økningen i fylkeskommunenes frie inntekter skal gå til opprusting og fornying av fylkesvegnettet.

Det foreslås om lag 21 mrd. kroner til jernbaneformål. Det er en økning på om lag 1,7 mrd. kroner eller 8,7 pst. fra Saldert budsjett 2014 som vil gi *et bedre togtilbud*. Det foreslås 3,1 mrd. kroner til rasjonell gjennomføring av prosjektet nytt dobbeltspor Oslo-Ski (Follobanen). Follobanen vil legge til rette for et vesentlig bedre togtilbud på Østfoldbanen for all togtrafikk, særlig InterCitytrafikken. Regjeringen foreslår også å forbedre togtilbudet med flere avganger på Sørlandsbanen og forlengelse av Trønderbanen til Melhus.

Til sjøtransport prioriteres plankapasitet, fiskerihavner og farleder.

Regjeringen foreslår bevilget 40 mrd. kroner i *kapitalinnskudd til infrastrukturfondet*. Det nye innskuddet vil gi en avkastning i 2016 på anslagsvis 960 mill. kroner. Fondet vil med Regjeringens forslag for 2015 være på til sammen 70 mrd. kroner. Fondet bidrar til forutsigbar finansiering av samferdselsinfrastruktur. Avkastningen til fondet i 2015 er på 871 mill. kroner og disponeres til veg, jernbane og sjøtransport.

For å oppnå effektivisering, sterkere kundeorientering og gode konkurransevilkår for norsk næringsliv arbeider Regjeringen med en gjennomgripende *reform av samferdselssektoren*. Det legges opp til helhetlige løsninger for transportsektoren. Det tas sikte på å etablere et utbyggingselskap for veg i løpet av 2015. Selskapet vil ha stor betydning for utbygging av riksvegssystemet i Norge.

2.4.13 Klima- og miljødepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Forslag 2015	Endring i pst.
<i>Programområde 12 Klima og miljø</i>			
12.10 Fellesoppgaver, regional planlegging, forskning, internasjonalt arbeid m.m.	1 176,7	1 117,7	-5,0
12.20 Klima, naturmangfold og forurensning	2 891,9	2 635,4	-8,9
12.30 Kulturminner og kulturmiljø	614,1	619,7	0,9
12.60 Nord- og polarområdene	340,6	347,4	2,0
12.70 Internasjonalt klimaarbeid	3 179,2	3 309,2	4,1
Sum før lånetransaksjoner	8 202,4	8 029,3	-2,1
Lånetransaksjoner	0,0	0,0	0,0
Sum Klima og miljø	8 202,4	8 029,3	-2,1
Sum Klima- og miljødepartementet	8 202,4	8 029,3	-2,1

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Klima- og miljødepartementet:

- klima- og skogsatsingen
- biogasstrategi
- brannsikring av stavkirker og tette trehusmiljø
- opprydding av forurenset sjøbunn
- friluftslivets år 2015

Klima- og skogsatsingen er et viktig bidrag til den internasjonale innsatsen for å redusere utslipp av klimagasser fra avskoging og skogforringelse i utviklingsland. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen med 134 mill. kroner, til 3 mrd. kroner inkludert merverdiavgift.

Regjeringen vil i løpet av høsten legge fram en strategi for økt produksjon og bruk av biogass. I 2015 foreslås det å støtte forskning og pilotanlegg for biogassproduksjon.

Brannsikring av stavkirker og tette trehusmiljø er nødvendig for å unngå tap av uerstattelige kulturminneverdier. Brannen i Lærdal viste hvor sårbare disse miljøene er. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til Riksantikvarens arbeid med brannsikring.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til opprydding av forurenset sjøbunn. Dette gjør blant annet at flere enkeltprosjekter i Nord-Norge kan gjennomføres.

I 2015 vil Regjeringen gjennomføre *Friluftslivets år*, med mål om å øke friluftslivsaktiviteten i befolkningen. Dette er også et viktig bidrag til Regjeringens folkehelsearbeid.

For å gi rom til nye satsinger er det foreslått bevilgningsreduksjoner innen blant annet forvaltningsdrift og naturmangfold.

Den samlede reduksjonen på Klima- og miljødepartementets budsjett skyldes i hovedsak to større prosesser som ferdigstilles i 2014. Inngåelsen av nye avtaler om frivillig skogvern ble satt midlertidig på vent i 2012 og 2013 fordi det hadde bygget seg opp en betydelig kø av områder for vern hvor det allerede var inngått avtaler. Sakene som hadde stått lenge i kø, er nå behandlet, og bevilgningen til frivillig skogvern foreslås redusert med 211 mill. kroner, til samme nivå som i 2012. Nasjonalparkplanen slutføres også i 2014, og bevilgningen foreslås derfor redusert med 165 mill. kroner.

2.4.14 Finansdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Forslag 2015	Endring i pst.
<i>Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner</i>			
00.30 Regjering	328,6	331,3	0,8
00.40 Stortinget og underliggende institusjoner	1 767,7	1 988,2	12,5
Sum Konstitusjonelle institusjoner	2 096,3	2 319,5	10,6
<i>Programområde 23 Finansadministrasjon</i>			
23.10 Finansadministrasjon	1 107,4	1 094,6	-1,2
23.20 Skatte- og avgiftsadministrasjon	6 687,2	7 051,5	5,4
23.30 Offisiell statistikk	743,4	743,0	-0,1
23.40 Andre formål	21 795,7	27 170,0	24,7
Sum Finansadministrasjon	30 333,7	36 059,1	18,9
<i>Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.</i>			
24.10 Statsgjeld, renter og avdrag mv.	10 758,6	12 912,4	20,0
24.20 Statlige fordringer, avsetninger mv.	0,0	20,0	-
Sum før lånetransaksjoner	10 758,6	12 932,4	20,2
Lånetransaksjoner	0,0	61 419,0	-
Sum Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv.	10 758,6	74 351,4	591,1
Sum Finansdepartementet	43 188,6	112 730,0	161,0

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Finansdepartementet:

- effektivisere skatte- og avgiftsforvaltningen
- sikre skattegrunnlaget og skatte- og avgiftsinntektene
- arbeidet med Statens pensjonsfond

Regjeringen vil *effektivisere skatte- og avgiftsforvaltningen*. Fra 1. januar 2016 skal særavgiftsforvaltningen overføres fra Toll- og avgiftsetaten til Skatteetaten. I begge etatene skal det gjennomføres tekniske og organisatoriske forberedelser av overføringen. Videre starter Skatteetaten i 2015 utviklingen av en ny IKT-løsning for å fastsette og innkreve særavgiftene, tilpasset eksisterende systemer i etaten.

Bevilgningsøkningen til skatte- og avgiftsadministrasjon skyldes særlig at Statens innkrevsentral (SI) fra 1. januar 2015 innlemmes i Skatteetaten. Hensikten er å utnytte fagmiljøene i SI

bedre og få en mer helhetlig og effektiv innkreving av offentlige krav.

Budsjettforslaget legger til rette for Skatteetaten og Toll- og avgiftsetatens innsats for å *sikre skattegrunnlaget og skatte- og avgiftsinntektene*. Svart økonomi og skatte- og avgiftsunndragelser svekker inntektsgrunnlaget og skal avdekkes i størst mulig grad. Regelverk skal effektiviseres og forenkles.

Arbeidet med Statens pensjonsfond videreføres i samsvar med prinsipper og strategi som omtalt i Meld. St. 19 (2013–2014) *Forvaltningen av Statens pensjonsfond i 2013*. Det overordnede målet for investeringene er å oppnå høyest mulig avkastning innenfor et moderat risikonivå. På den måten kan avkastningen fra fondet over tid finansiere mer velferd.

Et større statslån på 61,4 mrd. kroner har forfall i 2015, mens det ikke er noen låneforfall i 2014.

Derfor øker de samlede bevilgningene under Finansdepartementet mye.

Regjeringen foreslår å innføre en nettoordning for budsjettering av merverdiavgift for de fleste

ordinære forvaltningsorganene. Ordningen innebærer at merverdiavgiften for disse organene føres på et eget kapittel under Finansdepartementet.

2.4.15 Forsvarsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Forslag 2015	Endring i pst.
<i>Programområde 04 Militært forsvar</i>			
04.10 Militært forsvar mv.	43 029,1	43 817,8	1,8
Sum Forsvarsdepartementet	43 029,1	43 817,8	1,8

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Forsvarsdepartementet:

- anskaffelse av nye kampfly med baseløsning
- trinn tre i utviklingen av Joint Strike Missile
- aktivitet og operativ evne i Hæren og Heimevernet

Til *anskaffelse av nye kampfly med baseløsning* foreslår Regjeringen å bevilge 3,9 mrd. kroner. Dette er en økning på 2,7 mrd. kroner. Stortinget har allerede gitt bestillingsfullmakt for totalt 16 F-35 kampfly for levering i perioden 2015–2018. I budsjettforslaget legges det opp til å anskaffe ytterligere seks fly med planlagt levering i 2019. Deler av bevilgningen gjelder ny kampflybase på Ørland. Her skal det føres opp nytt skvadronbygg for F-35, samt tilrettelegges for mottak av de første nye kampflyene høsten 2017.

Trinn tre i utviklingen av Joint Strike Missile (JSM) til de nye kampflyene fortsetter. Økte utgifter til dette formålet utgjør 308 mill. kroner av den samlede foreslåtte økningen til kampflyanskaffelsen.

Regjeringens bevilgningsforslag gir rom for økt *aktivitet og operativ evne i Hæren og Heimever-*

net, tilstrekkelig aktivitet i en kritisk omstillingsfase i Luftforsvaret samt å styrke Forsvarets beredskap. Hærens operative evne vil øke blant annet gjennom å bedre kvalitet og tilgjengelighet på materiell og forsyninger samt økt utdanningsnivå i Brigade Nord. I Heimevernet legges det opp til ytterligere kompetansehevende kurs og befalstrening. Regjeringens bevilgningsforslag vil øke Heimevernets evne til å bistå sivil sektor i samfunnsikkerhetsarbeidet. I tråd med langtidsplanen for Forsvaret 2013-2016 vil den planlagte nedtrappingen av Norges styrkebidrag til ISAF-operasjonen i Afghanistan fortsette. Dette frigjør midler til Hæren og Heimevernet.

I tillegg til hovedsatsingene foreslår Regjeringen en bevilgning på 33 mill. kroner til å redusere responstiden for helikopterberedskapen på Rygge og Bardufoss. Arbeidet med oppfølging og ivaretagelse av personell før, under og etter tjeneste i utenlandsoperasjoner videreføres. Basert på oppdaterte prognoser foreslås det å øke bevilgningen til kompensasjonsordningen for personell med psykiske belastningsskader etter operasjoner i utlandet med 64 mill. kroner.

2.4.16 Olje- og energidepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Forslag 2015	Endring i pst.
<i>Programområde 18 Olje- og energiformål</i>			
18.00 Administrasjon	209,7	208,3	-0,7
18.10 Petroleumssektoren	30 754,2	38 765,0	26,0
18.20 Energi- og vannressurssektoren	2 083,9	2 274,0	9,1
18.30 Forskning og næringsutvikling	741,5	772,8	4,2
18.40 CO ₂ -håndtering	2 325,3	2 131,0	-8,4
Sum før lånetransaksjoner	36 114,6	44 151,1	22,3
Lånetransaksjoner	8 250,0	9 250,0	12,1
Sum Olje- og energidepartementet	44 364,6	53 401,1	20,4

Hovedprioriteringer i budsjettforslaget for Olje- og energidepartementet:

- energiomlegging og utvikling av energi- og klimateknologi
- tiltak for å fremme CO₂-håndtering
- energi- og petroleumsforskning
- flom- og skredforebygging

Regjeringen foreslår å øke støtten til Enovas arbeid med *energiomlegging og utvikling av energi- og klimateknologi*. Enova får i oppdrag å etablere en utvidet rettighetsbasert tilskuddsordning for enøk-investeringer i husholdninger. Enova skal også overta arbeidet for miljøvennlig transport som tidligere har ligget hos Transnova. Enovas inntekter fra Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging (Klimafondet) øker med 202 mill. kroner som følge av kapitalinnskuddene i 2014. I tråd med Regjeringens opptrappingsplan for Klimafondet foreslås det også et nytt innskudd i 2015 på 9,25 mrd. kroner. Samlet fondskapital blir etter dette 53,5 mrd. kroner.

Regjeringen foreslår flere *tiltak for å fremme CO₂-håndtering*. I tillegg til å videreføre CLIMIT-programmet foreslås det å øke bevilgningen til videreutvikling og vedlikehold av testsenteret på Mongstad med 65 mill. kroner. Regjeringen ber også om økt tilsagnsfullmakt for å kunne delta i et eventuelt fullskala CO₂-håndteringsprosjekt internasjonalt, i samarbeid med andre europeiske land.

Støtten til *energi- og petroleumsforskning* foreslås økt, hovedsakelig gjennom Norges forskningsråds programmer.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til *flom- og skredforebygging*. Dette vil blant annet gjøre det mulig å starte et stort flomsikringsprosjekt i Mjøndalen.

2.4.17 Ymse utgifter og inntekter

Det foreslås bevilget 10 500 mill. kroner under kap. 2309 Tilfeldige utgifter. Bevilgningen står som motpost til tilleggsbevilgninger til blant annet forhandlinger hvor staten er part, herunder til lønnsoppgjøret for statsansatte, regulering av pensjoner mv. i folketrygden og takstforhandlinger for privatpraktiserende leger, fysioterapeuter og psykologer, og til uforutsette utgifter.

På kapittel 5309 Tilfeldige inntekter foreslås det bevilget 150 mill. kroner. Dette gjelder enkelte mindre, uforutsette inntekter som ikke inngår på andre inntektskapitler i statsbudsjettet.

2.5 Folketrygdens utgifter og inntekter

Regjeringens samlede forslag til utgifter under folketrygdens programområder er på 418,6 mrd. kroner. Det er en økning på 34,4 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2014. Budsjettallene fordelt på programkategorier framgår av hovedtabellene under de ulike departementene tidligere i dette kapitlet.

Tabell 2.4 Folketrygdens utgifter

Programområde	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Gul bok 2015	Endr. Saldert budsjett 2014 til Gul bok 2015
28 Foreldrepenger	18 583,0	19 010,0	2,3 pst.
29 Sosiale formål	327 398,8	357 437,7	9,2 pst.
<i>Hvorav:</i>			
<i>sykepenger</i>	<i>38 245,7</i>	<i>39 644,7</i>	<i>3,7 pst.</i>
<i>arbeidsavklaringspenger</i>	<i>34 600,0</i>	<i>34 110,3</i>	<i>-1,4 pst.</i>
<i>uføretrygd</i>	<i>63 510,0</i>	<i>78 194,0</i>	<i>23,1 pst.</i>
<i>alderspensjon</i>	<i>175 972,5</i>	<i>190 175,5</i>	<i>8,1 pst.</i>
<i>annet¹</i>	<i>15 070,6</i>	<i>15 313,7</i>	<i>1,6 pst.</i>
30 Helsetjenester	26 551,6	28 973,9	9,1 pst.
33 Arbeidsliv	11 698,5	13 200,0	12,8 pst.
Sum	384 231,9	418 621,5	9,0 pst.

¹ Annet inkluderer stønad til enslig mor eller far, grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv., etterlatte og gravferdsstønad.

Kilde: Finansdepartementet

Programområde 28 Foreldrepenger

Stønadsordningene under dette programområdet skal kompensere for inntektsbortfall i forbindelse med fødsel og adopsjon og sikre økonomisk støtte til foreldre som ikke har opptjent rett til foreldrepenger. Programområdet omfatter foreldrepenger til yrkesaktive, engangsstønad ved fødsel og adopsjon og feriepenger av foreldrepenger mv. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har ansvar for programområdet.

Anslaget for antall barn i aldersgruppen for foreldrepenger er nedjustert vesentlig sammenlignet med det som lå til grunn for Saldert budsjett 2014. Det forventes nå at antall barn i denne gruppen vil holde seg omtrent uendret i perioden 2013 til 2015. Utgiftsveksten på i overkant av 400 mill. kroner skyldes høyere utbetalingsgrunnlag for foreldrene og utvidelser av foreldrepengeordningen de siste årene.

Programområde 29 Sosiale formål

Programområdet omfatter ordninger som skal kompensere for inntektsbortfall ved sykdom og uførhet (sykepenger, arbeidsavklaringspenger og uførepensjon), pensjoner (alderspensjon og etterlattepensjon), stønader til enslige forsørgere, stønader og hjelpemidler til personer med nedsatt funksjonsevne og enkelte andre formål. Arbeids-

og sosialdepartementet har ansvar for programområdet. Av en samlet økning på 30 mrd. kroner fra 2014 til 2015 skyldes nær 29 mrd. kroner økte utgifter til uførepensjon (uføretrygd fra 2015) og alderspensjon. Nedenfor gjennomgås utviklingen fra 2014 til 2015 på de største utgiftsområdene.

Sykepenger

Fra 2014 til 2015 legges det til grunn nullvekst i det trygdefinansierte sykefraværet per sysselsatt. Økningen fra Saldert budsjett 2014 på 1,4 mrd. kroner skyldes hovedsakelig at det for 2015 forventes en økning i sysselsettingen på 0,8 pst. og i sykepengegrunnlaget (lønnsnivået for sykmeldte) på 3,3 pst.

For 2014 opprettholdes forutsetningen fra Saldert budsjett 2014 om nullvekst i fravær per sysselsatt fra 2013 til 2014, på bakgrunn av utviklingen i første halvår 2014. Sysselsettingen anslås nå å øke med 0,9 pst. og sykepengegrunnlaget med 3,3 pst. i 2014. Dette er en liten nedjustering fra anslagene som lå til grunn for Saldert budsjett 2014.

IA-avtalen har bl.a. som mål å redusere det totale sykefraværet¹ med minst 20 pst. fra nivået i 2. kvartal 2001. Det sesongkorrigerte sykefravæ-

¹ Egenmeldt og legemeldt sykefravær for arbeidstakere, målt som tapte dagsverk i pst. av avtalte dagsverk.

ret i 2. kvartal 2014 var 6,5 pst. Dette er 10,2 pst. lavere enn i 2. kvartal 2001, men fortsatt på et høyere nivå enn målet i IA-avtalen.

Arbeidsavklaringspenger

Basert på utviklingen hittil i år forventes det en reduksjon i antall mottakere av arbeidsavklaringspenger på 8 600 personer fra 2013 til 2014. Denne reduksjonen er 2 000 lavere enn det som var lagt til grunn for Saldert budsjett 2014. I 2015 ventes en ytterligere nedgang på om lag 8 500 personer til gjennomsnittlig 148 900 mottakere. En viktig forklaring på den forventede reduksjonen i 2014 og 2015 er at mange mottakere når grensen for maksimal varighet (fire år) for arbeidsavklaringspenger i løpet av 2014, og mange av disse vil gå over til uføretrygd.

Uføretrygd

Nye regler for uføretrygd fra folketrygden trer i kraft 1. januar 2015. Uføretrygd skal fra 2015 skattlegges som lønn. Disse endringene medfører økte bruttoutgifter som i hovedsak motsvares av økte skatteinntekter. Samlet øker utgiftene til uføretrygd med 14,7 mrd. kroner.

Ved utgangen av første halvår 2014 var det registrert nær 309 000 mottakere av uførepensjon, tilsvarende 9,4 pst. av befolkningen i alderen 18–66 år. Andelen er uendret sammenlignet med samme tidspunkt i fjor. Gjennomsnittlig antall mottakere anslås til om lag 309 700 i 2014 og om lag 314 500 i 2015. Veksten i antall mottakere fra 2014 til 2015 følger hovedsakelig av økt tilgang fra arbeidsavklaringspenger.

Alderspensjon

Økningen på 14,2 mrd. kroner i utgifter til alderspensjon skyldes både at det blir flere alderspensjonister og at de nye pensjonistene har høyere opptjent pensjon enn gjennomsnittet for de eksisterende alderspensjonistene. Fra 2014 til 2015 anslås det at antall alderspensjonister vil øke med vel 35 000 personer, til om lag 856 000 pensjonister.

Etter at fleksibelt uttak av alderspensjon ble innført i 2011, steg antall alderspensjonister under 67 år raskt. Denne veksten har vært avtakende og antas å bli noe svakere også framover. For 2014 legges det nå til grunn gjennomsnittlig 76 700 alderspensjonister under 67 år. Det er om lag 1 600 flere enn i Saldert budsjett 2014. For 2015 legges det til grunn gjennomsnittlig 85 800 alders-

pensjonister under 67 år. Selv om mange tar ut alderspensjon, fortsetter yrkesaktiviteten å øke i aldersgruppen over 60 år. Mange kombinerer arbeid og uttak av alderspensjon. Over tid påvirkes utgiftene til alderspensjon i liten grad av fleksibel alderspensjon, siden tidlig uttak gir en lavere årlig pensjon for den enkelte.

Programområde 30 Stønad ved helsetjenester

Programområdet omfatter folketrygdens bidrag til finansiering av helsetjenester, herunder lege- og psykologhjelp, fysioterapi samt legemidler og medisinsk forbruksmateriell på blå resept. Helse- og omsorgsdepartementet har ansvar for programområdet.

Refusjon av legemidler på blå resept er den største utgiften på stønadsbudsjettet for helsetjenester. Bevilgningen til refusjon av legemidler forventes å øke med om lag 1,3 mrd. kroner til 9,95 mrd. kroner i 2015. Utover en generell volumvekst i utgiftene til legemidler, anslås det en betydelig vekst i utgiftene til nye legemidler til behandling av hepatitt C. Det er anslått merutgifter til slike legemidler alene på 400 mill. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2014.

I 2013 ble det utstedt om lag 1,1 millioner frikort under ordningen med utgiftstak for egenandeler til legehjelp, psykologhjelp, legemidler og medisinsk forbruksmateriell på blå resept og pasientreiser mv. (egenandelstak 1). Anslaget for utgifter til egenandelstak 1 øker med om lag 120 mill. kroner til 3,97 mrd. kroner i 2015.

Egenandelene under egenandelstak 1 foreslås prisomregnet ved at taket økes med 80 kroner, fra 2 105 kroner i 2014 til 2 185 kroner i 2015. Egenandelstak 2 og øvrige egenandeler foreslås ikke endret.

Programområde 33 Arbeidsliv

Programområdet omfatter dagpenger ved arbeidsledighet, statsgaranti for lønnskrav ved konkurs og stønad ved arbeidsledighet for fiskere og fangstmenn. Arbeids- og sosialdepartementet har ansvar for programområdet, med unntak av ett kapittel, som ligger under Nærings- og fiskeridepartementets ansvarsområde. Dagpenger ved arbeidsledighet utgjør den vesentligste utgiftsposten under dette programområdet.

Det var i gjennomsnitt 59 700 dagpengemottakere i første halvår 2014. Sammenlignet med samme periode i 2013 er dette en økning på om lag 9 pst., tilsvarende 4 900 dagpengemottakere.

I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2014 ble dagpengebevilgningen økt til 11,4 mrd. kroner. For 2015 foreslås en dagpengebevilgning på 12,4 mrd. kroner.

Den anslåtte utgiftsøkningen på 1 mrd. kroner fra 2014 til 2015 skyldes i hovedsak økt ledighetsanslag og økt gjennomsnittlig utbetaling som følge av lønnsvekst i 2014.

Ferietillegget foreslås avviklet med virkning fra 1. januar 2015. For 2016 vil det gi en innsparing på anslagsvis 1 mrd. kroner. Siden ferietillegget utbetales året etter ledighetsperioden, gir dette ingen innsparing i 2015.

2.5.1 Folketrygdens finansieringsbehov

Folketrygdens utgifter inngår i budsjettet på linje med andre utgifter, men er på inntektssiden formelt knyttet til de store avgiftsordningene (arbeidsgiveravgift og trygdeavgift) og enkelte gebyrer og refusjoner mv., jf. folketrygdloven 28. februar 1997 nr. 19, del VIII, Finansielle bestemmelser.

Folketrygdens inntekter i 2015 anslås til 303,9 mrd. kroner, med følgende hovedelementer: Trygdeavgift på 130,6 mrd. kroner (jf. kap. 5700, post 71), arbeidsgiveravgift på 171,1 mrd. kroner (jf. kap. 5700, post 72), samt enkelte mindre inntekter på til sammen 2,2 mrd. kroner (vederlag, gebyrer, ulike refusjoner, dividende mv., jf. kapit-

lene 5701, 5704 og 5705). Utgiftene utgjør til sammen 418,6 mrd. kroner.

Differansen mellom folketrygdens utgifter og inntekter innebærer et beregnet finansieringsbehov for folketrygden i 2015 på 114,7 mrd. kroner. En del av dekningen av folketrygdens utgifter skal skje gjennom tilskudd fra staten, dvs. uten henvisning til de store avgiftsordningene eller andre spesifikerte inntekter, jf. folketrygdloven § 23-10 tredje ledd. Utgiftene som dekkes ved direkte overføringer fra staten er anslått til 17,6 mrd. kroner for 2015, jf. romertallsvedtak II, Folketrygden.

2.6 Forslag til vedtak

De forslag til vedtak som legges fram i denne proposisjonen, er i de fleste tilfeller nærmere omtalt i Prop. 1 S for de enkelte departementene.

Enkelte bevilgninger blir bare omtalt i denne proposisjonen. Det gjelder blant annet bevilgningene til kap. 2309 Tilfeldige utgifter og kap. 5309 Tilfeldige inntekter, som omtales i avsnitt 2.4.17. Renter og avskrivninger fra statens forretningsdrift under kapitlene 5491 og 5603 omtales i avsnitt 3.2. Overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland, som er bevilget på kapitlene 2800 og 5800 i statsbudsjettet, omtales i avsnitt 3.4.

Statsbudsjettets finansieringsbehov dekkes gjennom lån bevilget på kap. 5999, jf. avsnitt 3.5.

3 Gruppering av budsjettets inntekter og utgifter etter art

3.1 Budsjettets samlede inntekter og utgifter

Dette kapitlet gir en oversikt over statsbudsjettets inntekter og utgifter, gruppert etter art, jf. boks 3.1. Regjeringens hovedprioriteringer i stats-

budsjettet for 2015 er nærmere beskrevet i kapittel 1, mens det i kapittel 2 gis en oversikt over utgiftene under de ulike departementene. Prop. 1 S for de enkelte departementene gir mer utfyllende og detaljerte framstillinger av Regjeringens budsjettforslag.

Boks 3.1 Statsbudsjettets inndeling

Statsbudsjettet blir inndelt i kapitler som igjen er inndelt i poster, jf. § 4 i bevilgningsreglementet. Stortingets bevilgningsvedtak gjelder beløpet under den enkelte post. Kapitlene nummereres fortløpende i ulike nummerserier for de ulike departementene. Nummereringen av postene følger et fast mønster hvor postnummeret brukes som kode for hva slags type inntekt eller utgift det er tale om. Bevilgningsreglementet krever at inntektene og utgiftene skal inndeles i fire avdelinger. Dette skjer ved å inndele postnummerseriene i følgende avdelinger etter art:

Inntekter

1. Salg av varer og tjenester: Postene 1-29
2. Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv.: Postene 30-49
3. Overføringer fra andre: Postene 50-89
4. Tilbakebetalinger mv.: Postene 90-99

Utgifter

1. Statens egne driftsutgifter: Postene 1-29
2. Nybygg, anlegg mv.: Postene 30-49
3. Overføringer til andre: Postene 50-89
4. Utlån, statsgjeld mv.: Postene 90-99

De samlede inntektsbevilgningene på statsbudsjettet for 2015 er anslått til 1 606,4 mrd. kroner. Dette inkluderer petroleumsvirksomheten, lånetransaksjoner og overføringen fra Statens pen-

sjonsfond utland for å dekke det oljekorrigerede budsjettunderskuddet. Holdes disse utenom, anslås inntektene i 2015 til 987,0 mrd. kroner.

Tabell 3.1 Statsbudsjettets inntekter

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Gul bok 2015	Endring i pst.
Salg av varer og tjenester (Driftsinntekter) (postene 1-29)	134,0	139,4	4,0
Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)	24,9	29,0	16,4
Overføringer fra andre (postene 50-89)	1 271,6	1 334,7	5,0
Tilbakebetalinger mv. (postene 90-99)	87,8	103,2	17,5
Sum inntekter	1 518,4	1 606,4	5,8

Kilde: Finansdepartementet

Forslaget til utgiftsbevilgninger på statsbudsjettet for 2015 utgjør samlet sett 1 739,1 mrd. kroner, medregnet petroleumsvirksomhet, overføring til Statens pensjonsfond utland og lånetransaksjoner. Sammenlignet med Saldert budsjett 2014 øker de samlede utgiftene med 157,9 mrd. kroner. Holdes

petroleumsvirksomheten, overføringen til Statens pensjonsfond utland og lånetransaksjoner utenom, foreslås det utgifter på 1 161,2 mrd. kroner. Dette er en økning fra Saldert budsjett 2014 på 74,8 mrd. kroner.

Tabell 3.2 Statsbudsjettets utgifter

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Gul bok 2015	Endring i pst.
Driftsutgifter (postene 1-29)	160,3	170,1	6,1
Nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)	72,0	84,1	16,9
Overføringer til andre (postene 50-89)	1 198,3	1 249,0	4,2
Utlån, gjeldsavdrag mv. (postene 90-99)	150,6	235,9	56,6
Sum utgifter	1 581,2	1 739,1	10,0

Kilde: Finansdepartementet

3.2 Gruppering av statsbudsjettets inntekter

3.2.1 Statsbudsjettets driftsinntekter (postene 1-29)

I Regjeringens budsjettforslag for 2015 utgjør driftsinntekter til sammen 139,4 mrd. kroner, jf. tabell 3.3.

Tabell 3.3 Driftsinntekter (postene 1-29)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Gul bok 2015	Endring i pst.
Statens petroleumsvirksomhet	115,5	121,0	4,8
Andre driftsinntekter	18,5	18,4	-0,5
Sum driftsinntekter	134,0	139,4	4,0

Kilde: Finansdepartementet

Driftsinntekter fra statens petroleumsvirksomhet utgjør hoveddelen av de samlede driftsinntektene. Petroleumsvirksomheten omtales nærmere i avsnitt 3.4. I tillegg benyttes postene 1-29 på statsbudsjettets inntektsside for inntekter fra salg av varer og tjenester, for eksempel:

- salg av materiell, publikasjoner og andre varer
- utleie av materiell, bygninger og anlegg
- oppdrag
- gebyrer
- tilfeldige inntekter

Statens forretningsdrift

Statens forretningsdrift vil i 2015 bestå av virksomheten under forvaltningsbedriftene Statsbygg, Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK), Statens kartverk, Statens pensjonskasse og NVE Anlegg. Det budsjetteres med 2,1 mrd. kroner i inntekter under disse virksomhetene i 2015. Inntektsbevilgningene under statens forretningsdrift omfatter flere inntektsarter, men omtales samlet nedenfor.

Det samlede avskrivningsbeløpet for den statlige forretningsdriften føres under kap. 5491 Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift. Avskrivningene beregnes på grunnlag av bokført kapital per 31. desember året før budsjettåret. Det benyttes et lineært avskrivningssystem, der avskrivningstiden for ulike avskrivningsobjekter varierer med forventet levetid. Ved salg av eiendommer i Statsbygg avskrives også bokført verdi av eiendommene. Avskrivningene

utgiftsføres under hver enkelt virksomhets driftsbudsjett. Avskrivningene beløper seg totalt til 982,6 mill. kroner i 2015.

Renter av statens kapital i forretningsdriften tas samlet til inntekt under kap. 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift. Grunnlaget for renteberegningen er bedriftenes brutto investeringer fratrukket avskrivninger og bedriftenes egne avsetninger til investeringsformål. Rentesatsen for netto investeringsbidrag det enkelte år tilsvarende gjennomsnittlig rente på 5-års statsobligasjoner i 12-månedersperioden fram til 30. september året før budsjettåret. Renter av statens kapital i forretningsdriften foreslås budsjettet med 86,3 mill. kroner i 2015.

Avsetning til investeringsformål tas til inntekt under hver enkelt virksomhet som foretar slike avsetninger. Avsetningen utgjør en del av kontantoverskuddet fra driften som benyttes til å finansiere investeringer. Det aktuelle beløpet utgiftsføres på driftsbudsjettet under hver enkelt forvaltningsbedrift før driftsresultatet fastsettes, og avsetningene må derfor også føres opp på statsbudsjettets inntektsside. Samlede avsetninger til investeringsformål i 2015 er 1 048,0 mill. kroner.

I tabell 3.4 er inntekter på statsbudsjettet under statens forretningsdrift splittet opp. I tillegg til inntektene nevnt i tabellen er det også enkelte andre inntekter under forretningsdriften. Dette gjelder tilbakeføring fra gamle ordninger under GIEK og inntekter fra salg av utstyr og eiendom på til sammen 9,9 mill. kroner.

Tabell 3.4 Renter, avskrivninger og avsetninger til investeringsformål i 2015 for statens forretningsdrift

	Mill. kroner		
	Avskrivninger	Renter	Avsetninger til investeringsformål
Statsbygg	839	70	1 030
Statens kartverk	17	2	0
Statens pensjonskasse	122	13	18
NVE Anlegg	5	1	0
Sum	983	86	1 048

Kilde: Finansdepartementet

Beregning av rente for mellomværende med statskassen

Forvaltningsbedriftenes mellomværende med statskassen kan betraktes som en bruks- og kassakredittkonto for håndtering av kortsiktige likviditetssvingninger. For samtlige virksomheter under statens forretningsdrift skal det beregnes renter av mellomværende med statskassen. Renten er knyttet opp mot renten på statssertifikater etter en nærmere bestemt beregningsregel, slik at den reflekterer rentenivået i Norge.

Kap. 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift, post 81 Renter av mellomregnskapet, budsjetteres ikke.

3.2.2 Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)

Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. er på 29,0 mrd. kroner i budsjettforslaget for 2015. Det er inntektene i forbindelse med nybygg, anlegg mv. i statens petroleumsvirksomhet som utgjør størstedelen av disse inntektene.

Tabell 3.5 Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Gul bok 2015	Endring i pst.
Statens petroleumsvirksomhet	22,8	26,7	17,1
Andre inntekter ifm. nybygg, anlegg mv.	2,1	2,3	8,7
Sum inntekter ifm. nybygg, anlegg mv.	24,9	29,0	16,4

Kilde: Finansdepartementet

Inntektspostene 30-49 deles i to grupper.

Postene fra 30 til 39 inneholder inntektsbevilgninger under statens forretningsdrift, herunder avskrivninger på statens kapital i statens forretningsdrift, avsetninger til investeringsformål, overføringer fra bedriftenes egne fond og andre fond, samt andre inntekter av statens forretningsdrift i forbindelse med bygg og anlegg, jf. omtalen ovenfor. Inntektene fra statens forretningsdrift i forbindelse med nybygg og anlegg mv. utgjør 2,0 mrd. kroner. I tillegg til statens forretningsdrift er det inntekter fra Bioforsk på 19,5 mill. kroner på postene 30-39.

Post 30 brukes også for avskrivninger under kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten. Det foreslås inntekter på 26,7 mrd. kroner på denne posten i 2015.

Postene fra 40 til 49 gjelder salg av fast eiendom og tilskudd og refusjoner i forbindelse med statens bygge- og anleggsarbeider fra statlige særregnskap, kommuner og andre. Samlet utgjør disse inntektene 271,7 mill. kroner i 2015. Salg av eiendom fra Forsvaret utgjør den største inntektsposten.

3.2.3 Overføringer fra andre (postene 50-89)

Inntektspostene fra 50 til 89 på statsbudsjettets inntektsside deles inn i følgende undergrupper:

- Postene fra 50 til 59 nyttes til overføringer fra andre statlige regnskaper, for eksempel statlige fond.
- Postene fra 60 til 69 omfatter overføringer fra kommunesektorens forvaltningsbudsjetter.

- Postene fra 70 til 79 brukes til statsskatt på formue og inntekt, avgifter på omsetning, produksjon og driftsmidler, avgifter på arv, dokumenter, spill og andre fiskalavgifter.
- Under postene fra 80 til 84 føres renteinntekter, mens utbytte på aksjer, bøter, erstatninger, tilbakebetaling av gitte tilskudd mv. budsjetteres på postene 85-89.

Tabell 3.6 Overføringer fra andre (postene 50–89)

	Saldert budsjett 2014	Gul bok 2015	Mrd. kroner Endring i pst.
<i>Postene 50-59</i>			
Overføring fra Statens pensjonsfond utland	137,5	174,2	26,7
Øvrige overføringer fra andre statsregnskap	0,2	0,1	-43,1
Sum overføringer fra andre statsregnskap	137,7	174,3	26,6
<i>Postene 60-69</i>			
Overføringer fra kommunesektoren	1,1	1,3	18,5
<i>Postene 70-79</i>			
Inntekter under postene 70-79	1 080,8	1 094,8	1,3
<i>Postene 80-89</i>			
Renter, utbytte mv.	52,0	64,3	23,6
Sum overføringer fra andre (postene 50-89)	1 271,6	1 334,7	5,0

Kilde: Finansdepartementet

Overføringen fra Statens pensjonsfond utland for å dekke det oljekorrigerte budsjettunderskuddet øker med 36,7 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2014. For postene 70-79 øker inntektene med 14,0 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2014 til budsjettforslaget for 2015, mens inntektene på postene 80-89 øker med 12,3 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2014 til budsjettforslaget for 2015.

Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge

Skatte- og avgiftsanslagene for 2015 tar utgangspunkt i reviderte anslag for 2014, hvor bl.a. ny informasjon om utviklingen i innbetalte skatter og avgifter er innarbeidet. I tillegg er skatte- og avgiftsanslagene basert på vekstforutsetningene som er lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet 2015 for bl.a. sysselsetting, etterspørsel, lønninger og priser. Det er også tatt hensyn til virkningene av for-

slaget til skatte- og avgiftsopplegg og forslaget til kommunale og fylkeskommunale skattører.

Samlede skatter og avgifter til statskassen fra Fastlands-Norge anslås å utgjøre 919,8 mrd. kroner i 2015. De største bidragene kommer fra skatter på inntekt og formue, trygdeavgift og arbeidsgiveravgift til folketrygden, merverdiavgift og øvrige særavgifter medregnet tollinntekter.

Fra 2015 skal uføretrygd skattlegges som lønn. Dagens uføre får omregnet uførepensjonen slik at verdien av ytelsen etter skatt er om lag uendret. Reformen innebærer at påløpte skatteinntekter til det offentlige øker om lag like mye som uførepensjonene. Reformen bidrar til å heve veksten i anslåtte skatteinntekter i statsbudsjettet i 2015 og til å øke den nominelle veksten i statsbudsjettets utgifter.

Regjeringens forslag til budsjett innebærer nye bokførte skatte- og avgiftslettelser på 6,9 mrd. kroner i 2015. I tillegg kommer helårsvirkningen

av skatte- og avgiftslettelsene i 2014 på om lag 3,1 mrd. kroner bokført. Påløpt utgjør skatte- og avgiftslettelsene fra 2014 til 2015 i underkant av 8,3 mrd. kroner.

Skatte- og avgiftsopplegget for 2015 er nærmere omtalt i Prop. 1 LS (2013-2014) *Skatter, avgifter og toll 2015*.

Utbytte

Regjeringen foreslår samlede utbytteinntekter på 31,4 mrd. kroner i 2015. Av dette gjelder 15 mrd. kroner utbytte fra Statoil ASA, som inngår i kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten. Regjeringens forslag innebærer en økning i de samlede utbytteinntektene på 4,2 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2014.

Samlet utbytte fra selskaper under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning anslås til 15 mrd. kroner. Dette er en økning på 3,8 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2014. Økningen skyldes blant annet at det budsjetteres med et utbytte på 5,2 mrd. kroner fra Statkraft SF i 2015, mens det ikke ble tatt ut utbytte i 2014.

Andre store utbytter kommer fra Avinor, NSB, Statnett og Posten. Utbytterne er fastsatt i tråd med gjeldende utbyttepolitikk.

Regjeringen har i tråd med vanlig praksis ikke laget egne anslag på utbytte fra de børsnoterte selskapene i 2015, men teknisk videreført utbetalt utbytte per aksje i 2014.

Tabell 3.7 viser saldert budsjett for utbytte fra de enkelte selskapene i 2014 og forslag i 2015.

Tabell 3.7 Utbytte fra statlig eide selskaper

Kap	Post	Selskap	Mill. kroner		
			Saldert budsjett 2014	Gul bok 2015	Endring i pst.
5656	85	Selskaper under Nærings- og fiskeridepartementet ²	11 219	14 989	33,6
5685	85	Statoil ASA	14 421	14 955	3,7
5622	85	Avinor AS	478	500	4,6
5611	85	NSB AS	260	300	15,4
5680	85	Statnett SF	0	287	-
5618	85	Posten Norge AS	217	200	-7,8
5692	85	Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank	77	83	7,1
5652	85	Statskog SF	121	40	-66,9
5631	85/86	AS Vinmonopolet	30	30	0,0
5651	85	Selskaper under Landbruks- og matdepartementet ¹	5	5	0,0
5693	85	Folketrygdfondet	1	2	36,4
5625	86	Innovasjon Norge/investeringsfond Nordvest-Russland og Øst-Europa	1	1	0,0
5616	85	Kommunalbanken AS	357	0	-100,0
5625	85	Innovasjon Norge/Lavrisikordningen	17	0	-100,0
Sum utbytte			27 205	31 390	15,4

1 Veterinærmedisinsk oppdragssenter AS.

2 Norsk Hydro ASA, Telenor ASA, Statkraft SF, Kongsberg Gruppen ASA, DNB ASA, Yara International ASA, Argentum Fondsinvesteringer AS, Nammo AS, Flytoget AS, Cermaq ASA, Aker Kværner Holding AS, GIEK Kredittforsikring AS, Ambita AS, og Mesta AS.

Kilde: Finansdepartementet

3.2.4 Tilbakebetalinger mv. (postene 90-99)

Postene fra 90 til 99 på statsbudsjettets inntekts- side inneholder avdrag på lån fra staten, salg av

statens aksjer og obligasjoner, samt opptak av lån. Postene beskriver endringer i sammensetningen av statens formue som framkommer i statens kapitalregnskap.

Tabell 3.8 Tilbakebetalinger mv. (postene 90-99)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Gul bok 2015	Endring i pst.
Statsbankene	72,7	78,3	7,7
Andre tilbakebetalinger	15,2	25,0	64,6
Sum tilbakebetalinger	87,8	103,2	17,5

Kilde: Finansdepartementet

Tilbakebetalingene anslås til 103,2 mrd. kroner i 2015. Dette er en økning på 15,4 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2014. Dette skyldes blant annet avdragene på utestående fordringer under eksportfinansieringsordningen som forvaltes av Eksportkreditt Norge AS, øker med 5,6 mrd. kroner. Videre er kapital i regionale forskningsfond på 6 mrd. kroner ført som tilbakebetaling til statskassen i budsjettforslaget for 2015. I budsjettforslaget er det også budsjettert med tilbakebetalinger på 8 mrd. kroner fra avdrag på egenbeholdning av statsobligasjoner i 2015. Siden det ikke er budsjettert med disse inntektene i Saldert budsjett 2014, bidrar også dette til å trekke opp de samlede tilbakebetalingene.

3.3 Gruppering av budsjettets utgifter**3.3.1 Driftsutgifter (postene 1-29)**

Driftsutgifter budsjetteres over postene 1-29. Driftsutgiftene omfatter lønn til statsansatte og

kjøp av varer og tjenester til statlige virksomheter, i tillegg til statens forretningsdrift. Det blir ikke bevilget driftsutgifter og driftsinntekter for statsaksjeselskap, statsforetak og statlige virksomheter som er omgjort til stiftelser, ettersom disse ikke er inkludert i statsbudsjettet. Det bevilges heller ikke driftsutgifter på postene 1-29 for statlige nettobudsjetterte virksomheter eller helseforetak. Samtidig er det enkelte utgifter som budsjetteres over postene 1-29 som har mer karakter av overføringer enn av drift. Dette gjelder bl.a. pensjoner til statsansatte mv. under Statens pensjonskasse.

I forslaget til statsbudsjett for 2015 utgjør driftsutgiftene samlet sett 170,1 mrd. kroner. Tabell 3.9 gir en oversikt over de største utgiftsområdene. Tabellen viser at store etater som Arbeids- og velferdsetaten, Forsvaret, samferdssetatene og politi og påtalemyndighet står for de største driftsutgiftene.

Tabell 3.9 Driftsutgifter (postene 1-29)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Gul bok 2015	Endring i pst.
Forsvaret	31,1	31,3	0,4
Politi og påtalemyndighet	14,5	15,2	4,4
Statens pensjonskasse	10,0	11,5	14,8
Arbeids- og velferdsetaten	10,9	11,2	2,7
Statens vegvesen	10,1	11,0	8,8
Departementene og Statsministerens kontor	6,9	7,0	1,6
Skatte-, avgifts- og tolladministrasjon	6,5	6,9	6,0
Jernbaneverket og Statens jernbanetilsyn	6,2	6,6	5,4
Barne- og ungdomstiltak	6,1	6,5	6,6
Kriminalomsorg	3,9	4,0	2,5
Rettsvesen	2,4	2,5	4,9
Utlendingsdirektoratet	2,9	2,4	-17,2
Statens forretningsdrift	-0,5	-0,8	42,6
Øvrige direktorater mv.	15,8	15,7	-0,5
Tilfeldige utgifter, inkludert statlig lønnsoppgjør, trygdeoppgjør mv.	10,8	10,5	-2,8
Andre driftsutgifter	22,7	28,7	26,6
Sum driftsutgifter	160,3	170,1	6,1

Kilde: Finansdepartementet

I Regjeringens budsjettforslag utgjør Forsvarets driftsutgifter 18,4 pst. av de samlede driftsutgiftene. Med forslagene til økte driftsutgifter under Statens vegvesen, Jernbaneverket og Statens jernbanetilsyn, vil disse stå for 10,3 pst. av de samlede driftsutgiftene. Driftsutgiftene til politi og påtalemyndighet vil med Regjeringens budsjettforslag utgjøre 8,9 pst. av de samlede driftsutgiftene.

Mesteparten av utgiftene under Statens pensjonskasse i tabellen er utgifter til pensjoner til statsansatte mv. som dekkes etter lov om Statens pensjonskasse. De resterende omfatter arbeidsgiveravgift til folketrygden for arbeidsgiverdelen av pensjonsinnskuddet mv., samt erstatningsutbetalinger under forsikringsordningene og utgifter til særskilte pensjoner fra statskassen. Driftsresultatet til Statens pensjonskasse inngår i driftsresultatet til statens forretningsdrift i tabellen.

Driftsresultatet til statens forretningsdrift skal i henhold til bevilgningsreglementet føres opp i

statsbudsjettets utgiftsdel. Denne bestemmelsen omfatter forvaltningsbedriftene under budsjettkapitlene 2445-2490. Driftsresultatet består av de ulike forvaltningsbedriftenes driftsinntekter fratrukket driftsutgifter, avskrivninger, renter og eventuelle avsetninger til reguleringsfond. Driftsresultatet føres på post 24. Brutto driftsinntekter i statens forretningsdrift tas inn i budsjettet på underpost som et negativt beløp, siden de føres på budsjettets utgiftsside. Et negativt tall for statens forretningsdrift i tabell 3.9 betyr dermed at det er et netto driftsoverskudd. Unntaket fra bruttoprinsippet gjelder bare driftsbudsjettet. For investeringsutgifter, tilskudd mv., følges bruttoprinsippet for føringer i statsbudsjettet også for forretningsdriften. Disse beløpene inngår i oversiktene over de ulike utgiftsartene nedenfor.

Selv om alle investeringer i forretningsdriften blir utgiftsført brutto, blir renter beregnet som om statens netto investeringsbidrag skulle være et lån

fra statskassen, og det foretas avskrivninger på grunnlag av bokført kapital. Avskrivninger og renter blir ført som underposter på post 24, og det samlede avskrivnings- og rentebeløp for den samlede forretningsdriften tas til inntekt på statsbudsjettets inntektsside, jf. nærmere omtale av forretningsdriften i avsnitt 3.2.1.

For 2015 foreslås det bevilget 10,5 mrd. kroner på kap. 2309 Tilfeldige utgifter, post 01 Driftsutgifter. Denne bevilgningen går til å dekke utgifter til lønnsoppgjør for statsansatte, regulering av pensjoner mv. i folketrygden, takstforhandlinger for privatpraktiserende leger, fysioterapeuter og psykologer, samt uforutsette utgifter i løpet av det kommende budsjettåret. På bakgrunn av dette vil ikke hele det bevilgede beløpet på denne posten

bli regnskapsført som driftsutgifter ved regnskapsavslutningen.

3.3.2 Nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)

Utgiftene til investeringer budsjetteres på postene 30-49, og omfatter nybygg og anlegg, vedlikehold, ombygginger og utstyrsanskaffelser som er så betydelige at de har karakter av investering. Bevilgningene på postene 30-49 gir imidlertid ikke et fullstendig uttrykk for statens samlede investeringsaktivitet, ettersom blant annet investeringer i helseforetakene finansieres med tilskudd over statsbudsjettet, og deler av vegutbyggingene finansieres med bompenger som ikke budsjetteres på statsbudsjettet.

Tabell 3.10 Nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Gul bok 2015	Endring i pst.
Statens petroleumsvirksomhet	30,0	38,0	26,7
Riksveganlegg	12,5	14,4	15,0
Forsvaret	10,9	11,5	6,0
Jernbaneverket	10,0	11,2	11,9
Statsbygg	2,0	2,7	34,8
Bygg utenfor husleieordningen	0,9	1,4	60,3
Øvrige direktorater mv.	3,2	2,9	-9,3
Andre investeringsbevilgninger	2,6	2,1	-19,2
Sum investeringer	72,0	84,1	16,9

Kilde: Finansdepartementet

Størstedelen av statens investeringer foretas innenfor petroleumsvirksomheten, Forsvaret og samferdselssektoren. I tillegg utgjør de statlige byggebevilgningene en stor del av investeringene. I Regjeringens budsjettforslag for 2015 øker bevilgningene på postene 30-49 med til sammen 12,2 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2014. Av dette utgjør økte investeringer innenfor petroleumsvirksomheten 8,0 mrd. kroner.

3.3.3 Overføringer til andre (postene 50-89)

Overføringer til andre budsjetteres på postene 50-89 i statsbudsjettet. Bevilgninger i denne katego-

rien utgjør over 70 pst. av de totale bevilgningene på utgiftssiden. Overføringen til Statens pensjonsfond utland og overføringene under folketrygden utgjør hoveddelen av disse bevilgningene.

Overføringene deles inn i tre faste undergrupper:

- Overføringer til andre statsregnskap: Postene 50-59
- Overføringer til kommuneforvaltningen: Postene 60-69
- Andre overføringer: Postene 70-89

Tabell 3.11 Overføringer til andre (postene 50-89)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Gul bok 2015	Endring i pst.
<i>Postene 50-59</i>			
Overføring til Statens pensjonsfond utland	314,1	304,0	-3,2
Overføring til nettobudsjetterte virksomheter	36,4	38,4	5,7
Øvrige overføringer til andre statsregnskap (fond mv.)	11,1	12,0	8,7
Sum overføringer til andre statsregnskap	361,6	354,4	-2,0
<i>Postene 60-69</i>			
Rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner	151,0	152,7	1,1
Øvrige overføringer til kommuneforvaltningen	49,5	52,8	6,8
Sum overføringer til kommuneforvaltningen	200,4	205,5	2,5
<i>Postene 70-89</i>			
Folketrygden	383,9	418,3	9,0
Øvrige overføringer	252,4	270,7	7,3
Sum andre overføringer	636,3	689,0	8,3
Sum overføringer til andre (postene 50-89)	1 198,3	1 249,0	4,2

Kilde: Finansdepartementet

Den største bevilgningen på 50-postene er overføringen fra statsbudsjettet til Statens pensjonsfond utland. Denne overføringen tilsvarende statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten.

Postene 50-59 brukes også til overføringer til statlige institusjoner hvor drifts- og investeringsutgifter gis som en netto bevilgning. Slike institusjoner er underlagt departemental instruksjonsmyndighet og defineres ikke som selvstendige rettssubjekter. Blant annet er Norges forskningsråd, universitetene og de statlige høyskolene nettobudsjetterte virksomheter. Det vises til vedlegg 4 for nærmere oversikt over den samlede aktiviteten i disse virksomhetene og spesifisering av kontantbeholdningen i virksomhetene.

Overføringer til statlige fond eller avsetningskonti i Norges Bank budsjetteres også på overføringspostene til andre statsregnskap (postene 50-59). Når Stortinget har vedtatt en bevilgning, overfører det aktuelle departement midlene til fondet, og utbetaling fra fondene skjer dels i budsjettåret og dels i påfølgende år.

Postene 60-69 omfatter overføring til kommunenes og fylkeskommunenes forvaltningsbudsjetter. Overføringer til kommunesektoren gis dels som rammetilskudd over Kommunal- og moderni-

seringsdepartementets budsjett og dels som øremerkede tilskudd som bevilges over flere departementers budsjetter. Kommunesektoren har i tillegg inntekter fra blant annet skatter og gebyrer.

Utgiftspostene 70-89 omfatter overføringer til private, for eksempel husholdninger, organisasjoner, private bedrifter mv. I budsjettforslaget for 2015 er om lag 60 pst. av bevilgningene på disse postene utgifter under folketrygden. Postene omfatter også overføringer til statlige foretak som er organisert som selvstendige rettssubjekter. Dette gjelder blant annet tilskudd til de regionale helseforetakene. Overføringer til private utenom folketrygden og helseforetakene inkluderer et bredt spekter av ordninger som er forskjellige med hensyn til målgrupper, formål og bevilgningsstørrelse. Eksempler på slike overføringer er barnetrygd, kontantstøtte, AFP-tilskudd, tilskudd til internasjonale organisasjoner, bistandsmidler og renter på innenlandsk statsgjeld.

3.3.4 Utlån, statsgjeld mv. (postene 90-99)

Postene 90-99 på statsbudsjettets utgiftsside inneholder bevilgninger som endrer sammensetningen av statens formue i kapitalregnskapet. De

største postene i 2015 er avdrag på statsgjeld, utlån mv. til statsbankene, utlån i boliglånsordningen i Statens pensjonskasse og kapitalinnskudd i

infrastrukturfondet og fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging.

Tabell 3.12 Utlån, statsgjeld mv. (postene 90-99)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Gul bok 2015	Endring i pst.
Lån mv. til statsbankene	103,1	104,1	1,0
Avdrag innenlandsk statsgjeld	0,0	61,4	-
Infrastrukturfondet	20,0	40,0	100,0
Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse	18,4	20,1	9,2
Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging	5,0	9,3	85,0
Andre lånetransaksjoner	4,2	1,1	-73,4
Sum utlån, statsgjeld mv.	150,6	235,9	56,6

Kilde: Finansdepartementet

Samlet øker utgiftene på postene 90-99 med 85,3 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2014. Dette skyldes hovedsakelig at det i 2015 skal betales avdrag på innenlandsk statsgjeld, mens det ikke er slike lån med forfall i 2014. Når avdrag på innenlandsk statsgjeld holdes utenom, øker samlede utlån mv. med 23,9 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2014.

Lån mv. til statsbankene i tabell 3.12 omfatter utlån gjennom Husbanken og Statens lånekasse for utdanning, samt lån til Innovasjon Norge og SIVA. Kapitalinnskudd i Kommunalbanken og utlån under eksportfinansieringsordningen som forvaltes av Eksportkreditt Norge AS, er også medregnet her.

Det foreslås ikke lånetransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten i 2015.

3.4 Petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter

3.4.1 Oversikt over petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter

Inntektene fra petroleumsvirksomheten omfatter skatt og avgift på utvinning, aksjeutbytte fra Statoil ASA og inntekter fra SDØE. Inntektene fra SDØE omfatter i hovedsak driftsresultat, kalkulatoriske avskrivninger og renter.

Tabell 3.13 Inntekter fra petroleumsvirksomheten

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Gul bok 2015	Endring i pst.
SDØE – driftsresultat	115,5	121,0	4,8
SDØE – avskrivninger og renter	27,7	32,4	17,0
Skatt og avgift på utvinning, inkl. CO ₂ -avgift og NO _x -avgift	186,5	173,6	-6,9
Aksjeutbytte fra Statoil ASA	14,4	15,0	3,7
Sum inntekter fra petroleumsvirksomheten	344,1	342,0	-0,6

Kilde: Finansdepartementet

Driftsresultat fra SDØE er anslått til 121,0 mrd. kroner for 2015. Det er en økning på 5,5 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2014. Mens det i Nasjonalbudsjettet 2014 var lagt til grunn en gjennomsnittlig oljepris på 600 kroner per fat i 2014, legges det nå til grunn en forventet pris på 656 kroner per fat i 2014 og 650 kroner per fat i 2015 målt i løpende priser.

De kalkulatoriske størrelsene avskrivninger og renter inngår som utgifter ved beregningen av SDØEs driftsresultat, samtidig som de føres som inntekter på egne poster. På denne måten skiller man ut den delen av driftsinntektene som dekker avskrivning av investeringer og finansieringskostnadene ved investeringene.

Betalte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten anslås til 173,6 mrd. kroner i 2015. Dette er 12,9 mrd. kroner lavere enn i Saldert

budsjett 2014 og 4,7 mrd. kroner lavere enn i anslag på regnskap for 2014.

Påløpte skatter og avgifter anslås til 174,0 mrd. kroner i 2014 og 173,2 mrd. kroner i 2015. Forskjellen mellom betalte skatter og påløpte skatter har sammenheng med reglene om innbetaling av terminskatt. Disse gjør at det er et etterslep i betalte skatter i forhold til påløpte skatter.

Ettersom det ikke foreligger offentlig informasjon med prognose for Statoil ASAs årsresultat for 2014, legges det i budsjettet for 2015 til grunn en teknisk videreføring av utbyttet fra Statoil ASA i 2014. Dette utgjør 15,0 mrd. kroner.

Utgiftene til petroleumsvirksomheten består i hovedsak av Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomhetens (SDØEs) andel av investeringene på norsk kontinentalsokkel. Budsjetterte utgifter for 2015 framgår av tabell 3.14.

Tabell 3.14 Utgifter til petroleumsvirksomheten

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Gul bok 2015	Endring i pst.
SDØE – investeringer	30,0	38,0	26,7
Øvrige utgifter	0,0	0,0	-100,0
Sum utgifter til petroleumsvirksomheten	30,0	38,0	26,7

Kilde: Finansdepartementet

SDØEs andel av investeringene på sokkelen i 2015 forventes å bli 38 mrd. kroner. Dette er en økning på 8 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2014, men i samsvar med anslag på regnskap for 2014.

Statens samlede netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten er summen av inntekter fra petroleumsvirksomheten fratrukket utgiftene. Tabell 3.15 viser hvordan netto kontantstrøm

framkommer. Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten er anslått til 304,0 mrd. kroner i

2015. Dette er 10,2 mrd. kroner lavere enn i Saldert budsjett 2014.

Tabell 3.15 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Gul bok 2015	Endring i pst.
Inntekter SDØE	143,2	153,4	7,1
- Utgifter SDØE	30,0	38,0	26,7
+ Skatt og avgift på utvinning, inkl. CO ₂ -avgift og NO _x -avgift	186,5	173,6	-6,9
+ Aksjeutbytte fra Statoil ASA	14,4	15,0	3,7
= Netto kontantstrøm	314,1	304,0	-3,2

Kilde: Finansdepartementet

3.4.2 Statens pensjonsfond

Statens pensjonsfond består av Statens pensjonsfond utland og Statens pensjonsfond Norge. Statens samlede netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten overføres i sin helhet fra statsbudsjettets utgiftsside på kap. 2800 til Statens pensjonsfond utland. Sammen med avkastningen på Statens pensjonsfonds kapital utgjør denne overføringen fondets samlede inntekter.

Del av fondets inntekter brukes til å dekke det oljekorrigerte underskuddet og overføres fra Statens pensjonsfond utland til statsbudsjettets inntektsside. Det blir dermed avsatt midler i utlandsdelen av Statens pensjonsfond dersom overføringen fra fondet til statsbudsjettet er lavere enn netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten. Det budsjetteres ikke med lånetransaksjoner til kjøp av aksjer og inntekter fra salg av aksjer innenfor petroleumsvirksomheten i 2015.

Grunnkapitalen i Statens pensjonsfond Norge stammer i hovedsak fra overskudd på trygderegnskapene etter innføringen av folketrygden i 1967 og fram til slutten av 1970-tallet. Avkastningen av midlene i Statens pensjonsfond Norge overføres

ikke til statskassen, men legges løpende til denne delen av fondet.

Anslagene på overføringer til og fra Statens pensjonsfond utland vil bli endret i løpet av budsjettåret, basert på oppdaterte anslag på kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten og statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd. Tilbakeføringen fra fondet for 2015 vil bli endelig fastsatt ut fra anslag på statsregnskapet i forbindelse med nysalderingen av budsjettet i desember 2015. Det følger av lov om Statens pensjonsfond at statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten i sin helhet skal overføres til fondet. Denne overføringen fastlegges dermed endelig ut fra regnskapsførte netto petroleumsinntekter som framkommer først etter terminavslutning. Det innebærer at det vil kunne være avvik mellom den budsjetterte overføringen i nysalderingen og regnskapet.

Verdien i Statens pensjonsfond anslås til 5 724,0 mrd. kroner ved utgangen av 2014, mens anslaget for verdien ved utgangen av 2015 er på 6 206,1 mrd. kroner. Utlandsdelen av Statens pensjonsfond anslås til 5 545,0 mrd. kroner ved utgangen av 2014 og 6 015,4 mrd. kroner ved utgangen av 2015.

Tabell 3.16 Statens pensjonsfond. Inntekter og utgifter 2014-2015

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Gul bok 2015	Endring i pst.
Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet	314,1	304,0	-3,2
- Overført til statskassen	137,5	174,2	26,7
+ Renter og utbytte	147,9	178,3	20,6
= Overskudd i Statens pensjonsfond	324,5	308,0	-5,1
Memo:			
Anslått kapital i Statens pensjonsfond per 31.12.2015 (målt til markedsverdi)		6 206,1 mrd. kroner	
Hvorav utlandsdelen utgjør		6 015,4 mrd. kroner	

Kilde: Finansdepartementet

3.5 Oppsummering. Saldering av statsbudsjettet og finansieringsbehov

Statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd finansieres av en overføring fra Statens pensjonsfond utland. Statsbudsjettet gjøres dermed opp i balanse før lånetransaksjoner. Statsbudsjettets finansieringsbehov bestemmes derfor av differansen mellom utlån mv. og tilbakebetalinger og bevilges over kap. 5999 Statslånemidler, post 90. Brutto finansieringsbehov anslås til 132,7 mrd. kroner i 2015. Bevilgningen til statslånemidler er

en saldering av statsbudsjettets inntekter og utgifter medregnet lånetransaksjoner. Ved nysalderingen om høsten gjøres det et endelig vedtak om statslånemidler. Ved årsavslutningen blir statsregnskapet gjort opp, og det blir foretatt en endelig årsavslutningsrapportering slik at kap. 5999 viser bruttofinansieringsbehovet slik det framkommer i regnskapet. Brutto finansieringsbehov vil kunne avvike fra budsjettvedtaket i forbindelse med nysalderingen om høsten som følge av at det endelige regnskapet på de enkelte budsjettpostene vil kunne avvike noe fra de vedtatte bevilgningene.

Tabell 3.17 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

Inntekter/utgifter/balanse	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Gul bok 2015	Endring i pst.
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføring fra Statens pensjonsfond utland)	1 293,0	1 328,9	2,8
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)	1 430,5	1 503,2	5,1
3. Overskudd før lånetransaksjoner, før overføring fra Statens pensjonsfond utland (1-2)	-137,5	-174,2	26,7
4. Overføring fra Statens pensjonsfond utland	137,5	174,2	26,7
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	0,0	0,0	-
6. Utlån, gjeldsavdrag mv.	150,6	235,9	56,6
7. Tilbakebetalinger mv.	87,8	103,2	17,5
8. Utlån mv., netto (6-7)	62,8	132,7	111,3
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8-5)	62,8	132,7	111,3

Kilde: Finansdepartementet

4 Utviklingstrekk på statsbudsjettets utgiftsside i perioden 2009-2015

4.1 Innledning

I dette kapitlet presenteres realvekst for ulike områder i perioden 2009-2015. Beregningene av realvekst gir uttrykk for ressursbruken på utgiftssiden i budsjettet, og viser utviklingen i bevilgningene til politikkområder over tid, korrigert for prisstigning og endret oppgavefordeling.

Endringer i statsbudsjettets utgifter følger både av nye politiske prioriteringer og tidligere vedtak. Enkeltområder kan vise sterk eller svak utgiftsvekst som følge av demografiske endringer

og lovfestede forpliktelser som pensjons- og trygdeutbetalinger.

På enkelte områder kan det over tid være store forbedringer i tjenesteleveranser uten økt ressursbruk. Økt produktivitet vil i mange statlige virksomheter bidra både til at flere tjenester blir produsert og til økt kvalitet. Denne forbedringen er imidlertid vanskelig å måle. Beregningene viser dermed ikke det fulle resultatet av politikken på området. Videre vil utviklingen i statens utgifter ikke nødvendigvis gi et godt uttrykk for prioriteringen av områder der skatte- og avgiftspolitikken er viktig for rammevilkårene.

Boks 4.1 Rammeoverføringer til kommuneforvaltningen

Flere offentlige velferdsordninger finansieres av kommunene. Dette gjelder blant annet barnehage, grunnskole, primærhelsetilbud og eldreomsorg. Beregningene for de statlige bevilgningene under disse områdene gir ikke et helhetlig uttrykk for den samlede offentlige ressursbruken. Rammetilskuddene til kommuner og fylkeskommuner er ikke fordelt på de enkelte utgiftsformålene.

I perioden er det foretatt større endringer i oppgavefordelingen mellom staten og kommunene/fylkeskommunene, blant annet på samferdselsområdet som del av forvaltningsreformen i 2010. Videre er det innført økonomiske virkemidler som kommunal medfinansiering av spesialisthelsetjenesten og kommunal betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter. I den sammenheng ble det overført om lag 5,6 mrd. kroner fra helseforetakene til kommunene fra og med 2012. Ordningen med kommunal medfinansiering foreslås avvirket i budsjetttopplegget for 2015. Det er i beregningene foretatt korreksjoner for disse endringene slik at tallene skal bli sammenlignbare mellom år. Det samme er gjort for kompensasjon for opphevelse av vegfritaket i merverdiavgiftsloven fra 1. januar 2013. Fra 2011 er de øremerkede tilskuddene til barnehager innlemmet i rammetilskuddene til kommunesektoren. Det innebærer at veksten i utgiftene til barnehager under politikkområdet opplæring og barnehager bare inkluderer enkelte mindre statlige øremerkede bevilgninger til barnehager.

Det har vært justeringer av skattenes andel av samlede inntekter for kommunene/fylkeskommunene i løpet av perioden, noe som reflekteres i de statlige overføringene til kommuneforvaltningen. Disse endringene er det i hovedsak ikke korrigert for i rammeoverføringene til kommuneforvaltningen i beregningene i dette kapitlet. For en samlet omtale av kommuneøkonomien henvises til kap. 3.3 i Nasjonalbudsjettet 2015.

Beregningene tar utgangspunkt i tall fra statsregnskapet, budsjettets stilling for 2014 og forslag til budsjett for 2015. Det er i hovedsak korrigert for endringer i statsbudsjettets inndeling. Bereg-

ningen er basert på statsbudsjettets kapittel- og postinndeling for 2015-budsjettet, jf. nærmere omtale av datagrunnlaget og beregningsmetoden i boks 4.2.

Boks 4.2 Datagrunnlaget for beregningene

Grunnlagsdataene i dette avsnittet er hentet fra offisielle regnskaper, oppdatert budsjettets stilling for 2014 og forslaget i Gul Bok 2015. For noen bevilgninger har det vært nødvendig å foreta en skjønnsmessig gruppering. Lånetransaksjoner er i sin helhet holdt utenfor beregningene.

I perioden har det vært funksjonsendringer mellom departementene, omlegginger i budsjetteringspraksis og omorganiseringer av statlige virksomheter. Det er derfor foretatt flere korreksjoner for at dataene skal bli sammenlignbare mellom år. Det gjelder f.eks. overgang til nettobudsjettering og omdanning av statlige virksomheter. Merverdi-reformen i 2015 innebærer at betaling av merverdiavgift utgiftsføres på et samlekapittel i stedet for under den enkelte utgiftsposten. Utgiftene berørte kapitler er korrigert bakover i tid ved å foreta et tilsvarende uttrekk som i 2015 i årene tilbake til 2009. Dette medfører at det for enkelte områder ikke nødvendigvis er samsvar mellom de tallene som er brukt her og de som finnes i andre offisielle dokumenter.

Videre kan det i enkelte tilfeller, på grunn av store overførte beløp mellom budsjettårene, merinntektsfullmakter o.l., gi feil inntrykk å sammenligne budsjettet i ett år med regnskapstall for foregående år.

Alle beløp er oppgitt i nominelle priser. For årene 2009-2013 er det tatt utgangspunkt i regnskapstall, mens 2014-tallene er budsjettets stilling inkludert tilleggsbevilgninger i 1. halvår 2014. En har for 2014 fordelt virkningen av lønnsoppgjøret for staten våren 2014.

Realveksten er beregnet ved hjelp av prisindekser fra Statistisk sentralbyrå, blant annet fra nasjonalregnskapet, og Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene. De ulike prisindeksene er valgt for å gi et best mulig uttrykk for utgiftsveksten på de ulike formålgruppene gitt sammensetningen av utgiftene på utgiftsarter. Deflatorene som er benyttet i beregningene gjelder for relativt brede grupper som statlig lønn, andre driftsutgifter, investeringer og overføring til komfeforvaltningen og private og vil således ikke være presise for enkeltområder. Tallene for realvekst vil i disse tilfellene ikke gi et fullt ut dekkende uttrykk for ressursinnsatsen de enkelte årene målt i faste priser.

Realveksten er beregnet basert på bruken av innsatsfaktorer i de enkelte statlige virksomheter. En forventet årlig vekst i produktiviteten i statlige virksomheter vil dermed ikke inngå i realveksten presentert i dette kapitlet.

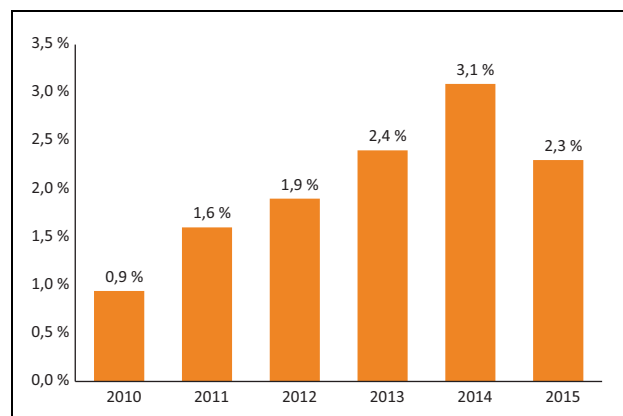
4.2 Samlet utgiftsvekst for statsbudsjettet

Figur 4.1 viser statsbudsjettets reelle, underliggende utgiftsvekst (medregnet folketrygden) i perioden 2009-2015. Den reelle, underliggende utgiftsveksten i 2015 er om lag på linje med den gjennomsnittlige realveksten siden 2001 og perioden 2005 – 2013.

Den forholdsvis lave utgiftsveksten i 2010 må ses i sammenheng med de finanspolitiske tiltakene i 2009 for å motvirke finanskrisen og det markerte tilbakeslaget i internasjonal økonomi. Dette ga et ekstraordinært høyt utgiftsnivå i 2009. På bakgrunn av det høye utgiftsnivået i 2009 ble veksten i statsbudsjettets utgifter lav fra 2009 til 2010.

Den reelle, underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter fra 2014 til 2015 anslås til 2,3 pst.,

som er 0,8 prosentenheter lavere enn anslått vekst for 2014.

Figur 4.1 Reell, underliggende utgiftsvekst på statsbudsjettet, prosentvis vekst. Regnskap 2009-2013. Anslag på regnskap 2014. Gul Bok 2015

Kilde: Finansdepartementet, Statistisk sentralbyrå

4.3 Realvekst i statsbudsjettets utgifter på politikkområder

Tabell 4.1 og figur 4.2 viser årlig realvekst oppgitt i prosent på politikkområder. Figur 4.3 viser utgif-

tenes størrelse i 2015. Tabellen og figurene inkluderer regnskapstall og bevilgninger i statsregnskapet og statsbudsjettet, eksklusive folketrygden. Folketrygden er omtalt i avsnitt 4.4.

Tabell 4.1 Bevilgninger over statsbudsjettet i mrd. kroner fordelt på politikkområder i nominelle priser og gjennomsnittlig årlig realvekst

Politikkområde	Nominell verdi				Gjennomsnittlig årlig realvekst		
	2009	2013	2014	2015	2009-2013	2013-2015	2014-2015
<i>Internasjonal bistand</i> ¹	22,1	25,5	26,0	26,8	-0,1 %	-0,5 %	0,0 %
<i>Utdanning</i>							
- Statlige bevilgninger til opplæring og barnehager	7,8	9,7	10,9	11,7	2,2 %	7,0 %	4,5 %
- Høyere utdanning og fagskoler	38,6	45,7	48,0	50,3	1,1 %	2,0 %	1,9 %
<i>Kulturformål inkl. kirke</i>	8,9	11,3	12,1	12,4	2,5 %	1,7 %	-0,8 %
<i>Rettsvesen og beredskap inkl. Svalbardbudsjettet</i>	19,4	26,2	28,3	29,4	4,1 %	3,1 %	1,3 %
<i>Utlendingsområdet inkl. integrering av innvandrere</i>	9,0	11,3	12,2	12,9	2,6 %	3,8 %	2,8 %
<i>Kommunal og modernisering (uten kommunale rammetilskudd)</i>	12,9	14,9	15,0	15,5	0,7 %	-0,7 %	0,5 %
<i>Arbeid og sosiale formål</i>	31,6	33,8	35,0	35,3	-1,9 %	-0,6 %	-1,6 %
<i>Helse</i>							
- Spesialisthelsetjenesten	95,2	115,9	123,7	129,0	1,5 %	2,3 %	1,1 %
- Andre helseformål	9,1	10,9	11,8	13,3	1,7 %	7,8 %	9,7 %
<i>Barn, familie og likestilling</i>	23,9	26,7	26,2	27,5	0,6 %	-0,9 %	2,5 %
<i>Næringsformål</i>							
- Næring og fiskeri	9,7	10,0	11,4	11,1	-2,9 %	2,6 %	-4,8 %
- Landbruk og mat	15,0	16,9	17,3	17,1	-0,7 %	-2,7 %	-4,2 %
- Olje- og energi ekskl. statlig petroleumsvirksomhet	5,2	6,1	5,8	5,9	0,6 %	-4,4 %	-0,9 %
<i>Samferdselsformål</i>							
- Veg og jernbaneformål	24,6	37,1	43,3	47,8	7,9 %	10,5 %	7,4 %
- Andre samferdselsformål	4,6	6,0	6,1	6,6	3,3 %	2,2 %	4,6 %
<i>Forsvarsformål</i>	32,3	36,3	37,0	38,6	-0,6 %	0,5 %	1,9 %
<i>Klima og miljø</i>	4,5	7,1	7,8	7,8	8,5 %	1,4 %	-3,8 %
<i>Statlig administrasjon, EØS-finansieringsordningene mv.</i>	17,4	19,5	21,6	23,4	-0,8 %	6,8 %	6,0 %

Tabell 4.1 fortsetter

Politikkområde	Nominell verdi				Gjennomsnittlig årlig realvekst		
	2009	2013	2014	2015	2009-2013	2013-2015	2014-2015
<i>Rammetilskudd til kommuneforvaltningen</i>	110,7	144,7	152,4	160,6			
<i>Kompensasjon for merverdiavgift til offentlig forvaltning og private</i>	20,5	23,8	26,3	27,2			
<i>Renter på statsgjeld</i>	20,3	12,3	10,9	13,0			
<i>Statlig petroleumsvirksomhet</i>	24,7	33,6	38,0	38,0			

1 Politikkområdet Internasjonal bistand inkluderer ikke bevilgninger til klima- og skogsatsingen over Klima- og miljødepartementet, ODA-godkjente flyktingutgifter eller innskudd av grunnfondskapital i Norfund. Bevilgningene til klima- og skogsatsingen og ODA-godkjente flyktingutgifter inngår i øvrige politikkområder og tabellen inneholder ikke kapitaltransaksjoner.

Kilde: Finansdepartementet

Bevilgningene til *internasjonal bistand* som administreres av Utenriksdepartementet, har vært om lag reelt uendret i perioden 2009 til 2015. Flyktingutgifter i Norge og klima- og skogsatsingen under Klima- og miljødepartementet er ikke inkludert i kategorien for internasjonal bistand i tabell 4.1 for å unngå overlapp med øvrige kategorier. Norge rapporterer imidlertid også disse utgiftene som ODA-godkjent bistand i tråd med OECDs kriterier. Bevilgninger til grunnfondskapital i Norfund rapporteres også som ODA-godkjent bistand, men inngår heller ikke i utgiftene i tabell 4.1 siden oversikten ikke inkluderer kapitaltransaksjoner (90-poster).

Utgiftene i politikkområdet statlige bevilgninger til *opplæring og barnehager* gjelder i all hovedsak bevilgninger til grunnopplæring (herunder kvalitetsutvikling og private skoler), statlige øremerkede tilskudd til barnehager og voksenopplæring. Den høye veksten en har hatt i hele perioden kan i stor grad tilskrives veksten i tiltak for kvalitetsutvikling i grunnopplæringen og fram til 2013 i tilskuddene til private skoler. Veksten i grunnopplæringen ble spesielt sterk i 2014 blant annet på grunn av innføring av støtte til videreutdanning for lærere og skoleledere. I tillegg bidro bevilgninger til Narviksentret og økte bevilgninger til program for basiskompetanse i arbeidslivet til realveksten fra 2013 til 2014. Økte øremerkede tilskudd til barnehageformål bidro til sterkere vekst både i 2014 og 2015.

Høyere utdanning og fagskoler består i hovedsak av bevilgninger til universiteter, høyskoler, fagskoler og forskningsbevilgninger under Kunns-

sksdepartementet. Utgiftene til høyere utdanning utenom forskning har hatt en gjennomsnittlig vekst på om lag 1 pst. per år i perioden 2009-2013. Regjeringens forslag til endringer i stipender fra Statens lånekasse, hovedsakelig i grunnstipendordningen, reduserer veksten utenom forskning til om lag $\frac{3}{4}$ pst. fra 2014 til 2015. Under Kunnskapsdepartementets forskningsbevilgninger økes bevilgningene til EUs rammeprogram for forskning vesentlig fra 2014 til 2015. Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) publiserer årlig en oversikt over nivået på de samlede bevilgningene til forskning og utvikling (FoU) på statsbudsjettet og utviklingen over tid, jf. omtale i avsnitt 4.5.

Innenfor politikkområdet *kirke og kultur* har veksten i utgiftene variert mye fra år til år. Den gjennomsnittlige årlige veksten i perioden 2009 til 2013 har vært på 2,5 pst. Fra 2014 til 2015 forventes bevilgningene til kirke og kultur over statsbudsjettet å bli redusert med om lag $\frac{3}{4}$ pst. Regjeringen gjennomfører i 2015 en omlegging til ny tippenøkkel. Forslaget innebærer at staten ikke lenger mottar en andel av overskuddet fra Norsk Tipping. Det anslås å gi økte tildelinger utenfor statsbudsjettet til idrettsformål med 332 mill. kroner og til kulturformål med 122 mill. kroner. I forhold til 2014 er dette en nominell økning på hhv. 17,9 pst. og 24,6 pst.

Rettsvesen og beredskap er trappet kraftig opp i perioden 2009 til 2013 med en gjennomsnittlig årlig vekst på 4,1 pst. Den kraftige veksten i denne perioden skyldes blant annet investeringer i landsdekkende Nødnett og bemanningsøkninger i poli-

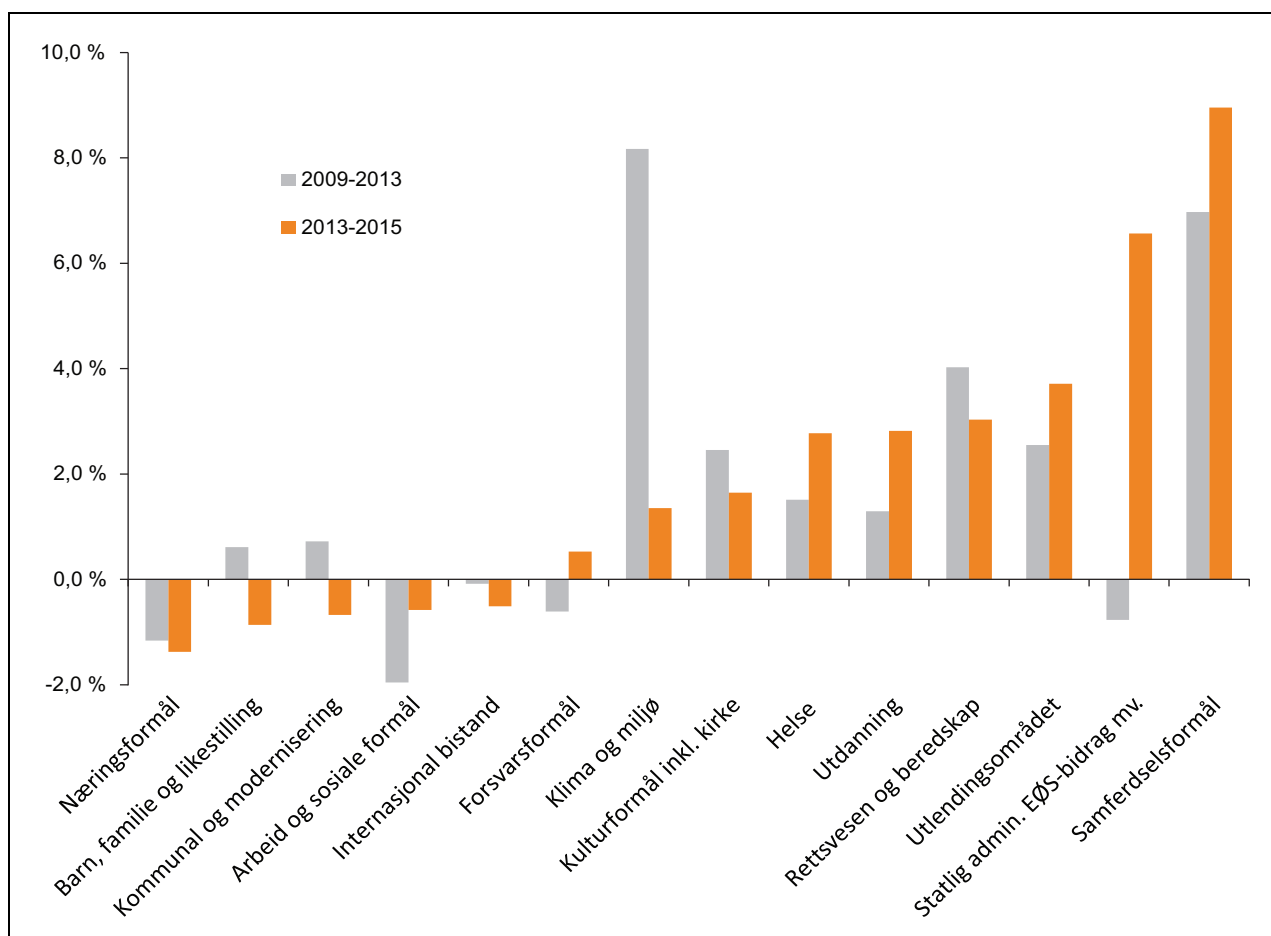
tiet. I 2014 var det 1 100 flere politiårsverk i etaten enn i 2009. Regjeringen viderefører denne utviklingen og legger til rette for bemanningsøkning i politiet på om lag 400 årsverk i 2015. Til sammen øker det høye nivået på bevilgningene til rettsvesen og beredskap med 3,1 pst. fra 2013 til 2015.

Veksten i bevilgningene under *utlendingsområdet* som omfatter Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda samt integrering av innvandrere, varierer sterkt fra år til år som følge av variasjoner i tilstrømningen av asylsøkere og flyktninger. Det er først og fremst bevilgningene til integreringstilskudd til flyktninger som har holdt den gjennomsnittlige veksten oppe i perioden. Selv om en legger til grunn vesentlige lavere utgifter i Utlendingsdirektoratet i 2015 enn i 2014, bidrar en reell vekst på 9 pst. i bevilgningene til integrering av innvandrere til at det samlede politikkområdet vokser med knapt 3 pst. fra 2014 til 2015.

Politikkområdet *kommunal og modernisering* omfatter tjenesteyting fra statlige fellestjenester, støtte til politiske partier og Sametinget, valgutgifter, Datatilsynet, Personvernemnda, statens eiendomsforvaltning, statens IKT-politikk, Fylkes-

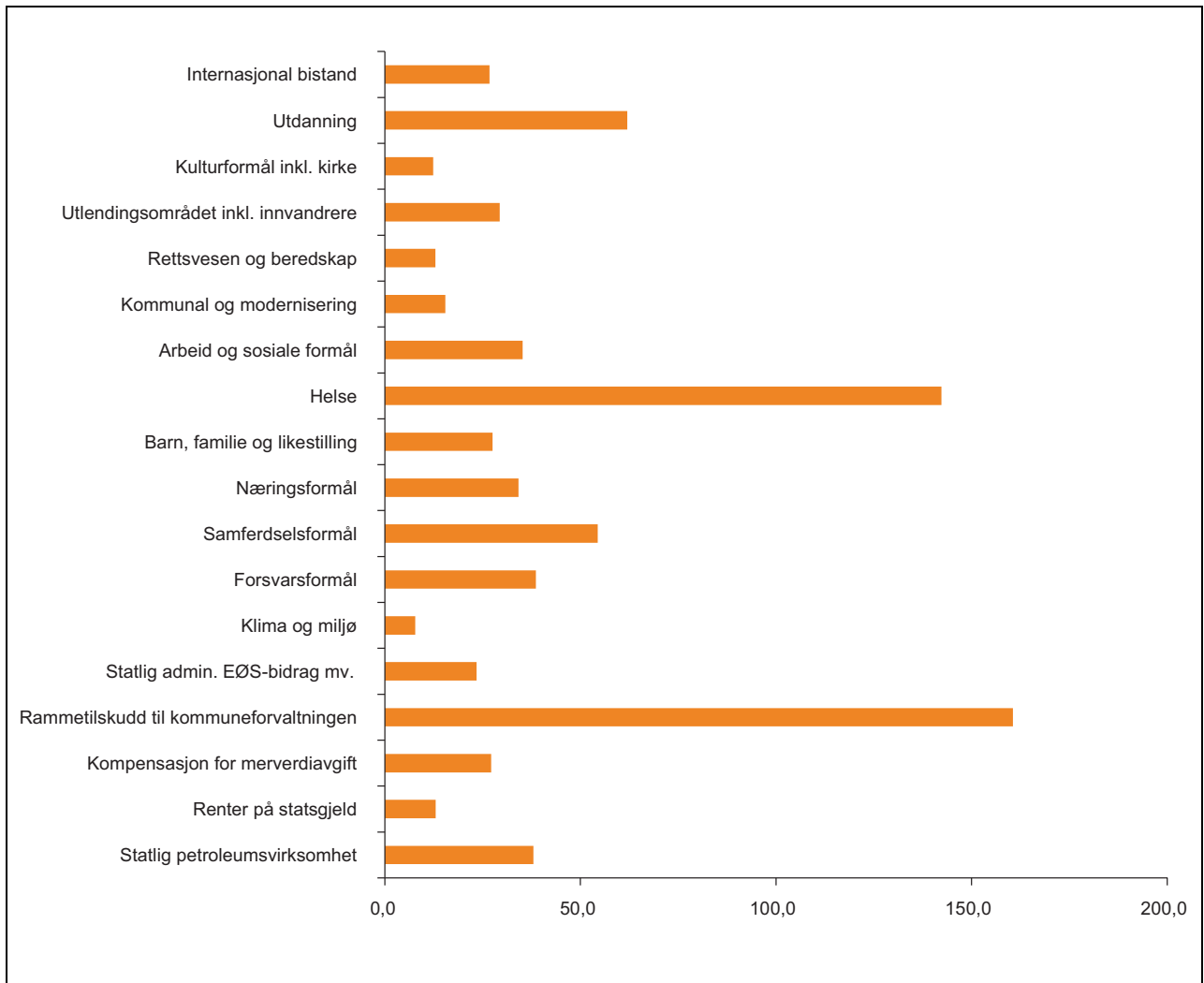
mannsembetene, regional utvikling, Kartverket samt bolig- og bomiljøtiltak inkludert Husbanken og bostøtte. Statlig byggeaktivitet og Statsbygg er også inkludert i denne gruppen. Grunnet igangsettelse og avslutning av byggeprosjekter vil utgiftene til statlig byggevirksomhet kunne variere betydelig mellom enkeltår. Tilskudd til regional utvikling og forventet utbetaling av bostøtte reduseres fra 2014 til 2015. Samlet øker det reelle bevilgningsnivået på politikkområdet moderat fra 2014 til 2015.

Politikkområdet *arbeid og sosiale formål* har vist en reell nedgang i bevilgningsnivået gjennom hele perioden 2009 til 2015 til tross for økte tilskudd til Statens pensjonskasse fra 2013 til 2015. Når reduksjonen blir på hele 1,6 pst. fra 2014 til 2015 skyldes det to forhold. Engangsbevilgningene i 2014 for å kompensere pionerdykkerne i Nordsjøen øker bevilgningsnivået i 2014 uten at dette blir videreført i 2015. Videre blir første delprosjekt av IKT-moderniseringen i Arbeids- og velferdsetaten faset ut, noe som innebærer reduserte utgifter i 2015.

Figur 4.2 Årlig gjennomsnittlig realvekst på politikkområder i perioden 2009-2013 og fra 2013 til 2015

Kilde: Finansdepartementet

Figur 4.3 Statsbudsjettets utgifter i 2015, mrd. kroner

Kilde: Finansdepartementet

Bevilgningene til *spesialisthelsetjenesten* har reelt økt med 1,5 pst. i årlig gjennomsnitt i perioden 2009 til 2013. Den årlige reelle veksten er anslått til å bli på 2,3 pst. fra 2013 til 2015, og 1,1 pst. fra 2014 til 2015. Disse tallene omfatter bevilgninger til investeringslån, som helseforetakene tilbakebetaler over tid. Disse bevilgningene svinger mye fra år til år, blant annet avhengig av framdriften i tidligere igangsatte prosjekter. Dersom man ser bort fra investeringslån, har den gjennomsnittlige veksten vært 1,4 pst. i årlig gjennomsnitt fra 2009 til 2013. Veksten fra 2013 til 2015 er da i gjennomsnitt 3,0 pst, og fra 2014 til 2015 1,9 pst.

Tilbakebetaling av driftskreditter til statsbudsjettet og avdrag på investeringslån er fratrukket de samlede utgiftene. Veksten er korrigert for endret ansvarsfordeling mellom sykehusene og kommuneforvaltningen i forbindelse med Sam-

handlingsreformen i 2012 og forslaget om å avvikle ordningen med kommunal medfinansiering i 2015. Samtidig er bevilgningen i 2009 på 7,3 mrd. kroner for å dekke opparbeidede driftskreditter i perioden 2002 til 2008 holdt utenfor beregningene.

Politikkområdet *helse* består, i tillegg til utgifter til spesialisthelsetjenesten (sykehusdrift), av tiltak for folkehelsen, helseforvaltning, støtte til helse- og omsorgstjenester i kommunene, tannhelse og oppbygging av kunnskap og kompetanse innen området. Det har i perioden 2009 til 2013 vært en gjennomsnittlig årlig reell vekst på 1,7 pst. til helseutgifter utenom spesialisthelsetjenesten. I 2015 forventes veksten å bli på 9,7 pst. reelt. Bakgrunnen for den sterke veksten er en satsing på omsorgssektoren innen kommuneforvaltningen gjennom øremerkede tilskudd. Viktig i

denne sammenheng er regjeringens satsinger innen dagaktivitetstilbud for demente, samt utvikling av kompetanse og innovasjon. I tillegg er det en sterk økning i investeringstilskuddet til sykehjemsplasser og omsorgsboliger i kommunene.

Politikkområdet *barn, familie og likestilling* omfatter barne- og familievern, barnetrygd og kontantstøtte og tiltak på likestillings- og forbrukerområdet. Politikkområdet har gjennomsnittlig blitt redusert med 0,6 pst. fra 2009 til 2013. Det er først og fremst bevilgningene til refusjon av kommunale utgifter til barnevernstiltak for enslige, mindreårige asylsøkere og flyktninger som har bidratt til vekst. Satsene for barnetrygd er holdt nominelt uendret i perioden. Det innebærer en reell nedgang i utbetalt barnetrygd. Utbetalt samlet kontantstøtte til småbarnsforeldre ble i perioden 2009 til 2013 redusert med gjennomsnittlig 7 pst. per år. Denne utviklingen er reversert gjennom vekst i bevilget og foreslått bevilget kontantstøtte i henholdsvis 2014 og 2015. Samlet sett forventes realveksten fra 2014 til 2015 å bli på om lag 2,5 pst. på politikkområdet barn, familie og likestilling.

I gruppen *næringsformål* (eksklusive statlig petroleumsvirksomhet) har bevilgningene til alle undergruppene næring og fiskeri, landbruk og mat og olje og energi blitt redusert i perioden 2009 til 2015.

Området *næring og fisk* vokste reelt fra 2013 til 2014 blant annet på bakgrunn av økte bevilgninger til fiskeriformål inklusiv marin forskning og utvikling. Disse bevilgningene er videreført i 2015. Når området likevel viser en reell nedgang på nesten 5 pst. fra 2014 til 2015 skyldes det ekstraordinært høye bevilgninger til ordningen med såkornfond under Innovasjon Norge i 2014 og at bevilgningene til støtte for kapitalvareeksport reduseres i 2015.

Området *landbruk og mat* gjelder i hovedsak bevilgninger i forbindelse med jordbruksavtalen. Den årlige realveksten i budsjettstøtten over jordbruksavtalen har lenge vært negativ, noe som blant annet må ses i sammenheng med reduksjonen av antall næringsdrivende. Støtten per bruk og per årsverk har imidlertid økt de senere årene. Jordbrukspolitikken føres med flere virkemidler enn de direkte tilskuddene. Målprisene og jordbruksfradraget er økt vesentlig de senere årene. I perioden 2009–2014 har antall årsverk i jordbruket blitt redusert med i overkant av 2 pst. per år. I samme periode har jordbruksavtalen lagt til rette for en nominell inntektsvekst på om lag 38 pst.

Området *olje og energi* (eksklusive statlig petroleumsvirksomhet) inkluderer oljeadministrasjon

som Oljedirektoratet og Petoro AS, Norges vassdrags- og energidirektorat, Enovas satsing på energi- og klimateknologi, overføring til Norges forskningsråd og tiltak for å fremme CO₂-håndtering. Bevilgningene til CO₂-håndtering avhenger av hvorvidt det finnes aktuelle prosjekter, og kan variere fra år til år. Perioden sett under ett har hatt realvekst, ved at bevilgningene har økt fra 1,2 mrd. kroner i 2009 til 2,1 mrd. kroner i 2015.

Utgiftene til *samferdsel* samlet sett økte i gjennomsnitt med vel 7 pst. per år i perioden 2009–2013. Oppfølging av Nasjonal transportplan 2010–2019 bidrar særlig til økte utgifter til veg og jernbane i perioden. Den gjennomsnittlige årlige realveksten for *veg- og jernbaneanområdet* er på knapt 8 pst. i denne perioden. Bevilgningsøkningen til vegformål i 2013 som gjelder kompensasjon for opphevelsen av veifritaket i merverdiavgiftsloven fra 1. januar 2013, er korrigert for i beregningene. Det er også korrigert for oppgaveendringer i forbindelse med forvaltningsreformen der fylkeskommunene fra og med 2010 overtok ansvaret for en del av det statlige vegnettet. Veg- og jernbanebevilgningene er anslått gjennomsnittlig å øke med 10,5 pst. årlig fra 2013 til 2015. Den årlige veksten i *andre samferdselsformål* enn veg og jernbane har gjennomsnittlig vært på 3,3 pst. fra 2009 til 2013. Veksten fra 2014 til 2015 for samme formål er anslått til 4,6 pst.

Utgiftene til *forsvarsformål* har i perioden 2009–2013 hatt en årlig reduksjon 0,6 pst. i gjennomsnitt. En har da korrigert for innføring av bruttobudsjettering av Forsvarsbygg fra 2011. Utgifter til redningshelikopter som dekkes av Justis- og beredskapsdepartementet er holdt utenfor forsvarsformål og ført under justisområdet. Forsvarsutgifter anslås å øke med knapt 2 pst. fra 2014 til 2015.

Klima og miljø består av utgifter til miljøtiltak under Klima- og miljødepartementet. Miljøpolitikken føres i stor grad ved hjelp av skatter, avgifter og regulering. Utgiftene alene gir derfor ikke et fullstendig uttrykk for de samlede politiske prioriteringene innen dette området. Det har vært en kraftig vekst i bevilgninger til formålet fram til 2013. Hovedforklaringen ligger i en økning i klima- og skogsatsingen fra 0,9 mrd. kroner i 2009 til 2,2 mrd. i 2013. I denne perioden har utgiftene til klima- og skogsatsingen vokst reelt med vel 21 pst. gjennomsnittlig per år. Internasjonal klima- og skogsatsing forventes også å vokse reelt med i underkant av 14 pst. fra 2013 til 2014. Regjeringen viderefører det høye bevilgningsnivået i 2014 i 2015-budsjettet. Når de samlede bevilgningene til klima- og miljøtiltak reduseres fra 2014 til 2015,

skyldes dette i hovedsak reduserte bevilgninger til statlig erverv for nasjonalparker og skogvern i 2015.

Politikkområdet *statlig administrasjon, EØS-finansieringsordningene mv.* omfatter i hovedsak utgifter til Kongehuset, Stortinget, Regjeringen, administrasjonen av departementene og deler av budsjettene til Utenriksdepartementet og Finansdepartementet som har karakter av fellesadministrasjon, herunder EØS-finansieringsordningene. I perioden 2009–2013 ble utgiftene til kategorien redusert med en gjennomsnittlig årlig rate på 0,8 pst. Fra 2013 til 2015 økte utgiftene gjennomsnittlig med 6,8 pst. per år. Dette må særlig ses i lys av at utgiftene til EØS-finansieringsordningene økte fra 1,9 mrd. kroner i 2013 til 4,5 mrd. kroner i 2015. Utbetalinger under EØS-finansieringsordningene øker kraftig fra 2014 til 2015 med en reell vekst i overkant av 20 pst. og er hovedforklaringen til vekst mellom disse årene. I tillegg bidrar byggeprosjekter under Stortinget til realvekst fra 2013 til 2015.

I tabellen framkommer tall for *rammetilskuddene til kommuner og fylkeskommuner*. Ettersom rammetilskudd kun er én av flere finansieringskilder for kommuner og fylkeskommuner, er det ikke beregnet realvekst for dette området. Videre kan rammetilskuddene endres betydelig mellom år som følge av innlemming av øremerkede tilskudd og fastsettelsen av skattørene for kommunene og fylkeskommunene. Det er i tabell 4.1 korrigert for store reformer som påvirker nivået på rammetilskuddene. De viktigste er forvaltningsreformen i 2010, som ga fylkeskommunene et større ansvar for veinettet i Norge, og Samhandlingsreformen i 2012 som bl.a. innførte kommunal medfinansiering av spesialisthelsetjenesten. Kommunal medfinansiering avvikles i regjeringens budsjettforslag for 2015. Når en beregner den samlede underliggende realveksten i statsbudsjettet medregnet folketrygden korrigeres ofte de kommunale rammetilskuddene for skatteendringer som påvirker veksten i kommuneforvaltningens økonomi. Det er ikke korrigert for endringer i skattereglene i tabell 4.1. Kommuneøkonomien omtales utførlig i den årlige kommuneproposisjonen og av Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi.

Det gis årlig et betydelig beløp i *kompensasjon for merverdiavgift* til kommuner, statlige virksomheter og private. I tabell 4.1 er ikke disse bevilgningene fordelt på formål.

Utgiftene til *renter av statsgjelden* varierer dels som følge av statens lånestrategi og endringer i rentenivået. Bevilgningene er et resultat av tek-

niske forutsetninger om låneopptak og renteutviklingen mer enn prioriteringer i budsjettet. I Norge dekkes også det oljekorrigerede underskuddet av en overføring fra Statens pensjonsfond utland. Statsbudsjettets renteutgifter er dermed uavhengig av den oljekorrigerede balansen på statsbudsjettet.

Statlig petroleumsvirksomhet omfatter utgifter til statens direkte økonomiske engasjement (SDØE) og utgifter i forbindelse med disponering av innretninger på kontinentalsokkelen. Utgiftene til petroleumsvirksomheten varierer til dels betydelig mellom år. Det er særlig investeringsutgiftene som varierer mye.

4.4 Utgiftsutviklingen i folketrygden – realvekst

Tabell 4.2 viser realveksten i folketrygdens utgifter i faste 2015-kroner og i prosent. Utgiftsformålene er delt inn i forholdsvis ensartede grupper, jf. fotnote til tabellen. Dagpenger mv. er ikke inkludert i tabellen. Beløpene for perioden 2009–2013 er basert på regnskapstall, mens beløpene for 2014 er anslag på regnskap. For 2015 brukes utgiftsanslag ved uendret regelverk fra 2014 til 2015.

For sykepenger og foreldrepenger framkommer realveksten ved at utgiftene justeres for lønnsutviklingen. Utgiftene til arbeidsavklaringspenger, uførepensjon, alderspensjon, enslige forsørgere og etterlatte justeres for utviklingen i folketrygdens grunnbeløp (G). For de øvrige ytelsene vises det til forklaringer i fotnote til tabellen. Hensikten er at realveksttallene i hovedsak skal reflektere endringer i volum på de enkelte folketrygdytelsene, for eksempel antall alderspensjonister. Fordi justeringsfaktorene varierer mellom ordninger, vil samme nominelle vekst kunne gi utslag i ulik realvekst.

Tabellen illustrerer blant annet endringer i sykepengeutgiftene som følge av endringer i fraværstilbøyeligheten og antall sysselsatte. Økningen i utgiftene til alderspensjon skyldes økning i antall pensjonister og økt poengopptjening. For uførepensjon (uføretrygd fra 2015) og andre stønader illustrer tallene hovedsakelig endringer i antall mottakere.

Samlet sett har det vært en realvekst i folketrygdens utgifter hvert år siden 2009. Utgiftsveksten i disse rettighetsbaserte ordningene har begrenset handlingsrommet i budsjettpolitikken i betydelig grad, og det forventes at dette vil gjelde også i de kommende årene. Fram-

skrivninger av folketrygdens utgifter utenom dagpenger mv. viser en utgiftsvekst på vel 11 mrd. kroner hvert år i treårsperioden 2016-2018, tilsvarende en samlet vekst på 33,2 mrd. kroner, jf.

omtale av flerårige budsjettkonsekvenser i kap. 5. Veksten framover drives hovedsakelig av økte utgifter til alderspensjon.

Tabell 4.2 Utviklingen i folketrygdens utgifter etter stønadstype 2009-2015. Realvekst i mill. 2015-kroner¹

Stønadstyper: ²	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<i>Sykepenges</i>	44 970	41 360	39 820	38 260	38 790	39 050	39 360
vekst i mill. kroner	4 540	-3 610	-1 540	-1 560	530	260	310
vekst i pst.	11,2	-8,0	-3,7	-3,9	1,4	0,7	0,8
<i>Arbeidsavklaringspenger</i>	37 160	39 780	40 810	39 110	37 910	35 700	33 730
vekst i mill. kroner	3 510	2 620	1 030	-1 700	-1 200	-2 210	-1 970
vekst i pst.	10,4	7,1	2,6	-4,2	-3,1	-5,8	-5,5
<i>Uførepensjon/uføretrygd</i>	74 180	75 020	75 680	77 220	76 430	76 690	78 080
vekst i mill. kroner	240	840	660	1 540	-790	260	1 390
vekst i pst.	0,3	1,1	0,9	2,0	-1,0	0,3	1,8
<i>Alderspensjon</i>	139 140	143 880	154 190	164 690	173 560	182 350	190 180
vekst i mill. kroner	3 750	4 740	10 310	10 500	8 870	8 790	7 830
vekst i pst.	2,8	3,4	7,2	6,8	5,4	5,1	4,3
<i>Enslige forsørgere og etterlatte</i>	7 200	7 000	6 720	6 390	6 190	5 760	5 510
vekst i mill. kroner	-150	-200	-280	-330	-200	-430	-250
vekst i pst.	-2,0	-2,8	-4,0	-4,9	-3,1	-6,9	-4,3
<i>Foreldrepenger</i>	17 270	17 820	18 220	18 220	18 260	18 660	19 010
vekst i mill. kroner	1 210	550	400	0	40	400	350
vekst i pst.	7,5	3,2	2,2	0,0	0,2	2,2	1,9
<i>Medisiner og hjelpemidler</i>	15 820	16 520	16 000	16 390	16 330	17 610	18 830
vekst i mill. kroner	80	700	-520	390	-60	1 280	1 220
vekst i pst.	0,5	4,4	-3,1	2,4	-0,4	7,8	6,9
<i>Andre helseformål</i>	14 080	14 640	14 880	15 290	15 520	16 170	16 620
vekst i mill. kroner	730	560	240	410	230	650	450
vekst i pst.	5,5	4,0	1,6	2,8	1,5	4,2	2,8
<i>Øvrige stønader</i>	4 000	3 960	3 970	3 960	3 900	3 840	3 840

Tabell 4.2 fortsetter

Stønadsutgifter: ²	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
vekst i mill. kroner	60	-40	10	-10	-60	-60	0
vekst i pst.	1,5	-1,0	0,3	-0,3	-1,5	-1,5	0,0
<i>Sum:</i>	<i>353 820</i>	<i>359 980</i>	<i>370 290</i>	<i>379 530</i>	<i>386 890</i>	<i>395 830</i>	<i>405 160</i>
vekst i mill. kroner	13 970	6 160	10 310	9 240	7 360	8 940	9 330
vekst i pst.	4,1	1,7	2,9	2,5	1,9	2,3	2,4

1 Utgiftene til arbeidsavklaringspenger, uførepensjon, alderspensjon, enslige forsørgere og etterlatte er deflatert med veksten i folketrygdens grunnbeløp (G). For sykepenger og foreldrepenger benyttes gjennomsnittlig årslønnsvekst. Andre helseformål er justert med dels konsumprisindeksen og dels lønnsvekst. For medisiner er det lagt til grunn at den observerte prisstigningen motsvares av en kvalitetsforbedring, slik at de nominelle tallene gir et dekkende uttrykk for realveksten. Hjelpemidler og øvrige stønader er justert med konsumprisindeksen.

2 Sykepenger omfatter kap. 2650 unntatt tilretteleggingstilskudd. Arbeidsavklaringspenger omfatter kap. 2651 unntatt legeerklæringer, samt kap. 2652 Rehabiliteringspenger, kap. 2653 Attføringspenger og kap. 2655 post 74 Tidsbegrenset uførestønad fram til innføringen av arbeidsavklaringspenger fra 1. mars 2010. Uførepensjon omfatter kap. 2655 unntatt menerstatning ved yrkesskade og tidsbegrenset uførestønad. Alderspensjon omfatter kap. 2670. Enslige forsørgere og etterlatte omfatter kap. 2680 Etterlatte og kap. 2620 Stønad til enslig mor eller far. Forskuttering av underholdsbidrag på kap. 2620 post 76 er korrigert for inntekter fra bidragspliktige. Foreldrepenger omfatter kap. 2530. Medisiner og hjelpemidler omfatter kap. 2751 (sykepleieartikler og blåreseptmedisiner), deler av kap. 2752 (refusjon av egenbetaling for blåreseptmedisiner) og de hjelpemiddelrelaterte postene på kap. 2661. Andre helseformål omfatter programområde 30 Helsevern, unntatt ovennevnte utgifter under kap. 2751 og kap. 2752. Øvrige stønader omfatter de resterende stønadsordningene under programområde 29 Sosiale formål (bl.a. grunn- og hjelpestønad). Det er korrigert for større tekniske endringer i perioden. Feks. er utgiftene til uførepensjon for 2014 og tidligere år justert slik at de er sammenlignbare med bruttoutgiftene til ny uføretrygd i 2015.

Kilde: Finansdepartementet

Hovedtrekkene i utviklingen som ligger til grunn for tabellen, er:

Sykepenger

Etter en betydelig økning i det trygdefinansierte sykefraværet i 2009 og foregående år, ble fraværet lavere i 2010 og de påfølgende to årene. Fra 2013 har det trygdefinansierte fraværet per sysselsatt holdt seg relativt stabilt. For 2014 og 2015 legges det til grunn nullvekst. Veksten i sykepengeutgiftene påvirkes også av endringer i sysselsettingen. Den underliggende sysselsettingsveksten har vært positiv i hele perioden utenom en svak nedgang i 2009 og 2010. I 2014 og 2015 anslås realveksten i folketrygdens sykepengeutgifter til hhv. 0,7 pst. og 0,8 pst.

Arbeidsavklaringspenger

1. mars 2010 ble rehabiliteringspenger, attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad slått sammen under betegnelsen arbeidsavklaringspenger. Disse ytelsene er derfor gruppert sammen under arbeidsavklaringspenger også for 2009. I 2009 økte utgiftene til disse tre ordningene samlet sett med om lag 3,5 mrd. 2015-kroner, tilsvarende 10,4 pst. Det må ses i sammenheng med utviklingen på arbeidsmarkedet og veksten i syke-

fraværet i 2008 og 2009. I 2010 økte utgiftene med 7,1 pst. Veksten antas å være knyttet til overgangen til nytt regelverk. I 2011 flatet veksten noe ut, og fra 2012 fram til anslaget for 2015 har det vært en årlig nedgang i utgiftene som følge av færre mottakere av arbeidsavklaringspenger.

Uførepensjon/uføretrygd

Utgiftene til varig uførepensjon følger i stor grad utviklingen i antall mottakere. Realveksten i 2010 og 2011 er i tråd med den demografiske utviklingen i befolkningen. I 2012 var det høy overgang til uførepensjon fra arbeidsavklaringspenger. Det har sammenheng med at mange tidligere mottakere av tidsbegrenset uførestønad fikk innvilget varig uførepensjon i 2012. I 2013 falt antall mottakere av uførepensjon noe, mens det forventes relativt liten endring i 2014. I 2015 forventes veksten igjen å ta seg opp, jf. nærmere omtale i kap. 2.

Alderspensjon

Fram til og med 2010 økte utgiftene til alderspensjon hovedsakelig som følge av økte tilleggs pensjoner og opptrapping av minstepensjonen i perioden 2008-2010. Fra 2011 ble det mulig å ta ut alderspensjon fra fylte 62 år, mot 67 år tidligere. Mange valgte å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, og dette

bidro til at utgiftene til alderspensjon økte betydelig fra 2011 og de påfølgende årene. Den årlige veksten i antall alderspensjonister under 67 år har imidlertid vært avtakende, og ventes etter hvert å flate ut. Utgiftene til alderspensjon vil imidlertid fortsatt øke betydelig i årene som kommer, hovedsakelig som følge av at det blir flere alderspensjonister.

Enslige forsørgere og etterlatte

Utgiftene til enslige forsørgere og etterlatte har vært avtakende i hele perioden. Nedgangen kan ha sammenheng både med den positive utviklingen på arbeidsmarkedet og økt barnehagedekning. Andelen mottakere med redusert overgangsstønad som følge av høy arbeidsinntekt, har økt gjennom hele perioden. Innstramminger i regelverket for overgangsstønad har også bidratt til reduserte utgifter i 2012 og 2013. Utgiftene til etterlattepensjoner har falt, bl.a. som følge av økt yrkesdeltakelse blant kvinner.

Foreldrepenger

Det har vært realvekst i utgiftene til foreldrepenger gjennom hele perioden med unntak av 2012.

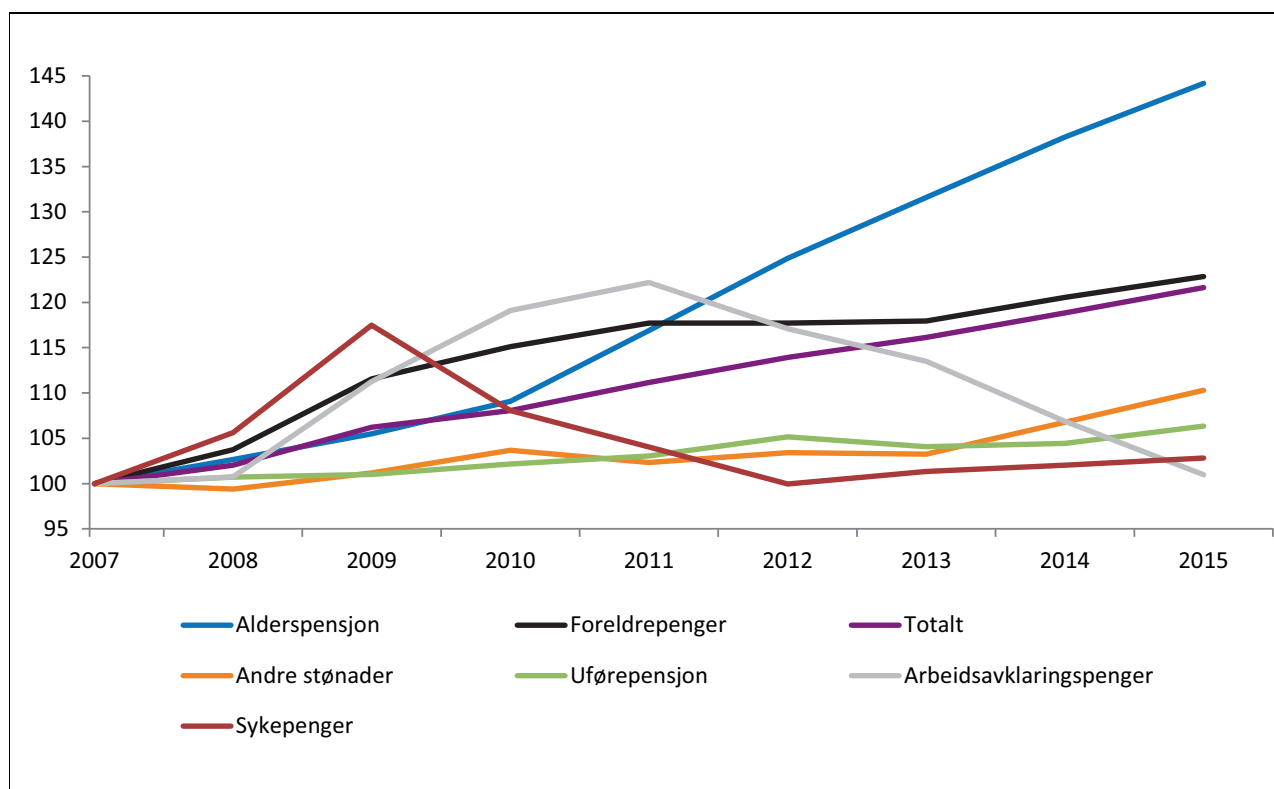
Dette skyldes blant annet flere utvidelser av foreldrepengeordningen, økt yrkesdeltakelse blant mødre som har gitt flere rett til foreldrepenger og at økt uttak blant fedre har gitt høyere gjennomsnittlig utbetalingsgrunnlag.

Medisiner og hjelpemidler

Ulike prisregulerende tiltak bidro til å dempe veksten i utgiftene til legemidler i perioden fram til 2013. Blant annet ga årlig maksimalprisregulering av reseptpliktige legemidler og trinnprismodellen for generiske legemidler innsparinger. Det anslås at utgiftene øker med 6,9 pst. fra 2014 til 2015, i hovedsak grunnet forventet underliggende volumvekst og en betydelig vekst i utgiftene til nye legemidler til behandling av hepatitt C.

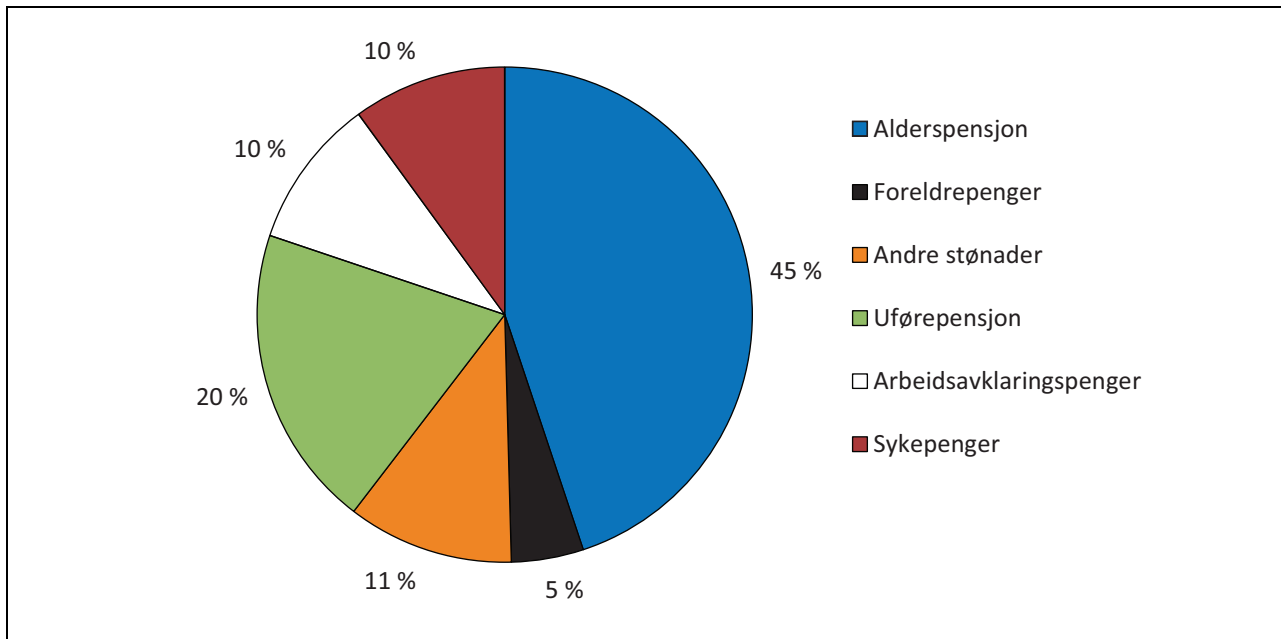
Andre helseformål

Utgiftene til andre helseformål har økt gjennom perioden, men vekstraten har variert betydelig. Veksten er særlig knyttet til egenandelstak 1, innføringen av automatisk frikort, refusjon for legetjenester og tannlegehjelp.

Figur 4.4 Realvekst i utgiftene til utvalgte formål 2007-2015. Indeksert slik at 2007=100.

Kilde: Finansdepartementet

Figur 4.5 Andel av regnskapsførte utgifter til folketrygden i 2013 (2015-kroner).

Kilde: Finansdepartementet

4.5 Utviklingen i bevilgninger til forskning over statsbudsjettet

Hovedprioriteringene for forskningsområdet i statsbudsjettet er internasjonalisering av forskning, verdensledende fagmiljøer, infrastruktur og næringsrelevant forskning. Regjeringens prioriteringer følger opp EU-strategien og langtidsplanen for forskning og høyere utdanning.

Kunnskapsdepartementets foreløpige anslag tilsier at de samlede bevilgningene til forskning og utvikling i budsjettforslaget er på om lag 30 mrd. kroner. Det utgjør 0,93 pst. av anslått BNP i 2015. Bevilgningene øker nominelt med om lag 2,1 mrd. kroner fra 2014. Realveksten er beregnet til 4,2 pst. Inkludert Skattefunnordningen blir veksten om lag 200 mill. kroner høyere. Forskning og

utvikling utgjør 1 pst. av anslått BNP i 2015 når provenyeffekten av Skattefunn inkluderes. De foreløpige anslagene for 2015 tar utgangspunkt i statsbudsjettanalysen for 2014 fra Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU).

For perioden 2009-2013 viser utviklingen i bevilgninger til forskning og utvikling over statsbudsjettet en realvekst på 8,0 pst. uten Skattefunnordningen. Det tilsvarer en gjennomsnittlig årlig realvekst på 2,0 pst. Realveksten fra 2013-2014 er på 4,1 pst.

Tabellen nedenfor viser overslaget over bevilgningene til FoU over statsbudsjettet fordelt på departement. Tallene er usikre. NIFU vil legge frem endelige tall for FoU-bevilgningene i juni 2015.

Tabell 4.3 Bevilgninger til FoU over statsbudsjettet fordelt på departement. Mill. kroner.

Departement	Saldert budsjett 2014	Forslag 2015	Endring 2014-15
Kunnskapsdepartementet	13 615	15 010	1 395
Helse- og omsorgsdepartementet	3 997	4 211	214
Nærings- og fiskeridepartementet	3 411	3 720	309
Utenriksdepartementet	1 415	1 410	-5
Forsvarsdepartementet	1 070	1 100	30
Olje- og energidepartementet	854	883	29
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	636	829	193
Klima- og miljødepartementet	807	789	-18
Landbruks- og matdepartementet	636	621	-15
Statsbankene	363	373	10
Samferdselsdepartementet	322	302	-20
Arbeids- og sosialdepartementet	250	261	11
Kulturdepartementet	166	172	6
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	158	136	-22
Finansdepartementet	126	125	-1
Justisdepartementet	74	75	1
Totalt	27 900	30 017	2 117

5 Flerårige budsjettkonsekvenser 2016-2018

5.1 Bakgrunn

Framskrivningene for perioden 2016-2018 skal gi et nøkternt og realistisk bilde av de framtidige budsjettkonsekvensene av Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2015. Politiske ambisjoner om framtidige satsinger, målsettinger og varslede tiltak som ikke er en del av Regjeringens budsjettforslag for 2015, omfattes ikke av budsjettframskrivningene. Slike ambisjoner omtales i avsnitt 5.5.

Hensikten med framskrivningene er å legge til rette for en realistisk prioritering i tråd med politiske målsettinger og økonomiske utsikter. Sammen med forventet utvikling i skatte- og avgiftsinntektene og avkastningen fra Statens pensjonsfond utland, gir framskrivningene grunnlag for å vurdere handlingsrommet i budsjettpolitikken de nærmeste årene. Eventuelle nye satsinger og videre opptrapping av eksisterende planer må innpasses innenfor dette handlingsrommet.

I samsvar med Sundvolden-erklæringen er det besluttet at det skal nedsettes et offentlig utvalg for å vurdere flerårige budsjetter på utvalgte områder og et tydeligere skille mellom investeringer og drift. Dette er nærmere omtalt i avsnitt 7.3.

5.2 Grunnlaget for beregning av flerårige budsjettkonsekvenser

Budsjettframskrivningene skal være helhetlige. Utgifts- og inntektsutviklingen i perioden 2016-2018 vurderes for alle poster i statsbudsjettet.

Det legges til grunn følgende prinsipper:

- Utgifter til regelstyrte ordninger framskrives i tråd med regelverket, inkludert forslag til regelverksendringer i dette budsjettet.
- Utgifter til store, enkeltstående investeringer framskrives i takt med framdriftsplanen.
- På områder der enkeltinvesteringer inngår i en større investeringsramme videreføres rammen uendret.
- Det korrigeres for engangsutgifter og -inntekter i forslaget for neste år.

- Tiltak som settes i gang i løpet av budsjettåret framskrives med helårsvirkningen.
- Øvrige utgifter og inntekter videreføres i hovedsak uendret.

5.3 Nærmere om bevilgningstyper

Nedenfor gis det en nærmere omtale av elementene som inngår i framskrivningene av flerårige budsjettkonsekvenser.

Regelstyrte ordninger

Utgifter til regelstyrte ordninger er definert ved at utgiftene følger av et regelverk og ikke en fastsatt budsjetttramme. Bevilgningene har gjerne stikkordet "overslagsbevilgning". Utgifter under folketrygden utgjør en vesentlig del. Andre store ordninger hvor utbetalingene følger av regelverket, er bevilgningene til innsatsstyrt finansiering av helseforetak, barnetrygd, utdanningsstøtte gjennom Statens lånekasse for utdanning og pensjonsutbetalinger fra Statens pensjonskasse.

De regelstyrte utgiftene framskrives på grunnlag av forventninger om utbetalingene forutsatt uendret regelverk og forventet demografisk utvikling. Konsekvenser av regelverksendringer som foreslås i budsjetteringsåret, innarbeides også.

Investeringer

Som investeringer regnes bevilgninger under postgruppen 30-49. De største er investeringer i riksveger, jernbane, forsvaret og bygg i regi av Statsbygg. Investeringer i petroleumssektoren er holdt utenfor.

Mange investeringer går over flere år. Utgiftene kan variere betydelig. Typisk vil vedtak om å sette i gang et nytt byggeprosjekt medføre en begrenset startbevilgning det første året og vesentlig økte bevilgninger senere år.

Bevilgningene til igangsatte byggeprosjekter i Statsbygg justeres som hovedregel på bakgrunn av forventet framdrift for byggeprosjektene. Dette vil også gjelde andre investeringsprosjekter som

finansieres over statsbudsjettet, for eksempel IT-prosjekter. For investeringer i veger og jernbane som inngår i Nasjonal transportplan 2014-2023 videreføres rammen reelt sett uendret i framskrivningen. Det samme gjelder for Forsvaret, med unntak av utgifter til kampflyanskaffelsen.

Bevilgningene på postene 30-49 gir ikke et fullstendig uttrykk for statens samlede investeringsaktivitet. Investeringer i helseforetakene finansieres for eksempel med tilskudd over statsbudsjettet, mens deler av vegutbyggingen finansieres med bompenger utenfor statsbudsjettet.

Engangseffekter og helårsvirkninger

Salg av eiendommer, innbetaling fra fond, auksjonering av konsesjoner og ekstraordinære utbyttebetalinger kan gi store inntekter som normalt ikke kan videreføres på samme nivå for senere år. Det er tatt hensyn til slike engangseffekter i framskrivningene.

Enkelte nye tiltak iverksettes i løpet av budsjettåret, slik at budsjetteffekten påfølgende år blir større. Et eksempel på dette kan være bevilgninger til utdanningstiltak som skal følge skoleåret med oppstart i august, og som får helårsvirkning året etter. For andre ordninger kan innfasingen vare over flere år. Dette er tatt hensyn til i framskrivningene.

5.4 Budsjettkonsekvenser 2016-2018

Tabell 5.1 nedenfor oppsummerer framskrivningene av statsbudsjettets utgifter i perioden 2016-2018 eksklusive dagpenger, petroleumsvirksomheten, renter og lånetransaksjoner. Tabellen viser at de antatte flerårige budsjettkonsekvensene av forslaget til statsbudsjett for 2015 vil innebære en vesentlig vekst i utgiftene i perioden.

Tabell 5.1 Flerårige budsjettkonsekvenser, endringer i forhold til Gul bok 2015, utgifter¹

	Mill. 2015-kroner		
	2016	2017	2018
Utgiftsøkninger utenom folketrygden	6 141	4 817	5 465
Utgiftsøkninger i folketrygden	10 829	21 885	33 154
Utgiftsøkninger totalt	16 970	26 703	38 619

¹ Dagpenger, petroleumsvirksomhet, renter og lånetransaksjoner er holdt utenom.

Kilde: Finansdepartementet

Tallene i tabellen er endringer målt i 2015-priser i forhold til Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2015. De uttrykker altså ikke endringer i forhold til foregående budsjettår.

Oversikten viser en vekst i utgiftene på 17 mrd. kroner fra 2015 til 2016, 9,7 mrd. kroner fra 2016 til 2017 og 11,9 mrd. kroner fra 2017 til 2018. Denne utviklingen kan i all hovedsak tilskrives den forventede veksten i folketrygdens utgifter. Videreføring av folketrygdens ordninger i tråd med Regjeringens budsjettforslag for 2015 tilsier at utgiftene her vil øke med 33,2 mrd. kroner over treårsperioden.

Utgiftene utenom folketrygden anslås samlet sett å øke med 6,1 mrd. kroner fra 2015 til 2016, mens de reduseres med 1,3 mrd. kroner fra 2016 til 2017 og så stiger med 0,6 mrd. kroner fra 2017 til 2018. Enkelte tiltak som investering i redningshelikoptre og ressurskrevende tjenester i kommunene bidrar til at utgiftene øker utover i perioden.

I motsatt retning trekker ferdigstilling av investeringsprosjekter. Det er ikke innarbeidet eventuelle nye avtaler på områder hvor avtaler utløper. Dette gjelder for eksempel gjennomføring av byggeprosjekter, investering i Nødnett og utgiftene til de nåværende EØS-finansieringsordningene. Framskrivningene er mer usikre desto lengre framover i tid de gjøres.

I tabell 5.2 er budsjettframskrivningene fordelt mellom utgiftsartene driftsutgifter, nybygg og anlegg (investeringer) og overføringer til andre. I budsjettframskrivningene øker driftsutgiftene med 0,6 mrd. kroner fra 2015 til 2016 og vokser noe gjennom hele perioden. Veksten skyldes i hovedsak økt tilskudd til Statens pensjonskasse. I tillegg kommer økte utgifter til videreutdanning av lærere og ansettelse av nyutdannede i politiet. I motsatt retning trekker reduserte utgifter til Nødnett og ulike IKT-tiltak, blant annet i Skatteetaten, etter hvert som prosjektene ferdigstilles. Utgif-

tene til nybygg og anlegg øker med 4,1 mrd. kroner fra 2015 til 2018. Selv om det i framskrivningene er lagt til grunn at investeringsprosjekter som utfases, ikke erstattes av nye investeringsprosjekter, er investeringsutgiftene på et stabilt høyere nivå gjennom perioden. Dette skyldes opp-

start av investeringene i redningshelikoptre og kampfly som går over flere år og bidrar til økende utgifter utover i perioden. Utgiftsveksten under overføringer til andre skyldes i all hovedsak veksten i folketrygdens utgifter.

Tabell 5.2 Flerårige budsjettkonsekvenser etter utgiftsart 2016-2018.¹ Endringer i forhold til Gul bok 2015

	Mill. 2015-kroner		
	2016	2017	2018
Driftsutgifter	552	747	862
Nybygg, anlegg mv.	3 835	3 900	4 079
Overføringer til andre	12 583	22 056	33 678
Sum	16 970	26 703	38 619

¹ Dagpenger, petroleumsvirksomhet, renter og lånetransaksjoner er holdt utenom.
Kilde: Finansdepartementet

På inntektssiden er det langt færre tiltak som antas å ha budsjettmessige konsekvenser i årene framover. Totalt anslås det at inntektene under departementene reduseres med 0,7 mrd. kroner fra 2015 til 2018. Reduksjonen skyldes i hovedsak at det ikke legges til grunn inntekter fra vederlag for oppdrettskonsesjoner og at tilbakebetaling av lån til teknologisenteret på Mongstad reduseres. I motsatt retning trekker økt utbytte fra Statnett og Kommunalbanken. Økte kapitalinnskudd i Infrastrukturfondet og Klimafondet gir også vekst i inntektsbevilgningene fordi det bevilges en avkastning fra fondene. Denne inntekten motsvarer imidlertid av en rentekostnad for staten, og gir dermed ikke økt handlingsrom på budsjettet. Økte bevilgninger til fondenes formål vil dermed påvirke handlingsrommet i budsjettet på lik linje med andre utgifter. Inntekter fra skatter og avgifter er ikke medregnet.

Tallene viser dermed at økte utgifter og inntekter på departementenes budsjetter samlet svekker budsjettbalansen med 16,6 mrd. kroner fra 2015 til 2016. Ytterligere budsjettsvekkelse i 2017 og 2018 utgjør henholdsvis 10,4 mrd. kroner og 12,3 mrd. kroner i forhold til året før.

Med uendret skatte- og avgiftssystem øker skatte- og avgiftsinntektene over tid som følge av vekst i skattegrunnlagene. For de nærmeste

årene anslås den underliggende veksten i skattegrunnlagene å styrke budsjettet med om lag 18 mrd. 2015-kroner per år.

De siste årene har kapitalen i Statens pensjonsfond utland økt raskt. I 2013 økte fondet med 1 200 mrd. kroner, og kapitalen utgjør nå mer enn to års verdiskaping i fastlandsøkonomien. I årene framover vil veksten i forventet fondsavkastning gradvis avta og anslås nå til i størrelsesorden 7½ mrd. 2015-kroner i gjennomsnitt per år i treårsperioden 2016-2018. Det understrekes at disse tallene er usikre. Bruken av petroleumsinntekter må tilpasses den økonomiske utviklingen. Budsjettpolitikken på mellomlang sikt er nærmere omtalt i kapittel 3 i Meld. St. 1 (2014-2015) *Nasjonalbudsjettet 2015*.

Framskrivningene i dette avsnittet viser de framtidige konsekvensene av Regjeringens budsjettforslag for 2015. Framskrivningene omfatter dermed ikke eventuelle utgiftsøkninger blant annet for helse- og omsorgstjenester som følge av at det blir flere eldre. Det er heller ikke tatt hensyn til opptrappingsplaner og oppfølging av varslede satsinger som ikke er en del av Regjeringens budsjettforslag for 2015 jf. omtale i avsnitt 5.5. Ved vurderingen av handlingsrommet i årene framover må det også tas hensyn til at usikkerheten i anslagene øker jo lengre fram i tid en kommer.

Tabell 5.3 Flerårige budsjettkonsekvenser, utgifter 2016-2018.¹ Endringer i forhold til Gul bok 2015

	Mill. 2015-kroner		
	2016	2017	2018
<i>Utenriksdepartementet</i>	-1 816	-4 016	-4 500
EØS-finansieringsordningene (2009-2014)	-1 816	-4 016	-4 500
<i>Kunnskapsdepartementet</i>	186	465	749
Videreutdanning for lærere	144	144	144
EUs utdannings- og ungdomsprogram	53	118	186
Universiteter og høyskoler	-12	79	300
Studentboliger	163	40	40
Statens lånekasse for utdanning	-261	-10	163
Øvrige endringer, netto	99	95	-83
<i>Kulturdepartementet</i>	-168	-186	-187
Ungdoms-OL 2016	-107	-141	-141
Den norske kirke - kirkevalgene i 2015	-76	-76	-76
Øvrige endringer, netto	15	31	30
<i>Justis- og beredskapsdepartementet</i>	-745	-294	647
Redningshelikoptre	301	998	2 042
Nødnett	-1 367	-1 521	-1 528
Politiet	259	151	64
Øvrige endringer, netto	62	77	68
<i>Kommunal- og moderniseringsdepartementet</i>	1 874	2 114	1 871
Byggeprosjekter utenfor husleieordningen	552	916	841
Statsbygg, ordinære byggeprosjekter	772	451	-305
Statsbygg, kurantprosjekter	-258	-458	-508
Erstatningslokaler for departementene	-241	-246	-246
Ressurskrevende tjenester	603	1 253	1 953
Bostøtte	-275	-480	-480
Rammetilskudd til kommunene	548	548	548
Øvrige endringer, netto	173	130	68
<i>Arbeidsdepartementet</i>	9 291	18 884	28 565
Statens pensjonskasse	466	929	1 341
Pensjoner mv. utenom folketrygden	48	270	489
Alderspensjon	8 265	16 055	23 855
Uføretrygd	692	1 222	1 984
Sykepenges	440	840	1 190

Tabell 5.3 fortsetter

	Mill. 2015-kroner		
	2016	2017	2018
Arbeidsavklaringspenger	-150	170	480
Overgangsstønad for enslig mor eller far	-255	-385	-555
Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.	151	317	483
Etterlattepensjon	-130	-244	-349
Øvrige endringer, netto	-236	-290	-353
<i>Helse- og omsorgsdepartementet</i>	<i>2 509</i>	<i>4 086</i>	<i>5 512</i>
Investeringsslån til helseforetakene	267	-101	247
Investeringstilskudd heldøgns omsorgsplasser	750	1 040	390
Refusjon, spesialisthelsetjenester mv.	311	637	997
Refusjon, legemidler mv.	930	1 915	2 955
Refusjon av egenbetaling	82	163	255
Refusjon, helsetjenester i kommunene mv.	248	503	760
Øvrige endringer, netto	-79	-71	-93
<i>Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet</i>	<i>983</i>	<i>1 887</i>	<i>2 630</i>
Bosetting og integrering av flyktninger	494	693	781
Barnetrygd og kontantstøtte	210	430	640
Folketrygden, foreldrepenger	279	764	1 210
Øvrige endringer, netto	0	0	0
<i>Nærings- og fiskeridepartementet</i>	<i>-147</i>	<i>-1 100</i>	<i>-1 227</i>
Internasjonale romprogrammer	-76	-127	-198
Oppdrettskonsesjoner, inntektsoverføring til kommunene	-540	-540	-540
Isgående forskningsfartøy	511	-401	-401
Øvrige endringer, netto	-42	-31	-88
<i>Landbruks- og matdepartementet</i>	<i>-2</i>	<i>-8</i>	<i>-8</i>
<i>Samferdselsdepartementet</i>	<i>747</i>	<i>564</i>	<i>544</i>
Avkastning infrastrukturfond	960	960	960
Statens vegvesen, Bjørvika	-36	-67	-67
Hurtigruta	-21	-41	-61
Kjøp av persontransport på jernbanen	-122	-254	-254
Øvrige endringer, netto	-34	-34	-34
<i>Klima- og miljødepartementet</i>	<i>-8</i>	<i>-21</i>	<i>-19</i>
Vannmiljøtiltak	-8	-21	-19
<i>Finansdepartementet</i>	<i>1 393</i>	<i>1 786</i>	<i>2 018</i>
Skatteetaten, IT-prosjekter	-151	-70	-176

Tabell 5.3 fortsetter

	Mill. 2015-kroner		
	2016	2017	2018
Merverdiavgiftskompensasjon til kommunene	300	600	900
Renteutgifter fondskapital	1 237	1 237	1 237
Øvrige endringer, netto	7	19	57
<i>Forsvarsdepartementet</i>	<i>2 656</i>	<i>3 145</i>	<i>3 145</i>
Anskaffelse av nye kampfly	2 696	3 225	3 225
<i>Olje- og energidepartementet</i>	<i>217</i>	<i>-604</i>	<i>-1 120</i>
Klima- og energiltak under Enova	277	277	277
CO ₂ -håndtering	0	-821	-1 337
Øvrige endringer, netto	-60	-60	-60
<i>Totalsum, utgifter</i>	<i>16 970</i>	<i>26 703</i>	<i>38 619</i>

¹ Dagpenger, petroleumsvirksomhet, renter og lånetransaksjoner er holdt utenom.

Kilde: Finansdepartementet

Nedenfor omtales nærmere de ulike forholdene som framkommer i tabellen.

Utgiftsveksten i folketrygden

Utgiftene til folketrygdens regelstyrte stønadsordninger eksklusive dagpenger mv., forventes å øke med gjennomsnittlig vel 11 mrd. kroner hvert år i treårsperioden 2016-2018, tilsvarende en samlet vekst på 33,2 mrd. kroner.

Veksten drives først og fremst av økte utgifter til alderspensjon. Utbetalingene til alderspensjon anslås å øke med snaut 24 mrd. kroner i løpet av treårsperioden. Dette skyldes både at antallet alderspensjonister øker og at de nye pensjonistene har høyere opptjent pensjon enn gjennomsnittet for de eksisterende alderspensjonistene.

Utgiftene til uføretrygd ventes å øke med 2 mrd. kroner i løpet av treårsperioden. Framskrivninger basert på den demografiske utviklingen, gitt konstante uttaksrater i hver aldersgruppe, tilsier fortsatt vekst i antall uførepensjonister fram til 2018. Veksten anslås likevel lavere enn de seneste årene. Dette skyldes i hovedsak de store kullene som går til alderspensjon. Utgiftene til arbeidsavklaringspenger ventes å øke med 0,5 mrd. kroner fra 2015 til 2018, hovedsakelig som følge av demografisk utvikling. Utgiftene til sykepenger ventes å øke med 1,2 mrd. kroner i løpet av treårsperioden som følge av økt sysselsetting. Volumvekst innen ortopediske hjelpemidler står for knapt halvparten av den forventede

utgiftsveksten til grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv. fram til 2018. I motsatt retning trekker utgiftene til overgangsstønad til enslige forsørgere som ventes å bli redusert med 0,6 mrd. kroner i løpet av perioden, i hovedsak som følge av forslaget om å redusere maksimal stønadstid fra tre til ett år.

Utgiftene til foreldrepenge på Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets budsjett forventes å øke med 1,2 mrd. kroner i løpet av treårsperioden. Utgiftsveksten følger hovedsakelig av forventet vekst i antall barn under ett år i årene framover, samt av utvidelsen av foreldrepengeperioden og fedrekvoten fra 1. juli 2013.

Basert på utviklingen de siste årene, anslås den underliggende veksten under programområde 30 Stønad ved helsetjenester på Helse- og omsorgsdepartementets budsjett til 5 mrd. kroner i perioden 2016-2018. Utgiftsveksten skyldes forventet økt bruk av ordningene. Det er særlig utgiftene til legemidler som forventes å øke i perioden.

EØS-finansieringsordningene

Norge, Island og Liechtenstein har stilt til disposisjon 1,8 mrd. euro for EØS-finansieringsordningene i perioden 2009-2014, hvorav Norges andel utgjør om lag 97 pst. Det tar noe tid før prosjektene kommer til utbetaling, og det er derfor fortsatt utbetalinger under ordningen. Fra og med 2016 reduseres utbetalingene ettersom forpliktet-

sene innfris. Budsjettmessige konsekvenser av en ny avtale er ikke hensyntatt.

Videreutdanning for lærere

Forslag om 1 500 nye plasser i ordningene for videreutdanning av lærere fra høsten 2015 medfører bevilgningsøkninger på 144 mill. kroner i 2016 og påfølgende år.

Studentboliger

Budsjetteringen av utgiftene til bygging av studentboliger legges om fra en ordning der hele summen bevilges det året tilsagn blir gitt til en modell der 20 pst. av utgiftene bevilges det første året, deretter 60 pst. andre år og de resterende 20 pst. tredje år. Regjeringen foreslår å gi tilsagn til 1 500 nye studentboliger i 2015. Med nye budsjettering vil det gi en bevilgningsøkning fra 2015 til 2016 fordi utgiftene i hovedsak kommer i år to.

Statens lånekasse for utdanning

Endringer i grunnstipendordningen og andre innstramminger gir innsparinger i utgiftene under Statens lånekasse for utdanning. Samtidig bidrar økningen i støttemottakere som følge av flere studenter til økte utgifter i årene fremover. I 2016 er den samlede effekten reduserte utgifter, men utover i perioden blir effekten av flere studenter sterkest og utgiftene øker.

Redningshelikoptre

Anskaffelse av 16 nye redningshelikoptre vil medføre betydelige utgifter på Justis- og beredskapsdepartementets budsjett fram mot 2018. Fram til de nye redningshelikoptrene er fullt innfasert vil det pågå et vedlikeholdsprogram for dagens redningshelikoptre. Utgiftene til vedlikeholdsprogrammet reduseres i 2017 og 2018 som følge av at de nye redningshelikoptrene gradvis tas i bruk.

Nødnett

Utbyggingen av Nødnett er planlagt ferdigstilt i 2015. Utgiftene til utbyggingen reduseres dermed fra og med 2016.

Politiet

Regjeringen legger til rette for at nyutdannede fra Politihøgskolen skal kunne få jobb i politiet og foreslår også flere påtalejurister i politiet i 2015.

Helårsvirkningen av tiltakene medfører økte utgifter i 2016. I tillegg øker utgiftene i 2016 blant annet som følge av arbeidet med politireformen.

Byggeprosjekter

Det er blitt satt i gang mange nye byggeprosjekter de senere årene. Utgiftene til byggeprosjektene vil endres de kommende årene i tråd med framdriften i prosjektene. Etter hvert som flere bygg ferdigstilles, antas utgiftene å gå noe ned. Det er i beregningen ikke lagt til grunn utgifter til nye byggeprosjekter, heller ikke til gjenoppbygging av regjeringskvartalet.

Lokaler og fellestjenester for departementene

Statsbyggs driftsutgifter reduseres i perioden som følge av at arbeidet med sikring i regjeringskvartalet og i midlertidige departementslokaler etter angrepet 22. juli 2011 avsluttes. Utgiftene til erstatningslokaler for departementene reduseres også utover i perioden ettersom utbedringer og sikringstiltak ferdigstilles.

Rammetilskuddet kommunene

Rammetilskuddet til kommunene forventes å øke med i overkant av 0,5 mrd. kroner fra og med 2016, hovedsakelig som følge av økte utgifter til tiltak innen barnehager og pleie- og omsorg som iverksettes i 2015. Dette gjelder bl.a. nasjonalt minstekrav til foreldrebetaling i barnehage og brukerstyrt personlig assistanse. I tillegg er det lagt til grunn kompensasjon for økt kommunal egenandel for opphold i statlige barnevernsinstitusjoner.

Ressurskrevende tjenester

Overføringer til kommunene til toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester forventes å øke med i overkant av 0,6 mrd. kroner per år de tre neste årene. Basert på utviklingen de senere årene forventes det en årlig vekst i antall mottakere og i utgiftene per tjenestemottaker.

Bostøtte

Utgiftene til bostøtte reduseres som følge av at det forventes færre mottakere i ordningen. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har varslet at departementet vil komme tilbake med forslag til hvordan uføretrygdede skal behandles i bostøttesammenheng på sikt.

Tilskudd til Statens pensjonskasse

Statens tilskudd til Statens pensjonskasse anslås å øke med vel 1,3 mrd. kroner fram mot 2018, hovedsakelig som følge av forventet vekst i utgiftene til alderspensjon.

Pensjoner utenfor folketrygden

Utgiftene til pensjoner utenfor folketrygden øker samlet med nærmere 0,5 mrd. kroner i løpet av perioden 2016-2018. Dette skyldes vekst i utgiftene til avtalefestet pensjon (AFP). Fra 1. januar 2011 er ny AFP i privat sektor et livsvarig påslag i folketrygdens alderspensjon. AFP etter gammel ordning (tidligpensjonsordning 62-66 år) fases ut i 2015. Fra og med 2016 ventes utgiftene til AFP å øke hvert år som følge av at nye årskull får mulighet til å ta ut ny AFP. I motsatt retning trekker utgiftene til krigspensjon (for militære og sivile), som forventes å bli lavere som følge av færre mottakere framover.

Investeringer i de regionale helseforetakene

Investeringer i helseforetakene finansieres gjennom basisbevilgningene til de regionale helseforetakene, samt investeringslån. Regjeringen foreslår i 2015-budsjettet å bevilge 70 mill. kroner i investeringslån til utbygginger av Sykehuset i Vestfold i Tønsberg og 20 mill. kroner til fase 2 av nytt barne- og ungdomssenter ved Haukeland universitetssjukehus. Fra tidligere år er det innvilget investeringslån til nytt sykehus i Østfold, Haukeland universitetssjukehus, Universitetssykehuset i Nord-Norge i Tromsø, Nordlandssykehuset i Bodø og Helse Finnmark i Kirkenes. Prosjektene har fastsatte samlede lånerammer, og utbetalingene vil variere med prosjektenes framdrift. Anslaget for utgiftene til investeringslån vil over tid motsvares av inntekter når lånene betales tilbake.

Investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser

Som følge av forslag om investeringstilskudd til 2 500 heldøgns omsorgsplasser i 2015 vil utgiftene til investeringstilskuddet øke de nærmeste årene. Etterhvert som investeringer innenfor ordningen ferdigstilles går utgiftene ned igjen.

Bosetting og integrering av flyktninger

Ved bosetting av flyktninger og familiegjenforente til disse, mottar kommunene tilskudd som skal

dekke utgifter til introduksjonsprogram, språkopplæring mv. I prognosene er det lagt til grunn at antallet bosatte flyktninger med familie vil være like høyt i årene 2016-2018 som det ser ut til å bli i 2015. Dette innebærer at målgruppen for integreringstilskuddet vil vokse, og er hovedforklarin-gen på at utgiftene til bosetting og integrering av flyktninger forventes å øke med 781 mill. kroner de neste tre årene.

Barnetrygd og kontantstøtte

Utgiftene til barnetrygd og kontantstøtte forventes å øke gjennom treårsperioden som følge av at det forventes flere barn i de aktuelle aldersgruppene.

Internasjonale romprogrammer

Utgifter til deltakelse i internasjonale romprogrammer påvirkes av framdriften og varigheten til prosjektene. Utbetalinger til programmer i den europeiske romfartsorganisasjonen ESA og EUs romprogrammer forventes å gå ned etter hvert som forpliktelser inngått tidligere år utfases.

Vederlag for oppdrettskonsesjoner

Det er foreslått å tilby oppdrettsnæringen å kjøpe 5 pst. kapasitetsøkning på sine konsesjoner i 2015. Halvparten av vederlaget fra salg av kapasitetsøkningen foreslås tildelt vertskommunene. Det er en engangsutbetaling i 2015. Eventuell videre vekst i kommende år må vurderes ut i fra utviklingen i næringen.

Isgående forskningsfartøy

Anskaffelsen av et nytt isgående forskningsfartøy innebærer økte utgifter i 2016. Samlet kostnadsramme for prosjektet er 1 423 mill. kroner og fartøyet forventes ferdigstilt i 2016.

Avkastning infrastrukturfond

Regjeringen foreslår å bevilge 40 mrd. kroner i kapitalinnskudd til infrastrukturfondet i 2015. Innskuddet vil gi økte midler til infrastruktur i 2016 på anslagsvis 960 mill. kroner.

Trafikkavtale med NSB

I henhold til avtalen mellom staten og NSB for kjøp av persontransport med tog i perioden 2012–

2017 økte statens utgifter i perioden 2012–2014. Fra 2014 er utbetalingsprofilen fallende.

Hurtigruten (Bergen-Kirkenes)

Avtalen med Hurtigruten om kjøp av sjøtransporttjenester på strekningen Bergen-Kirkenes i perioden 2012–2020 har fallende utbetalingsprofil, noe som gir lavere utgifter utover i avtaleperioden.

Skatteetaten - IT-prosjekter

Flere utviklings- og forenklingsprosjekter i Skatteetaten er igangsatt. De samlede utgiftene til disse prosjektene vil bli redusert i perioden 2016–2018 etter hvert som prosjektene ferdigstilles. Hoveddelen av reduksjonen i perioden skyldes ferdigstillelse av prosjektet for elektronisk dialog med arbeidsgivere (EDAG).

Kampflyanskaffelsen

I langtidsplanen for Forsvaret for perioden 2013–2016 er det lagt til grunn at det fram mot 2024 skal anskaffes mellom 46 og 52 nye F-35 kampfly. Det er samtidig lagt til grunn en midlertidig bevilgningsøkning på til sammen 22–28 mrd. kroner (2012-priser) over anskaffelsesperioden. Stortinget har allerede gitt bestillingsfullmakt for totalt

16 F-35 kampfly for levering i perioden 2015–2018. I denne proposisjonen ber Regjeringen om bestillingsfullmakt for anskaffelse av ytterligere seks fly med planlagt leveranse i 2019. For perioden 2016–2017 legges det opp til å bestille ytterligere seks fly per år. Det er usikkerhet knyttet til hvordan behovet for tillegg til ordinær forsvarsramme vil fordele seg over anskaffelsesperioden.

Klima- og energiltak under Enova

Regjeringen foreslår å øke kapitalen i Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging (Klimafondet) med 9,3 mrd. kroner, til 53,5 mrd. kroner i 2015. Sammen med helårseffekten av innskudd i 2014 bidrar dette til at avkastningen øker med anslagsvis 277 mill. kroner fra og med 2016. Dette gir økte midler til Enovas arbeid med støtte til energi- og klimatiltak.

CO₂-håndtering

Statens utgifter til investeringer i testsenteret på Mongstad bevilges som et lån på 70-post i statsbudsjettet. Utgifter til tilbakebetaling av lånet og drift dekkes av statens kjøp av tjenester fra senteret, som bevilges på en egen post. De største investeringene er nå gjennomført og hoveddelen av lånet skal betales tilbake fram mot 2017.

Inntekter

På inntektssiden er det vesentlig færre poster som endrer seg utover i perioden. Inntektene øker noe fra 2015 til 2016 for deretter å falle med 0,7 mrd. kroner fra 2016 til 2017 og med ytterligere 0,4 mrd. kroner i 2018. Skatter og avgifter er ikke medregnet i tallene.

Tabell 5.4 Flerårige budsjettkonsekvenser, inntekter 2016–2018.¹ Endringer i forhold til Gul bok 2015

	Mill. 2015-kroner		
	2016	2017	2018
<i>Kommunal- og moderniseringsdepartementet</i>	29	59	91
Utbytte Kommunalbanken	29	59	91
<i>Helse- og omsorgsdepartementet</i>	76	152	177
Avdrag på investeringslån	76	152	177
<i>Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet</i>	40	40	40
Kommunale egenandeler statlig barnevern	40	40	40
<i>Nærings- og fiskeridepartementet</i>	-1 154	-1 158	-1 157
Vederlag oppdrettskonsesjoner	-1 080	-1 080	-1 080
Øvrige endringer, netto	-74	-78	-77
<i>Samferdselsdepartementet</i>	960	960	960
Avkastning infrastrukturfond	960	960	960
<i>Olje- og energidepartementet</i>	395	-365	-754
Økt avkastning fra Klimafondet	277	277	277
Statnett SF, utbytte	94	111	135
Teknologisenter Mongstad, renter og avdrag	34	-753	-1 156
Øvrige endringer, netto	-10	0	-10
<i>Øvrige departementer</i>	-25	-46	-69
<i>Totalsum, inntekter</i>	321	-358	-713

¹ Skatter og avgifter, petroleumsvirksomhet, renter og lånetransaksjoner er holdt utenom.

Kilde: Finansdepartementet

Kommunalbanken

Staten mottar utbytte fra Kommunalbanken. Det er anslått at utbyttet vil øke noe i årene fremover som følge av høyere egenkapital i banken.

Avdrag fra regionale helseforetak

Investeringer i helseforetakene finansieres gjennom basisbevilgningen til de regionale helseforetakene, samt investeringslån. Det tildeles lån til

enkeltprosjektene med fastsatte samlede lånerammer. Etter at prosjektene ferdigstilles, betales lånene tilbake og avdragene inntektsføres. Det legges til grunn at flere prosjekter vil bli ferdigstilt de neste årene og at innbetalte avdrag vil øke i årene fram til 2018.

Kommunale egenandeler for statlig barnevern

Det foreslås å øke den kommunale egenandelen for opphold i barneverninstitusjoner og sentre for

foreldre og barn i 2015. Siden innbetalingen av kommunale egenandeler skjer etterskuddsvis per kvartal, anslås inntektene fra kommunale egenandeler å øke med 40 mill. kroner fra og med 2016 som følge av forslaget.

Vederlag oppdrettskonsesjoner

Vederlaget fra salg av 5 pst. kapasitetsøkning i oppdrettsnæringen er en engangsinntekt i 2015.

Utbytte Statnett

Utbyttet fra Statnett forventes å øke gjennom perioden, i hovedsak fordi det forventes økte tariffinntekter samtidig som driftsutgiftene ligger på et stabilt nivå.

Avdrag på lån til teknologiseret på Mongstad

Inntektene fra tilbakebetaling av lån fra teknologiseret på Mongstad reduseres betydelig fra og med 2017 som følge av at hoveddelen av lånet da er nedbetalt. Dette motsvares av en tilsvarende reduksjon i utgiftene til kjøp av tjenester fra teknologiseret.

5.5 Større planer og satsinger mv. som ikke inngår i budsjettframskrivningene

I framskrivningene tas det kun med framtidige konsekvenser av vedtak som er innarbeidet i Regjeringens budsjettforslag til Stortinget. Politiske målsettinger som er kommet til uttrykk i for eksempel intensjonserklæringer, stortingsmeldinger, flertallsmerknader i Stortinget mv., men som ikke er innarbeidet i Regjeringens budsjettforslag, er ikke tatt med i tallmaterialet. Enkelte av disse målsettingene er forholdsvis konkrete når det gjelder framtidige bevilgningsbehov. Utenom regelstyrte ordninger slik som pensjonsutgiftene i folketrygden og barnetrygden, er heller ikke økte utgifter som følger av demografiske endringer tatt med i framskrivningene over. Dette gjelder blant annet

utgiftsøkninger til helse- og omsorgstjenester som følger av at det blir flere eldre. Det gis her en grov oversikt over hvordan disse områdene kan påvirke utgiftene framover.

Ytterligere innskudd i *Klimafondet*, i tråd med Regjeringens opptrappingsplan, vil øke avkastningen og tilhørende utgifter til nærmere 2 mrd. kroner i 2017 og etterfølgende år.

I Meld. St. 26 (2012-2013) *Nasjonal transportplan 2014-2023 (NTP)* angis det økonomiske rammer for veg, jernbane og kystformål i perioden 2014-2023. Det framgår av Regjeringens politiske plattform at Regjeringen vil øke bevilgningene til veg og kollektivtransport ut over de økonomiske rammene i NTP 2014-2023. For 2015 foreslår Regjeringen bevilgninger til NTP-formål på til sammen 47,7 mrd. kroner. Etter to av fire år av planperioden 2014-2017 utgjør da de samlede bevilgningene 48,7 pst. av den økonomiske rammen i NTP. Bevilgningsforslaget for 2015 ligger 436 mill. kroner over årlig gjennomsnittlig planramme for de første fire årene. Samlet bevilgningsnivå for perioden 2014-2017 i tråd med rammene som ble varslet i NTP, tilsier bevilgninger til NTP-formål som i gjennomsnitt er 780 mill. kroner høyere i årene 2016 og 2017 enn i budsjettforslaget for 2015.

I framskrivningene over er det lagt til grunn at kommunesektorens inntekter og overføringene til helseforetakene videreføres reelt uendret fra 2015. Det må forventes at det innenfor begge disse områdene vil være behov for økte ressurser i framtiden, blant annet for å ivareta oppgaver som følge av en aldrende befolkning. For de nærmeste årene er denne utgiftsveksten anslått til i størrelsesorden 4 mrd. 2015-kroner per år ved videreføring av dagens standard og dekningsgrad og før en tar hensyn til at produksjonen kan bli mer effektiv og at befolkningens helse forbedres.

Disse eksemplene illustrerer at oppfølging av varslede satsinger i tråd med målsettingene vil kreve betydelige bevilgningsøkninger. Samtidig er handlingsrommet i budsjettpolitikken begrenset, jf. også omtalen av budsjettpolitikken på mellomlang sikt i Meld. St. 1 (2014-2015) *Nasjonalbudsjettet 2015*.

6 Gjennomføringen av inneværende års budsjett

I dette kapitlet gis det en oversikt over gjennomføringen av inneværende års budsjett basert på anslag på regnskap for 2014. I tillegg gis det en oversikt over statsregnskapet per 30. juni 2014.

6.1 Anslag på regnskap for 2014

6.1.1 Statsbudsjettets inntekter

De samlede inntektene på statsbudsjettet for 2014 anslås nå til 1 563,0 mrd. kroner medregnet lånetransaksjoner, petroleumsvirksomheten og overføringen fra Statens pensjonsfond utland. Dette er en økning på 44,6 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2014. Økningen skyldes blant annet at det ifm. Revidert nasjonalbudsjett 2014 ble innarbeidet tilbakeføring av fondskapital fra Statens obligasjonsfond på 52,1 mrd. kroner. I motsatt retning trekker blant annet anslagene for inntekter fra petroleumsvirksomheten, som er satt ned med 9,0 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2014.

Inntekter utenom lånetransaksjoner, petroleumsvirksomheten og overføringen fra Statens

pensjonsfond utland anslås nå å bli 937,1 mrd. kroner i 2014. Dette er 11,8 mrd. kroner lavere enn i Saldert budsjett 2014. Reduksjonen skyldes blant annet at anslagene for skatter og avgifter fra Fastlands-Norge er satt ned med 14,0 mrd. kroner. De reviderte tallene for 2014 er basert på en gjennomgang av statistikken for innbetalte skatter og avgifter hittil i år, samt nye anslag for bl.a. sysselsetting, etterspørsel og lønns- og prisvekst. Anslaget for direkte skatter og folketrygdavgifter er redusert med til sammen 3,3 mrd. kroner. Inntektene fra merverdiavgiften er redusert med 6,8 mrd. kroner, mens øvrige særavgifter og tollinntekter samlet sett er satt ned med 3,9 mrd. kroner. Anslagene for renteinntekter trekker i motsatt retning, og anslås nå 0,1 mrd. kroner høyere enn i Saldert budsjett 2014.

Inntekter utenom lånetransaksjoner, petroleumsvirksomhet, overføring fra Statens pensjonsfond, skatter, avgifter og renter anslås nå 2,1 mrd. kroner høyere enn i Saldert budsjett 2014. Dette er hovedsakelig økte utbytteinntekter og inntekter fra salg av oppdrettskonsesjoner.

Tabell 6.1 Statsbudsjettets inntekter

	Saldert budsjett 2014	Endring fra Saldert budsjett 2014	Mrd. kroner Anslag på regnskap 2014
Salg av varer og tjenester (Driftsinntekter) (postene 1-29)	134,0	-0,7	133,3
Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)	24,9	0,3	25,3
Overføringer fra andre (postene 50-89)	1 271,6	-8,2	1 263,4
Tilbakebetalinger mv. (postene 90-99)	87,8	53,1	141,0
Sum inntekter	1 518,4	44,6	1 563,0

Kilde: Finansdepartementet

6.1.2 Statsbudsjettets utgifter

Anslag på regnskap for utgiftsbevilgningene i

statsbudsjettet utgjør nå 1 588,7 mrd. kroner for 2014. Da er lånetransaksjoner, petroleumsvirksomheten og overføringen til Statens pensjons-

fond utland inkludert. Dette er en økning på 7,6 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2014. Økningen skyldes blant annet at investeringsutgiftene i Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) øker med 8,0 mrd. kroner.

Utenom lånetransaksjoner, petroleumsvirksomheten og overføringen til Statens pensjonsfond utland, anslås utgiftene å øke med 0,4 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2014.

Tabell 6.2 Statsbudsjettets utgifter

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Endring fra Saldert budsjett 2014	Anslag på regnskap 2014
Driftsutgifter (postene 1-29)	160,3	-7,5	152,8
Nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)	72,0	8,3	80,3
Overføringer til andre (postene 50-89)	1 198,3	-9,3	1 188,9
Utlån, gjeldsavdrag mv. (postene 90-99)	150,6	16,1	166,8
Sum utgifter	1 581,2	7,6	1 588,7

Kilde: Finansdepartementet

Utgiftene ble økt med knapt 0,6 mrd. kroner ved behandlingen av en proposisjon som ble fremmet før Revidert nasjonalbudsjett 2014. Dette gjaldt oppfølging av tidligere nordsjødykkere, jf. behandlingen av Prop. 88 S (2013-2014).

Ifm. Revidert nasjonalbudsjett 2014 ble utgiftene til dagpenger økt med 0,5 mrd. kroner, mens renteutgiftene ble anslått 0,3 mrd. kroner høyere enn i Saldert budsjett 2014. Også på enkelte andre områder ble utgiftene økt. Dette gjaldt blant annet realiserte tap utover tapsfond på investeringer i såkornfond (0,4 mrd. kroner), overføring av kommunenes andel av vederlag fra salg av oppdrettskonsesjoner (0,3 mrd. kroner), EØS-finansieringsordningene (0,3 mrd. kroner), utbyggingen av Nødnett (0,3 mrd. kroner) og EUs rammeprogram for forskning (0,3 mrd. kroner).

I motsatt retning trakk blant annet anslagene for utgiftene i folketrygden ekskl. dagpenger mv., som ble satt ned med 0,8 mrd. kroner ifm. Revidert nasjonalbudsjett 2014. Utgiftene under Utlendingsdirektoratet ble redusert med 0,5 mrd. kroner som følge av oppdaterte anslag for antallet asylankomster mv. Også utgiftene til refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak for enslige, mindreårige asylsøkere og flyktninger ble redusert (0,4 mrd. kroner).

I anslag på regnskap for 2014 anslås renteutgiftene nå å gå ned med 0,6 mrd. kroner sammenlignet med Revidert nasjonalbudsjett 2014, eller

med 0,3 mrd. kroner fra Saldert budsjett 2014. Anslaget for utgiftene til dagpenger reduseres med 0,1 mrd. kroner sammenlignet med Revidert nasjonalbudsjett 2014, hvilket innebærer en økning fra Saldert budsjett 2014 på 0,4 mrd. kroner. Videre er det i anslag på regnskap for 2014 tatt høyde for proposisjoner med forslag om tilleggsbevilgninger som er fremmet etter Revidert nasjonalbudsjett 2014. Utover dette er det i anslag på regnskap 2014 lagt til grunn at tilleggsbevilgninger som fremmes i andre halvår, og som isolert sett bidrar til å svekke budsjettbalansen, dekkes ved tilsvarende nedsettelse av avsetningen til tilfældige utgifter.

I Saldert budsjett 2014 ble det bevilget 10,8 mrd. kroner under kap. 2309 Tilfældige utgifter. I anslag på regnskap er det lagt til grunn at bevilgningene til lønnsoppgjøret i staten og trygdeoppgjøret mv. dekkes ved reduksjon av bevilgningen under dette kapitlet. Trygdeoppgjøret mv. er nå gjennomført. De bevilgningsmessige konsekvensene av dette er i anslag på regnskap fordelt på en rekke kapitler og poster. Dette bidrar til å forklare at nivået på driftsutgiftene er redusert i forhold til Saldert budsjett 2014. Kap. 2309 er bevilget som driftsutgifter, mens merutgiftene knyttet til trygdeoppgjøret isolert sett øker overføringene på statsbudsjettet.

I nysalderingsproposisjonen som fremmes senere i høst, vil det bli gjort rede for fordelingen

av lønnsoppgjøret på kapittel og post, og fremmet forslag om nedsettelse av bevilgningen under kap. 2309.

6.1.3 Folketrygdens inntekter, utgifter og finansieringsbehov

Folketrygdens inntekter og utgifter medregnes i statsbudsjettet. Folketrygdens finansieringsbehov, som framkommer ved at folketrygdens inntekter bare delvis finansierer folketrygdens utgifter, dekkes ved et statstilskudd fastsatt gjennom et eget vedtak. Ved salderingen av statsbudsjettet for 2014 samtykket Stortinget i at finansieringsbehovet ble dekket.

I nysalderingsproposisjonen som legges fram senere i høst vil det bli fremmet forslag til vedtak om folketrygdens finansieringsbehov i 2014 basert på anslagsendringer mv. gjennom året.

6.1.4 Petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter

Oversikt over petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter

Petroleumsvirksomhetens inntekter fratrukket utgifter gir netto kontantstrøm fra virksomheten. Hva som inngår i petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter er fastsatt i § 3 i lov om Statens pensjonsfond.

Tabell 6.3 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten

	Saldert budsjett 2014	Endring fra Saldert budsjett 2014	Mrd. kroner Anslag på regnskap 2014
Inntekter SDØE	143,2	-1,3	141,9
- Utgifter SDØE	30,0	8,0	38,0
- Fjerningsutgifter på kontinentalsokkelen	0,0	0,0	0,0
+ Skatt og avgift på utvinning, inkl. CO ₂ -avgift og NO _x -avgift	186,5	-8,2	178,3
+ Aksjeutbytte fra Statoil ASA	14,4	0,5	15,0
= Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten	314,1	-17,0	297,2

Kilde: Finansdepartementet

Petroleumsinntekter

Inntektene fra SDØE omfatter i hovedsak driftsresultat, kalkulatoriske avskrivninger og renter. Inntektene anslås til 141,9 mrd. kroner i 2014. I Saldert budsjett 2014 var inntektene fra SDØE anslått til 143,2 mrd. kroner, noe som innebærer at anslaget er redusert med 1,3 mrd. kroner. Videre omfatter inntektene fra petroleumsvirksomheten skatt og avgift på utvinning, samt aksjeutbytte fra Statoil ASA. Staten har i 2014 mottatt utbytte på 15,0 mrd. kroner fra Statoil ASA. Dette er 0,5 mrd. kroner høyere enn anslått i Saldert budsjett 2014. Betalte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten anslås nå til 178,3 mrd. kroner, som er 8,2 mrd. kroner lavere enn anslaget i Saldert budsjett 2014. Anslaget er basert på informasjon om

innbetalte skatter og avgifter hittil i år og anslag fra Oljeskattekontoret.

Petroleumsutgifter

Utgiftene til petroleumsvirksomhet består av andelen av investeringer på sokkelen som dekkes av SDØE og utgifter knyttet til disponering av innretninger på sokkelen.

Utgiftene til petroleumsvirksomheten anslås nå til 38,0 mrd. kroner i 2014. Dette er 8,0 mrd. kroner høyere enn i Saldert budsjett 2014, og skyldes økte investeringsutgifter under SDØE.

Statens pensjonsfond

Statens pensjonsfond består av Statens pensjonsfond utland og Statens pensjonsfond Norge. Stats-

budsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten overføres i sin helhet til Statens pensjonsfond utland. Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten i 2014 anslås å bli 297,2 mrd. kroner. Det er 17,0 mrd. kroner lavere enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2014.

Overføringen fra Statens pensjonsfond utland til å dekke statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd er i Saldert budsjett 2014 satt til 137,5 mrd. kroner. Det oljekorrigerte underskuddet for 2014 anslås nå til 149,8 mrd. kroner, som er en økning på 12,3 mrd. kroner.

Anslaget for det oljekorrigerte underskuddet i 2014 er fortsatt usikkert. I nysalderingsproposisjonen vil det bli fremmet oppdaterte anslag for det oljekorrigerte budsjettunderskuddet i 2014 og eventuelt forslag om endret overføring fra Statens pensjonsfond utland til statsbudsjettet i 2014.

Kapitalen i Statens pensjonsfond utland anslås nå til 5 545,0 mrd. kroner ved utløpet av 2014, mens kapitalen i Statens pensjonsfond Norge anslås til 179,0 mrd. kroner. Samlet anslås dermed kapitalen i Statens pensjonsfond til 5 724,0 mrd. kroner ved utløpet av 2014.

Tabell 6.4 Statens pensjonsfond. Inntekter og utgifter 2014

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Endring fra Saldert budsjett 2014	Anslag på regnskap 2014
Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten	314,1	-17,0	297,2
- Overført til statsbudsjettet	137,5	12,3	149,8
+ Renteinntekter og utbytte fra Statens pensjonsfond	147,9	13,8	161,7
= Overskudd i Statens pensjonsfond	324,5	-15,4	309,1

Kilde: Finansdepartementet

6.1.5 Oppsummering, Saldering og finansieringsbehov

Statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd finansieres av en overføring fra Statens pensjonsfond utland. Statsbudsjettet gjøres dermed opp i balanse før lånetransaksjoner. Statsbudsjettets finansieringsbehov bestemmes derfor av differansen mellom utlån mv. og tilbakebetalinger. I Saldert budsjett 2014 ble brutto finansieringsbehov

anslått til 62,8 mrd. kroner. Brutto finansieringsbehov anslås nå til 25,8 mrd. kroner. Endringen fra Saldert budsjett 2014 skyldes blant annet at det i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2014 ble innarbeidet tilbakeføring av fondskapital fra Statens obligasjonsfond. I motsatt retning trekker bl.a. økte utlån under boliglansordningen i Statens pensjonskasse og kapitalinnskudd i klimafondet i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2014.

Tabell 6.5 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Endring fra Saldert budsjett 2014	Anslag på regnskap 2014
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføring fra Statens pensjonsfond utland)	1 293,0	-20,8	1 272,2
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)	1 430,5	-8,6	1 422,0
3. Overskudd før lånetransaksjoner, før overføring fra Statens pensjonsfond utland (1-2)	-137,5	-12,3	-149,8
4. Overføring fra Statens pensjonsfond utland	137,5	12,3	149,8
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	0,0	0,0	0,0
6. Utlån, gjeldsavdrag mv.	150,6	16,1	166,8
7. Tilbakebetalinger mv. utenom lånetransaksjoner til Statens pensjonsfond utland	87,8	53,1	141,0
8. Utlån mv., netto (6-7)	62,8	-37,0	25,8
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8-5)	62,8	-37,0	25,8

Kilde: Finansdepartementet

6.2 Statsregnskapet medregnet folketrygden for første halvår 2014

Dette avsnittet gir en oversikt over statsregnskapet per 30. juni 2014. Regnskapstallene er sammenstilt med Saldert budsjett 2014. Tabellene i avsnittet viser også hvor stor andel av bevilgningen i Saldert budsjett 2014 som er regnskapsført. Anslagsendringer og bevilgninger som er vedtatt etter at budsjettet ble saldert i Stortinget i fjor høst, inngår således ikke i beregningene av hvil-

ken andel av bevilgningene som nå er regnskapsført.

6.2.1 Statsbudsjettets inntekter og utgifter

Statsregnskapet viser at det er regnskapsført inntekter på til sammen 737,3 mrd. kroner i perioden 1. januar - 30. juni 2014. Det tilsvarer 48,6 pst. av budsjetterte inntekter. Tabell 6.6 viser hvordan inntektene fordeler seg etter art.

Tabell 6.6 Statsbudsjettets inntekter

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Regnskap per 30.06.2014	Regnskap i pst. av bevilgning
Salg av varer og tjenester (Driftsinntekter) (postene 1-29)	134,0	77,6	57,9
Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)	24,9	11,4	45,8
Overføringer fra andre (postene 50-89)	1 271,6	599,4	47,1
Tilbakebetalinger mv. (postene 90-99)	87,8	48,9	55,7
Sum inntekter	1 518,4	737,3	48,6

Kilde: Finansdepartementet

Per 30. juni 2014 er det regnskapsført utgifter på til sammen 781,2 mrd. kroner. Det utgjør 49,4 pst.

av bevilgningene. Tabell 6.7 viser hvordan beløpet fordeler seg på utgiftsarter.

Tabell 6.7 Statsbudsjettets utgifter

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Regnskap per 30.06.2014	Regnskap i pst. av bevilgning
Driftsutgifter (postene 1-29)	160,3	71,6	44,7
Nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)	72,0	34,0	47,3
Overføringer til andre (postene 50-89)	1 198,3	561,3	46,8
Utlån, gjeldsavdrag mv. (postene 90-99)	150,6	114,2	75,8
Sum utgifter	1 581,2	781,2	49,4

Kilde: Finansdepartementet

6.2.2 Petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter

Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten utgjør 175,4 mrd. kroner i perioden 1. januar - 30.

juni 2014. Det tilsvarer 55,8 pst. av budsjettet netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten.

Tabell 6.8 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Regnskap per 30.06.2014	Regnskap i pst. av bevilgning
Inntekter SDØE	143,2	82,0	57,2
- Utgifter SDØE	30,0	18,3	60,9
- Fjerningsutgifter på kontinentalsokkelen	0,0	0,0	0,0
+ Skatt og avgift på utvinning, inkl. CO ₂ -avgift og NO _x -avgift	186,5	96,8	51,9
+ Aksjeutbytte fra Statoil ASA	14,4	15,0	103,7
= Netto kontantstrøm	314,1	175,4	55,8

Kilde: Finansdepartementet

6.2.3 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

Regnskapet per 30. juni 2014 viser et brutto finansieringsbehov på 65,3 mrd. kroner.

Tabell 6.9 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2014	Regnskap per 30.06.2014	Regnskap i pst. av bevilgning
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføring fra Statens pensjonsfond utland)	1 293,0	688,4	53,2
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)	1 430,5	666,9	46,6
3. Overskudd før lånetransaksjoner, før overføring fra Statens pensjonsfond utland (1-2)	-137,5	21,5	-15,6
4. Overføring fra Statens pensjonsfond utland	137,5	-21,5 ¹	-15,6
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	0,0	0,0	-
6. Utlån, gjeldsavdrag mv.	150,6	114,2	75,8
7. Tilbakebetalinger mv. utenom lånetransaksjoner til Statens pensjonsfond utland	87,8	48,9	55,7
8. Utlån mv., netto (6-7)	62,8	65,3	104,1
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8-5)	62,8	65,3	104,1

1. Teknisk satt til å motsvare overskudd før lånetransaksjoner, før overføring fra Statens pensjonsfond utland. Overføring fra Statens pensjonsfond utland blir endelig fastsatt og ført ifm. nysalderingen av 2014-budsjettet.

Kilde: Finansdepartementet

For nærmere detaljer vedrørende statsregnskapet for første halvår 2014 vises det til tabellene i vedlegg 3.

7 Omtale av særskilte saker

7.1 Innføring av avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform

Regjeringen vil bygge sin politikk på en effektiv bruk av fellesskapets ressurser. Som i næringslivet vil det også i offentlig forvaltning være et potensiale for å bli mer effektiv. For å hente ut potensialet må det stilles klare krav om mindre byråkrati og mer igjen for skattebetalernes penger.

Regjeringen innfører derfor en avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform fra og med 2015. Regjeringen vil forutsette at alle statlige virksomheter gjennomfører tiltak for å bli mer effektive. Kravet om mindre byråkrati og mer igjen for pengene vil gjelde det meste av statlig forvaltning. Reformen vil også omfatte sektorer som er politisk prioritert. Det er ikke mindre viktig å sikre effektiv ressursbruk i prioriterte sektorer.

Innføringen av avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen vil gi insentiver til mer effektiv statlig drift og skape handlingsrom for prioriteringer i statsbudsjettet. Reformen innebærer at deler av gevinstene fra mindre byråkrati og mer effektiv bruk av pengene overføres i de årlige budsjettene til fellesskapet. Den årlige overføringen til fellesskapet settes til 0,5 pst. av alle driftsutgifter som bevilges over statsbudsjettet. Samlet sett er overføringen til fellesskapet som følge av reformen beregnet til 1,4 mrd. kroner i 2015.

For å oppnå en varig effekt må tiltakene være en del av en planlagt prosess. Regjeringen vil derfor la dette inngå som en fast del av budsjettarbeidet framover. Reformen vil stimulere forvaltningen til å avbyråkratisere og bruke ressurser mer effektivt også i årene framover.

Tiltaket er i tråd med anbefalinger fra OECD. Flere land reduserer på tilsvarende måte bevilgingene til drift for å oppnå effektiviseringsgevinster og handlingsrom for nye satsinger. Blant annet har Danmark, Sverige og Finland tilsvarende ordninger for å effektivisere driften.

Kravet om mindre byråkrati og mer igjen for pengene gjelder alle statlige virksomheter som mottar driftsbevilgninger fra statsbudsjettet. Det legges til grunn at forslaget gjelder forvaltningens

driftsutgifter på postene 01 til 29. Nettobudsjetterte virksomheter som universiteter, høyskoler og forskningsinstitusjoner er inkludert i reformen. I tillegg er spesialisthelsetjenestene med i ordningen. Driftsresultatene i statlig forretningsdrift holdes imidlertid utenfor.

Driftsutgiftene til departementer og etater hvor deler av virksomheten finansieres av gebyrer inkluderes også i reformen. For disse virksomhetene stilles det krav om at tiltak for mindre byråkrati og mer igjen for pengene skal komme publikum til gode. Det er forutsatt at gebyrsatser som hovedregel tilpasses et lavere utgiftsnivå.

Utgangspunktet for overføringen til fellesskapet i de årlige budsjettforslagene vil være saldert budsjett for foregående år. Dette bidrar til forutsigbarhet for statlige virksomheter i årene framover.

7.2 Nøytral merverdiavgift i statlig sektor

Statlig sektor er i hovedsak utenfor merverdiavgiftssystemet. De fleste virksomheter i statlig sektor har derfor ikke fradragsrett for merverdiavgift på anskaffelser til bruk i virksomheten. Merverdiavgiften skaper således en konkurransesvridning i favør av staten når tjenester kan produseres med egne ansatte uten plikt til å beregne merverdiavgift, men blir belastet merverdiavgift dersom tilsvarende tjenester kjøpes av private. Dette motiverer til egenproduksjon av enkelte tjenester, og kan være til hinder for å kunne utnytte samfunnets ressurser på best mulig måte.

Regjeringen har varslet at den vil innføre nøytral merverdiavgift i staten og helseforetakene, slik at flere private tjenestetilbydere kan bidra til å løse fellesskapets oppgaver. En ordning som nøytraliserer merverdiavgiften i statlig sektor kan bidra til mer effektiv ressursutnyttelse og dermed lavere samlede kostnader i utføringen av statlige oppgaver. Saken ble omtalt i Prop. 1 LS Tillegg 1 (2013-2014).

Regjeringen foreslår nå en ordning med nettoføring av merverdiavgift for statsforvaltningen.

Regjeringen arbeider også med å utrede en ordning som kan nøytralisere merverdiavgiften for helseforetakene, se omtale i Prop. 1 LS (2014-2015) *Skatter, avgifter og toll 2015* kap. 21.

7.2.1 Innføring av nettoføringsordning for ordinære statlige forvaltningsorgan

Regjeringen foreslår å innføre en ordning med nettoføring av merverdiavgiften i ordinære statlige forvaltningsorgan fra 1. januar 2015. De ordinære statlige forvaltningsorganene omfatter i hovedsak departementer og underliggende etater. Nettoføringsordningen innebærer at forvaltningsorganene ikke belastes merverdiavgift for utgifter på post 01-49 i sine budsjetter og regnskaper, men kan føre merverdiavgiftsutgiftene på et sentralt kapittel og post for merverdiavgift. Merverdiavgiften er dermed ikke lenger en kostnad for forvaltningsorganene, noe som vil fjerne dagens konkurranseulempe for private aktører. Nettoføringsordningen er en administrativ ordning innen statsforvaltningen og ikke en del av merverdiavgiftssystemet.

I arbeidet med å utrede nøytral merverdiavgift er det flere forhold som må vurderes nøye. Særlig viktig er det at det ikke legges opp til en ordning som skaper nye konkurransevidringer mot private tilbydere, og at statsstøtteregeverket i EØS-avtalen er overholdt. En ordning bør være budsjettneutryal, slik at bevilgningene til statlige virksomheter blir justert ned tilsvarende forventede merverdiavgiftsutgifter. Ordningen som foreslås innført fra 2015 omfatter ordinære bruttobudsjet-

terte statlige forvaltningsorgan som rapporterer bevilgningsregnskap til statsregnskapet og har et mellomværende med statskassen. Det innebærer at nettobudsjetterte virksomheter og forvaltningsbedriftene holdes utenfor ordningen nå.

For å unngå at det oppstår nye konkurransevidringer i disfavør av private aktører, foreslås det at enkelte statlige forvaltningsorgan holdes utenfor ordningen. Dette er forvaltningsorgan som må antas å produsere, eller kunne produsere, tjenester i konkurranse med private aktører hvor tjenestene er unntatt merverdiavgiftsplikt. Producentene av tjenestene får dermed ikke fradragsført merverdiavgiften på anskaffelsene. Dette gjelder blant annet sosiale tjenester, undervisningstjenester og finansielle tjenester. Dersom de statlige forvaltningsorganene hadde blitt inkludert i nettoføringsordningen, ville de fått en konkurransefordel ved at de slipper merverdiavgift på anskaffelsene. Private aktører som produserer slike tjenester, vil fortsatt bli belastet merverdiavgift på sine innkjøp.

NAV, Statens vegvesen og BUF-etat er de største virksomhetene som holdes utenfor ordningen. Så snart som mulig skal det vurderes å ta flere av disse organene inn i ordningen. En utvidelse må baseres på en konkret vurdering. Tabell 7.1 nedenfor gir en fullstendig oversikt over forvaltningsorganene som holdes utenfor.

Forvaltningsorganene som inkluderes i ordningen nå, utgjør om lag 65 pst. av alle årsverk og om lag 50 pst. av samlede utgifter på post 01-49 i alle ordinære statlige forvaltningsorgan.

Tabell 7.1 Oversikt over ordinære statlige forvaltningsorgan som foreløpig holdes utenfor ordningen med nøytral merverdiavgift

<i>Organer som holdes utenfor ordningen nå</i>	<i>Begrunnelse</i>
Arbeids- og velferdsetaten (Nav), Barne- ungdoms- og familieetaten (BUF-etat) og Utlendingsdirektoratet	Sosiale tjenester (unntatt mva.)
Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører, Statped, Politihøgskolen, sameskolene i Midt-Norge, Karasjøk og Kautokeino, og Det praktisk-teologiske seminar	Undervisningstjenester (unntatt mva.)
Lånekassen, Husbanken og Statens pensjonskasses boliglansordning	Finansielle tjenester (unntatt mva.)
Rikskonsertene, Riksteateret og Kunst i offentlige rom	Kulturelle tjenester (unntatt mva.)
Forsvarsbygg	Fast eiendom (unntatt mva.)
Statens vegvesen	Fast eiendom (unntatt mva.)
Den norske kirke (Kirkerådet og Bispedømmerådene)	Pågående arbeid med et tydelig skille mellom kirken og staten
Statsbygg, Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK), Statens kartverk, Statens pensjonskasse forvaltningsbedrift, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), NVE-anlegg, SDØE*	Forvaltningsbedrifter
Direktoratet for nødkommunikasjon og Jernbaneverket	Fullt ut mva.-pliktige, dvs. får allerede fradragsført all merverdiavgift
Virksomheter som mottar budsjettildeling ved utbetaling fra fagdepartementet over 50-post	Nettobudsjetterte virksomheter

* Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE) budsjetteres på samme måte som forvaltningsbedriftene på inntektssiden av statsbudsjettet.

Det gjøres også visse begrensninger i hvilke merverdiavgiftsutgifter som kan nettoføres av forvaltningsorganene som omfattes av ordningen. Merverdiavgift som ikke er fradragsberettiget etter merverdiavgiftsloven kap. 8 skal ikke kunne nettoføres. Dette gjelder blant annet merverdiavgift på varer og tjenester som også kan benyttes til formål privat, som servering, personkjøretøy mv. Dette er de samme begrensningene som gjelder i fradragsretten for merverdiavgiftspliktige virksomheter og i kompensasjonsordningen for kommuner og fylkeskommuner mv. Videre vil som hovedregel ikke merverdiavgift på anskaffelser til bygg, anlegg eller annen fast eiendom omfattes av ordningen. Det foreslås ikke endringer i merverdiavgiftsloven som følge av nettoføringsordningen.

Det legges opp til at nettoføringsordningen skal være provenynøytral. Det skjer ved at budsjettene til forvaltningsorganene som inkluderes i ordningen, nedjusteres tilsvarende deres forventede

merverdiavgiftsutgifter. Tilsvarende budsjetteres alle forventede merverdiavgiftsutgifter på et sentralt kapittel og post for merverdiavgift i forvaltningsorganene hvor forvaltningsorganene kan føre sine merverdiavgiftsutgifter. Samlet sett anslås det å utgjøre 5,2 mrd. kroner som foreslås bevilget på kap. 1633 under Finansdepartementet.

7.2.2 Praktisk gjennomføring

Betalt merverdiavgift for virksomhetene som inngår i ordningen budsjetteres på sentralt utgiftskapittel under Finansdepartementet, kap. 1633 Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift, post 01 Driftsutgifter.

Virksomhetene som omfattes av ordningen gis fullmakt til å rapportere betalt merverdiavgift på kap 1633, post 01 i statsregnskapet. Dette gjelder merverdiavgift knyttet til virksomhetenes utgifter ført på postene 01-49.

Finansdepartementet gir nærmere bestemmelser om ordningen i et eget rundskriv til forvaltningen.

7.3 To ekspertutvalg

Regjeringen vil føre en ansvarlig økonomisk politikk basert på handlingsregelen for bruk av oljepenger, slik at fondet også kommer framtidige generasjoner til gode. Offentlige midler skal forvaltes effektivt for å sikre innbyggerne mest mulig velferd, og på en måte som viser respekt for skattebetalernes penger. Den økte bruken av oljepenger skal vris i retning av investeringer i kunnskap og infrastruktur, samt vekstfremmende skattelettelser.

Utvalg for å vurdere praktiseringen av retningslinjene for bruk av oljeinntekter

Kapitalen i pensjonsfondet er nå vesentlig større enn det en så for seg for få år siden. Med et stort fond kan banen for forventet realavkastning endre seg mye fra ett år til det neste, og blir dermed mindre egnet som operativt mål for finanspolitikken på kort sikt. Om fondet svinger i takt eller utakt med norske konjunkturer er avhengig av hvilke forstyrrelser som ligger bak.

Regjeringen vil sette ned et ekspertutvalg som skal vurdere praktiseringen av retningslinjene for bruken av oljeinntekter i lys av den kraftige veksten i Statens pensjonsfond utland og utfordringene for norsk økonomi på kort og lang sikt. Utvalget skal vurdere behovet for å supplere retningslinjene med tilleggsregler eller ved å understreke hensyn som bør tillegges særlig vekt ved utformingen av finanspolitikken. Utvalget skal også vurdere om det i større grad bør tas hensyn til behovet for å fremme vekstevnen i fastlandsøkonomien.

Utvalg for å vurdere behovet for flerårige budsjetter på utvalgte områder og et tydeligere skille mellom investeringer og drift i budsjettet

Staten legger beslag på en vesentlig del av samfunnets ressurser. Innenfor en helhetlig budsjettprosess hvor ulike tiltak vurderes opp mot hverandre, er det behov for et godt beslutningsgrunnlag og forutsigbar finansiering av investeringer, slik at investeringene kan gjennomføres på et rasjonelt vis og gi de forventede virkninger. Regjeringen vil sette ned et ekspertutvalg som skal vurdere behovet for flerårige budsjetter på utvalgte

områder og et tydeligere skille mellom investeringer og drift i budsjettet. Utvalgets tilrådinger skal gi et bedre beslutningsgrunnlag for statlige prioriteringer og fremme en effektiv bruk av offentlige midler.

Mandatene til de to utvalgene vil bli gjort tilgjengelig på Finansdepartementets hjemmeside.

7.4 Ny regnskapsinformasjon i staten

Fra 1. januar 2014 ble det obligatorisk for statlige virksomheter å følge en ny, felles standard kontoplan, i tillegg til å rapportere på kapittel og post, slik de har gjort til nå. Kontoplanen inngår i rapporteringen til statsregnskapet og gir en felles struktur for inndeling av virksomhetenes utgifter, inntekter og balansekonti gruppert etter art. Art er betegnelsen på type ressurs som er benyttet, eller type inntekt. Den nye kontoplanen åpner for å se aktivitet og ressursbruk i sammenheng på en ny måte i virksomhetenes årsrapport og årsregnskap. Kontoplanen vil også gi bedre grunnlag for å sammenlikne over tid og mellom virksomheter. Informasjon fra kontoplanen gir dermed bedre muligheter for å styre virksomheten.

Departementene har i løpet av 2014 fått tilgang til den nye regnskapsinformasjonen fra underliggende virksomheter i et forenklet format. Dette gir vesentlig mer detaljert økonomisk informasjon enn departementene har hatt til nå. Finansdepartementet vil sammen med Direktoratet for økonomistyring (DFØ) fortsette arbeidet med å utvikle analyseverktøy og gi veiledning i hvordan den nye informasjonen kan utnyttes i styringen, både på virksomhets- og departementsnivå.

Før en kan trekke ut og analysere aggregerte regnskapstall for staten *som helhet* er det nødvendig å arbeide videre med å få konsistent bruk og kvalitet i innrapporteringen til statsregnskapet. Enkelte virksomheter, blant andre Forsvaret og Statsbygg, har fått utsatt frist med å ta kontoplanen i bruk. Virksomheter med utvidede budsjettfullmakter (nettobudsjetterte virksomheter) rapporterer etter dagens regler bare inn bevegelse på bankbeholdning til statsregnskapet. Før en kan høste den fulle nytten av den nye informasjonsressursen i staten, må blant annet det innrapporterte datagrunnlaget være komplett, og problemstillinger rundt eventuell informasjonsinnhenting fra de nettobudsjetterte virksomhetene må løses.

Dagens statsregnskap inneholder informasjon på kapittel- og postnivå. Dette regnskapet gjøres tilgjengelig for allmennheten på to måter: årlig i Meld. St. 3 (Statsregnskapet) og månedlig på

DFØs nettsider. Det er grunn til å tro at disse formatene ikke når ut til alle som kunne ha interesse eller nytte av opplysningene. Det er i dag faglig og teknisk krevende å nyttiggjøre seg denne informasjonen.

Finansdepartementet ønsker å gjøre *mer data bedre* tilgjengelig for *flere* brukere. Argumentene for dette er knyttet til grunnleggende rettsstatsverdier som informasjons- og ytringsfrihet, demokratisk deltakelse, tilliten til det offentlige og allmennhetens kontroll med forvaltningen. Det har en verdi i seg selv at statsregnskapet gjøres offentlig tilgjengelig. Informasjonen må imidlertid også presenteres i en slik form at brukeren opplever den som relevant for egne valg og egen innsikt på områder som hun er opptatt av.

Regjeringen legger vekt på åpenhet omkring forvaltningen av fellesskapets ressurser. Aktiv publisering av informasjon fra statsregnskapet vil være i tråd med dette.

Erfaringer fra andre land viser at publisering alene ikke bidrar til målet om innsyn, demokratisk deltakelse og en opplyst allmennhet. Finansdepartementet arbeider med sikte på å kunne formidle og presentere det økte datatilfanget om statlig ressursbruk på en måte som er tilgjengelig og nyttig også for et bredt publikum.

7.5 Ny standard for årsrapporter fra statlige virksomheter

Med virkning fra regnskapsåret 2014 er det innført nye regler for avleggelse og presentasjon av årsrapport og årsregnskap fra statlige virksomheter. Det er etablert nye felles oppstillingsplaner som blant annet bidrar til å strukturere informasjonen fra ny, felles kontoplan på en hensiktsmessig måte.

De nye bestemmelsene innebærer også at det etableres en felles struktur for regnskaps- og resultatrapportering i staten. Målet med en slik standardisering er å

- legge bedre til rette for flerårig styring
- forenkle arbeidet med å utarbeide årsrapportene
- gjøre innholdet lettere tilgjengelig for brukerne
- gi bedre grunnlag for sammenlikninger over år og på tvers av statlige virksomheter

Det er innført krav om at tildelingsbrev med årets oppdrag og budsjetttrammer til underliggende virksomheter skal publiseres på departementets nettsider så snart de er sendt. Dette skal skje så

snart som mulig etter at Stortinget har fattet sitt bevilgningsvedtak.

Årsrapport med regnskap skal sendes overordnet departement senest 15. mars året etter budsjettåret. Årsrapporten skal publiseres innen 1. mai, eller så snart rapporten er behandlet i styringsdialogen mellom departementet og virksomheten. Årsrapporten skal blant annet inneholde en helhetlig framstilling og vurdering av statlige virksomheters gjennomførte aktiviteter og resultater. Den skal gi et grunnlag for å vurdere om ressursene virksomheten har hatt til rådighet har blitt brukt effektivt og etter forutsetningene. Krav om publisering av årsrapport innenfor fastsatte tidsfrister vil gjøre det enklere for allmennheten å få innsyn i hvordan virksomheten har svart på oppdraget som ble gitt i tildelingsbrevet.

DFØ kartlegger i 2014 årsrapporter i staten som er skrevet med utgangspunkt i tidligere regelverk. Kartleggingen skal danne et utgangspunkt for senere evaluering av innføringen av nye krav til årsrapport og årsregnskap som følger av revidert økonomiregelverk.

7.6 Obligatoriske regnskapsstandarder i staten

Finansdepartementet har fastsatt anbefalte statlige regnskapsstandarder (SRS) for virksomhetsregnskapet. Regnskapsstandardene regulerer bruk av periodisert regnskap i statlige virksomheter.

Det er frivillig å benytte periodisert regnskap på virksomhetsnivå i staten. Virksomheten kan i samråd med overordnet departement velge å føre regnskapet etter andre prinsipper enn kontantprinsippet. For virksomheter som velger å føre periodisert regnskap, er det anbefalt å følge SRS, jf. bestemmelser om økonomistyring i staten pkt. 3.4.2. Ved utgangen av 2013 hadde nær en tredel av statlige virksomheter valgt å føre virksomhetsregnskapet etter andre prinsipper. Av de 75 virksomhetene (av totalt 231) som omfattes oppgir 63 at de anvender SRS, mens 12 oppgir at de bruker annet rammeverk.

At statlige virksomheter kan velge å legge ulike rammeverk til grunn i virksomhetsregnskapene sine, f.eks. med henvisning til at en følger «regnskapsloven så langt det passer», er uheldig ut fra flere hensyn. SRS er utviklet for å ivareta statens særskilte behov. Bruk av andre eller egenrefinerte standarder kan bidra til at det blir vanskelig å sammenlikne statlige virksomheter. Det kan også gi dårligere kvalitet i regnskapene.

De elleve regnskapsstandardene som utgjør SRS er utviklet gjennom flere år, etter at et utprøvningsprosjekt med periodiserte virksomhetsregnskap ble igangsatt med ti (senere elleve) pilotvirksomheter i 2004. Utprøvingen ble evaluert i 2009, og standardene fastsatt som anbefalte fra 2010. Standardene er i det alt vesentlige tilpasset statens særskilte behov. Samtidig har erfaringene fra utviklingen og innføringen av standardkontoplan, og den gradvise økningen i virksomhetenes bruk av SRS, synliggjort behov for en generell oppdatering av standardene. Finansdepartementet har derfor bedt Direktoratet for økonomistyring (DFØ) om å revidere de nåværende standardene. Representanter for berørte virksomheter og departementer er invitert til å medvirke i dette arbeidet, slik at deres hensyn og behov ivaretas så langt det lar seg gjøre.

Forslag til reviderte regnskapsstandarder for staten (SRS) vil bli sendt på høring ultimo november 2014 med frist 15. mars 2015. Dersom høringen ikke tilsier noe annet, tar Finansdepartementet sikte på å fastsette de reviderte standardene som obligatoriske fra 1. januar 2016 for virksomheter som velger å føre periodisert regnskap.

7.7 Nettoføring av standardrefusjoner

Fra regnskapet 2015 skal innbetalte standardrefusjoner bokføres som utgiftsreduksjoner på tilhørende driftsposter i statsregnskapet.

Som øvrige private og offentlige virksomheter mottar statlige virksomheter refusjoner av sykepenger, foreldrepenger mv. som innbetalinger fra Nav. Ordinære statlige forvaltningsorgan og forvaltningsbedriftene skal inntektsføre og rapportere innbetalingene brutto på post 15-18 på sine inntektskapitler i statsregnskapet. Standardrefusjonene budsjetteres ikke og kan medtas ved beregning av overføring av ubrukt bevilgning til neste budsjettår.

Fra 1. januar 2014 er det obligatorisk å benytte en ny standard artskontoplan for statlige virksomheter, i tillegg til den etablerte statskontoplanen med kapitler og poster, jf. omtalen i punkt 7.4 ovenfor. Virksomhetene skal derfor bokføre refusjonene som utgiftsreduksjon i virksomhetsregnskapet på spesifiserte kontoer i kontoplanens kontogruppe 57 og 58, tilsvarende som i Norsk standard kontoplan (NS 4102) som brukes i privat sektor.

Dette innebærer at standardrefusjonene fra 2014 behandles ulikt i virksomhetsregnskapene og statsregnskapet. Dette bør unngås, og Finans-

departementet vil derfor endre føringspraksisen i statsregnskapet. For det første vil endret praksis bedre sammenhengen mellom virksomhetsregnskapet og statsregnskapet på dette området. For det andre vil informasjon om standardrefusjonene fremdeles bli rapportert til statsregnskapet og fremgå av regnskapet på driftspostene 01-29 og kontogruppe 57 og 58 i standard kontoplan. Informasjon om refusjoner vil dermed fremdeles være tilgjengelig. For det tredje vil omleggingen ikke få konsekvenser for beregning av overføring av ubrukt bevilgning til neste budsjettår.

Utover at dette forenkler bokføringen for den enkelte virksomhet, vil omleggingen også forenkle føringen av statsregnskapet.

Omleggingen påvirker ikke statsbudsjettet eller virksomhetenes budsjetter, kun regnskapet. Regnskapet påvirkes ved at utgifts- og inntektsnivået på de berørte utgifts- og inntektsposter reduseres tilsvarende størrelsen på refusjonene, slik at nettoeffekten på statsregnskapet og det oljekorrigerte underskuddet er null. Samlet nivå på refusjonene er i størrelsesorden 2 mrd. kroner.

Finansdepartementet gir nærmere bestemmelser om ordningen i rundskriv til forvaltningen.

7.8 Innstramming i bruken av merinntektsfullmakter

Statsbudsjettet inneholder et stort antall merinntektsfullmakter. En merinntektsfullmakt gir adgang til å overskride en bestemt utgiftspost dersom de regnskapsførte inntektene under en eller flere inntektsposter blir høyere enn budsjettet.

Merinntektsfullmakter kan bidra til at statens inntektsmuligheter blir utnyttet bedre. De kan også gi statlige virksomheter økt fleksibilitet og mulighet til å tilpasse sitt aktivitetsnivå med finansiering utover det som lå i budsjettet. Ubrukte merinntekter kan tas med i beregning av overføring av ubrukke driftsbevilgninger fra et budsjettår til det neste. Summen av overført driftsbevilgning må imidlertid ikke overstige 5 pst. av vedkommende utgiftsbevilgning.

Ordningen er i dag ikke symmetrisk. Det vil si at en mindreinntekt på en inntektspost ikke får konsekvenser for disponibel bevilgning på den tilhørende utgiftsposten. Med mindre det fremgår av budsjettfullmakten, er det ikke nødvendig å ta hensyn til mindreinntekten ved beregning av overførbart beløp på utgiftsposten. Flere departementer velger likevel å gjøre det.

Merinntektsfullmakter kan være et nyttig supplement til de ordinære fullmaktene som følger av

budsjettet. Fullmaktene har imidlertid også enkelte mindre heldige sider. For det første innebærer ordningen at enkelte statlige inntekter disponeres utenfor den ordinære budsjettprosessen og prioriteringen av utgiftsrammen. For det andre kan ordningen innby til underbudsjettering av bevilgninger som er knyttet til merinntektene, slik at budsjettet ikke avspeiler de realistisk riktige utgifter og inntekter. For det tredje er det uheldig at merinntekter kan tas med i beregningen og gi økt overføring av ubrukt bevilgning på statens driftsposter, mens mindreinntekter ikke gir lavere overføring.

Det er to typer merinntektsfullmakter:

- Merinntektsfullmakter med hjemmel i bevilgningsreglementet § 11 fjerde ledd og kongelig resolusjon av 2. desember 2005. Det fremgår blant annet at driftsutgiftene kan overskrides med inntil to prosent av bevilgningen mot til-

svarende merinntekter, og at merinntekten skal være et resultat av økt aktivitet.

- Merinntektsfullmakter med hjemmel i egne stortingsvedtak. I Prop. 1 S foreslås hvert år en rekke merinntektsfullmakter under hvert departement. Fullmaktene vedtas for ett år om gangen, og må fornyes for hvert budsjettår. Normalt har ikke fullmaktene ordlyd som forutsetter symmetrisk håndtering av merinntekter og mindreinntekter. Fullmaktene er heller ikke bare begrenset til driftsbevilgninger.

I arbeidet med budsjettet for 2015 har departementene gjennomgått sine merinntektsfullmakter med tanke på realistisk budsjettering. Ordlyden i merinntektsfullmaktene som fremmes for Stortinget er endret slik at både merinntekter og mindreinntekter tas med i beregning av grunnlaget for overføring av ubrukte driftsbevilgninger til neste budsjettår.

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under
et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om
statsbudsjettet 2015.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om statsbudsjettet 2015 i samsvar med et vedlagt forslag.

**Forslag
til vedtak om statsbudsjettet for
budsjettåret 2015**

Kap. Post	Kroner	Kroner
Utgifter:		
Det kongelige hus		
1 H.M. Kongen og H.M. Dronningen:		
1 Apanasje	10 829 000	
50 Det kongelige hoff	169 550 000	
51 Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff	20 000 000	200 379 000
2 H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen:		
1 Apanasje	9 013 000	
50 H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinses- sens stab mv.	18 400 000	27 413 000
Sum Det kongelige hus		<u>227 792 000</u>
Regjering		
20 Statsministerens kontor:		
1 Driftsutgifter	99 600 000	99 600 000
21 Statsrådet:		
1 Driftsutgifter	154 700 000	154 700 000
24 Regjeringsadvokaten:		
1 Driftsutgifter	62 600 000	
21 Spesielle driftsutgifter	14 400 000	77 000 000
Sum Regjering		<u>331 300 000</u>
Stortinget og underliggende institusjoner		
41 Stortinget:		
1 Driftsutgifter	875 000 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	346 300 000	
70 Tilskudd til partigruppene	174 000 000	
72 Tilskudd til Det Norske Nobelinstituttets biblio- tek	1 500 000	
73 Kontingenter, internasjonale delegasjoner	13 000 000	
74 Reisetilskudd til skoler	3 500 000	1 413 300 000
42 Ombudsmannsnemnda for Forsvaret:		
1 Driftsutgifter	6 800 000	6 800 000
43 Stortingets ombudsmann for forvaltningen:		
1 Driftsutgifter	64 300 000	64 300 000
44 Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste:		
1 Driftsutgifter	13 000 000	13 000 000
45 Nasjonal institusjon for menneskerettigheter:		
1 Driftsutgifter	9 300 000	9 300 000
51 Riksrevisjonen:		
1 Driftsutgifter	460 000 000	
75 Internasjonale organisasjoner og nettverk	21 500 000	481 500 000
Sum Stortinget og underliggende institusjoner		<u>1 988 200 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Høyesterett			
61	Høyesterett:		
1	Driftsutgifter	92 445 000	92 445 000
	Sum Høyesterett	<u>92 445 000</u>	<u>92 445 000</u>
Utenriksdepartementet			
Administrasjon av utenriktjenesten			
100	Utenriksdepartementet:		
1	Driftsutgifter	1 931 794 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	10 515 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 516 000	
70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	970 000	
71	Diverse tilskudd	18 075 000	
72	Hjelp til norske borgere i utlandet	164 000	
90	Lån til norske borgere i utlandet	360 000	1 973 394 000
103	Regjeringens fellesbevilgning for representasjon:		
1	Driftsutgifter	55 583 000	55 583 000
104	Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet:		
1	Driftsutgifter	9 380 000	9 380 000
	Sum administrasjon av utenriktjenesten	<u>9 380 000</u>	<u>2 038 357 000</u>
Utenriksformål			
115	Næringsfremme-, kultur-, norgesfremme- og informasjonsformål:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	26 623 000	
70	Tilskudd til næringsfremme-, kultur-, norgesfremme- og informasjonsformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	38 136 000	64 759 000
116	Deltaking i internasjonale organisasjoner:		
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	1 293 554 000	1 293 554 000
117	EØS-finansieringsordningene:		
75	EØS-finansieringsordningen 2009-2014, <i>kan overføres</i>	2 350 000 000	
76	Den norske finansieringsordningen 2009-2014, <i>kan overføres</i>	2 150 000 000	4 500 000 000
118	Nordområdetiltak mv.:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70 og 71</i>	25 627 000	
70	Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	355 688 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
71	Støtte til utvikling av samfunn, demokrati og menneskerettigheter mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	59 189 000	
76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	37 444 000	477 948 000
119	Globale sikkerhetstiltak:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	2 044 000	
70	Globale sikkerhetstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	11 665 000	13 709 000
	Sum utenriksformål		<u>6 349 970 000</u>

Administrasjon av utviklingshjelpen

140	Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen:		
1	Driftsutgifter	1 246 759 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	21 556 000	1 268 315 000
141	Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad):		
1	Driftsutgifter	236 607 000	236 607 000
144	Fredskorpset:		
1	Driftsutgifter	44 849 000	44 849 000
	Sum administrasjon av utviklingshjelpen		<u>1 549 771 000</u>

Bilateral bistand

150	Bistand til Afrika:		
78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i>	2 111 900 000	2 111 900 000
151	Bistand til Asia:		
78	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	844 500 000	844 500 000
152	Bistand til Midtøsten og Nord-Afrika:		
78	Regionbevilgning for Midtøsten og Nord-Afrika, <i>kan overføres</i>	556 000 000	556 000 000
153	Bistand til Latin-Amerika:		
78	Regionbevilgning for Latin-Amerika, <i>kan overføres</i>	144 000 000	144 000 000
	Sum bilateral bistand		<u>3 656 400 000</u>

Globale ordninger

160	Sivilt samfunn og demokratiutvikling:		
1	Driftsutgifter	21 291 000	
70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	1 809 500 000	
77	Utvexlingsordninger gjennom Fredskorpset, <i>kan overføres</i>	160 000 000	1 990 791 000
161	Næringsutvikling:		
70	Næringsutvikling, <i>kan overføres</i>	259 000 000	
75	NORFUND - tapsavsetting	370 000 000	
95	NORFUND - grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland	1 110 000 000	1 739 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
162	Overgangsbistand (gap):		
70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	239 000 000	239 000 000
163	Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter:		
70	Nødhjelp og humanitær bistand, <i>kan overføres</i>	3 336 433 000	
72	Menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	378 300 000	3 714 733 000
164	Fred, forsoning og demokrati:		
70	Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	655 900 000	
71	ODA-godkjente land på Balkan, <i>kan overføres</i>	355 000 000	
72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	154 700 000	
73	Andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	515 500 000	1 681 100 000
165	Forskning, kompetanseheving og evaluering:		
1	Driftsutgifter	140 955 000	
45	Større utstysranskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	67 000 000	
70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	183 000 000	
71	Faglig samarbeid, <i>kan overføres</i>	415 900 000	806 855 000
166	Miljø og bærekraftig utvikling mv.:		
70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
72	Internasjonale miljøprosesser og bærekraftig utvikling, <i>kan overføres</i>	742 200 000	
74	Fornybar energi, <i>kan overføres</i>	1 090 000 000	1 837 200 000
167	Flyktningtiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA):		
21	Spesielle driftsutgifter	1 615 698 000	1 615 698 000
168	Kvinner og likestilling:		
70	Kvinner og likestilling, <i>kan overføres</i>	313 500 000	313 500 000
169	Global helse og utdanning:		
1	Driftsutgifter	8 000 000	
70	Global helse, <i>kan overføres</i>	2 915 000 000	
73	Utdanning, <i>kan overføres</i>	1 650 000 000	4 573 000 000
	Sum globale ordninger		18 510 877 000

Multilateral bistand

170	FN-organisasjoner mv.:		
70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	660 000 000	
71	FNs befolkningsfond (UNFPA)	431 000 000	
72	FNs barnefond (UNICEF)	520 000 000	
73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	212 000 000	
74	FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR)	300 000 000	
75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	150 000 000	
76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	608 300 000	
77	FNs aidsprogram (UNAIDS), <i>kan overføres</i>	175 000 000	
78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv., <i>kan overføres</i>	157 300 000	
79	Ekspertes, juniorekspertes og FN's fredskorps, <i>kan overføres</i>	77 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
81	Tilskudd til internasjonal landbruksforskning, <i>kan overføres</i>	140 000 000	
82	FNs organisasjon for kvinners rettigheter og likestilling (UN Women), <i>kan overføres</i>	95 000 000	3 525 600 000
171	Multilaterale finansinstitusjoner:		
70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	901 000 000	
71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	861 500 000	
72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	259 500 000	2 022 000 000
172	Gjeldslette og gjeldsrelaterte tiltak:		
70	Gjeldslette, betalingsbalansestøtte og kapasitetsbygging, <i>kan overføres</i>	250 000 000	250 000 000
	Sum multilateral bistand		5 797 600 000
	Sum Utenriksdepartementet		37 902 975 000

Kunnskapsdepartementet

Administrasjon

200	Kunnskapsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	254 948 000	
21	Spesielle driftsutgifter	10 969 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 673 000	268 590 000
	Sum administrasjon		268 590 000

Grunnopplæringen

220	Utdanningsdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	255 011 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	147 497 000	
70	Tilskudd til læremidler mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	55 478 000	457 986 000
221	Foreldreutvalgene for grunnopplæringen og barnehagene:		
1	Driftsutgifter	13 859 000	13 859 000
222	Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat:		
1	Driftsutgifter	91 553 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 452 000	93 005 000
223	Sametinget:		
50	Tilskudd til Sametinget	40 331 000	40 331 000
224	Senter for IKT i utdanningen:		
1	Driftsutgifter	60 792 000	
21	Spesielle driftsutgifter	23 946 000	84 738 000
225	Tiltak i grunnopplæringen:		
1	Driftsutgifter	21 886 000	
21	Spesielle driftsutgifter	101 256 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner
	60	Tilskudd til landslinjer	197 772 000
	62	Tilskudd til de kommunale sameskolene i Snåsa og Målselv	23 003 000
	63	Tilskudd til samisk i grunnsopplæringen, <i>kan overføres</i>	58 551 000
	64	Tilskudd til opplæring til barn og unge som søker opphold i Norge	160 410 000
	65	Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg, <i>kan overføres</i>	465 500 000
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring	46 887 000
	67	Tilskudd til opplæring i finsk	8 306 000
	68	Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen	256 167 000
	69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	222 194 000
	70	Tilskudd til opplæring av lærlinger og lære-kandidater med spesielle behov	50 408 000
	71	Tilskudd til kunst- og kulturarbeid i opplæringen	25 594 000
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram og organisasjoner	6 290 000
	73	Tilskudd til studieopphold i utlandet	13 754 000
	74	Tilskudd til organisasjoner	11 932 000
			<u>1 669 910 000</u>
226		Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	767 102 000
	22	Videreutdanning for lærere og skoleledere	1 033 944 000
	50	Nasjonale sentre i grunnsopplæringen	96 163 000
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	39 662 000
	62	Tilskudd for økt lærertetthet	384 077 000
	70	Tilskudd til NAROM	7 921 000
	71	Tilskudd til vitensentre	48 920 000
			<u>2 377 789 000</u>
227		Tilskudd til særskilte skoler:	
	60	Tilskudd til Moskvaskolen og Murmansk-skolen	2 179 000
	61	Tilskudd til voksenopplæring i Andebu kommune	4 951 000
	62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	5 899 000
	70	Tilskudd til Den franske skolen i Oslo	7 356 000
	71	Tilskudd til internatdriften ved Krokeide videregående skole	25 427 000
	72	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	32 069 000
	73	Tilskudd til opplæring i Kenya	676 000
	74	Tilskudd til Signo grunn- og videregående skole og Briskeby videregående skole	41 324 000
	75	Tilskudd til opplæring i rusinstitusjoner	10 330 000
	76	Tilskudd til Foreningen Norden og Norsk håndverksinstitutt	3 587 000
			<u>133 798 000</u>
228		Tilskudd til private skoler mv.:	
	70	Private grunnskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 701 414 000
	71	Private videregående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 468 254 000
	72	Private skoler godkjent etter kap. 4 i voksenopplæringsloven, <i>overslagsbevilgning</i>	139 306 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
73	Private grunnskoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	109 555 000	
74	Private videregående skoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	27 166 000	
75	Private skoler for funksjonshemmede elever, <i>overslagsbevilgning</i>	240 682 000	
76	Andre private skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	45 733 000	
77	Den tyske skolen i Oslo, <i>overslagsbevilgning</i>	13 780 000	
78	Kompletterende undervisning	34 461 000	
79	Toppidrett	40 250 000	
80	Privatskoleorganisasjoner	714 000	
81	Elevutveksling til utlandet	1 839 000	
82	Kapitaltilskudd til friskoler, kapital- og husleie-tilskudd	10 330 000	3 833 484 000
229	Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører:		
1	Driftsutgifter	23 191 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 128 000	24 319 000
230	Statlig spesialpedagogisk støttesystem:		
1	Driftsutgifter	637 555 000	
21	Spesielle driftsutgifter	60 036 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 644 000	706 235 000
	Sum grunnopplæringen		9 435 454 000
Barnehager			
231	Barnehager:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 51</i>	284 939 000	
50	Tilskudd til samiske barnehagetilbud	15 660 000	
51	Forskning, <i>kan nyttes under post 21</i>	8 517 000	
63	Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder	134 339 000	443 455 000
	Sum barnehager		443 455 000
Voksenopplæring m.m.			
252	EUs utdannings- og ungdomsprogram:		
70	Tilskudd	439 921 000	439 921 000
253	Folkehøyskoler:		
70	Tilskudd til folkehøyskoler	743 316 000	
71	Tilskudd til Folkehøgskolerådet	4 683 000	
72	Tilskudd til nordiske folkehøyskoler	598 000	748 597 000
254	Tilskudd til voksenopplæring:		
70	Tilskudd til studieforbund	162 501 000	
73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	6 202 000	168 703 000
255	Tilskudd til freds- og menneskerettssentre:		
70	Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter	31 166 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner
	71	Falstadsenteret	18 111 000
	72	Stiftelsen Arkivet	8 768 000
	73	Nansen Fredssenter	5 870 000
	74	Narviksenteret, <i>kan overføres</i>	29 890 000
	75	Det europeiske Wergelandsenteret	7 875 000
	76	Raftostiftelsen	2 846 000
256		Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk:	
	1	Driftsutgifter	48 786 000
	21	Spesielle driftsutgifter	16 497 000
257		Program for basiskompetanse i arbeidslivet:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	5 198 000
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	163 518 000
258		Tiltak for livslang læring:	
	1	Driftsutgifter	4 817 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 1</i>	65 923 000
	60	Tilskudd til karriereveiledning	30 960 000
		Sum voksenopplæring m.m.	1 797 446 000

Høyere utdanning og fagskoleutdanning

260		Universiteter og høyskoler:	
	50	Statlige universiteter og høyskoler	29 689 399 000
	70	Private høyskoler	1 222 872 000
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter:	
	71	Tilrettelegging for internasjonal mobilitet	16 708 000
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	79 991 000
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	380 000 000
276		Fagskoleutdanning:	
	72	Annen fagskoleutdanning	66 747 000
280		Felles enheter:	
	1	Driftsutgifter	79 468 000
	21	Spesielle driftsutgifter	10 000
	50	Senter for internasjonalisering av utdanning	70 149 000
	51	Drift av nasjonale fellesoppgaver	171 165 000
	71	Tilskudd til UNIS	121 827 000
	72	Tilskudd til UNINETT	26 472 000
	73	Tilskudd til NORDUnet, <i>kan overføres</i>	24 694 000
281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	122 013 000
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 857 000
	50	Tilskudd til Norges forskningsråd	135 833 000
	70	Andre overføringer, <i>kan nyttes under post 1</i>	46 388 000
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	67 148 000
	78	Tilskudd til Universitets- og høgskolerådet	16 275 000
		Sum høyere utdanning og fagskoleutdanning	32 349 016 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Forskning			
283	Meteorologiformål:		
50	Meteorologisk institutt	285 248 000	
72	Internasjonale samarbeidsprosjekter	94 234 000	379 482 000
284	De nasjonale forskningsetiske komiteene:		
1	Driftsutgifter	18 149 000	18 149 000
285	Norges forskningsråd:		
52	Langsiktig, grunnleggende forskning	1 524 979 000	
53	Strategiske satsinger	980 818 000	
54	Forskningsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse	455 663 000	
55	Administrasjon	276 422 000	3 237 882 000
287	Forskningsinstitutter og andre tiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	29 715 000	
53	NUPI	4 620 000	
56	Ludvig Holbergs minnepris	10 050 000	
57	Basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter	163 285 000	
60	Regionale forskningsfond, tilskudd til forskning	226 008 000	
71	Tilskudd til andre private institusjoner	40 564 000	
73	Niels Henrik Abels matematikkpris	14 119 000	488 361 000
288	Internasjonale samarbeidstiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	26 872 000	
72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	246 426 000	
73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres</i>	2 053 648 000	
75	UNESCO-kontingent	18 573 000	
76	UNESCO-formål	3 207 000	2 348 726 000
	Sum forskning		6 472 600 000
	Sum Kunnskapsdepartementet		50 766 561 000

Kulturdepartementet

Administrasjon

300	Kulturdepartementet:		
1	Driftsutgifter	135 571 000	
21	Spesielle driftsutgifter	2 339 000	137 910 000
	Sum administrasjon		137 910 000

Samfunns- og frivillighetsformål

310	Tilskudd til trossamfunn m.m.:		
60	Tilskudd til livssynsnøytrale sermonirom	10 661 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	303 318 000
	78	Ymse faste tiltak	6 119 000
314		Kultursamarbeid i nordområdene og kulturnæring:	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 192 000
	71	Kulturnæringsprosjekter	7 134 000
	72	Kultursamarbeid i nordområdene	3 670 000
	78	Ymse faste tiltak	12 590 000
315		Frivillighetsformål:	
	21	Forskning og utredning	11 102 000
	70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	1 239 600 000
	71	Tilskudd til frivilligsentraler	125 384 000
	72	Tilskudd til frivillig virksomhet for barn og unge	55 525 000
	74	Frivillighetsregister, <i>kan overføres</i>	819 000
	78	Ymse faste tiltak	6 753 000
	79	Til disposisjon	3 773 000
	82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	72 618 000
	84	Ungdoms-OL	140 509 000
		Sum samfunns- og frivillighetsformål	1 656 083 000
			2 001 767 000

Kulturformål

320		Allmenne kulturformål:	
	1	Driftsutgifter	130 979 000
	21	Forskning og utredning, <i>kan overføres</i>	9 983 000
	51	Fond for lyd og bilde	36 718 000
	52	Norges forskningsråd	12 654 000
	53	Sametinget	78 986 000
	55	Norsk kulturfond	78 737 000
	73	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	210 216 000
	75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., <i>kan overføres</i>	11 503 000
	78	Ymse faste tiltak	35 984 000
	79	Til disposisjon, <i>kan nyttes under post 1</i>	7 641 000
	82	Nobels fredssenter	29 519 000
	85	Gaveforsterkningsordning	30 330 000
	86	Talentutvikling	30 000 000
321		Kunstnerformål:	
	1	Driftsutgifter	15 890 000
	73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	177 610 000
	74	Garantiinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	104 906 000
	75	Vederlagsordninger	174 581 000
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom:	
	1	Driftsutgifter	17 432 000
	50	Kunst i offentlige rom	25 821 000
	55	Norsk kulturfond	90 556 000
	72	Knutepunktinstitusjoner	6 997 000
	73	Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design	285 934 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
	75	Offentlig rom, arkitektur og design	4 334 000
	78	Ymse faste tiltak	46 276 000
			<u>477 350 000</u>
323		Musikkformål:	
	1	Driftsutgifter	163 858 000
	55	Norsk kulturfond	247 129 000
	60	Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge	19 959 000
	70	Nasjonale institusjoner	277 279 000
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	240 026 000
	72	Knutepunktinstitusjoner	82 138 000
	78	Ymse faste tiltak	123 065 000
			<u>1 153 454 000</u>
324		Scenekunstformål:	
	1	Driftsutgifter	72 950 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	59 892 000
	55	Norsk kulturfond	132 144 000
	70	Nasjonale institusjoner	1 056 593 000
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	482 658 000
	72	Knutepunktinstitusjoner	4 123 000
	73	Region- og distriktsopera	53 468 000
	78	Ymse faste tiltak	180 864 000
			<u>2 042 692 000</u>
326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål:	
	1	Driftsutgifter	517 001 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	21 915 000
	55	Norsk kulturfond	172 056 000
	72	Knutepunktinstitusjoner	2 903 000
	73	Språkorganisasjoner	5 725 000
	74	Det Norske Samlaget	14 442 000
	75	Tilskudd til ordboksarbeid	19 282 000
	76	Ibsenpris m.m.	5 777 000
	78	Ymse faste tiltak	61 694 000
	80	Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket	57 782 000
			<u>878 577 000</u>
328		Museums- og andre kulturvernformål:	
	55	Norsk kulturfond	29 487 000
	70	Det nasjonale museumsnettverket	1 082 180 000
	78	Ymse faste tiltak	15 475 000
			<u>1 127 142 000</u>
329		Arkivformål:	
	1	Driftsutgifter	329 383 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	21 174 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 293 000
	78	Ymse faste tiltak	8 123 000
		Sum kulturformål	<u>366 973 000</u>
			<u>7 222 425 000</u>

Medieformål

334		Film- og medieformål:	
	1	Driftsutgifter	154 760 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 765 000
	50	Filmfondet, <i>kan nyttes under post 71</i>	441 479 000
	51	Audiovisuelle produksjoner	10 740 000
	71	Filmtiltak m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	14 768 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
73	Regional filmsatsing	58 827 000	
75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor, <i>kan overføres</i>	25 739 000	
78	Ymse faste tiltak	22 685 000	737 763 000
335	Mediestøtte:		
71	Produksjonstilskudd	258 246 000	
73	Medieforskning og etterutdanning	19 846 000	
74	Tilskudd til lokalkringkasting	13 500 000	
75	Tilskudd til samiske aviser	20 931 000	
77	Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	2 048 000	314 571 000
337	Kompensasjon for kopiering til privat bruk:		
70	Kompensasjon	45 354 000	45 354 000
339	Lotteri- og stiftelsestilsynet:		
1	Driftsutgifter	64 461 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 827 000	71 288 000
	Sum medieformål		1 168 976 000

Den norske kirke

340	Den norske kirke:		
1	Driftsutgifter	1 192 843 000	
21	Spesielle driftsutgifter	38 292 000	
70	Kirkevalg, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	76 167 000	
71	Tilskudd til Sjømannskirken - Norsk kirke i utlandet	81 297 000	
75	Tilskudd til trosopplæring og andre kirkelige formål, <i>kan overføres</i>	459 068 000	1 847 667 000
342	Kirkebygg og gravplasser:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	57 627 000	
60	Rentekompensasjon-kirkebygg, <i>kan overføres</i>	58 230 000	
70	Tilskudd til sentrale tiltak for kirkebygg og gravplasser	10 667 000	126 524 000
	Sum Den norske kirke		1 974 191 000
	Sum Kulturdepartementet		12 505 269 000

Justis- og beredskapsdepartementet

Administrasjon

400	Justis- og beredskapsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	341 760 000	
23	Spesielle driftsutgifter, forskning og kunnskaps- utvikling, <i>kan overføres</i>	23 839 000	
50	Norges forskningsråd	21 885 000	
71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	12 791 000	400 275 000
	Sum administrasjon		400 275 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Rettsvesen			
410	Tingrettene og lagmannsrettene:		
1	Driftsutgifter	1 809 460 000	
21	Spesielle driftsutgifter	77 300 000	1 886 760 000
411	Domstoladministrasjonen:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410 post 1</i>	74 920 000	74 920 000
413	Jordskiftedomstolene:		
1	Driftsutgifter	218 379 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	9 699 000	228 078 000
414	Forlikråd og andre domsutgifter:		
1	Driftsutgifter	176 711 000	
21	Spesielle driftsutgifter	39 800 000	216 511 000
	Sum rettsvesen		2 406 269 000
Kriminalomsorg			
430	Kriminalomsorgen:		
1	Driftsutgifter	3 754 244 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430 post 1</i>	86 508 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	30 602 000	
60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i>	90 554 000	
70	Tilskudd	19 839 000	3 981 747 000
432	Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS):		
1	Driftsutgifter	185 477 000	185 477 000
	Sum kriminalomsorg		4 167 224 000
Politi og påtalemyndighet			
440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten:		
1	Driftsutgifter	13 370 186 000	
21	Spesielle driftsutgifter	311 463 000	
22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	8 940 000	
23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	11 339 000	
60	Tilskudd til kommuner til SLT-tiltak	5 501 000	
70	Tilskudd	41 942 000	
71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	4 703 000	
73	Tilskudd til EUs grense- og visumfond	116 644 000	13 870 718 000
442	Polithøgskolen:		
1	Driftsutgifter	572 906 000	572 906 000
444	Politiets sikkerhetstjeneste (PST):		
1	Driftsutgifter	631 332 000	631 332 000
445	Den høyere påtalemyndighet:		
1	Driftsutgifter	191 368 000	191 368 000
446	Den militære påtalemyndighet:		

Kap.	Post		Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter	7 811 000	7 811 000
448		Grensekommisæreren:		
	1	Driftsutgifter	6 248 000	6 248 000
		Sum politi og påtalemyndighet		15 280 383 000

Redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap

451		Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap:		
	1	Driftsutgifter	631 356 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 169 000	
	70	Overføringer til private	13 280 000	648 805 000
452		Sentral krisehåndtering:		
	1	Driftsutgifter	26 357 000	26 357 000
454		Redningshelikoptertjenesten:		
	1	Driftsutgifter	676 289 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	477 388 000	1 153 677 000
455		Redningstjenesten:		
	1	Driftsutgifter	91 106 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	21 039 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 728 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	40 170 000	
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	100 827 000	264 870 000
456		Direktoratet for nødkommunikasjon:		
	1	Driftsutgifter	679 712 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 277 264 000	1 956 976 000
		Sum redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap		4 050 685 000

Andre virksomheter

460		Spesialenheten for politisaker:		
	1	Driftsutgifter	40 141 000	40 141 000
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.:		
	1	Driftsutgifter	1 210 675 000	1 210 675 000
467		Norsk Lovtidend:		
	1	Driftsutgifter	3 318 000	3 318 000
468		Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker:		
	1	Driftsutgifter	16 119 000	16 119 000
469		Vergemålsordningen:		
	1	Driftsutgifter	168 976 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	72 276 000	241 252 000
		Sum andre virksomheter		1 511 505 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Fri rettshjelp, erstatninger, konfliktråd m.m.			
470	Fri rettshjelp:		
1	Driftsutgifter	765 118 000	
72	Tilskudd til spesielle rettshjelptiltak	32 333 000	797 451 000
471	Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvederlagsordning:		
71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	68 917 000	
72	Erstatning i anledning av straffeforfølging, <i>overslagsbevilgning</i>	21 868 000	
73	Stortingets rettferdsvederlagsordning	61 980 000	152 765 000
472	Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre:		
1	Driftsutgifter	28 966 000	
70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	371 894 000	400 860 000
473	Statens sivilrettsforvaltning:		
1	Driftsutgifter	42 597 000	42 597 000
474	Konfliktråd:		
1	Driftsutgifter	96 510 000	96 510 000
475	Bobehandling:		
1	Driftsutgifter	66 001 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 009 000	73 010 000
	Sum fri rettshjelp, erstatninger, konfliktråd m.m.		1 563 193 000

Svalbardbudsjettet

480	Svalbardbudsjettet:		
50	Tilskudd	283 565 000	283 565 000
	Sum Svalbardbudsjettet		283 565 000

Beskyttelse og innvandring

490	Utlendingsdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	844 649 000	
21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak	1 516 814 000	
22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	55 542 000	
23	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	7 679 000	
60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	244 103 000	
70	Stønader til beboere i asylmottak	408 333 000	
71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak	15 467 000	
72	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, <i>kan overføres</i>	122 268 000	
73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, <i>kan nyttes under kap. 821 post 60</i>	10 807 000	
75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	11 202 000	3 236 864 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
491	Utlendingsnemnda:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	269 070 000	
21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, <i>kan nyttes under post 1</i>	11 049 000	280 119 000
	Sum beskyttelse og innvandring		<u>3 516 983 000</u>
	Sum Justis- og beredskapsdepartementet		<u>33 180 082 000</u>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Administrasjon og fellestjenester mv.

500	Kommunal- og moderniseringsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	353 105 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	110 000 000	
22	Forskning, <i>kan overføres</i>	6 700 000	
50	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	58 800 000	528 605 000
502	Tilskudd til kompetanseutvikling:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	17 500 000	17 500 000
503	Midler til opplæring og utvikling av tillitsvalgte:		
70	Tilskudd	166 200 000	166 200 000
510	Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon:		
1	Driftsutgifter	568 900 000	
22	Fellesutgifter for departementene og Statsministerens kontor	124 500 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	18 800 000	712 200 000
520	Tilskudd til de politiske partier:		
1	Driftsutgifter	8 650 000	
70	Tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner	282 000 000	
71	Tilskudd til de politiske partiers kommunale organisasjoner	32 900 000	
73	Tilskudd til de politiske partiers fylkesorganisasjoner	71 800 000	
75	Tilskudd til de politiske partiers fylkesungdomsorganisasjoner	20 400 000	
76	Tilskudd til de politiske partiers sentrale ungdomsorganisasjoner	7 600 000	423 350 000
	Sum administrasjon og fellestjenester mv.		<u>1 847 855 000</u>

Fylkesmannsembetene

525	Fylkesmannsembetene:		
1	Driftsutgifter	1 517 900 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	154 400 000	1 672 300 000
	Sum fylkesmannsembetene		<u>1 672 300 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Statlige byggeprosjekter og eiendomsforvaltning			
530	Byggeprosjekter utenfor husleieordningen:		
30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	105 000 000	
33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	1 224 600 000	
36	Kunstnerisk utsmykning, <i>kan overføres</i>	19 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	78 000 000	1 426 600 000
531	Eiendommer til kongelige formål:		
1	Driftsutgifter	25 300 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 400 000	36 700 000
532	Utvikling av Fornebuområdet:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	300 000	
30	Investeringer, Fornebu, <i>kan overføres</i>	10 900 000	11 200 000
533	Eiendommer utenfor husleieordningen:		
1	Driftsutgifter	20 200 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	30 000 000	50 200 000
534	Erstatningslokaler for departementene:		
1	Driftsutgifter	385 222 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	233 300 000	618 522 000
	Sum statlige byggeprosjekter og eiendomsforvaltning		2 143 222 000

Forvaltningsutvikling og IKT-politikk

540	Direktoratet for forvaltning og IKT:		
1	Driftsutgifter	190 200 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	28 300 000	
22	Betaling for bruk av elektronisk ID og sikker digital posttjeneste	18 300 000	
23	Elektronisk ID og sikker digital posttjeneste, <i>kan overføres</i>	107 100 000	343 900 000
541	IKT-politikk:		
22	Samordning av IKT-politikken, <i>kan overføres</i>	9 400 000	
73	Tilskudd til digital kompetanse	3 300 000	
74	Tilskudd til IKT-standardisering	750 000	13 450 000
542	Internasjonalt IKT-samarbeid og utviklingsprogram:		
1	Driftsutgifter	4 600 000	
70	Tilskudd til internasjonale program, <i>kan overføres</i>	38 350 000	42 950 000
	Sum forvaltningsutvikling og IKT-politikk		400 300 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Personvern			
545	Datatilsynet:		
1	Driftsutgifter	37 300 000	37 300 000
546	Personvernemnda:		
1	Driftsutgifter	1 900 000	1 900 000
	Sum personvern		39 200 000
Distrikts- og regionalpolitikk			
551	Regional utvikling og nyskaping:		
60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	1 144 600 000	
61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres</i>	360 700 000	1 505 300 000
552	Nasjonalt samarbeid for regional utvikling:		
72	Nasjonale tiltak for regional utvikling, <i>kan overføres</i>	486 650 000	486 650 000
554	Kompetansesenter for distriktsutvikling:		
1	Driftsutgifter	25 800 000	25 800 000
	Sum distrikts- og regionalpolitikk		2 017 750 000
Samiske formål			
560	Sametinget:		
50	Sametinget	274 900 000	
54	Samefolkets fond	5 200 000	280 100 000
561	Tilskudd til samiske formål:		
50	Samisk høyskole	5 500 000	
51	Divvun	5 800 000	
72	Samisk språk, informasjon m.m.	3 900 000	15 200 000
562	Gáldu - Kompetansesenteret for urfolks rettigheter:		
1	Driftsutgifter	3 100 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 000 000	5 100 000
563	Internasjonalt reindriftssenter:		
1	Driftsutgifter	4 250 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 500 000	6 750 000
	Sum samiske formål		307 150 000
Nasjonale minoriteter			
567	Nasjonale minoriteter:		
60	Tiltak for rom, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	6 900 000	
71	Romanifolket/taternes kulturfond	5 200 000	
72	Det mosaiske trossamfund	1 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
73	Tilskudd til kvensk språk og kultur	3 600 000	22 700 000
	Sum nasjonale minoriteter		22 700 000

Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.

571	Rammetilskudd til kommuner:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	33 700 000	
60	Innbyggertilskudd	115 424 951 000	
61	Distriktstilskudd Sør-Norge	396 917 000	
62	Nord-Norge- og Namdalstilskudd	1 560 813 000	
63	Småkommunetilskudd	963 501 000	
64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572 post 64</i>	2 006 000 000	
66	Veksttilskudd	393 386 000	
67	Storbytilskudd	440 132 000	121 219 400 000
572	Rammetilskudd til fylkeskommuner:		
60	Innbyggertilskudd	30 259 108 000	
62	Nord-Norge-tilskudd	622 092 000	
64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571 post 64</i>	624 000 000	31 505 200 000
575	Ressurskrevende tjenester:		
60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i>	7 838 700 000	7 838 700 000
579	Valgutgifter:		
1	Driftsutgifter	57 700 000	
70	Informasjonstiltak i forbindelse med valg	5 000 000	62 700 000
	Sum rammeoverføringer til kommunesektoren mv.		160 626 000 000

Bolig, bomiljø og bygg

580	Bostøtte:		
70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	2 810 000 000	2 810 000 000
581	Bolig- og bomiljøtiltak:		
61	Husleietilskudd	5 000 000	
74	Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling, <i>kan overføres</i>	56 200 000	
75	Tilskudd til etablering i egen bolig	371 700 000	
76	Tilskudd til utleieboliger, <i>kan overføres</i>	669 500 000	
77	Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet, <i>kan overføres</i>	19 700 000	
78	Boligsosialt kompetansetilskudd, <i>kan overføres</i>	71 600 000	
79	Tilskudd til tilpasning av bolig, <i>kan overføres</i>	177 400 000	1 371 100 000
585	Husleietvistutvalget:		
1	Driftsutgifter	23 300 000	23 300 000
587	Direktoratet for byggkvalitet:		
1	Driftsutgifter	85 000 000	
22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling	57 700 000	
70	Tilskudd til Lavenergiprogrammet	6 400 000	149 100 000
	Sum bolig, bomiljø og bygg		4 353 500 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Planlegging, byutvikling og geodata			
590	Planlegging og byutvikling:		
61	Bærekraftig byutvikling, <i>kan overføres</i>	18 550 000	
65	Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	29 000 000	
70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	550 000	
71	Internasjonale organisasjoner	700 000	
81	Lokal kompetanse og universell utforming, <i>kan overføres</i>	4 350 000	53 150 000
595	Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur:		
1	Driftsutgifter	254 900 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	463 000 000	
30	Geodesiobservatoriet i Ny-Ålesund, <i>kan overføres</i>	20 700 000	738 600 000
	Sum planlegging, byutvikling og geodata		<u>791 750 000</u>
	Sum Kommunal- og moderniseringsdepartementet		<u>174 221 727 000</u>

Arbeids- og sosialdepartementet

Administrasjon

600	Arbeids- og sosialdepartementet:		
1	Driftsutgifter	181 120 000	181 120 000
601	Utredningsvirksomhet, forskning m.m.:		
21	Spesielle driftsutgifter	67 170 000	
50	Norges forskningsråd	137 850 000	
70	Tilskudd	27 710 000	
72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.	14 990 000	247 720 000
	Sum administrasjon		<u>428 840 000</u>

Administrasjon av arbeids- og velferdspolitikken

604	Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 45</i>	31 300 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	142 500 000	173 800 000
605	Arbeids- og velferdsetaten:		
1	Driftsutgifter	11 147 157 000	
21	Spesielle driftsutgifter	30 640 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	254 378 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
70	Tilskudd til helse- og rehabiliteringstjenester for sykemeldte, <i>kan overføres</i>	215 690 000	11 647 865 000
606	Trygderetten:		
1	Driftsutgifter	67 524 000	67 524 000
	Sum administrasjon av arbeids- og velferdspolitikken		11 889 189 000

Pensjoner mv. under Statens pensjonskasse

611	Pensjoner av statskassen:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	13 500 000	13 500 000
612	Tilskudd til Statens pensjonskasse:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	10 059 000 000	
70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	112 000 000	10 171 000 000
613	Arbeidsgiveravgift til folketrygden:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 094 000 000	
70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	12 000 000	1 106 000 000
614	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse:		
1	Driftsutgifter	66 000 000	
70	Tap/avskrivninger	2 000 000	
90	Utlån, <i>overslagsbevilgning</i>	20 100 000 000	20 168 000 000
615	Yrkesskadeforsikring:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	100 000 000	100 000 000
616	Gruppelivsforsikring:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	180 000 000	180 000 000
	Sum pensjoner mv. under Statens pensjonskasse		31 738 500 000

Tiltak for bedre levekår mv.

621	Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering:		
21	Spesielle driftsutgifter	73 500 000	
63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	172 720 000	
70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	68 660 000	
74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.	12 280 000	327 160 000
	Sum tiltak for bedre levekår mv.		327 160 000

Arbeidsmarked

634	Arbeidsmarkedstiltak:		
21	Forsøk, utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	52 280 000	
76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	6 355 000 000	
77	Varig tilrettelagt arbeid, <i>kan overføres</i>	1 236 660 000	
78	Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser	67 360 000	
79	Funksjonsassistanse i arbeidslivet	41 200 000	7 752 500 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
635	Ventelønn:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	60 000 000	60 000 000
	Sum arbeidsmarked		<u>7 812 500 000</u>
Arbeidsmiljø og sikkerhet			
640	Arbeidstilsynet:		
1	Driftsutgifter	541 130 000	
21	Spesielle driftsutgifter, regionale verneombud	10 200 000	
45	Større utstyersanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 500 000	555 830 000
642	Petroleumstilsynet:		
1	Driftsutgifter	215 400 000	
21	Spesielle driftsutgifter	21 300 000	
45	Større utstyersanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 500 000	238 200 000
643	Statens arbeidsmiljøinstitutt:		
50	Statstilskudd	114 700 000	114 700 000
646	Pionerdykkere i Nordsjøen:		
72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	3 300 000	3 300 000
648	Arbeidsretten, Riksmekleren m.m.:		
1	Driftsutgifter	17 180 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	1 900 000	
70	Tilskudd til faglig utvikling	4 000 000	23 080 000
649	Treparts bransjeprogrammer:		
21	Spesielle driftsutgifter - Treparts bransjeprogrammer	2 710 000	2 710 000
	Sum arbeidsmiljø og sikkerhet		<u>937 820 000</u>
Kontantytelser			
660	Krigspensjon:		
70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	109 000 000	
71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	265 000 000	374 000 000
664	Pensjonstrygden for sjømenn:		
70	Tilskudd	72 000 000	72 000 000
666	Avtalefestet pensjon (AFP):		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 510 000 000	1 510 000 000
667	Supplerende stønad til personer over 67 år:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	437 400 000	437 400 000
	Sum kontantytelser		<u>2 393 400 000</u>
	Sum Arbeids- og sosialdepartementet		<u>55 527 409 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Helse- og omsorgsdepartementet			
Helse- og omsorgsdepartementet mv.			
700	Helse- og omsorgsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	209 935 000	209 935 000
701	IKT i helse- og omsorgssektoren:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	234 731 000	
70	Norsk Helsennett SF	120 231 000	354 962 000
702	Beredskap:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	29 833 000	
70	Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	3 656 000	33 489 000
703	Internasjonalt samarbeid:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	65 653 000	
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	15 803 000	81 456 000
	Sum Helse- og omsorgsdepartementet mv.		679 842 000
Folkehelse			
710	Nasjonalt folkehelseinstitutt:		
1	Driftsutgifter	645 652 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	625 848 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	17 717 000	1 289 217 000
711	Ernæring og mattrygghet:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	20 135 000	
70	Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	2 149 000	
74	Skolefrukt, <i>kan overføres</i>	36 729 000	59 013 000
712	Bioteknologirådet:		
1	Driftsutgifter	8 788 000	8 788 000
713	Vitenskapskomiteen for mattrygghet:		
1	Driftsutgifter	22 908 000	22 908 000
715	Statens strålevern:		
1	Driftsutgifter	77 635 000	
21	Spesielle driftsutgifter	30 948 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	112 583 000
716	Statens institutt for rusmiddelforskning:		
1	Driftsutgifter	47 229 000	47 229 000
718	Rusmiddelforebygging:		
21	Spesielle driftsutgifter	79 957 000	
63	Rusmiddeltiltak, <i>kan overføres</i>	17 011 000	
70	Andre tilskudd, <i>kan overføres</i>	115 354 000	212 322 000
719	Annet folkehelsearbeid:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 79</i>	75 330 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
60	Kommunetilskudd, <i>kan overføres</i>	22 552 000	
70	Smittevern mv., <i>kan overføres</i>	21 789 000	
79	Andre tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	21 308 000	140 979 000
	Sum folkehelse		<u>1 893 039 000</u>

Helseforvaltning

720	Helsedirektoratet:		
1	Driftsutgifter	1 092 501 000	
21	Spesielle driftsutgifter	28 612 000	
70	Helsetjenester i annet EØS-land	45 000 000	1 166 113 000
721	Statens helsetilsyn:		
1	Driftsutgifter	131 567 000	131 567 000
722	Norsk pasientskadeerstatning:		
1	Driftsutgifter	160 845 000	
70	Advokatutgifter	35 180 000	
71	Særskilte tilskudd	86 654 000	282 679 000
723	Pasientskadenemnda:		
1	Driftsutgifter	68 662 000	68 662 000
724	Statens autorisasjonskontor for helsepersonell:		
1	Driftsutgifter	37 373 000	37 373 000
725	Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten:		
1	Driftsutgifter	172 158 000	172 158 000
726	Statens helsepersonellnemnd mv.:		
1	Driftsutgifter	13 225 000	13 225 000
729	Pasient- og brukerombud:		
1	Driftsutgifter	61 001 000	61 001 000
	Sum helseforvaltning		<u>1 932 778 000</u>

Spesialisthelsetjenester

732	Regionale helseforetak:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	19 120 000	
70	Særskilte tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 72, 73, 74 og 75</i>	676 980 000	
71	Kvalitetsbasert finansiering, <i>kan overføres</i>	509 845 000	
72	Basisbevilgning Helse Sør-Øst RHF, <i>kan overføres</i>	50 933 711 000	
73	Basisbevilgning Helse Vest RHF, <i>kan overføres</i>	17 980 005 000	
74	Basisbevilgning Helse Midt-Norge RHF, <i>kan overføres</i>	13 592 624 000	
75	Basisbevilgning Helse Nord RHF, <i>kan overføres</i>	12 193 621 000	
76	Innsatsstyrt finansiering, <i>overslagsbevilgning</i>	29 713 995 000	
77	Poliklinisk virksomhet mv., <i>overslagsbevilgning</i>	3 634 254 000	
78	Forskning og nasjonale kompetansetjenester, <i>kan overføres</i>	1 115 410 000	
79	Raskere tilbake, <i>kan overføres</i>	567 694 000	
82	Investeringslån, <i>kan overføres</i>	697 914 000	
83	Opptrekksrenter for lån fom. 2008, <i>overslagsbevilgning</i>	97 000 000	131 732 173 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
733	Habilitering og rehabilitering:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	12 408 000	
70	Behandlingsreiser til utlandet	119 677 000	
72	Kjøp av opptrening mv., <i>kan overføres</i>	6 097 000	
79	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	15 795 000	153 977 000
734	Særskilte tilskudd til psykisk helse og rustiltak:		
1	Driftsutgifter	49 639 000	
21	Spesielle driftsutgifter	14 151 000	
70	Tvunget psykisk helsevern for pasienter som ikke har bosted i riket	2 491 000	
71	Tvungen omsorg for psykisk utviklingshemmede	76 849 000	
72	Utviklingsområder innen psykisk helsevern og rus	17 041 000	160 171 000
	Sum spesialisthelsetjenester		132 046 321 000

Legemidler

750	Statens legemiddelverk:		
1	Driftsutgifter	240 266 000	240 266 000
751	Legemiddeltiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	10 570 000	
70	Tilskudd	64 984 000	75 554 000
	Sum legemidler		315 820 000

Helse- og omsorgstjenester i kommunene

761	Omsorgstjeneste:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	202 967 000	
60	Kommunale kompetansetiltak, <i>kan overføres</i>	113 460 000	
61	Vertskommuner	949 150 000	
62	Dagaktivitetstilbud, <i>kan overføres</i>	220 608 000	
63	Investeringsstilskudd, <i>kan overføres</i>	1 655 641 000	
64	Kompensasjon renter og avdrag	984 700 000	
67	Utviklingstiltak	71 277 000	
68	Kompetanse og innovasjon	259 954 000	
71	Frivillig arbeid mv.	10 164 000	
72	Landsbystiftelsen	72 465 000	
73	Særlige omsorgsbehov	22 206 000	
75	Andre kompetansetiltak	10 729 000	
79	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	14 583 000	4 587 904 000
762	Primærhelsetjeneste:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	40 314 000	
50	Samisk helse	5 393 000	
60	Forebyggende helsetjenester	51 101 000	
61	Fengselshelsetjeneste	142 517 000	
62	Øyeblikkelig hjelp, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 732 postene 70 og 76</i>	586 319 000	
63	Allmennlegetjenester	133 411 000	
70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	48 262 000	
71	Frivillig arbeid mv.	6 583 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
73	Forebygging uønskede svangerskap og abort, <i>kan overføres</i>	27 177 000	
74	Stiftelsen Amatheia	16 758 000	1 057 835 000
765	Psykisk helse og rusarbeid:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	119 120 000	
60	Kommunale tjenester, <i>kan overføres</i>	309 308 000	
61	Kompetansetiltak, <i>kan overføres</i>	52 532 000	
62	Rusarbeid, <i>kan overføres</i>	348 874 000	
71	Brukere og pårørende, <i>kan overføres</i>	123 341 000	
72	Frivillig arbeid mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	187 723 000	
73	Utviklingstiltak mv.	135 499 000	
74	Kompetansesentre	298 151 000	
75	Vold og traumatisk stress	146 861 000	1 721 409 000
769	Utredningsvirksomhet mv.:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	18 281 000	
70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	758 000	19 039 000
	Sum helse- og omsorgstjenester i kommunene		<u>7 386 187 000</u>

Tannhelse

770	Tannhelsetjenester:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	23 822 000	
70	Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	207 776 000	231 598 000
	Sum tannhelse		<u>231 598 000</u>

Kunnskap og kompetanse

780	Forskning:		
50	Norges forskningsråd mv.	337 505 000	337 505 000
781	Forsøk og utvikling mv.:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	85 620 000	
79	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	43 160 000	128 780 000
782	Helseregistre:		
21	Spesielle driftsutgifter	47 001 000	
70	Tilskudd	37 193 000	84 194 000
783	Personell:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	28 721 000	
61	Turnustjeneste	137 669 000	
79	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	33 911 000	200 301 000
	Sum kunnskap og kompetanse		<u>750 780 000</u>
	Sum Helse- og omsorgsdepartementet		<u>145 236 365 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
-----------	--	--------	--------

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Administrasjon

800	Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	162 715 000	
21	Spesielle driftsutgifter	11 929 000	174 644 000
	Sum administrasjon		<u>174 644 000</u>

Integrering og mangfold

820	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	<u>193 093 000</u>	193 093 000
821	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere:		
21	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	39 530 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	47 498 000	
50	Norges Forskningsråd	6 798 000	
60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	6 793 969 000	
61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	433 934 000	
62	Kommunale innvandrertiltak	232 146 000	
70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	1 989 000	
71	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	48 119 000	
72	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	3 671 000	
73	Tilskudd	<u>4 248 000</u>	7 611 902 000
822	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere:		
21	Spesielle driftsutgifter, opplæring i norsk og samfunnskunnskap, <i>kan overføres</i>	28 086 000	
22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	11 910 000	
60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	<u>1 566 481 000</u>	<u>1 606 477 000</u>
	Sum integrering og mangfold		<u>9 411 472 000</u>

Tiltak for familie, likestilling og ikke-diskriminering

840	Krisetiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	3 124 000	
61	Tilskudd til incest- og voldtektsentre, <i>overslagsbevilgning</i>	79 980 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner
70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv., <i>kan nyttes under kap. 858 post 1</i>	37 982 000	121 086 000
841	Samliv og konfliktløsning:		
21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse, <i>overslagsbevilgning</i>	13 185 000	
22	Opplæring, forskning, utvikling mv.	6 927 000	
23	Refusjon av utgifter til DNA-analyser, <i>overslagsbevilgning</i>	7 330 000	
70	Tilskudd til samlivstiltak, <i>kan nyttes under kap. 858 post 1</i>	4 132 000	31 574 000
842	Familievern:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	250 157 000	
21	Spesielle driftsutgifter	28 415 000	
70	Tilskudd til kirkens familieverntjeneste mv., <i>kan nyttes under post 1</i>	147 975 000	426 547 000
843	Likestillings- og diskrimineringsnemnda:		
1	Driftsutgifter	4 843 000	4 843 000
844	Kontantstøtte:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 777 500 000	1 777 500 000
845	Barnetrygd:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	15 235 000 000	15 235 000 000
846	Forsknings- og utredningsvirksomhet, tilskudd mv.:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 50</i>	13 664 000	
50	Forskning, <i>kan nyttes under post 21</i>	3 109 000	
70	Tilskudd	10 426 000	
72	Tiltak for lesbiske og homofile	10 755 000	
73	Tilskudd til likestillingssentre	6 227 000	
79	Tilskudd til internasjonalt familie- og likestillingsarbeid, <i>kan overføres</i>	3 352 000	47 533 000
847	Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	13 857 000	
70	Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner	178 567 000	
71	Tiltak for økt tilgjengelighet og universell utforming, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	16 229 000	
72	Tilskudd	14 968 000	223 621 000
849	Likestillings- og diskrimineringsombudet:		
50	Basisbevilgning	54 035 000	54 035 000
	Sum tiltak for familie, likestilling og ikke-diskriminering		17 921 739 000

Tiltak for barn og unge

850	Barneombudet:		
1	Driftsutgifter	13 621 000	13 621 000
852	Adopsjonsstøtte:		
70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	10 663 000	10 663 000
853	Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker:		
1	Driftsutgifter	166 609 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 257 000	173 866 000
854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	92 373 000	
22	Barnesakkyndig kommisjon	6 656 000	
50	Forskning og utvikling	13 122 000	
60	Kommunalt barnevern	607 183 000	
61	Utvikling i kommunene	31 702 000	
65	Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak knyttet til enslige, mindreårige asylsøkere og flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 202 158 000	
71	Utvikling og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 21</i>	39 949 000	
72	Tilskudd til forskning og utvikling i barnevernet	66 855 000	2 059 998 000
855	Statlig forvaltning av barnevernet:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 22 og post 60</i>	4 359 542 000	
21	Spesielle driftsutgifter	22 227 000	
22	Kjøp av private barnevernstjenester, <i>kan nyttes under post 1</i>	1 772 356 000	
60	Tilskudd til kommunene, <i>kan nyttes under post 1</i>	198 358 000	6 352 483 000
856	Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere:		
1	Driftsutgifter	201 877 000	201 877 000
857	Barne- og ungdomstiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	3 479 000	
60	Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i>	28 175 000	
61	Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom, <i>kan nyttes under post 71</i>	114 934 000	
70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	117 900 000	
71	Utviklingsarbeid, <i>kan nyttes under post 21</i>	1 572 000	
72	Tilskudd til tiltak for voldsutsatte barn, <i>kan overføres</i>	11 500 000	
79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid mv., <i>kan overføres</i>	10 321 000	287 881 000
858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 855 post 1</i>	242 410 000	
21	Spesielle driftsutgifter	13 181 000	255 591 000
859	EUs ungdomsprogram:		
1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 038 000	8 038 000
	Sum tiltak for barn og unge		9 364 018 000

Forbrukerpolitikken

860	Forbrukerrådet:		
50	Basisbevilgning	125 673 000	
51	Markedsportaler	18 110 000	143 783 000
862	Positiv miljømerking:		

Kap. Post		Kroner	Kroner
70	Driftstilskudd til offentlig stiftelse for positiv miljømerking	7 145 000	7 145 000
865	Forbrukerpolitiske tiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 561 000	
70	Tilskudd	1 300 000	
79	EUs rammeprogram for forbrukerpolitikk, <i>kan overføres</i>	5 646 000	11 507 000
866	Statens institutt for forbruksforskning:		
50	Basisbevilgning	27 039 000	27 039 000
867	Sekretariatet for Markedsrådet og Forbrukertvistutvalget:		
1	Driftsutgifter	10 403 000	10 403 000
868	Forbrukerombudet:		
1	Driftsutgifter	23 266 000	23 266 000
	Sum forbrukerpolitikken		223 143 000
	Sum Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet		37 095 016 000

Nærings- og fiskeridepartementet

Forvaltning og rammebetingelser

900	Nærings- og fiskeridepartementet:		
1	Driftsutgifter	335 913 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	44 088 000	
30	Miljøtiltak Søve, <i>kan overføres</i>	19 200 000	
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	33 800 000	
71	Miljøtiltak Raufoss	1 200 000	
72	Tilskudd til beredskapsordninger	3 700 000	
73	Tilskudd til Ungt Entreprenørskap	25 600 000	
74	Tilskudd til Visit Svalbard AS	2 100 000	
75	Tilskudd til særskilte prosjekter, <i>kan overføres</i>	12 600 000	
76	Tilskudd til Standard Norge	30 700 000	
77	Tilskudd til sjømat- og rekrutteringstiltak, <i>kan overføres</i>	10 700 000	
78	Tilskudd til Akvariet i Bergen	4 000 000	523 601 000
902	Justervesenet:		
1	Driftsutgifter	117 800 000	
21	Spesielle driftsutgifter	2 400 000	120 200 000
903	Norsk akkreditering:		
1	Driftsutgifter	38 300 000	38 300 000
904	Brønnøysundregistrene:		
1	Driftsutgifter	293 300 000	
22	Forvaltning av Altinn-løsningen, <i>kan overføres</i>	197 500 000	490 800 000
905	Norges geologiske undersøkelse:		
1	Driftsutgifter	178 500 000	
21	Spesielle driftsutgifter	69 500 000	248 000 000
906	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard:		
1	Driftsutgifter	29 300 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner	
	30	Sikrings- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	6 500 000	
	31	Miljøtiltak Løkken, <i>kan overføres</i>	14 100 000	49 900 000
909		Tiltak for sysselsetting av sjøfolk:		
	73	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk, <i>overslagsbevilgning</i>	1 802 000 000	1 802 000 000
910		Sjøfartsdirektoratet:		
	1	Driftsutgifter	347 300 000	347 300 000
911		Konkurransetilsynet:		
	1	Driftsutgifter	91 700 000	
	23	Klagenemnda for offentlige anskaffelser	10 000 000	101 700 000
915		Regelråd for næringslivet:		
	1	Driftsutgifter	7 000 000	7 000 000
917		Fiskeridirektoratet:		
	1	Driftsutgifter	358 481 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 000 000	365 481 000
919		Diverse fiskeriformål:		
	60	Tilskudd til kommuner	540 000 000	
	71	Tilskudd til velferdsstasjoner, <i>kan overføres</i>	2 100 000	
	72	Tilskudd til sikkerhetsopplæring for fiskere	7 200 000	
	74	Erstatninger, <i>kan overføres</i>	2 100 000	
	75	Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene, <i>kan overføres</i>	26 200 000	
	79	Tilskudd til informasjon om ressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	1 000 000	578 600 000
		Sum forvaltning og rammebetingelser		4 672 882 000

Forskning og innovasjon

920		Norges forskningsråd:		
	50	Tilskudd til forskning	2 047 800 000	2 047 800 000
922		Romvirksomhet:		
	50	Norsk Romsenter	59 900 000	
	70	Kontingent i European Space Agency (ESA)	186 000 000	
	71	Internasjonal romvirksomhet	349 600 000	
	72	Nasjonale følgemidler, <i>kan overføres</i>	24 200 000	
	73	EUs romprogrammer	224 400 000	
	74	Nasjonal infrastruktur og tekniske aktiviteter, <i>kan overføres</i>	13 100 000	857 200 000
924		Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer:		
	70	Tilskudd	47 450 000	47 450 000
925		Havforskningsinstituttet:		
	1	Driftsutgifter	376 300 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	327 300 000	703 600 000
926		Forskningsfartøy:		
	1	Driftsutgifter	133 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	78 800 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	401 300 000	613 800 000
927		NIFES:		
	1	Driftsutgifter	85 400 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	80 200 000	165 600 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
928	Annen marin forskning og utvikling:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	151 000 000	
50	Tilskudd til Veterinærinstituttet	53 400 000	
72	Tilskudd til Nofima	97 500 000	301 900 000
930	Norsk design- og arkitektursenter:		
70	Tilskudd	73 900 000	73 900 000
935	Patentstyret:		
1	Driftsutgifter	233 400 000	233 400 000
936	Klagenemnda for industrielle rettigheter:		
1	Driftsutgifter	5 900 000	5 900 000
	Sum forskning og innovasjon		5 050 550 000

Markedsadgang og eksport

940	Internasjonaliseringstiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	13 300 000	13 300 000
	Sum markedsadgang og eksport		13 300 000

Statlig eierskap

950	Forvaltning av statlig eierskap:		
21	Spesielle driftsutgifter	23 800 000	23 800 000
953	Kings Bay AS:		
70	Tilskudd	19 000 000	19 000 000
	Sum statlig eierskap		42 800 000
	Sum Nærings- og fiskeridepartementet		9 779 532 000

Landbruks- og matdepartementet

Administrasjon m.m.

1100	Landbruks- og matdepartementet:		
1	Driftsutgifter	145 406 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	943 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold - ordinære forvaltningsorganer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	2 590 000	
50	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold - forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	280 000	149 219 000
	Sum administrasjon m.m.		149 219 000

Matpolitikk

1112	Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet:		
50	Kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap, Veterinærinstituttet	90 447 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
51	Kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap, Bioforsk	81 915 000	172 362 000
1115	Mattilsynet:		
1	Driftsutgifter	1 191 767 000	
22	Reguleringspremie til kommunale og fylkeskommunale pensjonskasser	13 016 000	
71	Tilskudd til erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	4 200 000	1 208 983 000
	Sum matpolitikk		<u>1 381 345 000</u>
Forskning og innovasjon			
1137	Forskning og innovasjon:		
50	Forskningsaktivitet, Norges forskningsråd	234 914 000	
51	Basisbevilgninger m.m., Norges forskningsråd	175 611 000	
52	Innovasjonsaktivitet m.m.	5 139 000	
53	Omstillingsmidler instituttsektoren mv.	3 473 000	419 137 000
	Sum forskning og innovasjon		<u>419 137 000</u>
Næringsutvikling, ressursforvaltning og miljøtiltak			
1138	Støtte til organisasjoner m.m.:		
70	Støtte til organisasjoner, <i>kan overføres</i>	20 845 000	
71	Internasjonalt skogpolitisk samarbeid - organisasjoner og prosesser, <i>kan overføres</i>	4 170 000	25 015 000
1139	Genressurser, miljø- og ressursregistreringer:		
70	Tilskudd til miljø- og ressurstiltak, <i>kan overføres</i>	12 423 000	
71	Tilskudd til genressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	22 754 000	35 177 000
1141	Kunnskapsutvikling m.m. innen miljø- og næringstiltak i landbruket:		
50	Næringsøkonomisk dokumentasjon og analyse	25 431 000	
52	Kunnskapsutvikling og kunnskapsformidling om arealressurser, skog og landskap	103 697 000	129 128 000
1142	Landbruksdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	218 279 000	
45	Større utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 827 000	
60	Tilskudd til veterinærdekning	134 933 000	
70	Tilskudd til fjellstuer	775 000	
71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	9 834 000	
72	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	302 000	
73	Tilskudd til erstatninger m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	45 610 000	
74	Kompensasjon til dyreeiere som blir pålagt beitenekt	1 000 000	
80	Radioaktivitetstiltak, <i>kan overføres</i>	2 500 000	420 060 000
1144	Regionale og lokale tiltak i landbruket:		
77	Regionale og lokale tiltak i landbruket, <i>kan overføres</i>	4 002 000	4 002 000
1148	Naturskade - erstatninger:		
22	Naturskade, administrasjon, <i>kan overføres</i>	8 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
71	Naturskade, erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	161 200 000	169 200 000
1149	Verdiskapings- og utviklingstiltak i skogbruket:		
51	Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket	3 595 000	
71	Tilskudd til verdiskapingstiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	42 444 000	
72	Tilskudd til økt bruk av tre, <i>kan overføres</i>	19 980 000	
73	Tilskudd til skog-, klima- og energitiltak, <i>kan overføres</i>	3 970 000	
74	Tiltak for industriell bruk av trevirke, <i>kan overføres</i>	2 665 000	72 654 000
1150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.:		
1	Driftsutgifter	12 500 000	
50	Fondsavsetninger	1 205 653 000	
70	Markedsregulering, <i>kan overføres</i>	256 500 000	
71	Tilskudd til erstatninger m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	49 100 000	
73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	2 500 607 000	
74	Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	8 421 110 000	
77	Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	263 080 000	
78	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 597 754 000	14 306 304 000
1151	Til gjennomføring av reindrifftsavtalen:		
51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	33 700 000	
72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	6 100 000	
75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	69 100 000	
79	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	2 600 000	111 500 000
1161	Myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver på statsgrunn:		
70	Tilskudd til Statskog SFs myndighetsoppgaver og sektorpolitiske oppgaver	13 926 000	
75	Tilskudd til oppsyn i statsallmenninger	8 149 000	22 075 000
	Sum Næringsutvikling, ressursforvaltning og miljøtiltak		15 295 115 000
	Sum Landbruks- og matdepartementet		17 244 816 000

Samferdselsdepartementet

Administrasjon m.m.

1300	Samferdselsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	173 840 000	
21	Spesielle driftsutgifter - utredninger, modernisering av transportsektoren	12 000 000	
30	Miljø-/oljevernbase i Lofoten/Vesterålen	40 000 000	
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	36 800 000	
71	Tilskudd til trafikksikkerhetsformål mv.	41 700 000	
72	Tilskudd til samferdselsberedskap	2 892 000	
74	Tilskudd til Redningsselskapet	81 170 000	388 402 000
1301	Forskning og utvikling mv.:		

Kap. Post		Kroner	Kroner
21	Utredninger vedrørende miljø, trafikksikkerhet mv.	20 243 000	
50	Samferdselsforskning, <i>kan overføres</i>	137 139 000	157 382 000
	Sum administrasjon m.m.		<u>545 784 000</u>

Luftfartsformål

1310	Flytransport:		
70	Kjøp av innenlandske flyruter, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1311 post 71</i>	698 928 000	698 928 000
1311	Tilskudd til regionale flyplasser:		
71	Tilskudd til ikke-statlige flyplasser, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1310 post 70</i>	36 155 000	36 155 000
1313	Luftfartstilsynet:		
1	Driftsutgifter	193 908 000	193 908 000
1314	Statens havarikommisjon for transport:		
1	Driftsutgifter	63 239 000	63 239 000
	Sum luftfartsformål		<u>992 230 000</u>

Vegformål

1320	Statens vegvesen:		
23	Drift og vedlikehold av riksveger, trafikant- og kjøretøytilsyn m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 29, post 30, post 31 og post 72</i>	10 494 139 000	
26	Vegtilsyn	16 445 000	
29	Vederlag til OPS-prosjekter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23 og post 30</i>	445 903 000	
30	Riksveginvesteringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23, post 29, post 31 og post 72</i>	12 137 671 000	
31	Skredsikring riksveger, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i>	929 000 000	
34	Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres</i>	333 000 000	
35	Vegutbygging i Bjørvika, <i>kan overføres</i>	66 885 000	
36	E16 over Filefjell, <i>kan overføres</i>	500 936 000	
37	E6 vest for Alta, <i>kan overføres</i>	416 745 000	
61	Rentekompensasjon for transporttiltak i fylkene	221 500 000	
62	Skredsikring fylkesveger, <i>kan overføres</i>	580 356 000	
63	Tilskudd til gang- og sykkelveger	10 000 000	
72	Kjøp av riksvegferjetjenester, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23 og post 30</i>	694 481 000	26 847 061 000
	Sum vegformål		<u>26 847 061 000</u>

Særskilte transporttiltak

1330	Særskilte transporttiltak:		
60	Særskilt tilskudd til kollektivtransport, <i>kan overføres</i>	46 248 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
61	Belønningsordningen for bedre kollektivtransport mv. i byområdene, <i>kan overføres</i>	975 550 000	
63	Særskilt tilskudd til Fornebubanen	25 000 000	
70	Kjøp av sjøtransporttjenester på strekningen Bergen-Kirkenes	756 090 000	1 802 888 000
1331	Infrastrukturfond:		
95	Innskudd av fondskapital	40 000 000 000	40 000 000 000
	Sum særskilte transporttiltak		<u>41 802 888 000</u>

Jernbaneformål

1350	Jernbaneverket:		
23	Drift og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i>	6 378 683 000	
25	Drift og vedlikehold av Gardermobanen, <i>kan overføres</i>	124 858 000	
30	Investeringer i linjen, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23</i>	8 039 625 000	
31	Nytt dobbeltspor Oslo-Ski, <i>kan overføres</i>	3 135 121 000	
34	Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres</i>	20 500 000	17 698 787 000
1351	Persontransport med tog:		
70	Kjøp av persontransport med tog, <i>kan overføres</i>	3 196 870 000	3 196 870 000
1354	Statens jernbanetilsyn:		
1	Driftsutgifter	61 807 000	
21	Spesielle driftsutgifter - tilsyn med tau- og kabelbaner og tivoli og fornøylesparker	17 287 000	79 094 000
	Sum jernbaneformål		<u>20 974 751 000</u>

Kystforvaltning

1360	Kystverket:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	1 686 910 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	131 983 000	
30	Nyanlegg og større vedlikehold, <i>kan overføres</i>	582 511 000	
34	Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres</i>	58 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	178 126 000	
60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg, <i>kan overføres</i>	63 963 000	
71	Tilskudd til havnesamarbeid	10 000 000	2 711 493 000
1361	Samfunnet Jan Mayen og Loran-C:		
1	Driftsutgifter	45 242 000	45 242 000
	Sum kystforvaltning		<u>2 756 735 000</u>

Post og telekommunikasjoner

1370	Posttjenester:		
70	Kjøp av post- og banktjenester	418 000 000	418 000 000
1380	Nasjonal kommunikasjonsmyndighet:		

Kap. Post		Kroner	Kroner
1	Driftsutgifter	162 668 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	10 420 000	
70	Tilskudd til telesikkerhet og -beredskap, <i>kan overføres</i>	75 844 000	
71	Tilskudd til bredbåndsutbygging, <i>kan overføres</i>	50 000 000	298 932 000
	Sum post og telekommunikasjoner		716 932 000
	Sum Samferdselsdepartementet		94 636 381 000

Klima- og miljødepartementet

Fellesoppgaver, regional planlegging, forskning, internasjonalt arbeid m.m.

1400	Klima- og miljødepartementet:		
1	Driftsutgifter	213 181 000	
21	Spesielle driftsutgifter	61 069 000	
62	Den naturlige skolesekken	2 500 000	
65	Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmenntilgjengelige miljøstiftelser	54 705 000	
71	Internasjonale organisasjoner	42 477 000	
74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	30 507 000	
79	Tilskudd til kulturminneforvaltning	16 998 000	435 437 000
1406	Miljøvennlig skipsfart:		
21	Spesielle driftsutgifter	5 111 000	5 111 000
1408	Radioaktiv forurensning i det ytre miljø:		
1	Driftsutgifter	14 200 000	14 200 000
1409	MAREANO:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	27 362 000	27 362 000
1410	Miljøforskning og miljøovervåking:		
21	Miljøovervåking og miljødata	165 625 000	
50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	167 647 000	
51	Forskningsprogrammer m.m.	200 576 000	
53	Internasjonalt samarbeid om miljøforskning	6 760 000	
54	Artsprosjektet m.m.	29 850 000	
70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	40 810 000	
72	Tilskudd til GenØk - Senter for biosikkerhet	11 900 000	
73	Infrastrukturtiltak til miljøinstituttene	12 433 000	635 601 000
	Sum fellesoppgaver, regional planlegging, forskning, internasjonalt arbeid m.m.		1 117 711 000

Klima, naturmangfold og forurensning

1420	Miljødirektoratet:		
1	Driftsutgifter	586 860 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter	125 078 000
	22	Statlige vannmiljøtiltak	183 940 000
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet	86 108 000
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	23 817 000
	31	Tiltak i verneområder, <i>kan overføres</i>	46 600 000
	35	Statlige erverv, nytt skogvern, <i>kan overføres</i>	121 112 000
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	31 649 000
	61	Tilskudd til klimatilpassingstiltak	2 000 000
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	41 120 000
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak, <i>kan overføres</i>	22 600 000
	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	150 755 000
	73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	68 077 000
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	300 000 000
	75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i>	420 000 000
	76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	93 000 000
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	8 149 000
	78	Friluftsmål, <i>kan overføres</i>	137 275 000
	79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	1 306 000
	81	Verdensarvområder, kulturlandskap og verdiskaping naturarv, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	25 521 000
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	33 439 000
	84	Internasjonalt samarbeid	1 782 000
	85	Naturinformasjonssentre, <i>kan overføres</i>	47 720 000
1425		Vilt- og fisketiltak:	
	1	Driftsutgifter	12 803 000
	21	Spesielle driftsutgifter	26 072 000
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	11 000 000
	71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	27 600 000
		Sum klima, naturmangfold og forurensning	77 475 000
			<u>2 635 383 000</u>

Kulturminner og kulturmiljø

1429		Riksantikvaren:	
	1	Driftsutgifter	130 159 000
	21	Spesielle driftsutgifter	67 953 000
	50	Tilskudd til samisk kulturminnearbeid	3 399 000
	60	Kulturminnearbeid i kommunene	4 000 000
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner, <i>kan overføres</i>	29 605 000
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap, <i>kan overføres</i>	114 375 000
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner, <i>kan overføres</i>	50 432 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring, <i>kan overføres</i>	44 997 000	
74	Tilskudd til fartøyvern, <i>kan overføres</i>	56 329 000	
75	Tilskudd til fartøyvernsentrene, <i>kan overføres</i>	6 726 000	
77	Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet, <i>kan overføres</i>	7 964 000	
79	Tilskudd til verdensarven, <i>kan overføres</i>	38 227 000	554 166 000
1432	Norsk kulturminnefond:		
50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	65 487 000	65 487 000
	Sum kulturminner og kulturmiljø		619 653 000

Nord- og polarområdene

1471	Norsk Polarinstitutt:		
1	Driftsutgifter	213 872 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	66 160 000	
50	Stipend	496 000	280 528 000
1472	Svalbard miljøvernfond:		
50	Overføringer til Svalbard miljøvernfond	14 650 000	14 650 000
1474	Fram - Nordområdesenter for klima- og miljøforskning:		
50	Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 01 og 70</i>	24 177 000	
70	Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 01 og 50</i>	28 000 000	52 177 000
	Sum nord- og polarområdene		347 355 000

Internasjonalt klimaarbeid

1481	Klimakvoter:		
1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 746 000	
22	Kvotekjøp, generell ordning, <i>kan overføres</i>	306 300 000	
23	Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, <i>kan overføres</i>	1 500 000	316 546 000
1482	Internasjonale klima- og utviklingstiltak:		
1	Driftsutgifter	82 686 000	
73	Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i>	2 909 998 000	2 992 684 000
	Sum internasjonalt klimaarbeid		3 309 230 000
	Sum Klima- og miljødepartementet		8 029 332 000

Finansdepartementet

Finansadministrasjon

1600	Finansdepartementet:		
1	Driftsutgifter	321 400 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	51 600 000	
70	Forskning på og allmennopplysning om finansmarkedet	13 000 000	386 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1602	Finanstilsynet:		
1	Driftsutgifter	328 500 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	10 200 000	338 700 000
1605	Direktoratet for økonomistyring:		
1	Driftsutgifter	336 600 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 900 000	352 500 000
1608	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	17 400 000	17 400 000
	Sum finansadministrasjon		<u>1 094 600 000</u>

Skatte- og avgiftsadministrasjon

1610	Toll- og avgiftsetaten:		
1	Driftsutgifter	1 543 900 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	41 000 000	1 584 900 000
1618	Skatteetaten:		
1	Driftsutgifter	4 877 600 000	
21	Spesielle driftsutgifter	157 700 000	
22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	323 600 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	104 600 000	
70	Tilskudd	3 100 000	5 466 600 000
	Sum skatte- og avgiftsadministrasjon		<u>7 051 500 000</u>

Offisiell statistikk

1620	Statistisk sentralbyrå:		
1	Driftsutgifter	523 500 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	210 900 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 600 000	743 000 000
	Sum offisiell statistikk		<u>743 000 000</u>

Andre formål

1632	Kompensasjon for merverdiavgift:		
61	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>overslagsbevilgning</i>	20 200 000 000	
72	Tilskudd til private og ideelle virksomheter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 820 000 000	22 020 000 000
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	5 150 000 000	5 150 000 000
	Sum andre formål		<u>27 170 000 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Statsgjeld, renter og avdrag mv.			
1650	Statsgjeld, renter mv.:		
1	Driftsutgifter	40 400 000	
89	Renter og provisjon mv. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	12 872 000 000	12 912 400 000
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning:		
98	Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	61 419 000 000	61 419 000 000
	Sum statsgjeld, renter og avdrag mv.		74 331 400 000
Statlige fordringer, avsetninger mv.			
1670	Avsetninger til Den nordiske investeringsbank:		
50	Tapsfond for miljølåneordningen	20 000 000	20 000 000
	Sum statlige fordringer, avsetninger mv.		20 000 000
	Sum Finansdepartementet		110 410 500 000
Forsvarsdepartementet			
1700	Forsvarsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	371 412 000	
73	Forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	32 679 000	404 091 000
1710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg:		
1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 317 685 000	
46	Komponentutskifting, <i>kan overføres</i>	104 274 000	
47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres</i>	1 541 795 000	4 963 754 000
1716	Forsvarets forskningsinstitutt:		
51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	186 117 000	186 117 000
1719	Fellesutgifter og tilskudd til foretak under Forsvarsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	263 853 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	206 600 000	
43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet, <i>kan overføres</i>	14 829 000	
71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	55 037 000	
78	Norges tilskudd til NATOs og internasjonale driftsbudsjetter, <i>kan overføres</i>	260 000 000	800 319 000
1720	Felles ledelse og kommandoapparat:		
1	Driftsutgifter	3 821 908 000	3 821 908 000
1721	Felles ledelse av Forsvarets spesialstyrker:		
1	Driftsutgifter	34 050 000	34 050 000
1723	Nasjonal sikkerhetsmyndighet:		
1	Driftsutgifter	204 437 000	204 437 000
1725	Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben:		
1	Driftsutgifter	2 095 299 000	
70	Renter låneordning, <i>kan overføres</i>	8 974 000	
71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	18 950 000	2 123 223 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1731	Hæren:		
1	Driftsutgifter	5 226 167 000	5 226 167 000
1732	Sjøforsvaret:		
1	Driftsutgifter	3 452 649 000	3 452 649 000
1733	Luftforsvaret:		
1	Driftsutgifter	4 573 004 000	4 573 004 000
1734	Heimevernet:		
1	Driftsutgifter	1 214 133 000	1 214 133 000
1735	Etterretningstjenesten:		
21	Spesielle driftsutgifter	1 222 912 000	1 222 912 000
1740	Forsvarets logistikkorganisasjon:		
1	Driftsutgifter	1 937 193 000	1 937 193 000
1760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1760, post 45</i>	983 759 000	
44	Fellesfinansierte investeringer, nasjonalfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	66 533 000	
45	Større utstyersanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1761, post 45</i>	5 935 893 000	
48	Fellesfinansierte investeringer, fellesfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	80 764 000	
75	Fellesfinansierte investeringer, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760, post 44</i>	87 907 000	7 154 856 000
1761	Nye kampfly med baseløsning:		
1	Driftsutgifter	115 862 000	
45	Større utstyersanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 054 857 000	
47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres</i>	716 975 000	3 887 694 000
1790	Kystvakten:		
1	Driftsutgifter	1 034 780 000	1 034 780 000
1791	Redningshelikoptertjenesten:		
1	Driftsutgifter	737 888 000	737 888 000
1792	Norske styrker i utlandet:		
1	Driftsutgifter	570 367 000	570 367 000
1795	Kulturelle og allmennyttige formål:		
1	Driftsutgifter	265 793 000	
72	Overføringer til andre	2 492 000	268 285 000
	Sum Forsvarsdepartementet		43 817 827 000

Olje- og energidepartementet

Administrasjon

1800	Olje- og energidepartementet:		
1	Driftsutgifter	165 838 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70 og 72</i>	25 500 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner	
	50	Overføring til Sametinget, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv., <i>kan overføres</i>	1 550 000	
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	12 400 000	
	72	Tilskudd til olje- og energiformål, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 21</i>	2 000 000	208 288 000
		Sum administrasjon		<u>208 288 000</u>

Petroleumssektoren

1810	Oljedirektoratet:			
	1	Driftsutgifter	256 900 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	153 600 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 000 000	413 500 000
1815	Petoro AS:			
	70	Administrasjon	322 000 000	
	72	Administrasjon, Petoro Iceland AS	3 500 000	
	73	Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel, <i>kan overføres</i>	26 000 000	351 500 000
		Sum petroleumssektoren		<u>765 000 000</u>

Energi- og vannressurssektoren

1820	Norges vassdrags- og energidirektorat:			
	1	Driftsutgifter	487 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	74 900 000	
	22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 60 og 72</i>	238 600 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 900 000	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72</i>	14 000 000	
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60</i>	2 000 000	
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	10 600 000	852 000 000
1825	Energiomlegging, energi- og klimateknologi:			
	50	Overføring til Energifondet	1 418 000 000	
	95	Kapitalinnskudd	9 250 000 000	10 668 000 000
		Sum energi- og vannressurssektoren		<u>11 520 000 000</u>

Forskning og næringsutvikling

1830	Forskning og næringsutvikling:			
	22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	22 400 000	
	50	Overføring til Norges forskningsråd	695 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	30 400 000	
71	Tilskudd til forsvaltningsrettet forskning og utvikling, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	4 000 000	
72	Tilskudd til INTSOK	17 000 000	
73	Tilskudd til INTPOW	4 000 000	772 800 000
	Sum forskning og næringsutvikling		<u>772 800 000</u>

CO₂-håndtering

1840	CO ₂ -håndtering:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
50	CLIMIT	200 000 000	
70	Gassnova SF, <i>kan overføres</i>	113 000 000	
71	Forskningstjenester, TCM DA, <i>kan overføres</i>	1 747 000 000	
72	Lån, TCM DA, <i>kan overføres</i>	65 000 000	
75	Tilskudd, CO ₂ -håndtering internasjonalt, <i>kan overføres</i>	1 000 000	2 131 000 000
	Sum CO ₂ -håndtering		<u>2 131 000 000</u>
	Sum Olje- og energidepartementet		<u>15 397 088 000</u>

Ymse utgifter

2309	Tilfeldige utgifter:		
1	Driftsutgifter	10 500 000 000	10 500 000 000
	Sum ymse utgifter		<u>10 500 000 000</u>

Statsbankene

2410	Statens lånekasse for utdanning:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	367 982 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 994 000	
50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	5 838 165 000	
70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	2 739 832 000	
71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	796 858 000	
72	Rentestøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	894 282 000	
73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	508 050 000	
74	Tap på utlån	304 700 000	
76	Startstipend for kvotestudenter, <i>overslagsbevilgning</i>	9 570 000	
90	Økt lån og rentegjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	23 583 114 000	35 059 547 000
2412	Husbanken:		
1	Driftsutgifter	344 600 000	
21	Spesielle driftsutgifter	13 300 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	34 100 000	
71	Tap på utlånsvirksomhet	21 000 000	
72	Rentestøtte	9 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
90	Lån fra Husbanken, <i>overslagsbevilgning</i>	18 216 000 000	18 638 000 000
2421	Innovasjon Norge:		
50	Innovasjon - prosjekter, fond	345 100 000	
70	Basiskostnader	165 400 000	
71	Innovative næringsmiljøer, <i>kan overføres</i>	89 000 000	
72	Forsknings- og utviklingskontrakter, <i>kan overføres</i>	291 100 000	
74	Reiseliv, profilering og kompetanse, <i>kan overføres</i>	455 200 000	
76	Miljøteknologi, <i>kan overføres</i>	230 000 000	
78	Administrasjonsstøtte for distriktsrettede såkornfond	4 300 000	
90	Lån fra statskassen til utlånsvirksomhet, <i>overslagsbevilgning</i>	41 100 000 000	42 680 100 000
2426	Siva SF:		
70	Tilskudd	46 000 000	
90	Lån, <i>overslagsbevilgning</i>	165 000 000	211 000 000
2427	Kommunalbanken AS:		
90	Aksjekapital	1 000 000 000	1 000 000 000
2429	Eksportkreditt Norge AS:		
70	Tilskudd	107 000 000	
71	Viderefakturerte utgifter	200 000	
90	Utlån	20 000 000 000	20 107 200 000
	Sum statsbankene		117 695 847 000

Statlig petroleumsvirksomhet

2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten:		
30	Investeringer	38 000 000 000	38 000 000 000
	Sum statlig petroleumsvirksomhet		38 000 000 000

Statens forretningsdrift

2445	Statsbygg:		
24	Driftsresultat:		
1	Driftsinntekter	-4 281 421 000	
2	Driftsutgifter	1 660 044 000	
3	Avskrivninger	839 000 000	
4	Renter av statens kapital	69 700 000	
5	Til investeringsformål	1 029 976 000	
6	Til reguleringsfondet	-79 392 000	-762 093 000
30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>		152 400 000
31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		49 000 000
32	Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i>		199 100 000
33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		1 523 600 000
34	Videreføring av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i>		450 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	206 000 000	
49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>	72 000 000	1 890 007 000
2460	Garantiinstituttet for eksportkreditt:		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	-160 000 000	
	2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	160 000 000	0
2465	Statens kartverk:		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	-1 066 600 000	
	2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 047 127 000	
	3 Avskrivninger	17 080 000	
	4 Renter av statens kapital	2 393 000	0
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	25 700 000	25 700 000
2470	Statens pensjonskasse:		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-650 685 000	
	2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	479 804 000	
	3 Avskrivninger	121 547 000	
	4 Renter av statens kapital	13 495 000	
	5 Til investeringsformål	18 070 000	-17 769 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	31 360 000	13 591 000
2490	NVE Anlegg:		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	-67 000 000	
	2 Driftsutgifter	61 300 000	
	3 Avskrivninger	5 000 000	
	4 Renter av statens kapital	700 000	0
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	4 000 000
	Sum statens forretningsdrift		1 933 298 000

Folketrygden

Foreldrepenger

2530	Foreldrepenger:		
70	Foreldrepenger ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i>	18 093 000 000	
71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	397 000 000	
72	Feriepenger av foreldrepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	465 000 000	
73	Foreldrepenger ved adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	55 000 000	19 010 000 000
	Sum foreldrepenger		19 010 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Arbeidsliv			
2540	Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	90 000 000	90 000 000
2541	Dagpenger:		
70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	12 400 000 000	12 400 000 000
2542	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.:		
70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	710 000 000	710 000 000
	Sum arbeidsliv	<u>710 000 000</u>	<u>13 200 000 000</u>
Sosiale formål			
2620	Stønad til enslig mor eller far:		
70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 460 000 000	
72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	357 300 000	
73	Utdanningsstønad	52 680 000	
75	Tilskudd til flytting for å komme i arbeid	300 000	
76	Forskuttering av underholdsbidrag	750 000 000	3 620 280 000
2650	Sykepenger:		
70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	35 173 000 000	
71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 636 000 000	
72	Omsorgs- og pleiepenger ved barns sykdom m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	545 000 000	
73	Tilskudd til tilretteleggingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	310 720 000	
75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 980 000 000	39 644 720 000
2651	Arbeidsavklaringspenger:		
70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	33 387 300 000	
71	Tilleggsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	322 500 000	
72	Legeerklæringer	400 500 000	34 110 300 000
2655	Uførhet:		
70	Uføretrygd, <i>overslagsbevilgning</i>	78 020 000 000	
75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	115 000 000	
76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	59 000 000	78 194 000 000
2661	Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.:		
70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 810 000 000	
71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 670 000 000	
73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	122 500 000	
74	Tilskudd til biler	740 000 000	
75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	2 799 700 000	
76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	256 000 000	
77	Ortopediske hjelpemidler	1 278 670 000	
78	Høreapparater	540 700 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
79	Aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år	56 815 000	9 274 385 000
2670	Alderdom:		
70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	63 160 000 000	
71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	121 570 000 000	
72	Ventetillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	5 000 000	
73	Sært tillegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsbevilgning</i>	5 440 000 000	190 175 000 000
2680	Etterlatte:		
70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 200 000 000	
71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	955 000 000	
72	Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	91 000 000	
74	Utdanningsstønad	800 000	
75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	7 000 000	2 253 800 000
2686	Gravferdsstønad:		
70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	165 200 000	165 200 000
	Sum sosiale formål		357 437 685 000

Stønad ved helsetjenester

2711	Spesialisthelsetjeneste mv.:		
70	Spesialisthjelp	1 833 000 000	
71	Psykologhjelp	259 000 000	
72	Tannbehandling	2 224 000 000	
76	Private laboratorier og røntgeninstitut	860 751 000	5 176 751 000
2751	Legemidler mv.:		
70	Legemidler	9 949 000 000	
71	Legeerklæringer	7 000 000	
72	Medisinsk forbruksmaterie	1 859 400 000	11 815 400 000
2752	Refusjon av egenbetaling:		
70	Egenandelstak 1	3 965 590 000	
71	Egenandelstak 2	168 000 000	4 133 590 000
2755	Helsetjenester i kommunene mv.:		
62	Fastlønnsordning fysioterapeuter, <i>kan nyttes under post 71</i>	336 000 000	
70	Allmennleghjelp	4 526 800 000	
71	Fysioterapi, <i>kan nyttes under post 62</i>	1 955 000 000	
72	Jordmorhjelp	52 110 000	
73	Kiropraktorbehandling	148 000 000	
75	Logopedisk og ortoptisk behandling	111 000 000	7 128 910 000
2756	Andre helsetjenester:		
70	Helsetjenester i annet EØS-land	17 000 000	
71	Helsetjenester i utlandet mv.	320 000 000	
72	Helsetjenester til utlandsboende mv.	190 000 000	527 000 000
2790	Andre helsetiltak:		
70	Bidrag	192 200 000	192 200 000
	Sum stønad ved helsetjenester		28 973 851 000
	Sum folketrygden		418 621 536 000

Kap.	Post		Kroner	Kroner
Statens pensjonsfond utland				
2800	Statens pensjonsfond utland:			
50	Overføring til fondet		<u>303 955 000 000</u>	<u>303 955 000 000</u>
	Sum Statens pensjonsfond utland			<u>303 955 000 000</u>
Totale utgifter:				<u>1 739 096 298 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Inntekter:			
Inntekter under departementene			
Regjering			
3021	Statsrådet:		
1	Leieinntekter	300 000	300 000
3024	Regjeringsadvokaten:		
1	Erstatning for utgifter i rettssaker	14 400 000	14 400 000
	Sum Regjering	<u>14 700 000</u>	<u>14 700 000</u>
Stortinget og underliggende institusjoner			
3041	Stortinget:		
1	Salgsinntekter	7 600 000	
3	Leieinntekter	900 000	8 500 000
3051	Riksrevisjonen:		
1	Refusjon innland	1 800 000	
2	Refusjon utland	800 000	2 600 000
	Sum Stortinget og underliggende institusjoner	<u>11 100 000</u>	<u>11 100 000</u>
Utenriksdepartementet			
3100	Utenriksdepartementet:		
1	Diverse gebyrer ved utenriksstasjonene	15 849 000	
2	Gebyrer for utlendingssaker ved utenriksstasjonene	177 475 000	
5	Refusjon spesialutsendinger mv.	47 033 000	
90	Tilbakebetaling av nødlån fra utlandet	318 000	240 675 000
	Sum Utenriksdepartementet	<u>240 675 000</u>	<u>240 675 000</u>
Kunnskapsdepartementet			
3220	Utdanningsdirektoratet:		
1	Inntekter ved oppdrag	3 952 000	
2	Salgsinntekter mv.	1 159 000	5 111 000
3222	Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat:		
2	Salgsinntekter mv.	5 035 000	5 035 000
3224	Senter for IKT i utdanningen:		
1	Inntekter fra oppdrag mv.	1 596 000	1 596 000
3225	Tiltak i grunnpoplæringen:		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	69 297 000	69 297 000
3229	Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører:		
2	Salgsinntekter mv.	1 683 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner	
	61	Refusjon fra fylkeskommuner	1 103 000	2 786 000
3230		Statlig spesialpedagogisk støttesystem:		
	1	Inntekter ved oppdrag	60 036 000	
	2	Salgsinntekter mv.	14 749 000	74 785 000
3256		Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk:		
	1	Inntekter ved oppdrag	10 996 000	
	2	Salgsinntekter mv.	338 000	11 334 000
3280		Felles enheter:		
	1	Eksterne inntekter NOKUT	10 000	
	2	Salgsinntekter mv.	1 288 000	1 298 000
3281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler:		
	2	Salgsinntekter mv.	10 000	10 000
3287		Forskningsinstitutter og andre tiltak:		
	96	Fondskapital - Regionale forskningsfond	6 000 000 000	6 000 000 000
3288		Internasjonale samarbeidstiltak:		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	4 599 000	4 599 000
		Sum Kunnskapsdepartementet		6 175 851 000

Kulturdepartementet

3300		Kulturdepartementet:		
	1	Ymse inntekter	77 000	77 000
3320		Allmenne kulturformål:		
	1	Ymse inntekter	1 514 000	1 514 000
3322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom:		
	1	Ymse inntekter	121 000	121 000
3323		Musikkformål:		
	1	Ymse inntekter	30 490 000	30 490 000
3324		Scenekunstformål:		
	1	Ymse inntekter	300 000	
	2	Billett- og salgsinntekter m.m.	22 829 000	23 129 000
3326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål:		
	1	Ymse inntekter	9 227 000	9 227 000
3329		Arkivformål:		
	1	Ymse inntekter	6 083 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	21 693 000	27 776 000
3334		Film- og medieformål:		
	1	Ymse inntekter	10 816 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	8 855 000	
	70	Gebyr	10 000 000	29 671 000
3339		Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser:		
	2	Gebyr-lotterier	6 698 000	
	4	Gebyr-stiftelser	259 000	
	7	Inntekter ved oppdrag	7 900 000	14 857 000
3340		Den norske kirke:		
	1	Ymse inntekter	44 016 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	38 292 000	82 308 000
3342		Kirkebygg og gravplasser:		
	1	Ymse inntekter	18 043 000	
	2	Leieinntekter m.m.	3 574 000	21 617 000
		Sum Kulturdepartementet		240 787 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Justis- og beredskapsdepartementet			
3400	Justis- og beredskapsdepartementet:		
1	Diverse inntekter	2 566 000	
2	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	1 167 000	3 733 000
3410	Rettsgebyr:		
1	Rettsgebyr	293 084 000	
3	Diverse refusjoner	1 700 000	294 784 000
3413	Jordskiftedomstolene:		
1	Saks- og gebyrinntekter	15 603 000	
2	Sideutgifter	9 790 000	25 393 000
3430	Kriminalomsorgen:		
2	Arbeidsdriftens inntekter	88 039 000	
3	Andre inntekter	16 127 000	
4	Tilskudd	2 199 000	106 365 000
3432	Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS):		
3	Andre inntekter	973 000	973 000
3440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten:		
1	Gebyr - pass og våpen	260 292 000	
2	Refusjoner mv.	387 655 000	
3	Salgsinntekter	102 475 000	
4	Gebyr - vaktelskap	1 490 000	
5	Personalbarnehage	5 538 000	
6	Gebyr - utlendingssaker	198 560 000	
7	Gebyr - sivile gjøremål	583 671 000	1 539 681 000
3442	Politihøgskolen:		
2	Diverse inntekter	15 309 000	
3	Inntekter fra Justissektorens kurs- og øvings-senter	17 021 000	32 330 000
3444	Politiets sikkerhetstjeneste (PST):		
2	Refusjoner	19 018 000	19 018 000
3451	Direktoratet for samfunnssikkerhet og bered-skap:		
1	Gebyr	138 409 000	
3	Diverse inntekter	24 606 000	
6	Refusjon	2 000 000	165 015 000
3454	Redningshelikoptertjenesten:		
1	Refusjoner	23 843 000	23 843 000
3456	Direktoratet for nødkommunikasjon:		
1	Brukerbetaling	250 004 000	
2	Variable refusjoner	53 114 000	
3	Faste refusjoner	34 954 000	338 072 000
3469	Vergemålsordningen:		
1	Vergemåls-/representantordning, ODA-god-kjente utgifter	9 148 000	9 148 000
3470	Fri rettshjelp:		
1	Tilkjente saksomkostninger m.m.	3 689 000	3 689 000
3473	Statens sivilrettsforvaltning:		
1	Diverse inntekter	5 000	5 000
3474	Konfliktråd:		
2	Refusjoner	2 572 000	2 572 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3490	Utlendingsdirektoratet:		
1	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakeven- ding for flyktninger, ODA-godkjente utgifter	138 034 000	
2	Gebyr for nødvisum	127 000	
3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	12 502 000	
4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	950 425 000	
5	Refusjonsinntekter	11 322 000	
6	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	10 807 000	1 123 217 000
	Sum Justis- og beredskapsdepartementet		<u>3 687 838 000</u>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

3510	Departementenes sikkerhets- og service- organisasjon:		
2	Ymse inntekter	21 200 000	
3	Brukerbetaling for tilleggstjenester fra departe- mentene	<u>77 850 000</u>	99 050 000
3525	Fylkesmannsembetene:		
1	Inntekter ved oppdrag	<u>164 700 000</u>	164 700 000
3531	Eiendommer til kongelige formål:		
1	Ymse inntekter	<u>150 000</u>	150 000
3533	Eiendommer utenfor husleieordningen:		
2	Ymse inntekter	<u>2 950 000</u>	2 950 000
3540	Direktoratet for forvaltning og IKT:		
3	Diverse inntekter	3 050 000	
4	Internasjonale oppdrag	2 300 000	
5	Betaling for bruk av elektronisk ID og sikker digital posttjeneste	10 400 000	
6	Betaling for tilleggstjenester knyttet til elektro- nisk ID og sikker digital posttjeneste	<u>1 650 000</u>	17 400 000
3562	Gáldu - Kompetansesenteret for urfolks rettig- heter:		
2	Diverse inntekter	<u>2 000 000</u>	2 000 000
3563	Internasjonalt reindriftssenter:		
2	Diverse inntekter	<u>2 500 000</u>	2 500 000
3585	Husleietvistutvalget:		
1	Gebyrer	<u>900 000</u>	900 000
3587	Direktoratet for byggkvalitet:		
4	Gebyrer, sentral godkjenning foretak	<u>45 300 000</u>	45 300 000
3595	Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur:		
1	Gebyrinntekter tinglysing	<u>371 500 000</u>	<u>371 500 000</u>
	Sum Kommunal- og moderniseringsdeparte- mentet		<u>706 450 000</u>

Arbeids- og sosialdepartementet

3605	Arbeids- og velferdsetaten:		
1	Administrasjonsvederlag	22 840 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner	
	4	Tolketjenester	2 376 000	
	5	Oppdragsinntekter mv.	54 026 000	
	6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag	23 625 000	102 867 000
3614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse:		
	1	Gebyrinntekter, lån	57 000 000	
	90	Tilbakebetaling av lån	9 800 000 000	9 857 000 000
3615		Yrkesskadeforsikring:		
	1	Premieinntekter	154 000 000	154 000 000
3616		Gruppelivsforsikring:		
	1	Premieinntekter	98 000 000	98 000 000
3634		Arbeidsmarkedstiltak:		
	85	Innfordring av feilutbetalinger, arbeidsmarkedstiltak	200 000	200 000
3635		Ventelønn mv.:		
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.	27 891 000	
	85	Innfordring av feilutbetaling av ventelønn	600 000	28 491 000
3640		Arbeidstilsynet:		
	1	Diverse inntekter	1 281 000	
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	6 280 000	
	5	Tvangsmulkt	2 272 000	
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	20 342 000	
	8	Refusjon utgifter regionale verneombud	11 012 000	41 187 000
3642		Petroleumstilsynet:		
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	909 000	
	3	Gebyr tilsyn	50 090 000	50 999 000
3645		Regional verneombudsordning i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen:		
	6	Refusjoner/ymse inntekter	12 000 000	12 000 000
		Sum Arbeids- og sosialdepartementet		10 344 744 000

Helse- og omsorgsdepartementet

3710		Nasjonalt folkehelseinstitutt:		
	2	Diverse inntekter	224 283 000	
	3	Vaksinesalg	98 803 000	323 086 000
3713		Vitenskapskomiteen for mattrygghet:		
	2	Diverse inntekter	220 000	220 000
3715		Statens strålevern:		
	2	Diverse inntekter	29 068 000	
	4	Gebyrinntekter	4 611 000	
	5	Oppdragsinntekter	1 501 000	35 180 000
3716		Statens institutt for rusmiddelforskning:		
	2	Diverse inntekter	1 899 000	1 899 000
3718		Rusmiddelforebygging:		
	4	Gebyrinntekter	1 257 000	1 257 000
3720		Helsedirektoratet:		
	2	Diverse inntekter	17 812 000	
	3	Helsetjenester i annet EØS-land	45 000 000	
	4	Gebyrinntekter	3 331 000	
	5	Helsetjenester til utenlandsboende mv.	65 000 000	131 143 000
3721		Statens helsetilsyn:		
	2	Salgs- og leieinntekter	380 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner	
	4	Diverse inntekter	2 300 000	2 680 000
3722		Norsk pasientskadeerstatning:		
	2	Diverse inntekter	1 363 000	
	50	Premie fra private	18 308 000	19 671 000
3723		Pasientskadenemnda:		
	50	Premie fra private	2 487 000	2 487 000
3724		Statens autorisasjonskontor for helsepersonell:		
	4	Gebyrinntekter	29 829 000	29 829 000
3725		Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten:		
	2	Diverse inntekter	22 645 000	22 645 000
3732		Regionale helseforetak:		
	80	Renter på investeringslån	383 000 000	
	85	Avdrag på investeringslån fom. 2008	257 000 000	
	86	Driftskreditter	2 400 000 000	
	90	Avdrag på investeringslån tom. 2007	670 000 000	3 710 000 000
3750		Statens legemiddelverk:		
	2	Diverse inntekter	14 639 000	
	4	Registreringsgebyr	105 694 000	
	6	Refusjonsgebyr	2 908 000	123 241 000
		Sum Helse- og omsorgsdepartementet		<u>4 403 338 000</u>

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

3821		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere:		
	1	Integreringstilskudd for overføringsflyktninger, ODA-godkjente utgifter	157 590 000	
	2	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, ODA-godkjente utgifter	33 321 000	190 911 000
3822		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere:		
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	121 037 000	121 037 000
3842		Familievern:		
	1	Diverse inntekter	658 000	658 000
3855		Statlig forvaltning av barnevernet:		
	1	Diverse inntekter	14 331 000	
	2	Barnetrygd	3 959 000	
	60	Kommunale egenandeler	1 278 508 000	1 296 798 000
3856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere:		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	112 370 000	112 370 000
3858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet:		
	1	Diverse inntekter	433 000	433 000
3859		EUs ungdomsprogram:		
	1	Tilskudd fra Europakommisjonen	2 300 000	2 300 000
		Sum Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet		<u>1 724 507 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Nærings- og fiskeridepartementet			
3900	Nærings- og fiskeridepartementet:		
1	Ymse inntekter og refusjoner knyttet til ordinære driftsutgifter	230 000	
2	Ymse inntekter og refusjoner knyttet til spesielle driftsutgifter	100 000	330 000
3902	Justervesenet:		
1	Gebyrinntekter	69 750 000	
3	Inntekter fra salg av tjenester	14 500 000	
4	Oppdragsinntekter	2 500 000	86 750 000
3903	Norsk akkreditering:		
1	Gebyrinntekter og andre inntekter	33 900 000	33 900 000
3904	Brønnøysundregistrene:		
1	Gebyrinntekter	525 000 000	
2	Refusjoner, oppdragsinntekter og andre inntekter	29 350 000	
3	Refusjoner og inntekter knyttet til forvaltning av Altinn-løsningen	88 400 000	642 750 000
3905	Norges geologiske undersøkelse:		
1	Oppdragsinntekter	27 800 000	
2	Tilskudd til samfinansieringsprosjekter	47 200 000	75 000 000
3906	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard:		
1	Leie av bergrettigheter og eiendommer	100 000	
2	Behandlingsgebyrer	700 000	800 000
3910	Sjøfartsdirektoratet:		
1	Gebyrer for skip og flyttbare innretninger i NOR	157 300 000	
2	Maritime personellsertifikater	12 700 000	
3	Diverse inntekter	3 600 000	
4	Gebyrer for skip i NIS	40 500 000	
5	Overtredelsesgebyrer og tvangsmulkt	4 700 000	218 800 000
3911	Konkurransetilsynet:		
1	Klagegebyr	2 000 000	
2	Lovbruddsgebyr	100 000	2 100 000
3917	Fiskeridirektoratet:		
1	Refusjoner og diverse inntekter	100 000	
5	Saksbehandlingsgebyr	17 700 000	
6	Forvaltningssanksjoner	1 000 000	
13	Inntekter vederlag oppdrettskonsesjoner	1 080 000 000	
22	Inntekter ordningen fiskeforsøk og veiledning	4 200 000	1 103 000 000
3925	Havforskningsinstituttet:		
3	Oppdragsinntekter	335 700 000	335 700 000
3926	Forskningsfartøy:		
1	Oppdragsinntekter	78 900 000	78 900 000
3927	NIFES:		
1	Oppdragsinntekter	84 000 000	84 000 000
3928	Annen marin forskning og utvikling:		
90	Tilbakebetaling lån fra Nofima	4 300 000	4 300 000
3935	Patentstyret:		

Kap. Post		Kroner	Kroner
1	Inntekter av informasjonstjenester	7 500 000	
2	Inntekter knyttet til NPI	5 300 000	
3	Gebyrer immaterielle rettigheter	42 200 000	55 000 000
3936	Klagenemnda for industrielle rettigheter:		
1	Gebyrer	500 000	500 000
3950	Forvaltning av statlig eierskap:		
96	Salg av aksjer	25 000 000	25 000 000
3961	Selskaper under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning:		
70	Garantiprovisjon, Statkraft SF	2 100 000	
71	Garantiprovisjon, Eksportfinans ASA	9 000 000	11 100 000
	Sum Nærings- og fiskeridepartementet		<u>2 757 930 000</u>

Landbruks- og matdepartementet

4100	Landbruks- og matdepartementet:		
1	Refusjoner m.m.	113 000	113 000
4112	Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet:		
30	Husleie, Bioforsk	19 464 000	19 464 000
4115	Mattilsynet:		
1	Gebyr m.m.	162 026 000	
2	Driftsinntekter og refusjoner mv.	5 514 000	167 540 000
4142	Landbruksdirektoratet:		
1	Driftsinntekter, refusjoner m.m.	39 740 000	39 740 000
4150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.:		
85	Markedsordningen for korn	30 000 000	30 000 000
4162	Statskog SF - forvaltning av statlig eierskap:		
90	Avdrag på lån	10 000 000	10 000 000
	Sum Landbruks- og matdepartementet		<u>266 857 000</u>

Samferdselsdepartementet

4300	Samferdselsdepartementet:		
1	Refusjon fra Utenriksdepartementet	2 479 000	2 479 000
4312	Oslo Lufthavn AS:		
90	Avdrag på lån	444 400 000	444 400 000
4313	Luftfartstilsynet:		
1	Gebyrinntekter	126 776 000	126 776 000
4320	Statens vegvesen:		
1	Salgsinntekter m.m.	178 089 000	
2	Diverse gebyrer	350 000 000	
3	Refusjoner fra forsikringsselskaper	100 000 000	628 089 000
4322	Svinesundsforbindelsen AS:		
90	Avdrag på lån	25 000 000	25 000 000
4331	Infrastrukturfond:		
85	Avkastning infrastrukturfond	871 000 000	871 000 000
4350	Jernbaneverket:		
1	Kjørevegsavgift	34 915 000	
2	Salg av utstyr og tjenester mv.	264 241 000	
6	Videresalg av elektrisitet til togdrift	226 603 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
7	Betaling for bruk av Gardermobanen	124 858 000	650 617 000
4354	Statens jernbanetilsyn:		
1	Gebyrer for tilsyn med tau- og kabelbaner og tivoli og fornøyelsesparker	13 362 000	13 362 000
4360	Kystverket:		
2	Andre inntekter	11 102 000	11 102 000
4361	Samfunnet Jan Mayen og Loran-C:		
7	Refusjoner og andre inntekter	5 385 000	5 385 000
4380	Nasjonal kommunikasjonsmyndighet:		
1	Diverse gebyrer	161 731 000	
51	Fra reguleringsfondet	10 000 000	171 731 000
	Sum Samferdselsdepartementet		<u>2 949 941 000</u>

Klima- og miljødepartementet

4400	Klima- og miljødepartementet:		
2	Diverse inntekter	396 000	
3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	1 628 000	2 024 000
4420	Miljødirektoratet:		
1	Oppdrag og andre diverse inntekter	1 401 000	
4	Gebyrer, forurensningsområdet	34 587 000	
6	Gebyrer, fylkesmannsembetenes miljøvern-avdelinger	27 752 000	
7	Gebyrer, kvotesystemet	10 895 000	
8	Gebyrer, naturforvaltningsområdet	4 618 000	
9	Internasjonale oppdrag	7 000 000	86 253 000
4429	Riksantikvaren:		
2	Refusjoner og diverse inntekter	4 152 000	
9	Internasjonale oppdrag	1 176 000	5 328 000
4471	Norsk Polarinstitut:		
1	Salgs- og utleieinntekter	10 368 000	
3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	57 144 000	
21	Inntekter, Antarktis	12 764 000	80 276 000
4481	Salg av klimakvoter:		
1	Salgsinntekter	335 500 000	335 500 000
	Sum Klima- og miljødepartementet		<u>509 381 000</u>

Finansdepartementet

4600	Finansdepartementet:		
2	Diverse refusjoner	500 000	500 000
4602	Finanstilsynet:		
3	Prospektkontrollgebyrer	10 000 000	
86	Vinningsavståelse og overtredelsesgebyr mv.	500 000	10 500 000
4605	Direktoratet for økonomistyring:		
1	Økonomitjenester	49 000 000	49 000 000
4610	Toll- og avgiftsetaten:		
1	Særskilt vederlag for tolltjenester	6 400 000	
2	Andre inntekter	2 600 000	
3	Refunderte pante- og tinglysingsgebyr	2 000 000	
4	Diverse refusjoner	3 300 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
5	Refusjon fra Avinor AS	36 400 000	
11	Gebyr på kredittdeklarasjoner	18 900 000	
85	Overtredelsesgebyr - valutadeklarerer	6 500 000	76 100 000
4618	Skatteetaten:		
1	Refunderte utleggs- og tinglysingsgebyr	67 000 000	
2	Andre refusjoner	42 500 000	
3	Andre inntekter	45 000 000	
5	Gebyr for utleggsforretninger	40 000 000	
7	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser	2 000 000	
85	Misligholdte lån i Statens Lånekasse for utdanning	240 000 000	
86	Bøter, inndragninger mv.	1 300 000 000	
87	Trafikantsanksjoner	70 000 000	
88	Forsinkelsesgebyr, Regnskapsregisteret	200 000 000	
89	Overtredelsesgebyr	2 500 000	2 009 000 000
4620	Statistisk sentralbyrå:		
1	Salgsinntekter	300 000	
2	Oppdragsinntekter	214 100 000	
85	Tvangsmulkt	10 000 000	224 400 000
	Sum Finansdepartementet		<u>2 369 500 000</u>

Forsvarsdepartementet

4700	Forsvarsdepartementet:		
1	Driftsinntekter	2 320 000	2 320 000
4710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg:		
1	Driftsinntekter	4 101 002 000	
47	Salg av eiendom	171 701 000	4 272 703 000
4719	Fellesinntekter til foretak under Forsvarsdepartementet:		
1	Driftsinntekter	775 000	775 000
4720	Felles ledelse og kommandoapparat:		
1	Driftsinntekter	69 682 000	69 682 000
4723	Nasjonal sikkerhetsmyndighet:		
1	Driftsinntekter	7 028 000	7 028 000
4725	Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarsstaben:		
1	Driftsinntekter	56 560 000	56 560 000
4731	Hæren:		
1	Driftsinntekter	64 628 000	64 628 000
4732	Sjøforsvaret:		
1	Driftsinntekter	53 247 000	53 247 000
4733	Luftforsvaret:		
1	Driftsinntekter	179 664 000	179 664 000
4734	Heimevernet:		
1	Driftsinntekter	5 896 000	5 896 000
4740	Forsvarets logistikkorganisasjon:		
1	Driftsinntekter	107 479 000	107 479 000
4760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg:		
1	Driftsinntekter	1 069 000	
48	Fellesfinansierte investeringer, inntekter	80 800 000	81 869 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
4790	Kystvakten:		
1	Driftsinntekter	1 058 000	1 058 000
4791	Redningshelikoptertjenesten:		
1	Driftsinntekter	686 454 000	686 454 000
4792	Norske styrker i utlandet:		
1	Driftsinntekter	10 368 000	10 368 000
4795	Kulturelle og allmennyttige formål:		
1	Driftsinntekter	9 495 000	9 495 000
4799	Militære bøter:		
86	Militære bøter	500 000	500 000
	Sum Forsvarsdepartementet		<u>5 609 726 000</u>

Olje- og energidepartementet

4800	Olje- og energidepartementet:		
3	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	2 000 000	
70	Garantiprovisjon, Gassco	1 100 000	3 100 000
4810	Oljedirektoratet:		
1	Gebyrinntekter	26 000 000	
2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	71 400 000	
3	Refusjon av tilsynsutgifter	10 150 000	107 550 000
4820	Norges vassdrags- og energidirektorat:		
1	Gebyrinntekter	70 000 000	
2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	71 000 000	
40	Flom- og skredforebygging	19 000 000	160 000 000
4825	Energiomlegging, energi- og klimateknologi:		
85	Fondsavkastning	1 418 000 000	1 418 000 000
4840	CO ₂ -håndtering:		
80	Renter, TCM DA	59 000 000	
86	Avdrag, TCM DA	1 156 000 000	1 215 000 000
	Sum Olje- og energidepartementet		<u>2 903 650 000</u>

Ymse inntekter

5309	Tilfeldige inntekter:		
29	Ymse	150 000 000	150 000 000
5310	Statens lånekasse for utdanning:		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	21 500 000	
29	Termingebyr	43 130 000	
89	Purregebyrer	262 510 000	
90	Redusert lån og rentegjeld	8 777 031 000	
93	Omgjøring av utdanningslån til stipend	5 474 074 000	14 578 245 000
5312	Husbanken:		
1	Gebyrer m.m.	12 900 000	
11	Tilfeldige inntekter	4 150 000	
90	Avdrag	11 038 000 000	11 055 050 000
5325	Innovasjon Norge:		
50	Tilbakeføring fra landsdekkende innovasjonsordning	5 000 000	
53	Tilbakeføring av tapsfondsmidler garantiordning fiskesalgslag	70 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
70	Låneprovisjoner	65 000 000	
90	Avdrag på utestående fordringer	40 900 000 000	
91	Tilbakeført kapital, såkornfond	10 000 000	41 050 000 000
5326	Siva SF:		
70	Låne- og garantiprovisjoner	7 000 000	
90	Avdrag på utestående fordringer	165 000 000	172 000 000
5329	Eksporkreditt Norge AS:		
70	Gebyrer m.m.	60 000 000	
90	Avdrag på utestående fordringer	11 900 000 000	11 960 000 000
5341	Avdrag på utestående fordringer:		
95	Avdrag på lån til andre stater	300 000	
98	Avdrag på egenbeholdning statsobligasjoner	8 000 000 000	8 000 300 000
5351	Overføring fra Norges Bank:		
85	Overføring	3 000 000 000	3 000 000 000
	Sum ymse inntekter		89 965 595 000
	Sum inntekter under departementene		134 882 570 000

Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet

5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten:		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	188 800 000 000	
	2 Driftsutgifter	-33 400 000 000	
	3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-2 000 000 000	
	4 Avskrivninger	-26 700 000 000	
	5 Renter av statens kapital	-5 700 000 000	121 000 000 000
30	Avskrivninger	26 700 000 000	
80	Renter av statens kapital	5 700 000 000	153 400 000 000
	Sum inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet		153 400 000 000

Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.

5445	Statsbygg:		
39	Avsetning til investeringsformål	1 029 976 000	1 029 976 000
5446	Salg av eiendom, Fornebu:		
40	Salgsinntekter, Fornebu	200 000	200 000
5460	Garantiinstituttet for eksportkreditt:		
71	Tilbakeføring fra Gammel alminnelig ordning	5 100 000	
72	Tilbakeføring fra Gammel særordning for utviklingsland	4 400 000	9 500 000
5470	Statens pensjonskasse:		
30	Avsetning til investeringsformål	18 070 000	18 070 000
5490	NVE Anlegg:		
1	Salg av utstyr mv.	200 000	200 000
5491	Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift:		
30	Avskrivninger	982 627 000	982 627 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
	Sum avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.		<u>2 040 573 000</u>
Skatter og avgifter			
5501	Skatter på formue og inntekt:		
70	Toppskatt mv.	33 500 000 000	
72	Fellesskatt	<u>225 700 000 000</u>	259 200 000 000
5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum:		
71	Ordinær skatt på formue og inntekt	64 700 000 000	
72	Særskatt på oljeinntekter	100 500 000 000	
74	Arealavgift mv.	<u>1 800 000 000</u>	167 000 000 000
5508	Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen:		
70	CO ₂ avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen	<u>6 600 000 000</u>	6 600 000 000
5511	Tollinntekter:		
70	Toll	3 000 000 000	
71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	<u>200 000 000</u>	3 200 000 000
5521	Merverdiavgift:		
70	Merverdiavgift	<u>256 200 000 000</u>	256 200 000 000
5526	Avgift på alkohol:		
70	Avgift på alkohol	<u>12 600 000 000</u>	12 600 000 000
5531	Avgift på tobakkvarer mv.:		
70	Avgift på tobakkvarer mv.	<u>7 200 000 000</u>	7 200 000 000
5536	Avgift på motorvogner mv.:		
71	Engangsgift	18 900 000 000	
72	Årsavgift	10 300 000 000	
73	Vektårsavgift	180 000 000	
75	Omregistreringsavgift	<u>1 320 000 000</u>	30 700 000 000
5538	Veibruksavgift på drivstoff:		
70	Veibruksavgift på bensin	5 700 000 000	
71	Veibruksavgift på autodiesel	<u>11 300 000 000</u>	17 000 000 000
5541	Avgift på elektrisk kraft:		
70	Avgift på elektrisk kraft	<u>8 400 000 000</u>	8 400 000 000
5542	Avgift på mineralolje mv.:		
70	Grunnavgift på mineralolje mv.	1 900 000 000	
71	Avgift på smøreolje mv.	<u>125 000 000</u>	2 025 000 000
5543	Miljøavgift på mineralske produkter mv.:		
70	CO ₂ avgift	5 650 000 000	
71	Svovelavgift	<u>48 000 000</u>	5 698 000 000
5546	Avgift på sluttbehandling av avfall:		
70	Avgift på sluttbehandling av avfall	<u>5 000 000</u>	5 000 000
5547	Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier:		
70	Trikloretten (TRI)	1 000 000	
71	Tetrakloretten (PER)	<u>1 000 000</u>	2 000 000
5548	Miljøavgift på visse klimagasser:		
70	Avgift på hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK)	<u>400 000 000</u>	400 000 000
5549	Avgift på utslipp av NOx:		
70	Avgift på utslipp av NOx	<u>36 000 000</u>	36 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
5550	Miljøavgift på plantevernmidde:		
70	Miljøavgift på plantevernmidde	50 000 000	50 000 000
5551	Avgift knyttet til mineralvirksomhet:		
70	Avgift knyttet til andre undersjøiske naturforekomster enn petroleum	1 000 000	
71	Avgift knyttet til undersøkelses- og utvinningsrett av mineraler etter mineralloven	4 000 000	5 000 000
5555	Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv.:		
70	Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv.	1 425 000 000	1 425 000 000
5556	Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.:		
70	Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.	1 830 000 000	1 830 000 000
5557	Avgift på sukker mv.:		
70	Avgift på sukker mv.	210 000 000	210 000 000
5559	Avgift på drikkevareemballasje:		
70	Grunnavgift på engangsemballasje	1 500 000 000	
71	Miljøavgift på kartong	60 000 000	
72	Miljøavgift på plast	30 000 000	
73	Miljøavgift på metall	5 000 000	
74	Miljøavgift på glass	80 000 000	1 675 000 000
5565	Dokumentavgift:		
70	Dokumentavgift	7 700 000 000	7 700 000 000
5568	Sektoravgifter under Kulturdepartementet:		
71	Årsavgift - stiftelser	22 364 000	
72	Vederlag TV2	10 740 000	
73	Refusjon - Norsk Rikstoto og Norsk Tipping AS	38 335 000	
74	Avgift - forhåndskontroll av kinofilm	5 500 000	76 939 000
5571	Sektoravgifter under Arbeids- og sosialdepartementet:		
70	Petroleumstilsynet - sektoravgift	89 215 000	89 215 000
5572	Sektoravgifter under Helse- og omsorgsdepartementet:		
70	Legemiddelomsetningsavgift	73 000 000	
72	Avgift utsalgssteder utenom apotek	4 900 000	
73	Legemiddelkontrollavgift	75 322 000	153 222 000
5574	Sektoravgifter under Nærings- og fiskeridepartementet:		
71	Avgifter immaterielle rettigheter	150 000 000	
72	Kontroll- og tilsynsavgift akvakultur	30 655 000	
73	Årsavgift Merkeregisteret	9 550 000	
74	Fiskeriforskningsavgift	151 000 000	341 205 000
5576	Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet:		
71	Totalisatoravgift	125 000 000	125 000 000
5577	Sektoravgifter under Samferdselsdepartementet:		
74	Sektoravgifter Kystverket	829 068 000	829 068 000
5578	Sektoravgifter under Klima- og miljødepartementet:		
70	Sektoravgifter under Svalbard miljøvernfond	14 650 000	
71	Jeger- og fellingsavgifter	74 982 000	
72	Fiskeravgifter	15 684 000	105 316 000
5580	Sektoravgifter under Finansdepartementet:		
70	Finanstilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene	335 900 000	335 900 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
5582	Sektoravgifter under Olje- og energidepartementet:		
70	Bidrag til kulturminnevern	15 000 000	
71	Konsesjonsavgifter fra vannkraftutbygging	152 500 000	167 500 000
5583	Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser:		
70	Avgift på frekvenser mv.	306 700 000	306 700 000
	Sum skatter og avgifter		<u>791 691 065 000</u>

Renter og utbytte mv.

5603	Renter av statens kapital i statens forretningsdrift:		
80	Renter av statens faste kapital	<u>86 288 000</u>	86 288 000
5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer:		
80	Av statskassens foliokonto i Norges Bank	435 000 000	
81	Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	200 000	
82	Av innenlandske verdipapirer	1 760 400 000	
83	Av alminnelige fordringer	25 000 000	
84	Av driftskreditt til statsbedrifter	253 400 000	
86	Renter av lån til andre stater	<u>100 000</u>	2 474 100 000
5607	Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse:		
80	Renter	<u>2 887 000 000</u>	2 887 000 000
5611	Aksjer i NSB AS:		
85	Utbytte	<u>300 000 000</u>	300 000 000
5613	Renter fra Siva SF:		
80	Renter	<u>27 500 000</u>	27 500 000
5615	Husbanken:		
80	Renter	<u>3 516 000 000</u>	3 516 000 000
5617	Renter fra Statens lånekasse for utdanning:		
80	Renter	<u>3 757 151 000</u>	3 757 151 000
5618	Aksjer i Posten Norge AS:		
85	Utbytte	<u>200 000 000</u>	200 000 000
5619	Renter av lån til Oslo Lufthavn AS:		
80	Renter	<u>98 000 000</u>	98 000 000
5622	Aksjer i Avinor AS:		
85	Utbytte	<u>500 000 000</u>	500 000 000
5624	Renter av Svinesundsforbindelsen AS:		
80	Renter	<u>29 000 000</u>	29 000 000
5625	Renter og utbytte fra Innovasjon Norge:		
80	Renter på lån fra statskassen	300 000 000	
81	Rentemargin, innovasjonslåneordningen	5 000 000	
86	Utbytte fra investeringsfond for Nordvest-Russland og Øst-Europa	<u>500 000</u>	305 500 000
5629	Renter fra eksportkredittordningen:		
80	Renter	<u>1 640 000 000</u>	1 640 000 000
5631	Aksjer i AS Vinmonopolet:		
85	Statens overskuddsandel	30 000 000	
86	Utbytte	<u>2 000</u>	30 002 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
5650	Renter på lån fra Nærings- og fiskeridepartementet:		
82	Renter på lån til Nofima AS	800 000	800 000
5651	Aksjer i selskaper under Landbruks- og matdepartementet:		
85	Utbytte	5 000 000	5 000 000
5652	Statskog SF - renter og utbytte:		
80	Renter	5 588 000	
85	Utbytte	40 000 000	45 588 000
5656	Aksjer i selskaper under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning:		
85	Utbytte	14 988 700 000	14 988 700 000
5680	Statnett SF:		
85	Utbytte	287 000 000	287 000 000
5685	Aksjer i Statoil ASA:		
85	Utbytte	14 955 000 000	14 955 000 000
5692	Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank:		
85	Utbytte	82 700 000	82 700 000
5693	Utbytte av aksjer i diverse selskaper mv.:		
85	Utbytte fra Folketrygdfondet	1 500 000	1 500 000
	Sum renter og utbytte mv.		46 216 829 000

Folketrygden

5700	Folketrygdens inntekter:		
71	Trygdeavgift	130 600 000 000	
72	Arbeidsgiveravgift	171 100 000 000	301 700 000 000
5701	Diverse inntekter:		
3	Hjelpemiddelsentraler m.m.	55 000 000	
71	Refusjon ved yrkesskade	907 000 000	
73	Refusjon fra bidragspliktige	275 000 000	
80	Renter	1 700 000	
86	Innkrevning feilutbetalinger	718 000 000	
87	Diverse inntekter	31 000 000	1 987 700 000
5704	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs:		
2	Dividende	187 000 000	187 000 000
5705	Refusjon av dagpenger:		
70	Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs	60 000 000	
71	Refusjon av dagpenger for grensearbeidere mv. bosatt i Norge	6 000 000	66 000 000
	Sum folketrygden		303 940 700 000

Statens pensjonsfond utland

5800	Statens pensjonsfond utland:		
50	Overføring fra fondet	174 224 510 000	174 224 510 000
	Sum Statens pensjonsfond utland		174 224 510 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
-----------	--	--------	--------

Statslånemidler

5999	Statslånemidler:		
90	Lån	<u>132 700 051 000</u>	<u>132 700 051 000</u>
	Sum Statslånemidler		<u>132 700 051 000</u>
Totale inntekter:			<u>1 739 096 298 000</u>

Folketrygden

II

Stortinget samtykker i at statstilskudd til finansiering av folketrygden, jf. folketrygdlovens § 23-10, gis med 114 680 836 000 kroner, hvorav 17 606 925 000 kroner gis til dekning av utgifter som fullt ut skal dekkes ved tilskudd fra staten, jf. § 23-10 tredje ledd.

Utenriksdepartementet

Fullmakt til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2015 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 01	kap. 3100 postene 02 og 05
kap. 140 post 01	kap. 3140 post 05

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 166 Miljø og bærekraftig utvikling mv., post 70 Ymse tilskudd, mot tilsvarende inntekter under kap. 3166 Miljø og bærekraftig utvikling mv., post 01 Salgsinntekter fra salg av bostandseieendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet, og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overførbart beløp under kap. 166 Miljø og bærekraftig utvikling mv., post 70 Ymse tilskudd.

III

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2015 kan omdisponere inntil 2 mill. kroner per tiltak fra kap. 166 Miljø og bærekraftig utvikling mv., post 70 Ymse tilskudd, til øvrige ODA-godkjente bevilgninger. Beslutning om bruk av midler utover dette og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2015 kan overskride bevilgningen under kap. 100 Utenriksdepartementet, post 90 Lån til norske borgere i utlandet, ved behov for bistand fra aktuelle transportselskaper ved evakuering av norske borgere i kriserammede land. Fullmakten gjelder i de tilfeller og på de betingelser som gjelder for denne typen bistand.

V

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2015 gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene under kap. 100/3100 Utenriksdepartementet og kap. 140/3140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen, post 89 Agio/Disagio.

VI

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til tematisk støtte, multi-bi-prosjekter, samarbeidsprosjekter, stat-til-stat-bistand, støtte til internasjonale og lokale ikke-statlige aktører, kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte mottaker.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2015 kan gi tilsagn om:

1. støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
117		EØS-finansieringsordningene	
	75	EØS-finansieringsordningen 2009-2014	1 850,7 mill. kroner
	76	Den norske finansieringsordningen 2009-2014	1 318,9 mill. kroner
161		Næringsutvikling	
	70	Næringsutvikling	45,0 mill. kroner
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	225,0 mill. kroner
166		Miljø og bærekraftig utvikling mv.	
	74	Fornybar energi	30,0 mill. kroner

2. tilskudd til utvikling av en vaksine mot pneumokokkbakterien innenfor initiativet Advance Market Commitments for Vaccines (AMC) med inntil USD 57 mill. i perioden 2009-2017 under kap. 169 Global helse og utdanning.
3. tilskudd til International Finance Facility for Immunisation II (IFFIm II) med inntil 1 500 mill. kroner i perioden 2010-2020 under kap. 169 Global helse og utdanning, samt fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av tilskudd før det er behov for å dekke de aktuelle utgiftene og bruke tilskudd som sikkerhet for lån.
4. tilskudd til Det globale fondet for bekjempelse av aids, tuberkulose og malaria (GFATM) med inntil 1 700 mill. kroner samlet i perioden 2014-2016 under kap. 169 Global helse og utdanning.
5. tilskudd til en global finansieringsordning for kvinne- og barnehelse med inntil 3 600 mill. kroner samlet i perioden 2015-2020 under kap. 169 Global helse og utdanning.

VIII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2015 kan:

1. gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. kap. 161 Næringsutvikling.
2. inngå garantier for perioden 2013-2018 for avtaler om kjøp av prevensjonsimplantater til bruk i utviklingsland, innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil USD 140 mill. Prevensjonsimplantatene skal være godkjent av Verdens helseorganisasjon (WHO), og avtalene skal være inngått med det formål å oppnå prisreduksjoner.

IX

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2015 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme på inntil 5 600 mill. kroner. Forsikringsansvaret omfatter tap og skade under transport, lagring og i visningsperioden.

X

Toårige budsjettvedtak

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til toårige budsjettvedtak i FAO, WHO, ILO, UNIDO, OECD, WTO, IAEA, IEA, Havbunnsmyndigheten, Den internasjonale havrettsdomstolen, Rwandadomstolen, Jugoslaviadomstolen og for regulært bidrag til FN.

Andre fullmakter

XI

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2015 kan:

1. ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i handlingsplanen av 2004 Om gjeldslette for utvikling for inntil 500 mill. kroner under Garanti-instituttet for Eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til faktisk utestående beløp på ettergivelsestidspunktet.
2. ettergi statlige fordringer på Sudan som stammer fra den norske skipseksportkampanjen (1976-1980) for inntil 1 050 mill. kroner under Garanti-instituttet for Eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til faktisk utestående beløp, inklusive påløpte renter, på ettergivelsestidspunktet. Gjeldsettergivelsen gjennomføres uten bevilgning over bistandsbudsjettet og uten å belaste den norske gjeldsplanens ramme.

XII

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2015 gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av norske medlemskapskontingenter, pliktige bidrag og andre bidrag til internasjonale organisasjoner Norge er medlem av, kan foretas i henhold til regelverket til den enkelte organisasjon.
2. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas en gang i året dersom avtaler om samfinansiering med andre givere innenfor utviklingssamarbeidet tilsier det.
3. Eventuelle utbetalinger av regjeringens gave til TV-aksjoner kan i sin helhet utbetales som et engangsbeløp.

4. Utbetalinger av tilskudd til Climate Investment Fund (CIF) kan foretas i samsvar med fondets prosedyrer for fondsoppbygging.
5. Utbetalinger av følgende fond forvaltet av Den europeiske bank for gjenoppbygging og utvikling (EBRD) kan foretas i henhold til regelverket til det enkelte fond: Early Transition Countries Fund, Eastern Europe Energy Efficiency and Environment Partnership Fund, Eastern Europe Energy Efficiency and Environment Partnership Regional Fund, EBRD Water Fund, EBRD Southern and Eastern Mediterranean Multi-Donor Account og EBRD-Ukraine Stabilisation and Sustainable Growth Multi-Donor Account.

XIII

Bruk av gjeldsbrev og raskere trekk på gjeldsbrev

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2015 kan fravike bevilgningsreglementet § 3 annet ledd ved utstedelse av gjeldsbrev i forbindelse med kapitalpåfyllinger under Det internasjonale utviklingsfondet, Det asiatiske utviklingsfondet, Det afrikanske utviklingsfondet og Den globale miljøfasiliteten.

XIV

Deltakelse i kapitaløkninger i internasjonale utviklingsbanker og fond

Stortinget samtykker i at:

1. Norge deltar i den sjette generelle kapitaløkningen i Den afrikanske utviklingsbanken med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av til sammen SDR 30 340 000. Innbetalingen foretas i løpet av årene 2011-2018, og belastes kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner, post 71 Regionale banker og fond.
2. Norge deltar i den niende kapitaløkningen i Den interamerikanske utviklingsbanken med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av til sammen USD 2 907 287. Innbetalingen foretas i løpet av årene 2011-2015, og belastes kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner, post 71 Regionale banker og fond.
3. Norge deltar i den fjerde kapitaløkningen i Den internasjonale bank for rekonstruksjon og utvikling (IBRD) med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av til sammen USD 20 476 585. Innbetalingen foretas i løpet av årene 2011-2015, og belastes kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner, post 70 Verdensbanken.
4. Norge deltar i den 13. kapitalpåfyllingen av Det afrikanske utviklingsfondet (AfDF-13) med en andel på 1 766 mill. kroner for perioden 2014-2016, innbetalt i tre like årlige bidrag. Innbetalingene belastes kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner, post 71 Regionale banker og fond.
5. Norge deltar i den 11. kapitalpåfyllingen i det Asiatiske utviklingsfondet (AsDF-11) med en andel på 256 mill. kroner for perioden 2013-2016, innbetalt i fire årlige bidrag. Innbetalingen belastes kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner, post 71 Regionale banker og fond.
6. Norge deltar i den 17. kapitalpåfyllingen av Det internasjonale utviklingsfondet (IDA-17) med en andel på 2 598 mill. kroner for perioden 2014-2016, innbetalt i tre like årlige bidrag. Innbetalingene belastes kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner, post 70 Verdensbanken.
7. i forbindelse med formalisering av Sør-Sudans medlemskap i Afrikabanken foretas en selektiv kapitaløkning i Den afrikanske utviklingsbanken (AfDB) på inntil UA 96 600 årlig i perioden 2015-2022 og en økning i den norske statsgarantien i AfDB med inntil UA 12 107 200.
8. Norge deltar i kapitalpåfyllingen i Den globale miljøfasiliteten (GEF) med en innbetalt andel på inntil 432 mill. kroner over perioden 1. juli 2014-30. juni 2018. Innbetalingene belastes kap. 166 Miljø og bærekraftig utvikling mv., post 72 Internasjonale miljøprosesser og bærekraftig utvikling.

XV

Det internasjonale gjeldssletteinitiativet (MDRI)

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2015 kan utstede en bindende forpliktelse til Det internasjonale utviklingsfondet (IDA) og Det afrikanske utviklingsfondet (AfDF) for Norges bidrag til Det

internasjonale gjeldssletteinitiativet (MDRI) i perioden 1. juli 2022 til 30. juni 2025 for Det internasjonale utviklingsfondet og i perioden 1. juli 2022 til 31. desember 2026 for Det afrikanske utviklingsfondet.

Kunnskapsdepartementet

Fullmakt til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2015 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap. 200 post 01	Kap. 3200 post 02
Kap. 220 post 01	Kap. 3220 post 02
Kap. 222 post 01	Kap. 3222 post 02
Kap. 224 post 01	Kap. 3224 post 01
Kap. 229 post 01	Kap. 3229 postene 02 og 61
Kap. 230 post 01	Kap. 3230 post 02
Kap. 256 post 01	Kap. 3256 post 02
Kap. 280 post 01 og post 21	Kap. 3280 postene 01 og 02
Kap. 281 post 01	Kap. 3281 post 02
Kap. 2410 post 01	Kap. 5310 post 03

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

- overskride bevilgningene til oppdragsvirksomhet på 21-postene mot tilsvarende merinntekter.
- avhende fast eiendom ved universiteter og høyskoler, jf. Instruks om avhending av statlig eiendom m.v., og bruke inntekter fra salg av eiendommer til kjøp, vedlikehold og bygging av andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål ved den samme virksomheten.
- gi Norges forskningsråd fullmakt til å kjøpe og avhende eiendommer. Salgsinntektene blir ført til eiendomsfondet til Forskningsrådet.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2015 kan:

- gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
220		Utdanningsdirektoratet	
	70	Tilskudd til læremidler mv.	30,0 mill. kroner
226		Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen	
	21	Spesielle driftsutgifter	20,0 mill. kroner
	22	Videreutdanning for lærere og skoleledere	99,8 mill. kroner
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	543,0 mill. kroner

2. gi tilsagn om å utbetale 20 prosent av tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen over kap. 225 Tiltak i grunnsopplæringen, post 68 Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen påfølgende budsjettår, når endelig regnskap foreligger.
3. gi nye tilsagn om rentekompensasjon tilsvarende en investeringsramme på 3 mrd. kroner under kap. 225 Tiltak i grunnsopplæringen, post 65 Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg.
4. gi tilsagn om å utbetale utdanningsstøtte for første halvår 2016 (andre halvdel av undervisningsåret 2015–16) etter de satsene som blir fastsatt andre halvår 2015 (første halvdel av undervisningsåret 2015–16), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, postene 70 Utdanningsstipend, 71 Andre stipend, 72 Rentestøtte og 90 Økt lån og rentegjeld, samt kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning, post 80 Renter.
5. gi tilsagn om å omgjøre lån til stipend første halvår 2016 (andre halvdel av undervisningsåret 2015–16) etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2015 (første halvdel av undervisningsåret 2015–16), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 50 Avsetning til utdanningsstipend.

Andre fullmakter

IV

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. privatister som melder seg opp til eksamen, og kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret skal betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg opp til eksamen, skal betale 1 000 kroner dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og 2 000 kroner ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale 853 kroner per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og 1 708 kroner ved senere forsøk.
2. Kunnskapsdepartementet i 2015 kan gi universiteter og høyskoler fullmakt til å:
 - a. opprette nye selskap og delta i selskap som er av faglig interesse for virksomheten.
 - b. bruke overskudd av oppdragsvirksomhet til kapitalinnskudd ved opprettelse av nye selskap eller ved deltagelse i selskap som er av faglig interesse for virksomheten.
 - c. bruke utbytte fra selskap som virksomheten har kjøpt aksjer i eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.
 - d. bruke inntekt fra salg av aksjer i selskap som virksomheten har ervervet med overskudd fra oppdragsvirksomhet eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.
3. Fra 1. januar 2015 blir maksimalprisen for foreldrebetalingen for et heldags ordinært barnehagetilbud fastsatt til 2 580 kroner per måned og 28 380 kroner per år, jf. forskrift 16. desember 2005 nr. 1478 om foreldrebetaling i barnehager § 1.

Kulturdepartementet*Fullmakt til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2015 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 300 post 01	kap. 3300 post 01
kap. 320 post 01	kap. 3320 postene 01 og 03
kap. 322 post 01	kap. 3322 post 01
kap. 323 post 01	kap. 3323 post 01
kap. 324 post 01	kap. 3324 post 01
kap. 324 post 21	kap. 3324 post 02
kap. 326 post 01	kap. 3326 post 01
kap. 329 post 01	kap. 3329 post 01
kap. 329 post 21	kap. 3329 post 02
kap. 334 post 01	kap. 3334 post 01
kap. 334 post 21	kap. 3334 post 02
kap. 339 post 01	kap. 5568 postene 71 og 73
kap. 339 post 21	kap. 3339, post 07
kap. 340 post 01	kap. 3340 post 01
kap. 340 post 21	kap. 3340 post 02
kap. 342 post 01	kap. 3342 postene 01 og 02

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2015 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
320		Allmenne kulturformål	
	73	Nasjonale kulturbygg	745,0 mill. kroner
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	
	50	Kunst i offentlige rom	31,5 mill. kroner

IV

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2015 kan inngå avtale om forsikringsansvar i forbindelse med større utenlandske utstillinger i Norge av kunstverk både i utenlandsk og norsk eie innenfor en samlet ramme for nytt og gammelt ansvar som til enhver tid ikke må overstige 14 000 mill. kroner.

Andre fullmakter

V

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd

Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler for 2015:

1. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikkformål, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner og kap. 324 Scenekunstformål, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner.
2. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de nordnorske knutepunktinstitusjonene fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom, post 72 Knutepunktinstitusjoner og kap. 323 Musikkformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner.
3. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de øvrige knutepunktinstitusjonene fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 60 pst. på staten og 40 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikkformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner, kap. 324 Scenekunstformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner og kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner og kap. 334 Film- og medieformål, post 78 Ymse faste tiltak.
4. Det offentlige driftstilskuddet til region- og distriktsoperatiltak fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 324 Scenekunstformål, post 73 Region- og distriktsopera.

VI

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i at for 2015 skal:

1. gebyret for merking og registrering av hver kopi av et videogram for utleie eller salg være 0,60 kroner. Kulturdepartementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfeller.
2. avgiften per videogram for omsetning i næring til Norsk kino- og filmfond være 3,50 kroner.
3. kringkastingsavgiften for fjernsynsmottakere være 2 527 kroner ekskl. merverdiavgift. Tilleggsavgiften ved forsinket betaling av kringkastingsavgiften og når melding ikke blir gitt etter reglene i lov av 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting § 8-1 andre ledd skal være 15 pst. av kringkastingsavgiften.

VII

Salg av aksjer

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2015 kan selge statens aksjer i Filmparken AS.

VIII

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Norsk kulturråd i 2015 kan omdisponere mellom 55-postene på kapitlene 320, 322, 323, 324, 326 og 328.

Justis- og beredskapsdepartementet*Fullmakt til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap. 61 post 01	Kap. 3061 post 03
Kap. 400 post 01	Kap. 3400 post 01
Kap. 410 post 01	Kap. 3410 post 03
Kap. 411 post 01	Kap. 3411 post 03
Kap. 413 post 01	Kap. 3413 post 01
Kap. 413 post 21	Kap. 3413 post 02
Kap. 430 post 01	Kap. 3430 postene 03 og 04
Kap. 430 post 21	Kap. 3430 post 02
Kap. 432 post 01	Kap. 3432 post 03
Kap. 440 post 01	Kap. 3440 postene 02, 03, 04 og 05
Kap. 442 post 01	Kap. 3442 postene 02 og 03
Kap. 444 post 01	Kap. 3444 post 02
Kap. 451 post 01	Kap. 3451 postene 03 og 06
Kap. 454 post 01	Kap. 3454 post 01
Kap. 455 post 01	Kap. 3455 post 01
Kap. 456 post 01	Kap. 3456 post 02
Kap. 456 post 45	Kap. 3456 post 02
Kap. 473 post 21	Kap. 3473 post 01
Kap. 474 post 01	Kap. 3474 post 02
Kap. 490 post 01	Kap. 3490 post 05
Kap. 491 post 01	Kap. 3491 post 01

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 01 Driftsutgifter med inntil 75 pst. av inntekter ved salg av sivilforsvarsanlegg og fast eiendom. Inntekter inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan bestille varer utover den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440		Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten	
	01	Driftsutgifter	65 mill. kroner
454		Redningshelikoptertjenesten	
	45	Større utstysranskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	459 mill. kroner

IV

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
490		Utlendingsdirektoratet	
	72	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger	50 mill. kroner

V

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 10 mill. kroner, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 33 mill. kroner.

VI

Nettobudsjetteringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan:

1. trekke politiets direkte utgifter til oppbevaring, tilsyn og salg av beslag fra salgsinntekten, før det overskytende inntektsføres under kap. 5309 Tilfeldige inntekter, post 29 Ymse.
2. trekke salgsomkostninger ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter, før det overskytende inntektsføres under kap. 3451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.
3. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 473 Statens sivilrettsforvaltning, post 01 Driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.
4. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

VII

Stortingets rettferdsvederlagsordning

Stortingets utvalg for rettferdsvederlag får fullmakt til å tilstå rettferdsvederlag av statskassen med inntil 250 000 kroner for hver enkelt søknad, men slik at grensen er 500 000 kroner for HIV-ofre og 300 000 kroner for tidligere barn i barnehjem, offentlige fosterhjem og spesialskoler. Søknader der utvalget anbefaler å innvilge erstatning som er høyere enn nevnte beløp, fremmes for Stortinget til avgjørelse. Det samme gjelder søknader som etter utvalgets vurdering reiser spørsmål av særlig prinsipiell art.

VIII

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan overdra Espeland fangeleir i Bergen kommune vederlagsfritt til stiftelsen Espeland fangeleir.

IX

Avhending av sivilforsvarsanlegg

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan overdra sivilforsvarsanlegg til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

X

Midlertidig drift av asylmottak

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan inngå avtaler om midlertidig drift av asylmottak med varighet utover 2015. Dersom behovet for mottaksplasser for asylsøkere og flyktninger blir større enn antatt i statsbudsjettet for 2015, samtykker Stortinget i at Justis- og beredskapsdepartementet kan øke antall plasser i mottak innenfor gjeldende rammer for etablering og drift av asylmottak, selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller post 70 Stønader til beboere i asylmottak.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Fullmakt til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2015 kan:

- 1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 01	kap. 3500 post 01
kap 510, post 01	kap. 3510 postene 02 og 03
kap. 525 post 21	kap. 3525 post 01
kap. 533 post 01	kap. 3533 post 02
kap. 540 post 01	kap. 3540 postene 03 og 04
kap. 540 post 21	kap. 3540 post 03

kap. 540 post 22	kap. 3540 post 05
kap. 540 post 23	kap. 3540 post 06
kap. 554 post 01	kap. 3554 post 01
kap 562 post 21	kap. 3562, post 02
kap 563 post 21	kap. 3563, post 02
kap. 585 post 01	kap. 3585, post 01
kap. 587 post 01	kap. 3587, post 04
kap. 595 post 01	kap. 3595, post 01
kap. 2412 post 01	kap. 5312, post 01

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med et beløp som tilsvarer regnskapsførte inntekter fra salg av anleggsmidler under kap. 5465 Statens kartverk, post 49 Salg av anleggsmidler. Ubrukte inntekter fra slikt salg kan tas med ved utregning av overført beløp.

III

Forskudd på rammetilskudd

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i statsbudsjettet for 2015 kan utgiftsføre uten bevilgning:

1. inntil 350 mill. kroner på kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd som forskudd på rammetilskudd for 2016 til kommuner.
2. inntil 50 mill. kroner på kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd som forskudd på rammetilskudd for 2016 til fylkeskommuner.

IV

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2015 kan omdisponere inntil 15 mill. kroner mellom kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur, post 01 Driftsutgifter og post 21 Spesielle driftsutgifter, og kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

V

Fullmakt til overskridelser

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2015 kan fravike spesifikasjonene under kap. 2465 Statens kartverk, post 24 Driftsresultat, ved bruk av reguleringsfondet.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VI

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2015 kan foreta bestillinger av kartgrunnlag utover gitt bevilgning under kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysning og nasjonal geografisk infrastruktur, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

VII

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2015 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 525 Fylkesmannsembetene, post 21 Spesielle driftsutgifter, refusjoner av utgifter til fellestjenester der Fylkesmannen samordner utgiftene.

VIII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2015 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
551		Regional utvikling og nyskaping	
	61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift	88,0 mill. kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	74	Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling	21,7 mill. kroner
	76	Tilskudd til utleieboliger	552,7 mill. kroner
	77	Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet	23,1 mill. kroner
	78	Boligsosialt kompetansetilskudd	71,9 mill. kroner

Andre fullmakter

IX

Husbankens låneramme

Stortinget samtykker i at Husbanken i 2015 kan gi tilsagn om lån for 20 mrd. kroner. Lånene vil bli utbetalt i 2015 og senere år.

Bygge- og eiendomsfullmakter*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

X

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2015 kan:

1. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30-49, med inntil 250 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30-49, med beløp som tilsvarer netto gevinst fra salg av eiendommer.

XI

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2015 kan omdisponere:

1. under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, mellom postene 31 og 33.
2. under kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, fra post 01 til 45.
3. under kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen, fra post 01 til 45.
4. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30, 31, 33, 45 og 49.
5. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 32 og 34, samt post 49 i de tilfeller det er aktuelt å kjøpe en eiendom som ledd i gjennomføringen av et kurantprosjekt.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

XII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2015 kan pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for å gjennomføre byggeprosjekter og andre investeringsprosjekter som er omtalt under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, kap. 532 Utvikling av Fornebuområdet, kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen og kap. 2445 Statsbygg, innenfor de kostnadsrammene som er omtalt i Prop. 1 S (2014-2015).

XIII

Fullmakter som gjelder kurantprosjektordningen

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2015 kan:

1. sette i gang byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter, uten at disse er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, når leietakeren har de husleiemidlene det er behov for innenfor gjeldende budsjettammer.
2. pådra staten forpliktelser utover budsjettåret, innenfor en samlet ramme på 1 500 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser, ved gjennomføring av kurante byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter og post 34 Videreføring av kurantprosjekter.

Andre fullmakter

XIV

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2015 kan:

1. godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av statlige virksomheter som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 500 mill. kroner.
2. godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 300 mill. kroner totalt, utover bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49.
3. korrigere Statsbyggs balanse i de tilfellene hvor prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445 Statsbygg blir overført til andre budsjettkapitler eller prosjektene ikke blir realisert.

XV

Avskrivninger under Statsbygg

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet fra 2015 kan gi Statsbygg fullmakt til å starte avskrivning av et anleggsmiddel fra det tidspunktet dette tas i bruk, og dermed avvike hovedregelen om at forvaltningsbedriftene starter avskrivning av anleggsmidler året etter at de er tatt i bruk, jf. St.prp. nr. 48 (2004-2005) og Innst. S. nr. 187 (2004-2005) Om bevilgningsreglementet.

Arbeids- og sosialdepartementet

Fullmakt til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2015 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 01	kap. 3600 post 02
kap. 601 post 21	kap. 3601 post 02
kap. 605 post 01	kap. 3605 postene 01, 04, 05
kap. 605 post 21	kap. 3605 post 02
kap. 621 post 21	kap. 3621 post 02
kap. 640 post 01	kap. 3640 postene 01, 06 og 07
kap. 640 post 21	kap. 3640 post 08
kap. 642 post 01	kap. 3642 postene 06 og 07
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 02

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste budsjettår.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2015 kan:

1. omdisponere inntil 40 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 01 Driftsutgifter.
2. omdisponere inntil 10 prosent av bevilgningen på kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 77 Varig tilrettelagt arbeid til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere.
3. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 01 Driftsutgifter.
4. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2015 kan overskride bevilgningen under kap. 2470 Statens pensjonskasse, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med inntil 20 mill. kroner mot dekning i reguleringsfondet.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2015 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere	2 534,9 mill. kroner
	77	Varig tilrettelagt arbeid	688,8 mill. kroner

Andre fullmakter

VI

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2015 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for personer med nedsatt arbeidsevne der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

VII

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2015 kan:

1. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 642 Petroleumstilsynet, post 01 Driftsutgifter, refusjoner av utgifter til fellestjenester.
2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, postene 01, 21 og 45, refusjoner av kommunenes andel av utgifter til opprettelse og drift av NAV-kontorer.

Folketrygden

Andre fullmakter

II

Folketrygdytelser

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2015 skal følgende ytelser i folketrygden gis etter disse satsene ¹:

	kroner
1a. Grunnstønad for ekstrautgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	7 836
1b. Ved ekstrautgifter utover laveste sats, kan grunnstønaden forhøyes til	11 976
1c. eller til	15 708
1d. eller til	23 136
1e. eller til	31 356
1f. eller til	39 168
2a-1. Hjelpetønad til uføre som må ha hjelp i huset ^{2 3}	13 068
2a-2. Hjelpetønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ⁴	14 052
2b. Forhøyet hjelpetønad etter lovens § 6-5 til uføre under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie ⁴	28 104
2c. eller til	56 208
2d. eller til	84 312
3. Behovsprøvet gravferdsstønad opptil	22 083
4. Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-11 og 17-9 ⁵	
for første barn	45 345
for to barn	59 169
for tre og flere barn	67 043

¹ Satsene under 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

² Stønad til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992.

³ Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønad til hjelp i huset og stønad til særskilt tilsyn og pleie.

⁴ Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

⁵ Fra 1. januar 2004 dekkes 64 pst. av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønaden er inntektsprøvet.

Helse- og omsorgsdepartementet*Fullmakt til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2015 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 710 post 01	kap. 3710 post 02
kap. 710 post 21	kap. 3710 postene 02 og 03
kap. 713 post 01	kap. 3713 post 02
kap. 715 postene 01 og 21	kap. 3715 postene 02, 04 og 05
kap. 716 post 01	kap. 3716 post 02
kap. 718 post 21	kap. 3718 post 04
kap. 720 postene 01 og 21	kap. 3720 postene 02 og 04
kap. 720 post 70	kap. 3720 post 03
kap. 721 post 01	kap. 3721 postene 02 og 04
kap. 722 post 01	kap. 3722 postene 02 og 50
kap. 723 post 01	kap. 3723 post 50
kap. 724 post 01	kap. 3724 post 04
kap. 725 post 01	kap. 3725 post 02
kap. 750 post 01	kap. 3750 post 02

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser ut over gitte bevilgninger

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2015 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
710		Nasjonalt folkehelseinstitutt	
	21	Spesielle driftsutgifter	180 mill. kroner

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2015 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
761		Omsorgstjeneste	
	63	Investeringsstilskudd	7 785,2 mill. kroner
	79	Andre tilskudd	1 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at investeringslån og driftskreditrammen til regionale helseforetak aktiveres i statens kapitalregnskap.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet*Fullmakt til å overskride gitte bevilgninger*

II

Stortinget samtykker i at Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet i 2015 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 820 post 01	kap. 3820 post 01
kap. 842 post 01	kap. 3842 post 01
kap. 855 post 01	kap. 3855 postene 01, 02 og 60
kap. 856 post 01	kap. 3856 post 01
kap. 858 post 01	kap. 3858 post 01
kap. 859 post 01	kap. 3859 post 01
kap. 868 post 01	kap. 3868 post 01

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Satser for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2015 i medhold av lov 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd § 10 kan utbetale barnetrygd med 11 640 kroner per barn per år.

Enslige forsørgere som fyller vilkårene for rett til utvidet stønad etter barnetrygdloven og full overgangsstonad etter folketrygdloven, og som har barn i alderen 0-3 år, har rett til et småbarnstillegg på 7 920 kroner per år. Dette tillegget gjelder per enslige forsørger, uavhengig av hvor mange barn i alderen 0-3 år vedkommende faktisk forsørger.

IV

Satser for kontantstøtte

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2015 i medhold av lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre § 7 kan utbetale kontantstøtte med disse beløpene:

Avtalt oppholdstid i barnehage per uke	Kontantstøtte i prosent av full sats	Kontantstøtte per barn i alderen 13-23 måneder
Ikke bruk av barnehageplass	100	6 000
Til og med 19 timer	50	3 000
20 timer eller mer	0	0

V

Sats for engangsstonad ved fødsel og adopsjon

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2015 i medhold av lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 14-17 kan utbetale stønad med følgende beløp:

Engangsstonad ved fødsel og adopsjon	38 750 kroner per barn
--------------------------------------	------------------------

Nærings- og fiskeridepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 900 post 01	kap. 3900 post 01
kap. 900 post 21	kap. 3900 post 02
kap. 902 post 01	kap. 3902 postene 01 og 03
kap. 902 post 21	kap. 3902 post 04
kap. 903 post 01	kap. 3903 post 01

kap. 904 post 01	kap. 3904 post 02
kap. 904 post 22	kap. 3904 post 03
kap. 905 post 21	kap. 3905 postene 01 og 02
kap. 910 post 01	kap. 3910 post 03
kap. 911 post 23	kap. 3911 post 01
kap. 917 post 21	kap. 3917 post 22
kap. 925 post 21	kap. 3925 post 03
kap. 926 post 21	kap. 3926 post 01
kap. 927 post 21	kap. 3927 post 01
kap. 928 post 21	kap. 5574 post 74
kap. 935 post 01	kap. 3935 postene 01, 02 og 03

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

- overskride bevilgningen på kap. 919, post 60 med 50 pst. av merinntekt under kap. 3917, post 13.

III

Utbetaling under garantiordninger (trekkfullmakter)

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan foreta utbetalinger til Garantiinstituttet for eksportkreditt uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger under byggelånsgarantiordningen overstiger innestående likvide midler tilknyttet ordningen, men slik at saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen ikke overstiger 600 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Garantiinstituttet for eksportkreditt, post 91 Utbetaling iflg. trekkfullmakt – byggelånsgarantiordning.

IV

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

- overskride bevilgningen under kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 71 Miljøtiltak Raufoss for miljøtiltak, innenfor gitt garantiramme på 124 mill. kroner.
- overskride bevilgningen under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorarer og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter, samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i selskapene.
- overskride bevilgningen under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 96 Aksjer, for å opprettholde statens eierandel gjennom deltakelse i egenkapitalutvidelser i henholdsvis Yara International ASA og Kongsberg Gruppen ASA. Fullmakten er begrenset til emisjoner på inntil 10 prosent av aksjekapitalen og hvor verdien av statens andel av emisjonen ikke overstiger 3 mrd. kroner.
- overskride bevilgningen under kap. 2429 Eksportkreditt Norge AS, post 90 Utlån, til utbetaling av lån under den statlige eksportkredittordningen, men slik at utlån i 2015 ikke overstiger 50 mrd. kroner.
- overskride bevilgningen under kap. 925, post 21, kap. 926, post 21 og kap. 927, post 21 i forbindelse med gjennomføringen av bestemte oppdragsprosjekter, mot tilsvarende kontraktsfestede innbetalinger til disse prosjektene i 2016 under henholdsvis kap. 3925, post 03, kap. 3926, post 01 og kap. 3927, post 01. Ved beregning av beløp som kan overføres til 2016 under de nevnte utgiftsbevilgninger, skal alle ubrukke merinntekter og mindreinntekter regnes med, samt eventuell inndekning av foregående års overskridelse på posten.

V

Fullmakt til å utgifts- og inntektsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

1. utgifts-/inntektsføre ut-/innbetalinger knyttet til garantiansvar overfor Eksportfinans ASA uten bevilgning, under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 70 Utbetaling – garantiordning, Eksportfinans ASA, og kap. 3950 Forvaltning av statlig eierskap, post 87 Innbetaling – garantiordning, Eksportfinans ASA, innenfor gitt garantiramme på 750 mill. kroner.
2. utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning valutakurstap og valutakursgevinst i eksportkredittordningen under henholdsvis kap. 2429 Eksportkreditt Norge AS, post 89 Valutatap og kap. 5329 Eksportkreditt Norge AS, post 89 Valutagevinst.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
920		Norges forskningsråd	
	50	Tilskudd	100 mill. kroner
2421		Innovasjon Norge	
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter	100 mill. kroner

2. gi tilsagn om tilskudd på 98,43 mill. euro i tillegg til eksisterende bevilgning for å delta i de frivillige programmene til Den europeiske romorganisasjonen ESA. Samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar skal likevel ikke overstige 137,6 mill. euro.

VII

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

1. inngå forpliktelser for inntil 7,5 mill. kroner til utredninger og lignende ut over bevilgning under kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter.
2. foreta bestillinger ut over gitt bevilgning under kap. 904 Brønnøysundregistrene, post 22 Forvaltning av Altinn-løsningen, men slik at ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

VIII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

1. gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 40 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at total ramme for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 123 mill. kroner.
2. gi Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 145 000 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utlandet innenfor Alminnelig garantiordning og inkludert Gammel alminnelig ordning. Garantivirkomheten

skal finne sted innenfor de rammer som «Arrangement on Officially Supported Export Credits» setter. Alminnelig garantiordning skal drives i balanse på lang sikt.

3. gi Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 3 150 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland, men likevel slik at rammen ikke overskrider sju ganger det til enhver tid inntående beløp på ordningens grunnfond. Garantivirkomheten skal finne sted innenfor de rammer som «Arrangement on Officially Supported Export Credits» setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til grunnfondet.
4. gi Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 5 000 mill. kroner ved byggelån innenfor skipsbyggingsindustrien. Ordningen skal drives i balanse på lang sikt.
5. gi Garantiinstituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme på 20 000 mill. kroner ved etablering av langsiktige kraftkontrakter i kraftintensiv industri.

IX

Dekning av forsikringstilfeller

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

1. gi tilsagn til Institutt for energiteknikk og Statsbygg om dekning av forsikringsansvar for inntil 80 000 000 euro overfor tredjeperson for instituttets og Statsbyggs ansvar etter lov av 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirkomhet, kapittel III.
2. inngå avtaler om forsikringsansvar under beredskapsordningen for statlig varekrigsforsikring innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 2 000 mill. kroner.

X

Utlånsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan:

1. gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye landsdekkende innovasjonslån innenfor en ramme på 500 mill. kroner.
2. gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye lån under lavrisikolåneordningen innenfor en ramme på 2 500 mill. kroner.
3. gi Eksportkreditt Norge AS fullmakt til å gi tilsagn om lån i tråd med selskapets og eksportkredittordningens formål uten en øvre ramme.

XI

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser knyttet til miljøtiltak

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for inntil 190 mill. kroner til gjennomføring av pålagte miljøtiltak på Løkken.

Andre fullmakter

XII

Fullmakt til å bortfeste

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan bortfeste hjemfalte gruveeiendommer til museale formål vederlagsfritt.

XIII

Fullmakt til å erverve og avhende aksjer og opsjoner

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 kan gi Garantiinstituttet for eksportkreditt anledning til å erverve og avhende aksjer og opsjoner med formål å få dekning for krav i misligholds- og gjenvinningssaker. Eierskapet skal være midlertidig.

XIV

Endring i statlige eierposter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2015 gjennom salg av aksjer eller gjennom andre transaksjoner kan:

1. redusere eierskapet i Ambita AS helt eller delvis
2. redusere eierskapet i Cermaq ASA helt eller delvis.
3. redusere eierskapet i Entra Holding ASA helt eller delvis.
4. redusere eierskapet i Flytoget AS helt eller delvis.
5. redusere eierskapet i Mesta AS helt eller delvis.
6. redusere eierskapet i SAS AB helt eller delvis.
7. redusere eierskapet i Kongsberg Gruppen ASA ned mot 34 prosent.
8. redusere eierskapet i Telenor ASA ned mot 34 prosent.

XV

Forslag om endret kategorisering i statens kapitalregnskap

Stortinget samtykker i at aksjekapital og øvrig kapitalinnskudd i GIEK Kredittforsikring AS som i kapitalregnskapet for 2014 er aktivert under kontogruppe 68 Fast kapital i forvaltningsbedrifter med 136 926 045,28 kroner, fra 2015 flyttes til kontogruppe 62 Verdipapirer.

Landbruks- og matdepartementet

Fullmakt til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2015 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1100 post 01	kap. 4100 post 01
kap. 1115 post 01	kap. 4115 post 02
kap. 1142 post 01	kap. 4142 post 01

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 1100 Landbruks- og matdepartementet, post 45 Store utstyrskjøp og vedlikehold, med et beløp som tilsvarer merinntektene fra salg av eiendom. Ubenyttede merinntekter fra salg av eiendom kan regnes med ved utregning av overførbart beløp under bevilgningen.

III

Forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2015 kan overskride bevilgningen under kap. 1142 Landbruksdirektoratet, post 01 Driftsutgifter, med inntil 0,5 mill. kroner i forbindelse med forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2015 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1148		Naturskade – erstatninger	
	71	Naturskade, erstatninger	81,5 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Salg av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2015 kan

- a. selge innkjøpt og opphavelig statseiendom for inntil 16 mill. kroner.
- b. selge eiendom på Kjeller i Skedsmo kommune og benytte salgsinntekter til å dekke utgifter knyttet til eiendommen.

VI

Fullmakt til nedsalg i Veterinærmedisinsk oppdragssenter AS

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2015 gjennom salg av aksjer eller gjennom andre transaksjoner kan redusere eierskapet i Veterinærmedisinsk oppdragssenter AS helt eller delvis.

Samferdselsdepartementet*Fullmakt til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2015 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 1313 post 01	kap. 4313 post 02
kap. 1320 postene 23, 30 og 72	kap. 4320 postene 01, 02 og 03
kap. 1350 postene 23 og 30	kap. 4350 postene 01, 02 og 06
kap. 1350 post 25	kap. 4350 post 07
kap. 1350 post 30	kap. 4350 post 37
kap. 1354 post 21	kap. 4354 post 01
kap. 1360 postene 01 og 45	kap. 4360 post 02 og kap. 5577 post 74
kap. 1361 post 01	kap. 4361 post 07

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. nytte inntil 10 mill. kroner av salgsinntekter fra salg av ikke næringsaktive fiskerihavner under kap. 4360, post 02 til følgende formål under kap. 1360, post 30:
- dekning av salgsomkostninger forbundet med salget.
 - oppgradering og vedlikehold av fiskerihavner under kap. 1360, post 30.

Andre fullmakter

III

Salg og bortfeste av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2015 kan selge og bortfeste fast eiendom inntil en verdi av 50 mill. kroner i hvert enkelt tilfelle.

Vegformål

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Fullmakt til forskuttering

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2015 kan inngå avtaler om forskuttering av midler til vegformål utover gitt bevilgning på kap. 1320 Statens vegvesen, post 30 Riksveginvesteringer, post 31 Skredsikring riksveger, post 36 E16 over Filefjell og post 37 E6 vest for Alta, likevel slik at samlede løpende refusjonsforpliktelser ikke overstiger 4 950 mill. kroner. Forskutteringene skal refunderes uten kompensasjon for renter og prisstigning.

V

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser knyttet til investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2015 kan:

1. gjennomføre de investeringsprosjektene som er omtalt i merknadene til kap. 1320 Statens vegvesen i Prop. 1 S (2014–2015) innenfor de kostnadsrammer som der er angitt.
2. forplikte staten for framtidige budsjettår utover gitt bevilgning på kap. 1320 Statens vegvesen, post 30 Riksveginvesteringer, post 31 Skredsikring riksveger, post 34 Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, post 36 E16 over Filefjell og post 37 E6 vest for Alta, for investeringsprosjekter som ikke er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, likevel slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 2 700 mill. kroner.

VI

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for drifts- og vedlikeholdsarbeider Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2015 kan forplikte staten for framtidige budsjettår utover gitt bevilgning på kap. 1320 Statens vegvesen, post 23 Drift og vedlikehold av riksveger, trafikant- og kjøretøytilsyn m.m. og post 34 Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 5 900 mill. kroner, og slik at forpliktelsene som forfaller hvert år ikke overstiger 2 500 mill. kroner.

VII

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for riksvegferjedriften Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2015 kan forplikte staten for framtidige budsjettår utover gitt bevilgning på kap. 1320 Statens vegvesen, post 72 Kjøp av riksvegferjetjenester, slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 7 100 mill. kroner, og slik at forpliktelsene som forfaller hvert år ikke overstiger 850 mill. kroner.

VIII

Investering for transporttiltak i fylkene

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2015 kan gi tilsagn om rentekompensasjon tilsvarende en investeringsramme på 3 000 mill. kroner over kap. 1320 Statens vegvesen, post 61 Rentekompensasjon for transporttiltak i fylkene.

Andre fullmakter

IX

Regnskapsføring av utgifter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2015 kan utgiftsføre uten bevilgning tilskudd til driftsutgifter for interimsselskapet for utbyggingsselskap på veg under kap. 1321 Utbyggingsselskap for veg, post 70 Tilskudd til drift, mot tilsvarende innsparing av bevilgningen i statsbudsjettet 2015 under kap. 1320 Statens vegvesen, post 23 Drift og vedlikehold av riksveger, trafikant- og kjøretøytilsyn m.m.

X

Oslopakke 3

Stortinget samtykker i at Fjellinjen AS i 2015 får fullmakt til å ta opp lån på inntil 800 mill. kroner i tråd med vilkårene i omtalen under programkategori 21.30 Vegformål i Prop. 1 S (2014-2015).

Jernbaneformål*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger*

XI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2015 kan bestille materiell utover gitte bevilgninger, likevel slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1350		Jernbaneverket	
	23, 25 og 30	Drift, vedlikehold og investeringer	1 000 mill. kroner

XII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2015 kan gi tilskudd utover gitt bevilgning, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1350		Jernbaneverket	
	30	Investeringer i linjen	10 mill. kroner

XIII

Fullmakt til forskuttering

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2015 kan inngå avtaler om forskuttering av midler til jernbaneformål utover gitt bevilgning på kap. 1350 Jernbaneverket, post 30 Investeringer i linjen, likevel slik at samlede, løpende refusjonsforpliktelser ikke overstiger 200 mill. kroner. Forskutteringene skal refunderes uten kompensasjon for renter og prisstigning.

XIV

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser knyttet til investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2015 kan:

- gjennomføre de investeringsprosjektene som er omtalt i merknadene til kap. 1350 Jernbaneverket i Prop. 1 S (2014–2015) innenfor de kostnadsrammer som der er angitt.
- forplikte staten for framtidige budsjettår utover gitt bevilgning på kap. 1350 Jernbaneverket, post 30 Investeringer i linjen og post 34 Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, for investeringsprosjekter som ikke er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, likevel slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 800 mill. kroner.
- forplikte staten for framtidige budsjettår utover gitt bevilgning på kap. 1350 Jernbaneverket, post 30 Investeringer i linjen, for planlegging av nye investeringsprosjekter som ikke er omtalt med kostnadsrammer overfor Stortinget, likevel slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 2 400 mill. kroner.

XV

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for drifts- og vedlikeholdsarbeider

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2015 kan forplikte staten for framtidige budsjettår utover gitt bevilgning på kap. 1350 Jernbaneverket, post 23 Drift og vedlikehold, post 25 Drift og vedlike-

hold av Gardermobanen og post 34 Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 2 500 mill. kroner, og slik at forpliktelsene som forfaller hvert år ikke overstiger 1 300 mill. kroner.

Andre fullmakter

XVI

Restverdisikring for eksisterende materiell, oppgraderinger av eksisterende materiell og investeringer i nytt materiell

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet, for det materiellet som inngår i statens rammeavtale med NSB AS, i 2015 kan:

1. gi NSB AS en restverdigaranti for bokførte verdier på inntil 5 635 mill. kroner.
2. gi NSB AS ytterligere restverdigaranti på oppgraderinger og nyinvesteringer innenfor en ramme på inntil 935 mill. kroner.

XVII

Endring i statlige eierposter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2015 gjennom salg av aksjer eller ved industrielle transaksjoner kan redusere eierskapet i Baneservice AS helt eller delvis.

Kystforvaltning

Fullmakt til å overskride gitte bevilgninger

XVIII

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2015 kan overskride bevilgningen under kap. 1360 Kystverket, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 70 mill. kroner pr. aksjon dersom det er nødvendig å sette i verk tiltak mot akutt forurensing uten opphold og før Kongen kan gi slikt samtykke.

XIX

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2015 kan foreta bestillinger utover gitt bevilgning, men slik at samlet beløp for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1360		Kystverket	
	45	Større utstyranskaffelser og vedlikehold	3 mill. kroner

XX

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2015 kan gi tilskudd utover gitt bevilgning, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1360		Kystverket	
	60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg	20 mill. kroner

XXI

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser knyttet til investeringsprosjekter
Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2015 kan:

- gjennomføre de investeringsprosjektene som er omtalt i merknadene til kap. 1360 Kystverket i Prop. 1 S (2014-2015) innenfor de kostnadsrammer som der er angitt.
- forplikte staten for framtidige budsjettår utover gitt bevilgning på kap. 1360 Kystverket, post 30 Nyanlegg og større vedlikehold og post 34 Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, for investeringsprosjekter som ikke er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, likevel slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 500 mill. kroner.

Post og telekommunikasjoner*Andre fullmakter*

XXII

Overføringer til og fra reguleringsfondet

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2015 kan overføre inntil 10 mill. kroner til eller fra Nasjonal kommunikasjonsmyndighets reguleringsfond.

Klima- og miljødepartementet*Fullmakt til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2015 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 01	kap. 4400 post 02
kap. 1420 post 23	kap. 4420 postene 01, 04, 06, 08 og 09
kap. 1429 post 01	kap. 4429 postene 02 og 09
kap. 1471 post 01	kap. 4471 postene 01 og 03
kap. 1471 post 21	kap. 4471 post 21
kap. 1472 post 50	kap. 5578 post 70

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til overskridelser

Stortinget samtykker i at:

1. Klima- og miljødepartementet i 2015 kan overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 01 Driftsutgifter, til dekning av honorarer, transaksjonskostnader og utgifter til faglig bistand i forbindelse med salg av klimakvoter.
2. Klima- og miljødepartementet i 2015 kan overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning, med et beløp som tilsvarer inntekter fra salg av klimakvoter som er regnskapsført på kap. 4481 Salg av klimakvoter, post 01 Salgsinntekter.

IV

Kjøp av klimakvoter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2015 kan inngå avtaler om kjøp av klimakvoter ved bruk av Kyoto-mekanismene innenfor en samlet ramme på 2 000 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser under kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning.

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

V

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2015 kan foreta bestillinger av materiell o.l. utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	22	Statlige vannmiljøtiltak	15,0 mill. kroner
1420		Miljødirektoratet	
	31	Tiltak i verneområder	3,0 mill. kroner

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2015 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	55,0 mill. kroner
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	1,8 mill. kroner
	33	Statlig erverv, marint vern	3,6 mill. kroner
	35	Statlige erverv, nytt skogvern	116,4 mill. kroner
	78	Friluftsmål	3,0 mill. kroner
	85	Naturinformasjonssentre	2,0 mill. kroner
1429		Riksantikvaren	
	21	Spesielle driftsutgifter	14,0 mill. kroner
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap	30,0 mill. kroner
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	10,0 mill. kroner
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring	10,0 mill. kroner
	74	Tilskudd til fartøyvern	12,0 mill. kroner
	77	Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet	1,0 mill. kroner
	79	Tilskudd til verdensarven	10,0 mill. kroner
1482	73	Klima- og skogsatsingen	810,5 mill. kroner

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2015 kan pådra forpliktelser for framtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd ut over gitt bevilgning under kap. 1420 Klima- og miljødirektoratet, postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 127,0 mill. kroner.

VIII

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2015 gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas en gang i året for FNs klima- og skogprogram, samt Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility, Forest Investment Program og BioCarbon Fund plus.
2. Utbetalinger av kjernebidrag til Global Green Growth Institute kan foretas i henhold til organisasjonens regelverk.

IX

Utbetaling av renter på tilskudd

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til FNs klima- og skogprogram, Brasils Amazonasfond, Guyana REDD+ Investment Fund, Global Green Growth Institute, Forest Carbon Partnership Facility, Forest Investment Program og BioCarbon Fund plus kan benyttes til tiltak som avtales mellom Klima- og miljødepartementet og den enkelte mottaker.

Finansdepartementet*Fullmakt til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2015 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1600 post 01	kap. 4600 post 02
kap. 1600 post 21	kap. 4600 post 02
kap. 1605 post 01	kap. 4605 post 01
kap. 1610 post 01	kap. 4610 postene 01, 04 og 05
kap. 1618 post 01	kap. 4618 post 02
kap. 1618 post 01	kap. 4618 post 03

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen til oppdragsvirksomhet på kap. 1620 Statistisk sentralbyrå, post 21 Spesielle driftsutgifter, med et beløp som tilsvarer alle merinntektene på kap. 4620 Statistisk sentralbyrå, post 02 Oppdragsinntekter.

Ubrukte merinntekter og eventuelle mindreinntekter regnes med ved utregning av overførbart beløp på posten.

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2015 kan overskride bevilgningen på kap. 21 Statsrådet, post 01 Driftsutgifter, for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for regjeringen.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2015 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1602		Finanstilsynet	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	10 mill. kroner
1610		Toll- og avgiftsetaten	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	40 mill. kroner
1618		Skatteetaten	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	35 mill. kroner

V

Fullmakt til å inngå avtaler om investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at:

1. en i 2015 kan inngå avtaler for oppgaver som blir avsluttet i 2015 og senere under kap. 41 Stortinget, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, innenfor den kostnadsrammen som er nevnt i Prop. 1 S (2014–2015).
2. Finansdepartementet i 2015 kan inngå avtaler om gjennomføring av de investeringsprosjektene som er omtalt i Prop. 1 S (2014–2015) under kap. 1618 Skatteetaten, post 22 Større IT-prosjekter, innenfor de kostnadsrammer som der er angitt.

VI

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2015 kan gi garantier for:

1. grunnkapitalen til Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 1 243 659 651 euro.
2. lån fra Den nordiske investeringsbank vedrørende ordningen med prosjektinvesteringsslån innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar på 329 309 000 euro.
3. miljølån gjennom Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar på 57 354 136 euro.

VII

Fullmakt til å dekke utgifter til fortsatt bobehandling

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet for 2015 kan bestemme at det under ordningen med oppfølging av statens krav i konkursbo pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 23,9 mill. kroner. Utbetalinger dekkes av bevilgningene under kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten, post 01 Driftsutgifter, og kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Andre fullmakter

VIII

Fullmakt til å korrigere uoppklarte differanser og feilposter i tidligere års statsregnskap

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2015 i enkeltsaker kan korrigere uoppklarte differanser i regnskapene og feilposter i statsregnskapet som gjelder tidligere års regnskaper, ved postering over konto for forskyvninger i balansen i statsregnskapet i det inneværende års regnskap. Fullmakten gjelder inntil 1 mill. kroner.

IX

Nettobudsjetteringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2015 kan:

1. trekke direkte utgifter i forbindelse med auksjonssalg fra salgsinntektene før det overskytende inntektsføres under kap. 4610 Toll- og avgiftsetaten, post 02 Andre inntekter.
2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1618 Skatteetaten, post 01 Driftsutgifter, refusjoner av fellesutgifter og liknende der Skatteetaten framleier lokaler.

Forsvarsdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2015 kan:

1. benytte alle merinntekter til å overskride enhver utgiftsbevilgning under Forsvarsdepartementet, med følgende unntak:
 - a. inntekter fra militære bøter kan ikke benyttes som grunnlag for overskridelse.
 - b. inntekter ved salg av større materiell kan benyttes med inntil 75 pst. til overskridelse av bevilgningen under kapittel 1760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.
2. Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2015 kan:

1. foreta bestillinger ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1720		Felles ledelse og kommandoapparat	
	01	Driftsutgifter	430 mill. kroner
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben	
	01	Driftsutgifter	75 mill. kroner
1731		Hæren	
	01	Driftsutgifter	130 mill. kroner
1732		Sjøforsvaret	

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
	01	Driftsutgifter	810 mill. kroner
1733		Luftforsvaret	
	01	Driftsutgifter	1 500 mill. kroner
1734		Heimevernet	
	01	Driftsutgifter	65 mill. kroner
1740		Forsvarets logistikkorganisasjon	
	01	Driftsutgifter	1 320 mill. kroner
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	
	01	Driftsutgifter	100 mill. kroner
	44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel	80 mill. kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	17 000 mill. kroner
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel	165 mill. kroner
1761		Nye kampfly med baseløsning	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	24 400 mill. kroner
1790		Kystvakten	
	01	Driftsutgifter	2 080 mill. kroner
1791		Redningshelikoptertjenesten	
	01	Driftsutgifter	60 mill. kroner
1792		Norske styrker i utlandet	
	01	Driftsutgifter	25 mill. kroner
1795		Kulturelle og allmennyttige formål	
	01	Driftsutgifter	2 mill. kroner

2. gi Forsvarets forskningsinstitutt fullmakt til å ha økonomiske forpliktelser på inntil 60 mill. kroner ut over det som dekkes av egne avsetninger.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2015 kan gi tilsagn om økonomisk støtte ut over bevilgningen, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1700		Forsvarsdepartementet	
	73	Forskning og utvikling	68 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Nettobudsjettering av salgsomkostninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2015 kan trekke salgsomkostninger ved salg av materiell og fast eiendom fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kapittel 4760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg, post 45 Store nyanskaffelser og kapittel 4710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg, post 47 Salg av eiendom.

VI

Personell

Stortinget samtykker i at:

1. Forsvarsdepartementet i 2015 kan fastsette lengden på førstegangstjenesten, repetisjonstjenesten og heimevernstjenesten slik det går frem av Prop. 1 S (2014–2015).
2. enheter oppsatt med frivillig heimevernspersonell kan overføres til forsvarsgrener og fellesinstitusjoner, og benyttes i operasjoner i utlandet.

VII

Investeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2015 kan:

1. starte opp nye investeringsprosjekter, herunder større bygg- og eiendomsprosjekter, som er presentert som nye prosjekter i Prop. 1 S (2014–2015), innenfor de kostnadsrammer som der er omtalt.
2. endre tidligere godkjente prosjekter som anført i Prop. 1 S (2014–2015), herunder endrede kostnadsrammer.
3. starte opp og gjennomføre materiellinvesteringer og byggeprosjekter av lavere kategori.
4. nytte bevilgningen på den enkelte investeringspost, hhv. post 44, 45, 47 og 48 fritt mellom formål, bygg- og eiendoms-kategorier, anskaffelser og prosjekter som presentert i Prop. 1 S (2014–2015).
5. gjennomføre konsept- og definisjonsfasen av planlagte materiellanskaffelser.
6. igangsette planlegging og prosjektering av bygge-, anleggs- og innredningsprosjekter innenfor rammen av bevilgningen på de respektive poster.
7. inkludere gjennomføringskostnader i investeringsprosjektene for eiendom, bygg og anlegg på post 46 og post 47.

VIII

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2015 kan:

1. avhende fast eiendom uansett verdi til markedspris når det ikke foreligger annet statlig behov for eiendommen. Eiendommene skal normalt legges ut for salg i markedet, men kan selges direkte til fylkeskommuner eller kommuner til markedspris, innenfor EØS-avtalens bestemmelser. Dersom eiendommene er aktuelle for friluft- eller kulturformål kan de selges på samme vilkår til Statskog SF hvis ikke fylkeskommuner eller kommuner ønsker å kjøpe eiendommene. Likeledes kan eiendommer som er nødvendige for å oppfylle samfunnets målsetting om å opprettholde en selvfinansiert sivil luftfart, selges direkte til Avinor AS. Dette gjelder følgende eiendoms-kategorier:
 - rullebaner, taksebaner med tilhørende sikkerhetsområder, flyoppstillingsplasser og andre arealer og infrastruktur for flyoperasjoner
 - terminal innrettet mot det service- og tjenestebehov som forbrukere og myndigheter har bruk for
 - områder for kollektiv og privat tilbringertjeneste
 - kontorer og lignende
 - eiendommer for fremtidig utbygging
2. avhende fast eiendom til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

IX

Tidspunkt for belastning av utgiftsbevilgninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2015 kan belaste utgiftsbevilgninger for bestillinger gjennom NSPA (NATO Support Agency), andre internasjonale organisasjoner eller andre lands myndigheter fra det tidspunkt materiell blir bestilt, selv om levering først skjer senere i budsjettåret eller i et etterfølgende budsjettår.

Olje- og energidepartementet*Fullmakt til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2015 kan:

Overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1800 post 21	kap. 4800 post 03
kap. 1810 post 21	kap. 4810 post 02
kap. 1820 post 21	kap. 4820 post 02
kap. 1820 post 22	kap. 4820 post 40
kap. 1830 post 22	kap. 4830 post 10
kap. 2490 post 45	kap. 5490 post 01

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2015 kan overskride bevilgningen under kap. 1815 Petoro AS, post 73 Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel med inntil 35 mill. kroner til utgifter som påløper i forbindelse med utvinningstillatelser, som skal fordeles mellom deltakerne i utvinningstillatelsene etter deltakerandel.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kongen i 2015 kan:

- overskride bevilgningen under kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved statlig kjøp/salg av aksjeposter, rådgivning samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Statoil ASA.
- godkjenne utøvelse av statens forkjøpsrett ved overdragelser av andeler i utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel og overskride bevilgningen med inntil 5 mrd. kroner under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.

V

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2015 kan utgiftsføre uten bevilgning utlån til Norpipe Oil AS på inntil 25 mill. kroner under kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, post 90 Lån til Norpipe Oil AS.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2015 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt udekket ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging	10 mill. kroner
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging	10 mill. kroner
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi	
	50	Overføring til Energifondet	400 mill. kroner
1840		CO ₂ -håndtering	
	75	Tilskudd, CO ₂ -håndtering internasjonalt	126 mill. kroner

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser ut over gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2015 kan pådra seg forpliktelser utover gitte bevilgninger innenfor følgende beløp:

Kap	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 mill. kroner
1810		Oljedirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
1815		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35 mill. kroner
	73	Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinental-sokkel	100 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	

Kap	Post	Betegnelse	Samlet ramme
	22	Flom- og skredforebygging	100 mill. kroner
1830		Forskning og næringsutvikling	
	22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling	10 mill. kroner
1840		CO ₂ -håndtering	
	70	Gassnova SF	20 mill. kroner

VIII

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2015 kan gi Gassco AS garanti innenfor en samlet ramme på inntil 1 mrd. kroner for skader og tap ved mottaksterminalene på kontinentet som har oppstått som følge av forsettlige handlinger hos ledende personell i Gassco AS.

IX

Forpliktelse under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2015 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

1. løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene, samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum.
2. avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Statoil ASA.

X

Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Kongen i 2015 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for SDØE sin forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel.
2. utviklingsprosjekter under Gassled.

XI

Forpliktelser før plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2015 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten knyttet til kontraktsmessige forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift er godkjent eller før tillatelse til anlegg og drift er gitt, herunder forpliktelser knyttet til en pre-interessentskapsfase.

Andre fullmakter

XII

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Kongen i 2015 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 20 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

XIII

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2015 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Kongen har fått fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

XIV

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2015 kan godkjenne overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler for Petoro AS som forvalter av SDØE der det antas at ressursene i utvinningstillatelsen på tidspunkt for overdragelsen er mindre enn 3 mill. Sm³ oljeekvivalenter.

XV

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2015 i tråd med forutsetningene i St.prp. nr. 41 (2003-2004) kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.
2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

XVI

Overdragelse av andeler i rørledninger til Gassled

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2015 kan godkjenne nødvendige transaksjoner for overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE for å innlemme rørledninger med SDØE-andel i Gassled. Statens andel i Gassled skal justeres for å gjenspeile innlemmelsen.

XVII

Opphevelse av generalforsamlingsklausulen

Stortinget samtykker i at generalforsamlingsklausulen skal kunne oppheves for gitte tillatelser og erstattes av en vetorett i tråd med konsesjonsdirektivet og petroleumsforskriftens § 12, dersom rettighetshaverne skulle ønske dette. Olje- og energidepartementet skal i så fall godkjenne dette i hvert enkelt tilfelle.

XVIII

Lån til TCM DA

Stortinget samtykker i at lån til TCM DA aktiveres i statens kapitalregnskap.

Vedlegg 1**Oversikt over utgifter og inntekter i statsbudsjettet for
budsjetterminen 2015**

i 1000 kroner

	Utgifter				
	Samlede utgifter	Drifts - utgifter	Nybygg, anlegg mv.	Overføringer til andre	Utlån, gjelds- avdrag mv.
Det kongelige hus	227 792	19 842	-	207 950	-
Regjering	331 300	331 300	-	-	-
Stortinget og underliggende institusjoner	1 988 200	1 428 400	346 300	213 500	-
Høyesterett	92 445	92 445	-	-	-
Utenriksdepartementet	37 902 975	5 375 725	100 072	31 316 818	1 110 360
Kunnskapsdepartementet	50 766 561	4 205 932	25 754	46 534 875	-
Kulturdepartementet	12 505 269	3 013 321	30 208	9 461 740	-
Justis- og beredskapsdepartementet	33 180 082	29 262 227	1 796 982	2 120 873	-
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	174 221 727	4 685 227	1 751 700	167 784 800	-
Arbeids- og sosialdepartementet	55 527 409	24 033 011	402 878	10 991 520	20 100 000
Helse- og omsorgsdepartementet	145 236 365	4 852 526	21 717	140 362 122	-
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	37 095 016	7 729 364	54 755	29 310 897	-
Nærings- og fiskeridepartementet	9 779 532	3 637 182	441 100	5 701 250	-
Landbruks- og matdepartementet	17 244 816	1 589 911	9 417	15 645 488	-
Samferdselsdepartementet	94 636 381	20 029 155	26 448 540	8 158 686	40 000 000
Klima- og miljødepartementet	8 029 332	2 384 785	223 178	5 421 369	-
Finansdepartementet	110 410 500	13 883 100	180 300	34 928 100	61 419 000
Forsvarsdepartementet	43 817 827	31 649 751	11 515 920	652 156	-
Olje- og energidepartementet	15 397 088	1 429 738	7 900	4 709 450	9 250 000
Ymse utgifter	10 500 000	10 500 000	-	-	-
Statsbankene	117 695 847	725 882	51 094	12 854 757	104 064 114
Statlig petroleumsvirksomhet	38 000 000	-	38 000 000	-	-
Statens forretningsdrift	1 933 298	-779 862	2 713 160	-	-
Folketrygden	418 621 536	-	-	418 621 536	-
Statens pensjonsfond utland	303 955 000	-	-	303 955 000	-
Sum utgifter	1 739 096 298	170 078 962	84 120 975	1 248 952 887	235 943 474
			Statsbudsjettet folketrygden ikke medregnet	Folketrygden	Statsbudsjettet medregnet folketrygden
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføringer fra Statens pensjonsfond utland)			1 024 986 725	303 940 700	1 328 927 425
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)			1 084 531 288	418 621 536	1 503 152 824
Driftsutgifter			170 078 962	-	170 078 962
Nybygg anlegg mv.			84 120 975	-	84 120 975
Overføringer til andre			526 376 351	418 621 536	944 997 887
Overføringer til Statens pensjonsfond utland			303 955 000	-	303 955 000
3. Overskudd før lånetransaksjoner før overføring fra Statens pensjonsfond utland (1-2)			-59 544 563	-114 680 836	-174 225 399
4. Overføring fra Statens pensjonsfond utland			174 225 399	-	174 225 399
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)			114 680 836	-114 680 836	-

i 1000 kroner

Inntekter					
	Samlede inntekter	Drifts-inntekter	Inntekter i samband med nybygg, anlegg mv.	Skatter, avgifter og andre overføringer	Tilbakebetalinger mv.
Skatt på formue og inntekt	259 200 000	-	-	259 200 000	-
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	301 700 000	-	-	301 700 000	-
Tollinntekter	3 200 000	-	-	3 200 000	-
Merverdiavgift	256 200 000	-	-	256 200 000	-
Avgifter på alkohol	12 600 000	-	-	12 600 000	-
Avgifter på tobakk	7 200 000	-	-	7 200 000	-
Avgifter på motorvogner	30 700 000	-	-	30 700 000	-
Andre avgifter	48 991 065	-	-	48 991 065	-
Sum skatter og avgifter	919 791 065	-	-	919 791 065	-
Renter av statens forretningsdrift	85 805	-	-	85 805	-
Øvrige inntekter av statens forretningsdrift	2 040 167	200	2 030 467	9 500	-
Sum inntekter av statens forretningsdrift	2 125 972	200	2 030 467	95 305	-
Renter fra statsbankene	9 245 651	-	-	9 245 651	-
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	5 938 188	-	-	5 938 188	-
Utbytte ekskl. Statoil	16 435 402	-	-	16 435 402	-
Renteinntekter og utbytte (eksl. statens forretningsdrift og Statoil)	31 619 241	-	-	31 619 241	-
Inntekter under departementene	30 436 147	18 383 266	290 965	11 761 916	-
Overføring fra Norges Bank	3 000 000	-	-	3 000 000	-
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	-	-	-	-	-
Sum andre inntekter	33 436 147	18 383 266	290 965	14 761 916	-
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	153 400 000	121 000 000	26 700 000	5 700 000	-
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	173 600 000	-	-	173 600 000	-
Aksjeutbytte fra Statoil	14 955 000	-	-	14 955 000	-
Sum petroleumsinntekter	341 955 000	121 000 000	26 700 000	194 255 000	-
Tilbakebetalinger	103 243 423	-	-	-	103 243 423
Statens pensjonsfond utland	174 225 399	-	-	174 225 399	-
Sum inntekter	1 606 396 247	139 383 466	29 021 432	1 334 747 926	103 243 423
			Statsbudsjettet folketrygden ikke medregnet	Folke trygden	Statsbudsjettet medregnet folketrygden
Lånetransaksjoner:					
6. Utlån gjeldsavdrag, aksjetegning mv. i alt			235 943 474	-	235 943 474
Utlån til statsbanker			104 064 114	-	104 064 114
Gjeldsavdrag			61 419 000	-	61 419 000
Andre utlån, aksjetegning mv.			70 460 360	-	70 460 360
7. Tilbakebetalinger mv.			103 243 423	-	103 243 423
8. Utlån mv. (netto) (6 - 7)			132 700 051	-	132 700 051
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8 - 5)			18 019 215	114 680 836	132 700 051

Vedlegg 2**Statsbudsjettet**

Tabell 2.1 Hovedtallene i statsbudsjettet for perioden 2009-2015

Mill. kroner

	Regnskap					Saldert budsjett 2014	Anslag regn- skap 2014	Forslag 2015
	2009	2010	2011	2012	2013			
Driftsutgifter og investeringer ekskl. petroleumsvirksomhet	155 050	156 941	165 299	171 277	185 772	202 795	195 617	216 980
Driftsresultat forretningsdriften	-1 194	-1 402	7	26	195	-547	-587	-780
Renter av statsgjeld	20 237	19 939	17 207	12 819	12 186	10726	10 388	12 872
Overføringer til andre	669 845	697 337	697 337	786 412	831 385	873 424	881 391	932 126
Utgifter ekskl. lån og petroleumsvirksomhet	843 937	872 815	879 850	970 534	1 029 538	1 083 398	1 086 810	1 161 198
Inntekter ekskl. lån, oljeskatter og petroleumsvirksomhet	747 376	769 745	800 451	869 636	913 084	948 896	937 057	986 973
Oljekorrigert overskudd	-96 561	-104 070	-79 399	-100 898	-119 454	-137 502	-149 753	-174 225
Overført fra Statens pensjonsfond utland	107 221	109 356	84 158	104 550	117 340	137 502	149 753	174 225
Overskudd før lånetransaksjoner	10 660	5 286	4 759	3 652	885	0	0	0
Oljeskatter	168 966	159 168	209 678	232 707	206 436	186 510	178 300	173 600
Utbytte fra Statoil	15 489	12 818	13 352	13 887	14 421	14 421	14 955	14 955
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	120 058	124 117	149 212	174 499	157 880	143 200	141 900	153 400
Utgifter til statlig petroleumsvirksomhet	-24 719	-20 146	-21 439	-25 610	-33 585	-30 002	-38 002	-38 000
Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten	279 794	275 957	350 803	395 483	345 151	314 129	297 153	303 955
Overskudd før overføring til Statens pensjonsfond utland	183 233	171 887	271 404	294 585	228 697	176 627	147 400	129 730
Utlån og avdrag, brutto	256 064	116 719	151 683	131 630	233 208	150 636	166 763	235 943
Tilbakebetalinger	69 075	73 430	83 301	158 728	96 233	87 846	140 990	103 243
Utlån, netto	186 989	43 289	68 382	-27 098	1 36 974	62 790	25773	132 700
Overskudd før lånetransaksjoner	10 660	5 286	4 759	3 652	885	0	0	0
Samlet finansieringsbehov	176 329	38 003	63 623	-30 750	136089	62 790	25773	132 700

Tabell 2.2 Samlede utgifter etter departement 2009 -2015

Mill. kroner

Departement ³	Regnskap					Budsjett	
	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ¹	2015 ²
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjeringen, Stortinget og Høyesterett	1 934	1 950	2 018	2 221	2 305	2 391	2 640
Utenriksdepartementet	31 507	33 905	33 148	31 936	35 865	35 618	37 903
Kunnskapsdepartementet	72 134	68 287	42 624	41 057	43 816	47 340	50 767
Kulturdepartementet	9 049	7 910	8 566	8 950	9 759	12 243	12 505
Justis- og beredskapsdepartementet	20 543	26 410	26 654	27 995	31 637	33 208	33 180
Kommunal- og moderniseringsdepatementet	89 682	96 138	141 867	153 204	159 424	171 224	174 222
Arbeids- og sosialdepartementet	32 374	45 626	50 027	57 322	70 704	52 555	55 527
Helse- og omsorgsdepartementet	111 487	106 534	113 369	116 112	121 545	130 988	145 236
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	24 136	30 488	31 470	32 665	34 626	35 139	37 095
Nærings- og fiskeridepartementet	13 340	20 686	12 693	21 136	8 472	9 529	9 780
Fiskeri- og kystdepartementet	4 345	4 334	4 521	4 789	5 083	0	0
Landbruks- og matdepartementet	15 215	17 438	16 104	16 621	17 206	17 420	17 245
Samferdselsdepartementet	31 222	28 829	30 843	33 661	50 980	69 639	94 636
Klima- og miljødepartementet	4 770	4 492	4 756	5 065	5 420	8 202	8 029
Fornyings-, administrasjons- og kirke- departementet	19 102	6 222	6 336	6 420	6 724	0	0
Finansdepartementet	187 961	44 471	88 344	38 241	107 331	41 092	110 411
Forsvarsdepartementet	34 665	35 862	40 871	41 490	43 571	43 029	43 817
Olje- og energidepartementet	17 669	10 565	5 554	6 162	16 528	14 358	15 397
Ymse utgifter	204	131	105	66	61	10 800	10 500
Statsbankene	86 965	88 400	90 696	105 945	121 021	116 556	117 696
Statlig petroleumsvirksomhet	24 719	20 146	21 439	25 610	33 585	30 002	38 000
Statens forretningsdrift	1 960	1 623	2 629	2 539	2 568	1 471	1 933
Folketrygden	291 900	309 150	329 173	348 567	368 100	384 232	418 622
Statens pensjonsfond utland	277 632	275 957	350 804	395 483	345 151	314 129	303 955
Utgifter i alt	1 404 514	1 285 555	1 454 607	1 523 258	1 641 483	1 581 165	1 739 096

¹ Saldert budsjett 2014² Forslag 2015 Prop. 1 S (2014-2015).³ Departementenes budsjetter er uten ymse utgifter, statsbankene, statlig petroleumsvirksomhet, statens forretningsdrift og folketrygden som vises separat.

Tabell 2.3 Driftsutgifter (postene 1-29) etter departement 2009-2015

Departement ³	Regnskap					Budsjett	
	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ¹	2015 ²
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering, Stortinget og Høyesterett	1 525	1 574	1 645	1 703	1 772	1 852	1 872
Utenriksdepartementet	5 728	5 374	4 868	4 825	5 245	5 742	5 376
Kunnskapsdepartementet	3 257	3 335	3 343	3 314	3 400	3 669	4 206
Kulturdepartementet	2 681	1 560	1 572	1 674	1 725	3 005	3 013
Justis- og beredskapsdepartementet	19 439	24 132	24 745	25 699	27 205	28 044	29 262
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	305	315	363	341	411	4 727	4 685
Arbeids- og sosialdepartementet	15 125	20 207	21 942	22 805	23 038	22 2015	24 033
Helse- og omsorgsdepartementet	3 837	4 052	4 155	4 402	4 782	4 717	4 853
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	6 166	6 593	6 786	6 906	7 138	7 336	7 729
Nærings- og fiskeridepartementet	1 762	1 794	1 793	1 876	1 938	3 695	3 637
Fiskeri- og kystdepartementet	2 945	3 068	3 275	3 345	3 521	0	0
Landbruks- og matdepartementet	1 544	1 596	1 581	1 620	1 708	1 594	1 590
Samferdselsdepartementet	14 145	13 588	14 356	15 013	15 831	18 750	20 029
Klima- og miljødepartementet	2 159	2 439	2 687	2 758	2 915	2 456	2 385
Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet	11 394	3 959	4 180	4 376	4 578	0	0
Finansdepartementet	7 667	8 188	8 544	8 659	9 571	8 630	13 883
Forsvarsdepartementet	24 462	25 925	31 289	31 716	32 606	31 516	31 650
Olje- og energidepartementet	1 681	1 587	1 696	2 244	2 130	1 393	1 430
Ymse utgifter	204	131	105	66	61	10 800	10 500
Statsbankene	603	612	656	662	668	682	726
Statlig petroleumsvirksomhet	0	82	2	0	1	2	0
Statens forretningsdrift	-154	-534	7	26	195	-546	-780
Folketrygden	0	0	0	0	0	0	0
Utgifter i alt	126 473	129 577	139 589	144 031	150 439	160 281	170 079

¹ Saldert budsjett 2014² Forslag 2015Prop. 1 S (2014-2015).³ Departementenes budsjetter er uten ymse utgifter, statsbankene, statlig petroleumsvirksomhet, statens forretningsdrift og folketrygden som vises separat.

Tabell 2.4 Nybygg, anlegg mv. (postene 30-49) etter departement 2009-2015

Departement ³	Regnskap					Budsjett	
	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ¹	2015 ²
	Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering, Stortinget og Høyesterett	64	50	184	184	183	177
Utenriksdepartementet	34	45	28	28	93	230	100
Kunnskapsdepartementet	26	56	26	26	23	75	26
Kulturdepartementet	28	25	34	34	32	36	30
Justis- og beredskapsdepartementet	309	331	287	287	1 587	1 741	1 797
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	1	2	2	2	1	1 252	1 752
Arbeids- og sosialdepartementet	962	658	281	281	312	955	403
Helse- og omsorgsdepartementet	24	33	28	28	20	19	22
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	26	34	26	26	13	60	55
Nærings- og fiskeridepartementet	5	9	7	7	9	362	441
Fiskeri- og kystdepartementet	613	558	731	731	858	0	0
Landbruks- og matdepartementet	16	9	20	20	11	10	9 471
Samferdselsdepartementet	10 808	11 135	12 181	12 181	18 022	23 198	26 449
Klima- og miljødepartementet	505	432	523	523	429	619	223
Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet	788	663	806	806	828	0	0
Finansdepartementet	220	315	242	242	226	228	180
Forsvarsdepartementet	9 261	8 602	9 181	9 181	10 345	10 860	11 516
Olje- og energidepartementet	15	20	7	7	12	10	8
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	109	118	166	166	153	118	51
Statlig petroleumsvirksomhet	18 470	21 437	25 610	25 610	33 585	30 000	38 000
Statens forretningsdrift	2 147	2 623	2 513	2 513	2 372	2 018	2 713
Folketrygden	0	0	0	0	0	0	0
Statens pensjonsfond utland	0	0	0	0	0	0	0
Utgifter i alt	44 432	47 153	52 883	52 883	69 114	71 969	84 121

¹ Saldert budsjett 2014² Forslag 2015 Prop. 1 S (2014-2015).³ Departementenes budsjetter er uten ymse utgifter, statsbankene, statlig petroleumsvirksomhet, statens forretningsdrift og folketrygden som vises separat.

Tabell 2.5 Overføringer til andre (postene 50-89) etter departement 2009-2015

Departement ³	Regnskap					Budsjett	
	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ¹	2015 ²
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen Regjering, Stortinget og Høyesterett	321	313	323	333	351	361	421
Utenriksdepartementet	25 306	28 022	27 478	26 295	29 616	28 722	31 317
Kunnskapsdepartementet	56 841	59 927	36 224	37 717	40 392	43 596	46 535
Kulturdepartementet	6 338	6 322	6 969	7 242	8 003	9 202	9 462
Justis- og beredskapsdepartementet	765	1 970	1 578	2 009	2 844	3 423	2 121
Kommunal- og moderniserings- departementet	89 233	95 811	141 501	152 862	159 005	165 245	167 785
Arbeids- og sosialdepartementet	16 010	12 332	11 084	11 088	10 996	10 985	10 992
Helse- og omsorgsdepartementet	107 580	102 451	109 173	111 677	116 741	126 249	140 362
Barne-, likestillings- og inkluderings- departementet	17 939	23 868	24 650	25 733	27 475	27 743	29 311
Nærings- og fiskeridepartementet	4 094	4 143	4 197	4 343	4 463	5 471	5 701
Fiskeri- og kystdepartementet	818	653	688	713	703	0	0
Landbruks- og matdepartementet	13 651	14 111	14 514	14 981	15 488	15 815	15 645
Samferdselsdepartementet	5 544	4 432	5 352	6 467	7 096	7 690	8 159
Klima- og miljødepartementet	1 715	1 548	1 637	1 785	2 076	5 127	5 421
Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet	636	1 475	1 493	1 237	1 318	0	0
Finansdepartementet	35 192	36 063	33 335	29 303	30 990	32 234	34 928
Forsvarsdepartementet	736	676	626	593	621	653	652
Olje- og energidepartementet	3 817	3 963	3 837	3 909	4 387	4 704	4 709
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	11 496	10 035	11 546	12 376	12 905	12 694	12 855
Statlig petroleumsvirksomhet	1 122	1 594	0	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	150	10	0	0	0	0	0
Folketrygden	291 900	309 150	329 173	348 567	368 100	384 232	418 622
Statens pensjonsfond utland	279 794	275 957	350 804	395 483	345 151	314 129	303 955
Utgifter i alt	970 997	994 827	1 116 182	1 194 714	1 188 722	1 198 278	1 248 953

¹ Saldert budsjett 2014² Forslag 2015 Prop. 1 S (2014-2015).³ Departementenes budsjetter er uten ymse utgifter, statsbankene, statlig petroleumsvirksomhet, statens forretningsdrift og folketrygden som vises separat

Tabell 2.6 Utlån, gjeldsavdrag mv. (postene 90-99) etter departement 2009-2015

Departement ³	Regnskap					Budsjett	
	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ¹	2015 ²
	Det kongelige hus, Regjering, Stortinget og Høyesterett	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	441	474	757	788	911	923	1 110
Kunnskapsdepartementet	12 000	5 000	3 000	0	0	0	0
Kulturdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Justis- og beredskapsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	142	10	1	1	6	0	0
Arbeids- og sosialdepartementet	0	12 124	16 343	23 148	36 358	18 400	20 100
Helse- og omsorgsdepartementet	48	8	8	5	2	3	0
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Nærings- og fiskeridepartementet	7 472	14 744	6 693	14 909	2 062	0	0
Fiskeri- og kystdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Landbruks- og matdepartementet	0	1 715	0	0	0	0	0
Samferdselsdepartementet	0	0	0	0	10 030	20 000	40 000
Klima- og miljødepartementet	400	0	0	0	0	0	0
Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet	5736	0	0	0	0	0	0
Finansdepartementet	144 951	0	46 150	38	66 544	0	61 419
Forsvarsdepartementet	0	0	353	0	0	0	0
Olje- og energidepartementet	12 162	5 000	0	2	10 000	8 250	9 250
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	74 769	77 644	78 376	92 740	107 295	103 061	104 064
Statlig petroleumsvirksomhet	0	0	0	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	104	0	0	0	0	0	0
Folketrygden	0	0	0	0	0	0	0
Statens pensjonsfond utland	-2 162	0	0	0	0	0	0
Utgifter i alt	256 064	116 719	151 683	131 630	233 208	150 636	235 943

¹ Saldert budsjett 2014² Forslag 2015 Prop. 1 S (2014-2015).³ Departementenes budsjetter er uten ymse utgifter, statsbankene, statlig petroleumsvirksomhet, statens forretningsdrift og folkeetrygden som vises separat.

Tabell 2.7 Skatter og avgifter i perioden 2009–2015

Kapittel		Regnskap					Budsjett	
		2009	2010	2011	2012	2013	2014 ¹	2015 ²
5501	Skatter på formue og inntekt	190 457	196 959	227 649	233 345	243 362	247 541	259 200
5506	Avgift av arv og gaver	2 431	2 377	1 754	1 887	2 246	1 750	0
5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum	166 704	156 982	207 453	230 452	203 204	181 600	167 000
5508	Avgift på utslipp av CO ₂ kontinentalsokkelen	2 215	2 166	2 189	2 251	3 293	4 900	6 600
5509	Avgift på utslipp av NO _x kontinentalsokkelen	47	20	36	4	-61	10	0
5511	Tollinntekter	2 242	2 522	2 747	3 070	3 111	3 095	3 200
5521	Merverdiavgift	185 178	196 809	208 747	220 713	233 874	250 953	256 200
5526	Avgifter på alkohol	11 241	11 320	11 863	12 140	12 239	12 540	12 600
5531	Avgift på tobakkvarer	7 806	7 436	7 643	7 315	7 080	7 000	7 200
5536	Avgift på motorvogner m.m.							
	Engangsavgift på motorvogner m.m.	15 875	19 715	20 123	21 175	20 184	21 160	18 900
	Årsavgift	8 320	8 665	9 035	9 363	9 695	10 090	10 300
	Vektårsavgift	346	334	331	326	328	372	180
	Omregistreringsavgift	2 296	2 318	2 423	2 349	2 103	1 850	1 320
	Avgift på bensin	7 703	7 389	0	0	0	0	0
	Avgift på mineralolje til motorvogn (autodiesel)	7 770	8 526	0	0	0	0	0
5537	Avgift på båter mv.	174	202	194	169	169	166	0
5538	Veibruksavgift på drivstoff	0	0	16 117	16 254	16 426	17 230	17 000
5541	Avgift på elektrisk kraft	6 790	7 322	7 337	7 140	7 961	7 945	8 400
5542	Avgift på mineralolje mv.	1 320	1 476	1 530	1 419	1 443	2 123	2 025
5543	Miljøavgift på mineralske produkter mv.	4 496	4 658	4 849	4 541	4 768	5 434	5 698
5546	Avgift på sluttbehandling av avfall	491	279	89	17	49	47	5
5547	Avgift på helse og miljøskadelige kjemikalier	3	2	2	2	2	2	2
5548	Miljøavgift på klimagasser	236	255	258	277	282	415	400
5549	Avgift på utslipp av NO _x	78	67	98	114	55	105	36
5550	Miljøavgift på plantevernmidler	0	53	64	70	64	50	50
5551	Produksjonsavgift på minneraler	0	2	5	22	20	11	5
5555	Sjokolade- og sukkervareavgift	1 127	1 165	1 174	1 221	1 265	1 250	1 425
5556	Avgift på alkoholfrie drikkevarer m.m.	1 642	1 736	1 784	1 835	1 911	2 050	1 830
5557	Avgift på sukker	197	196	183	193	201	197	210
5559	Avgift på drikkevareemballasje	1 232	1 261	1 278	1 276	1 325	1 582	1 675
5565	Dokumentavgift	4 954	5 803	6 654	7 163	7 310	7 800	7 700
5568	Sektoravgift under Kulturdepartementet	44	18	68	66	70	75	77
5571	Sektoravgift under Arbeids- og sosialdep.	0	0	0	0	46	87	89
5572	Sektoravgift under Helse- og omsorgsdep.	224	197	177	184	192	153	153
5574	Sektoravgift under Nærings- og fiskeridep.	2	0	136	142	149	341	341
5575	Sektoravgift under Fiskeri- og kystdep.	57	822	890	925	889	0	0
5576	Sektoravgift under Landbruk- og matdep.	810	738	794	301	140	125	125
5577	Sektoravgift under Samferdselsdep.						773	829
5578	Sektoravgift under Klima- og miljødep.	14	98	101	103	112	106	105
5580	Sektoravgift under Finansdep.	217	250	282	293	312	330	336
5582	Sektoravgift under Olje- og energidep.	9	1	0	2	0	149	168
5583	Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser	193	200	192	188	236	297	307
5584	Andre avgifter, etterslep utgåtte avgifter	-114	0	0	0	0	0	0
5700	Trygdeavgift	90 800	91 936	102 437	104 279	111 686	122 300	130 600
5700	Arbeidsgiveravgift	128 088	130 415	138 542	147 537	157 743	165 500	171 100
	Sum skatter og avgifter inkl. folketrygden	853 714	872 692	987 227	1 040 123	1 055 483	1 079 504	1 093 391

Tabell 2.8 Samlede inntekter i perioden 2009–2015

Mill. kroner

	Regnskap					Saldert budsjett 2014	Anslag regn- skap 2014	Forslag 2015
	2009	2010	2011	2012	2013			
Skatter på formue og inntekt	192 888	199 335	229 404	235 232	245 608	249 291	248 650	259 200
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	218 888	222 352	240 979	251 816	269 430	287 800	285 100	301 700
Tollinntekter	2 242	2 522	2 747	3 070	3 111	3 095	3 205	3 200
Merverdiavgift	185 178	196 809	208 747	220 713	233 874	250 953	244 200	256 200
Avgifter på alkohol	11 241	11 320	11 863	12 140	12 239	12 540	12 470	12 600
Avgifter på tobakk	7 806	7 436	7 643	7 315	7 080	7 000	7 200	7 200
Avgifter på motorvogner	42 309	46 948	31 912	33 213	32 309	33 472	31 295	30 700
Andre avgifter	24 195	26 802	44 255	43 916	45 396	48 844	46 882	48 991
Sum skatter og avgifter	684 749	713 524	777 549	807 415	849 047	892 995	879 003	919 791
Renter av statens forretningsdrift	41	48	63	74	85	82	85	86
Øvrige inntekter av statens forretningsdrift	2 232	2 349	2 590	2 010	1 964	1 815	1 820	2 041
Sum inntekter av statens forretningsdrift	2 273	2 397	2 654	2 084	2 049	1 897	1 905	2 127
Renter fra statsbankene	9 803	7 444	8 079	7 795	8 370	9 174	9 287	9 246
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	9 045	10 781	10 984	8 913	6 585	5 919	5 900	5 938
Utbytte ekskl. Statoil	11 662	5 572	17 900	13 277	14 528	12 784	13 853	16 435
Sum renteinntekter og utbytte (ekskl. statens forretningsdrift og Statoil)	30 510	23 797	36 963	29 985	29 484	27 877	29 040	31 619
Inntekter under departementene	29 845	28 944	34 117	30 152	32 505	26 127	271 108	30 436
Overføring fra Norges Bank	0	0	0	0	0	0	0	3 000
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum andre inntekter	29 845	28 944	34 117	30 152	32 505	26 127	27 108	33 436
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	120 058	124 117	149 212	174 499	157 880	143 200	141 900	153 400
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	168 966	159 168	209 678	232 707	206 436	186 510	178 300	173 600
Aksjeutbytte fra Statoil	15 489	12 818	13 352	13 887	14 421	14 421	14 955	14 955
Sum petroleumsinntekter	304 513	296 104	372 242	421 093	378 737	344 131	335 155	341 955
Tilbakebetalinger	69 075	73 430	83 301	158 728	96 233	87 846	140 990	103 243
Statens pensjonsfond utland	107 221	109 356	84 158	104 550	117 340	137 502	149 753	174 225
Sum inntekter	1 228 184	1 247 552	1 390 984	1 554 008	1 505 394	1 518 375	1 562 954	1 606 396

Tabell 2.9 Vedtatt budsjett 2014 (des.2013). Utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer.

	Samlede utgifter	Statens egne driftsutgifter					Nybygg, anlegg (postnr. 30-49)	Overføringer				Utlån gfelds-avdrag mv. (postnr. 90-99)
		I alt	Driftsutgifter (postnr. 01)	Spesielle driftsutgifter (postnr. 21-23 og 25-29)	Driftsresultat forretningsdriften (postnr. 24)	I alt		Andre statsregnskaper (postnr. 50-59)	Kommuner (postnr. 60-69)	Andre overføringer (postnr. 70-89)		
Det kongelige hus	201133	19153	19153	0	0	0	181980	181980	0	0	0	0
Regjering	328600	328600	311100	17500	0	0	0	0	0	0	0	0
Stortinget og underliggende institusjoner	1767700	1411400	1411400	0	0	176900	179400	0	0	179400	0	0
Høyesterett	93158	93158	93158	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	35618165	5742818	3619556	2123262	0	230187	28722300	0	0	28722300	0	922860
Kunnskapsdepartementet	47340442	3669201	1649083	2020118	0	75117	43596124	32102913	2290130	9203081	0	0
Kulturdepartementet	12243247	3005116	2844593	160523	0	35647	9202484	1135106	69830	7997548	0	0
Justis- og beredskapsdepartementet	33207806	28043562	25302033	2741529	0	1740942	3423302	344850	440528	2637924	0	0
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	171223796	4726872	3544437	1182435	0	1251710	165245214	317952	159592856	5334406	0	0
Arbeids- og sosialdepartementet	52554800	22215010	21951400	263610	0	954960	10984830	245720	215520	10523590	18400000	0
Helse- og omsorgsdepartementet	130987993	4717268	2934748	1782520	0	18859	126249366	328553	5200090	120720723	2500	0
Barne, likestillings- og inkluderingsdepartementet	35139499	7336049	5258909	2077140	0	60304	27743146	240464	10244004	17258678	0	0
Nærings- og fiskeridepartementet	9528551	3695741	2653716	1042025	0	362000	5470810	1992770	180000	3298040	0	0
Landbruks- og matdepartementet	17420009	1594439	1580770	13669	0	10215	15815355	1958651	132449	13724255	0	0
Samferdselsdepartementet	69639077	18750017	2404512	16345505	0	23198480	7690580	148300	1866830	5675450	20000000	0
Klima- og miljødepartementet	8202389	2455920	1374911	1081009	0	618950	5127519	501315	64345	4561859	0	0
Finansdepartementet	41092311	8629911	7874811	755100	0	228200	32234200	0	19800000	12434200	0	0
Forsvarsdepartementet	43029086	31516164	30234556	1281608	0	10859593	653329	180600	0	472729	0	0
Olje- og energidepartementet	14357604	1393804	901959	491845	0	10000	4703800	2089600	19000	2595200	8250000	0
Ymse utgifter	10800000	10800000	10800000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	116555763	682691	669591	13100	0	118320	12693817	5659520	0	7034297	103060935	0
Statlig petroleumsvirksomhet	30002000	2000	0	2000	0	30000000	0	0	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	1471205	-546949	0	0	-546949	2018154	0	0	0	0	0	0
Folketrygden	384231920	0	0	0	0	0	384231920	0	309000	383922920	0	0
Statens pensjonsfond utland	314129000	0	0	0	0	0	314129000	314129000	0	0	0	0
Sum utgifter	1581165254	160281945	127434396	33394498	-546949	71968538	1198278476	361557294	200424582	636296600	150636295	0

1000 kroner.

Tabell 2.10 Forslag for 2015. Utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer

	1000 kroner									
	Statens egne driftsutgifter					Overføringer				Utlån gjelds- avdrag mv. (postnr. 90- 99)
Samlede utgifter	I alt	Drifts- utgifter. (postnr. 01)	Spesielle driftsutgif- ter (postnr. 21-23 og 25-29)	Drifts- resultat forretnings- driften (postnr. 24)	Nybygg, anlegg (postnr. 30-49)	I alt	Andre statsregn- skaper (postnr. 50-59)	Kom- muner (postnr. 60- 69)	Andre over- føringer (postnr. 70-89)	
Det kongelige hus	227792	19842	0	0	0	207950	207950	0	0	0
Regjering	331300	316900	14400	0	0	0	0	0	0	0
Stortinget og underliggende institusjoner	1988200	1428400	0	0	346300	213500	0	0	213500	0
Høyesterett	92445	92445	0	0	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	37902975	3749512	1626213	0	100072	31316818	0	0	31316818	1110360
Kunnskapsdepartementet	50766561	1632028	2573904	0	25754	46534875	33928302	2266865	10339708	0
Kulturdepartementet	12505269	3013321	160566	0	30208	9461740	1356507	88850	8016383	0
Justis- og beredskapsdepartementet	33180082	2926227	2264465	0	1796982	2120873	305450	340158	1475265	0
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	174221727	4685227	1117900	0	1751700	167784800	350200	162093450	5341150	0
Arbeids- og sosialdepartementet	55527409	24033011	291000	0	402878	10991520	252550	172720	10566250	20100000
Helse- og omsorgsdepartementet	145236365	4852526	3039384	0	21717	140362122	342898	6056084	133963140	0
Barne-, likestillings- og inkluderings- departementet	37095016	7729364	5636574	2092790	54755	29310897	247886	11289020	17773991	0
Nærings- og fiskeridepartementet	9779532	3637182	2632294	1004888	441100	5701250	2161100	540000	3000150	0
Landbruks- og matdepartementet	17244816	1589911	1567952	21959	9417	15645488	1963855	134933	13546700	0
Samferdselsdepartementet	94636381	20029155	2387614	17641541	0	8158686	137139	1922617	6098930	40000000
Klima- og miljødepartementet	8029332	2384785	1262507	1122278	0	5421369	513042	59620	4848707	0
Finansdepartementet	110410500	13883100	13121900	761200	180300	34928100	20000	20200000	14708100	61419000
Forsvarsdepartementet	43817827	31649751	30220239	1429512	0	652156	186117	0	466039	0
Olje- og energidepartementet	15397088	1429738	909738	520000	7900	4709450	2314000	14000	2381450	9250000
Ymse utgifter	10500000	10500000	0	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	117695847	725882	13300	0	51094	12854757	6183265	0	6671492	104064114
Statlig petroleumsvirksomhet	38000000	0	0	0	38000000	0	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	1933298	-779862	0	-779862	2713160	0	0	0	0	0
Folketrygden	418621536	0	0	0	0	418621536	0	336000	418285536	0
Statens pensjonsfond utland	303955000	0	0	0	0	303955000	303955000	0	0	0
Sum utgifter	1739096298	170078962	136389766	34469058	84120975	1248952887	354425261	205514317	689013309	255943474

Vedlegg 3**Bevilgningsregnskapet**

Tabell 3.1 Utgifter og inntekter i bevilgningsregnskapet pr. 1. halvår 2014

Utgifter	Mill. kroner				
	Overført fra forrige termin	Budsjettets stilling 2014	Samlet til disposisjon	Regnskap for 1. halvår	Gjenstående beløp
Det kongelige hus	3	208	211	151	60
Regjering	10	336	346	161	185
Stortinget og underliggende institusjoner	20	1779	1 769	851	948
Høyesterett	0	95	95	44	51
Utenriksdepartementet	1 157	35 926	37 083	15 094	21 989
Kunnskapsdepartementet	475	47 631	48 106	28 936	19 169
Kulturdepartementet	204	12 256	12 460	6 765	5 696
Justis- og beredskapsdepartementet	862	32 913	33 775	15 319	18 456
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	792	171 448	172 240	104 193	68 046
Arbeids- og sosialdepartementet	753	64 210	64 964	32 216	32 748
Helse- og omsorgsdepartementet	701	130 879	131 580	66 723	64 857
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	104	34 723	34 826	17 603	17 224
Nærings- og fiskeridepartementet	318	9 833	10 151	3 587	6 564
Landbruks- og matdepartementet	294	17 299	17 784	13 433	4 351
Samferdselsdepartementet	1 217	69 734	70 952	41 121	29 831
Klima- og miljødepartementet	1 227	8 316	9 543	3 055	6 488
Finansdepartementet	741	41 084	41 825	38 772	3 053
Forsvarsdepartementet	3 823	43 620	47 444	20 395	27 048
Olje- og energidepartementet	205	18 564	18 769	12 033	6 736
Ymse utgifter	0	10 800	10 800	0	10 800
Statsbankene	1 030	117 554	118 584	61 908	56 676
Statlig petroleumsvirksomhet	0	38 002	38 002	18 284	19 718
Statens forretningsdrift	200	1 533	1 733	194	1 539
Folketrygden	111	384 050	384 162	189 503	194 658
Statens pensjonsfond utland	0	314 129	314 129	90 848	223 281
Sum utgifter	14 247	1 607 113	1 621 360	781 189	840 172
Nedgang i diverse beholdninger	0	0	0	0	0
Totalsum	14 247	1 607 113	1 621 360	781 189	840 172

Inntekter	Mill. kroner		
	Budsjettets stilling 2014	Regnskap for 1. halvår	Gjenstående beløp
Skatt på formue og inntekt	249 291	149 206	100 085
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	287 800	141 049	146 751
Tollinntekter	3 095	1 386	1 709
Merverdiavgift	250 961	117 452	133 509
Avgifter på alkohol	12 440	6 139	6 301
Avgifter på tobakk	7 040	3 579	3 461
Avgifter på motorvogner	33 472	20 216	13 256
Andre avgifter	48 760	22 547	26 214
Sum skatter og avgifter	892 859	461 573	431 286
Renter av statens forretningsdrift	85	-5	90
Øvrige inntekter av statens forretningsdrift	1 820	508	1 312
Sum inntekter av statens forretningsdrift	1 905	503	1 402
Renter fra statsbankene	9 287	4 386	4 901
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	6 120	3 412	2 708
Aksjeutbytte ekskl. Statoil	13 853	10 813	3 040
Renteinntekter og utbytte (ekskl. statens forretningsdrift og Statoil)	29 260	18 610	10 650
Inntekter under departementene	27 110	14 019	13 091
Overføring fra Norges Bank	0	0	0
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	0	0	0
Sum andre inntekter	27 110	14 019	13 091
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	154 900	81 961	72 939
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	186 480	96 771	89 709
Aksjeutbytte fra Statoil	14 955	14 955	0
Sum petroleumsinntekter	356 335	193 686	162 649
Tilbakebetalinger	140 990	48 897	92 094
Statens pensjonsfond utland	137 502	0	137 502
Sum inntekter	1 585 961	737 289	848 673

Tabell 3.2 Bevilgningsregnskapet for 1. halvår 2013 og 2014

Utgifter	Mill. kroner									
	Samlede utgifter		Driftsutgifter		Nybygg, anlegg mv.		Overføringer til andre		Utlån, gjelds-avdrag mv.	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Det kongelige hus	146	151	14	14	0	0	132	136	0	0
Regjering	151	161	151	161	0	0	0	0	0	0
Stortinget og underliggende institusjoner	799	851	661	682	57	73	81	96	0	0
Høyesterett	43	44	43	44	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	15 563	15 094	1 604	1 779	12	70	13 049	12 322	898	923
Kunnskapsdepartementet	26 529	28 936	1 468	1 554	9	59	25 052	27 323	0	0
Kulturdepartementet	5 572	6 765	802	1 519	8	10	4 762	5 235	0	0
Justis- og beredskapsdep.	14 596	15 319	13 055	13 679	57	323	1 485	1 318	0	0
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	90 200	104 193	176	2 314	0	458	90 024	101 421	0	0
Arbeids- og sosialdepartementet	35 290	32 216	11 192	11 522	15	215	5 655	5 399	18 430	15 080
Helse- og omsorgsdepartementet	61 965	66 723	2 122	2 273	7	3	59 835	64 447	0	0
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	17 320	17 603	3 439	2 574	4	18	13 877	14 010	0	0
Nærings- og fiskeri- departementet	4 237	3 587	895	1 848	3	15	2 037	1 723	1 302	0
Fiskeri- og kystdepartementet	2 405	0	1 717	0	367	0	321	0	0	0
Landbruks- og matdepartementet	13 246	13 433	781	783	4	2	12 461	12 648	0	0
Samferdselsdepartementet	15 823	41 121	6 900	8 402	5 750	9 010	3 173	3 709	0	20 000
Klima- og miljødepartementet	2 349	3 055	1 158	937	232	169	959	1 949	0	0
Fornyings- og administrasjons- og kirkedepartementet	3 104	0	2 138	0	310	0	656	0	0	0
Finansdepartementet	90 884	38 772	4 578	4 423	86	80	19 676	19 732	66 544	14 537
Forsvarsdepartementet	20 645	20 395	16 824	15 900	3 536	4 225	285	270	0	0
Olje- og energidepartementet	13 756	12 033	1 036	660	5	3	2 714	3 121	10 000	8 250
Ymse utgifter	32	0	32	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	62 289	61 908	322	329	69	59	5 548	6 063	56 350	55 457
Statlig petroleumsvirksomhet	15 057	18 284	0	0	15 057	18 284	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	746	194	-352	-764	1 098	958	0	0	0	0
Folketrygden	178 818	189 503	0	0	0	0	178 818	189 503	0	0
Statens pensjonsfond utland	109 860	90 848	0	0	0	0	109 860	90 848	0	0
Sum utgifter	801 425	781 189	70 756	71 633	26 684	34 035	550 462	561 274	153 523	114 247
Låntransaksjoner										
1 Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføring fra Statens pensjonsfond utland)					1 291 821	1 307 469	1,2	700 348	688 392	-1,7
2 Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld)					1 408 275	1 440 349	2,3	647 901	666 942	2,9
Driftsutgifter					150 439	160 288	6,5	70 756	71 633	1,2
Nybygg, anlegg mv.					69 114	80 252	16,1	26 684	34 035	27,5
Overføringer til andre					843 571	885 680	5,0	440 602	470 426	6,8
Overføringer til Statens pensjonsfond utland					345 151	314 129	-9,0	109 860	90 848	-17,3
3 Overskudd før låntransaksjoner før overføring fra Statens pensjonsfond utland (1-2)					-116 454	-132 881	-	52 446	21 450	-
4 Overføring fra Statens pensjonsfond utland					117 340	137 502	-	0	0	-
5 Overskudd før låntransaksjoner (3+4)					886	4 622	-	52 446	21 450	-

Inntekter	Mill. kroner									
	Samlede inntekter		Salgsinntekter		Inntekter i forbindelse med nybygg/anlegg		Skatter, avgifter og andre overføringer		Tilbakebetalinger	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Skatt på formue og inntekt	148 070	149 206	0	0	0	0	148 070	149 206	0	0
Arbeidsgiveravgift og folketrygdavgift	134 883	141 049	0	0	0	0	134 883	141 049	0	0
Tollinntekter	1 326	1 386	0	0	0	0	1 326	1 386	0	0
Merverdiavgift	113 376	117 452	0	0	0	0	113 376	117 452	0	0
Avgifter på alkohol	5 977	6 139	0	0	0	0	5 977	6 139	0	0
Avgifter på tobakk	3 500	3 579	0	0	0	0	3 500	3 579	0	0
Avgifter på motorvogner	21 075	20 216	0	0	0	0	21 075	20 216	0	0
Andre avgifter	22 223	22 547	0	0	0	0	22 223	22 547	0	0
Sum skatter og avgifter	450 430	461 573	0	0	0	0	450 430	461 573	0	0
Renter av statens forretningsdrift	-6	-5	0	0	0	0	-6	-5	0	0
Øvrige inntekter av statens forretningsdrift	457	508	0	0	446	495	11	13	0	0
Sum inntekter av statens forretningsdrift	451	503	0	0	446	495	5	8	0	0
Renter fra statsbankene	4 130	4 386	0	0	0	0	4 130	4 386	0	0
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	3 673	3 412	0	0	0	0	3 673	3 412	0	0
Aksjeutbytte ekskl. Statoil	9 080	10 813	0	0	0	0	9 080	10 813	0	0
Renteinntekter og utbytte (ekskl statens forretningsdrift og Statoil)	16 883	18 610	0	0	0	0	16 883	18 610	0	0
Inntekter under departementene	15 108	14 019	10 446	8 681	166	171	4 496	5 166	0	0
Overføring fra Norges Bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum andre inntekter	15 108	14 019	10 446	8 681	166	171	4 496	5 166	0	0
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	82 961	81 961	70 490	68 911	9 496	10 758	2 974	2 292	0	0
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	120 094	96 771	0	0	0	0	120 094	96 771	0	0
Aksjeutbytte fra Statoil	14 421	14 955	0	0	0	0	14 421	14 955	0	0
Sum petroleumsinntekter	217 476	193 686	70 490	68 911	9 496	10 758	137 489	114 017	0	0
Tilbakebetalinger	52 255	48 897	0	0	0	0	0	0	52 255	48 897
Statens pensjonsfond utland	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum inntekter	752 602	737 289	80 936	77 592	10 109	11 425	609 302	599 375	52 255	48 897
					Regn- skap 2013	Budsjet- tets stil- ling 2014	End- ringer i pst.	Regn- skap 1. halvår 2013	Regn- skap 1. halvår 2014	End- ringer i pst.
Låntransaksjoner										
6 Utlån, gjeldsavdrag, aksjetegning mv. i alt					233 208	166 763	-28,5	153 523	114 247	-25,6
Utlån mv. til statsbankene					107 295	103 538	-3,5	56 350	55 457	-1,6
Gjeldsavdrag					66 544	0	-	66 544	14 537	-
Andre utlån, aksjetegning mv.					59 369	63 225	6,5	30 629	44 253	44,5
7 Tilbakebetalinger mv.					96 233	140 990	46,5	52 255	48 897	-6,4
8 Utlån mv. netto (6-7)					136 975	25 773	-81,2	101 268	65 350	-35,5
9 Samlet finansieringsbehov dekket av kontantbeholdning og lån(8-5) ¹⁾					136 089	21 152	-	48 822	43 900	-
10 Statslånemidler					136 089	0	-	0	0	-
11 Endring i diverse beholdninger					0	21 152	-	48 822	43 900	-

¹ Inkluderer ikke finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten

Vedlegg 4**Virksomheter med særskilte fullmakter
(nettobudsjetterte forvaltningsorganer)**

Finansdepartementet har i samråd med berørte departementer etablert prosedyrer for innrapportering av standardiserte nøkkeltall for nettobudsjetterte virksomheter, jf. omtale i Gul bok 2010, kapittel 9.3. Tabellene 4.1 - 4.3 nedenfor oppsummerer tall som Finansdepartementet har mottatt fra de berørte departementene. Tabell 4.4 gir en oversikt over aktuelle departementer og tilhørende nettobudsjetterte virksomheter. De enkelte departementene gir i sine fagproposisjoner et mer detaljert tallgrunnlag for sine nettobudsjetterte virksomheter.

Tabellene nedenfor er en ren oppsummering av tall for enkeltvirksomheter, og det er ikke foretatt noen eliminering av overføringer eller transaksjoner mellom virksomhetene. Som følge av

dette vil for eksempel bevilgninger til Norges Forskningsråd som viderefordes til øvrige nettobudsjetterte virksomheter, fremkomme som inntekter fra statlige bevilgninger to ganger i den aggregerte fremstillingen. Videre vil bevilgninger og tildelinger som de nettobudsjetterte virksomhetene mottar fra andre departementer eller statlige virksomheter, og som ikke tilflyter virksomheten direkte over den statlige nettobevilgning (post 50-59), fremkomme som inntekter fra statlige bevilgninger i tabellene 4.1 og 4.2 nedenfor. Tallene for 2011 og 2012 er noe endret fra presentasjonen i Gul bok 2014. Dette skyldes tekniske tilpasninger og omgrupperinger hos enkelte av virksomhetene. Justeringene innebærer ikke nettoendringer i tallmaterialet.

Tabell 4.1 Utgifter og inntekter fordelt etter art¹

	Mill. kroner			
	2011	2012 ²	2013	2014
1. Utgifter				
<i>Driftsutgifter</i>				
Lønnsutgifter	21 880	22 979	24 549	25 415
Varer og tjenester	12 364	12 745	12 668	13 001
<i>Sum driftsutgifter</i>	<i>34 244</i>	<i>35 724</i>	<i>37 217</i>	<i>38 417</i>
<i>Investeringsutgifter</i>				
Investeringer, større utstyrskaffelser og vedlikehold	1 516	1 701	1 701	1 799
<i>Sum investeringsutgifter</i>	<i>1 516</i>	<i>1 701</i>	<i>1 701</i>	<i>1 799</i>
<i>Overføringer fra virksomheten³</i>				
Utbetalinger til andre statlige regnskaper	4 773	5 302	4 424	6 447

Tabell 4.1 fortsetter

	Mill. kroner			
	2011	2012 ²	2013	2014
Andre utbetalinger	2 689	1 946	3 281	2 163
<i>Sum overføringsutgifter</i>	<i>7 462</i>	<i>7 249</i>	<i>7 705</i>	<i>8 609</i>
<i>Finansielle aktiviteter</i>				
Kjøp av aksjer og andeler	1	4	4	3
Andre finansielle utgifter	4	5	5	3
<i>Sum finansielle utgifter</i>	<i>4</i>	<i>9</i>	<i>8</i>	<i>6</i>
Sum utgifter	43 226	44 683	46 632	48 831
2. Inntekter				
<i>Driftsinntekter</i>				
Inntekter fra salg av varer og tjenester	3 454	3 268	3 777	3 432
Inntekter fra avgifter, gebyrer og lisenser	23	30	27	24
Refusjoner	599	599	635	458
Andre driftsinntekter	2 768	2 144	2 075	2 151
<i>Sum driftsinntekter</i>	<i>6 843</i>	<i>6 041</i>	<i>6 514</i>	<i>6 066</i>
<i>Investeringsinntekter</i>				
Salg av varige driftsmidler	78	34	3	25
Sum investeringsinntekter	78	34	3	25
<i>Overføringer til virksomheten</i>				
Inntekter fra statlige bevilgninger ⁴	37 616	38 665	40 554	42 174
Andre innbetalinger	470	641	768	605
<i>Sum overføringsinntekter</i>	<i>38 086</i>	<i>39 305</i>	<i>41 322</i>	<i>42 779</i>
<i>Finansielle aktiviteter</i>				
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler	0	2	47	15
Andre finansielle innbetalinger	6	10	8	4
<i>Sum finansielle inntekter</i>	<i>6</i>	<i>12</i>	<i>56</i>	<i>19</i>
Sum inntekter	45 014	45 393	47 894	48 889
3. Netto endring i kontantbeholdningen (2-1)⁵	1 788	710	1 262	58

- ¹ Tabell 4.1 gir et uttrykk for virksomhetenes samlede brutto utgifter og inntekter fordelt etter art for årene 2011, 2012 og 2013, samt summen av virksomhetenes interne budsjetter for 2014. Tallene i tabellen baserer seg på virksomhetenes egen oppstilling av brutto utgifter og inntekter på en standard mal.
- ² For NFR er det for 2011 foretatt en større reklassifisering av utgifter innenfor tabell 1 sammenlignet med presentasjonen i Gul bok 2014. Sum driftsutgifter er økt med 496 mill. kroner, sum investeringsutgifter er økt med 38 mill. kroner, og sum overføringsutgifter er redusert med 534 mill. kroner.
- ³ Overføringer fra Norges Forskningsråd (NFR) utgjør den vesentligste delen av overføringsutgiftene, med samlede overføringer på henholdsvis 6,3 mrd. kroner, 6,2 mrd. kroner og 6,4 mrd. kroner i årene 2011, 2012 og 2013, og estimerte utbetalinger i 2014 på om lag 7,5 mrd. kroner.
- ⁴ Inntekter fra statlige bevilgninger omfatter blant annet bevilgninger fra overordnet fagdepartement, bevilgninger fra andre departementer, bevilgninger fra andre statlige forvaltningsorganer og tildelinger fra NFR. Det vises til innledende kommentarer til tabellene, hvor det fremgår at det ikke er foretatt noen eliminerings- eller transaksjoner mellom virksomhetene i oppstillingen.
- ⁵ Netto endring i kontantbeholdningen i tabell 4.1, beregnet ut fra sum inntekter med fradrag av sum utgifter, tilsvarer endringen i kontantbeholdningen mellom årene i tabell 4.3.

Tabell 4.2 Inntekter etter inntektskilde⁶

	Mill. kroner			
	2011	2012	2013	2014
Inntektskilde				
<i>Bevilgninger til finansiering av statsoppdraget</i>				
Bevilgninger fra fagdepartementet	29 269	30 304	32 461	33 478
Bevilgninger fra andre departement	4 570	4 787	4 851	5 082
Bevilgninger fra andre statlige forvaltningsorganer	1 033	863	1 380	1 332
Tildelinger fra Norges forskningsråd	2 443	2 496	2 580	2 611
<i>Sum bevilgninger</i>	<i>37 315</i>	<i>38 450</i>	<i>41 272</i>	<i>42 503</i>
<i>Offentlige og private bidrag</i>				
Bidrag fra kommuner og fylkeskommuner	166	158	152	137
Bidrag fra private	1 965	1 502	1 259	1 224
Tildelinger fra internasjonale organisasjoner	487	382	572	495
<i>Sum bidrag</i>	<i>2 618</i>	<i>2 042</i>	<i>1 983</i>	<i>1 856</i>
<i>Oppdragsinntekter mv.</i>				
Oppdrag fra statlige virksomheter	985	963	1 006	998
Oppdrag fra kommunale og fylkeskommunale virksomheter	92	104	107	103
Oppdrag fra private	429	513	487	529
Andre inntekter	3 575	3 321	3 039	2 900
<i>Sum oppdragsinntekter mv.</i>	<i>5 081</i>	<i>4 901</i>	<i>4 639</i>	<i>4 529</i>
Sum inntekter	45 014	45 393	47 894	48 889

⁶ Tabell 4.2 gir et uttrykk for virksomhetenes samlede inntekter spesifisert etter inntektskilde for årene 2011, 2012 og 2013, samt summen av virksomhetenes interne budsjetter for 2014. Sum inntekter i tabell 4.2 skal samsvare med summen av inntekter i tabell, men gir supplerende informasjon om hva som er kilden til inntektene. Tallene i tabellen baserer seg på virksomhetenes egen spesifisering av brutto inntekter på en standard mal.

Tabell 4.3 Forholdet mellom kontantbeholdning, påløpte kostnader og avsetninger pr. 31.12⁷

	Mill. kroner			
	2011	2012	2013	Endring 2012 til 2013
Kontantbeholdning				
Beholdning på oppgjørskonto i Norges Bank ⁸	12 157	12 848	14 239	1 392
Beholdning på andre bankkonti	818	834	665	-170
Andre kontantbeholdninger	38	42	81	40
Sum kontanter og kontantekvivalenter	13 013	13 723	14 985	1 262
 Avsetninger til dekning av påløpte kostnader som forfaller i neste budsjettår⁹				
Feriepenger mv.	1 865	1 964	2 067	103
Skattetrekk og offentlige avgifter	1 656	1 779	1 771	-9
Gjeld til leverandører	2 339	1 956	2 318	362
Gjeld til oppdragsgivere	-135	-173	-212	-38
Annen gjeld som forfaller i neste budsjettår	274	371	355	-16
<i>Sum til dekning av påløpte kostnader som forfaller i neste budsjettår</i>	<i>6 000</i>	<i>5 898</i>	<i>6 300</i>	<i>402</i>
 Avsetninger til dekning av planlagte tiltak der kostnadene helt eller delvis vil bli dekket i fremtidige budsjettår				
Prosjekter finansiert av Norges forskningsråd	420	339	344	5
Større påbegynte, flerårige investeringsprosjekter finansiert av grunnbevilgningen fra fagdepartementet	489	718	625	-93
Konkrete påbegynte, ikke fullførte prosjekter finansiert av grunnbevilgningen fra fagdepartementet	1 160	1 118	1 213	94
Andre avsetninger til vedtatte, ikke igangsatte formål ¹⁰	2 254	2 782	3 267	484
Konkrete påbegynte, ikke fullførte prosjekter finansiert av bevilgninger fra andre departementer	523	483	126	-357
<i>Sum avsetninger til planlagte tiltak i fremtidige budsjettår</i>	<i>4 846</i>	<i>5 441</i>	<i>5 575</i>	<i>134</i>

Tabell 4.3 Forholdet mellom kontantbeholdning, påløpte kostnader og avsetninger pr. 31.12⁷

	Mill. kroner			
	2011	2012	2013	Endring 2012 til 2013
Andre avsetninger				
Avsetninger til andre formål/ikke spesifiserte formål	1 552	1 735	2 516	781
Fri virksomhetskaptal	646	676	607	-69
<i>Sum andre avsetninger</i>	<i>2 198</i>	<i>2 411</i>	<i>3 124</i>	<i>713</i>
Langsiktig gjeld (netto)				
Langsiktig forpliktelse knyttet til anleggsmidler ¹¹	-83	-99	-116	-17
Annen langsiktig gjeld	52	73	103	30
<i>Sum langsiktig gjeld</i>	<i>-31</i>	<i>-26</i>	<i>-13</i>	<i>13</i>
Sum netto gjeld og forpliktelser	13 013	13 723	14 985	1 262

⁷ Tabell 4.3 viser samlet kontantbeholdning i nettobudsjetterte virksomheter ved utgangen av 2011, 2012 og 2013, og endringen i kontantbeholdningen mellom årene. Tabellen spesifiserer også de formål som kontantbeholdningen er bundet opp i. Tallene i tabellen baserer seg på virksomhetenes egne balanseoppstillinger basert på en standard mal.

⁸ Samlet bankbeholdning til nettobudsjetterte virksomheter på oppgjørskonto i Norges Bank tilsvarer beholdning bokført i kapitalregnskapets kontogruppe 82, eksklusive Sametinget (konto 821502) som ikke omfattes av dette sammendraget. Beholdningskonto for Kulturminnefondet er inkludert fra 2013 ved etableringen av fondet som en nettobudsjettert virksomhet.

⁹ Postene på eiendelssiden av balansen er i oppstillingen ikke spesifisert hver for seg, men er tatt med i de relaterte postene på gjeldssiden av balansen. Tallene i tabellen er derfor nettotall, og gruppen avsetninger til dekning av påløpte kostnader som forfaller i neste budsjettår, inneholder for eksempel også fordringer og andre omløpsmidler.

¹⁰ Forskningsprogram under behandling i NFR utgjør en betydelig del av denne avsetningen, med henholdsvis 1 514 mill. kroner, 2 093 mill. kroner og 2 676 mill. kroner, for årene 2011, 2012 og 2013.

¹¹ Negative tall for netto langsiktig forpliktelse knytter seg hovedsakelig til anleggsmidler i NFR.

Tabell 4.4 Oversikt over nettobudsjetterte virksomheter

Overordnet departement/virksomhet	Antall
<i>Kunnskapsdepartementet</i>	
Norges forskningsråd (NFR)	1
Universiteter	8
Vitenskapelige høyskoler	6
Kunsthøyskoler	2
Statlige høyskoler	20
SIU, Senter for internasjonalisering av høyere utdanning	1
Meteorologisk institutt	1
NOVA, Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring	1
NUPI, Norsk utenrikspolitisk institutt	1
<i>Kulturdepartementet</i>	
Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond	1
<i>Arbeids- og sosialdepartementet</i>	
Statens arbeidsmiljøinstitutt	1
<i>Barne- og likestillings- og inkluderingsdepartementet</i>	
Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO)	1
Forbrukerrådet	1
Statens institutt for forbruksforskning (SIFO)	1
<i>Nærings- og fiskeridepartementet</i>	
Norsk romsenter	1
<i>Landbruks- og matdepartementet</i>	
Bioforsk	1
Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF)	1
Norsk institutt for skog og landskap	1
Veterinærinstituttet	1
<i>Klima- og miljødepartementet¹²</i>	
Norsk kulturminnefond	1
<i>Forsvarsdepartementet</i>	
Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)	1
Sum virksomheter	53

¹² Norsk kulturminnefond under Klima- og miljødepartementet har fra 2013 status som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter. Bruttotall fra fondet inngår i tabellverket fra 1.1.2013.

Vedlegg 5**Bestillingsfullmakt, tilsagnsfullmakt og garantifullmakt****1 Bestillings- og tilsagnsfullmakter**

I sammenheng med budsjettet for 2015 foreslås det bestillings- og tilsagnsfullmakter for i alt 57 282 mill. kroner, mot 58 025 mill. kroner i 2014.

Forslagene til bestillingsfullmakter utgjør i alt 50 160 mill. kroner, mot 39 863 mill. kroner i 2014. Under Forsvarsdepartementet er det foreslått bestillings fullmakter på 48 242 mill. kroner, mot

37 472 mill. kroner i 2014. Det fremmes forslag om tilsagnsfullmakter på i alt 6 506 mill. kroner, mot 18 162 mill. kroner i 2014. Utover fullmaktene i tabellen, foreslås det enkelte tilsagnsfullmakter uten en beløpsramme, for eksempel en fullmakt som hjemler at Statens lånekasse for utdanning kan gi tilsagn om støtte for vårhalvåret 2015 etter de samme satser som for høsthalvåret 2014.

Tabell 5.1 Oversikt over bestillingsfullmakter og tilsagnsfullmakter

			1 000 kroner	
Kap	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakt	Tilsagns- fullmakt
117		EØS-finansieringsordningene		
	75	EØS-finansieringsordningen 2010-2015		1 850 700
	76	Den norske finansieringsordningen 2010-2015		1 318 900
161		Næringsutvikling		
	70	Næringsutvikling		45 000
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold		225 000
166		Miljø og bærekraftig utvikling mv.		
	74	Fornybar energi		30 000
220		Utdanningsdirektoratet		
	70	Tilskudd til læremidler o.a.		30 000
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen		
	21	Spesielle driftsutgifter		20 000
	22	Videreutdanning for lærere og skoleledere		99 800
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter		
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger		543 000

Tabell 5.1 fortsetter

			1 000 kroner	
Kap	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakt	Tilsagns- fullmakt
320		Allmenne kulturformål		
	73	Nasjonale kulturbygg		745 000
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom:		
	50	Kunst i offentlige rom		31 500
440		Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten:		
	01	Driftsutgifter	65 000	
454		Redningshelikoptertjenesten		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	459 000	
490		Utlendingsdirektoratet		
	72	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktinger		50 000
551		Regional utvikling og nyskaping:		
	61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift		88 000
581		Bolig- og bomiljøtiltak:		
	74	Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling		21 700
	76	Tilskudd til utleieboliger		552 700
	77	Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet		23 100
	78	Boligsosialt kompetansetilskudd		71 900
595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur:		
	21	Spesielle driftsutgifter	50 000	
634		Arbeidsmarkedstiltak:		2 534 900
	76	Tiltak for arbeidssøkere:		688 800
	77	Varig tilrettelagt arbeid		
710		Nasjonalt folkehelseinstitutt:		
	21	Spesielle driftsutgifter	180 000	
761		Omsorgstjeneste:		7 785 200
	63	Investeringsstilskudd		1 000
	79	Andre tilskudd		
900		Nærings- og fiskeridepartementet		
	21	Spesielle driftsutgifter	7 500	
904		Brønnøysundregistrene		
	22	Forvaltning av Altinn-løsningen	50 000	

Tabell 5.1 fortsetter

			1 000 kroner	
Kap	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakt	Tilsagns- fullmakt
920		Norges forskningsråd		100 000
	50	Tilskudd		
1148		Naturskade – erstatninger		81 500
	71	Naturskade, erstatninger		
1350		Jernbanelinjen:		
	23, 25 og 30	Drift, vedlikehold og investeringer	1 000 000	10 000
1360		Kystverket		
	45	Større utstyranskaffelser og vedlikehold	3 000	
	60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg		20 000
1420		Miljødirektoratet:		
	22	Statlige vannmiljøtiltak	15 000	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder		55 000
	31	Tiltak i verneområder	3 000	
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner		1 800
	33	Statlige erverv,maritint vern		3 600
	35	Statlige erverv, nytt skogvern		116 400
	78	Friluftsmål		3 000
	85	Nasjonalparksentre og andre naturinformasjonssentre		2 000
1429		Riksantikvaren:		
	21	Spesielle driftsutgifter		14 000
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap		30 000
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner		10 000
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring		10 000
	74	Tilskudd til fartøyvern		12 000
	77	Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet		1 000
	79	Tilskudd til verdensarven		10 000
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak skogsatsing		
	73	Klima og skogsatsing		810 500
1602		Finanstilsynet		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	10 000	

Tabell 5.1 fortsetter

			1 000 kroner	
Kap	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakt	Tilsagns- fullmakt
1610		Toll- og avgiftsetaten		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	40 000	
1618		Skatteetaten		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	35 000	
1700		Forsvarsdepartementet:		68 000
	73	Forskning og utvikling		
1720		Felles ledelse og kommandoapparat		
	01	Driftsutgifter	430 000	
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben:		
	01	Driftsutgifter	75 000	
1731		Hæren:		
	01	Driftsutgifter	130 000	
1732		Sjøforsvaret:		
	01	Driftsutgifter	810 000	
1733		Luftforsvaret:		
	01	Driftsutgifter	1 500 000	
1734		Heimevernet:		
	01	Driftsutgifter	65 000	
1740		Forsvarets logistikkorganisasjon:		
	01	Driftsutgifter	1 320 000	
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg:		
	01	Driftsutgifter	100 000	
	44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansi- ert andel	80 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	17 000 000	
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansi- ert andel	165 000	
1761		Nye kampfly med baseløsning		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	24 400 000	
1790		Kystvakten:		
	01	Driftsutgifter	2 080 000	
1791		Redningshelikoptertjenesten:		
	01	Driftsutgifter	60 000	
1792		Norske styrker i utlandet:		

Tabell 5.1 fortsetter

			1 000 kroner	
Kap	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakt	Tilsagns- fullmakt
	01	Driftsutgifter	25 000	
1795		Kulturelle og allmennyttige formål		
	01	Driftsutgifter	2 000	
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging		10 000
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging		10 000
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi		
	50	Overføring til energifondet		400 000
1840		CO ₂ -håndtering		
	75	Tilskudd CO ₂ -håndtering internasjonalt		126 000
2421		Inovasjon Norge:		
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter		100 000
			50 159 000	7 122 000

Kilde: Finansdepartementet

2 Statlige garantier

For 2015 bes det om fullmakt til å gi nye garantier innenfor følgende totale garantirammer under disse ordningene:

Utenriksdepartementet

Import fra utviklingsland	50 mill. kroner
Kjøp av prevensjonsimplantater til bruk i utviklingsland	140 mill. USD

Nærings- og fiskeridepartementet

Innovasjon Norge	123 mill. kroner
GIEK	
– Alminnelig garantiordning	145 000 mill. kroner
– Eksport/investering i Utviklingsland	3 150 mill. kroner
– Byggelån innenfor skipsbyggings-industrien	5 000 mill. kroner
– Garantiordning for langsiktige kraftavtaler	20 000 mill. kroner

Finansdepartementet

Den nordiske investeringsbank	
– Grunnkapital til Den nordiske investeringsbank	1 244 mill. euro
– Prosjektinvesteringsslån	329 mill. euro
– Miljølån	57 mill. euro

Olje- og energidepartementet

Gassco AS	1 000 mill. kroner
-----------	--------------------

Kilde: Finansdepartementet

Det vises for øvrig til spesifisert oversikt over statens garantiansvar og utbetalinger i 2012 i St.meld. nr. 3 (2012-2013) Statsrekneskapen for 2012, vedlegg 4.

Økonomireglementet for staten med tilhørende utfyllende bestemmelser fastsetter normalvilkår for statlige garantier. Normalvilkårene er basert på tidligere generelle behandlinger i Stortinget av garantisaker, senest på grunnlag av

Dokument nr. 3:6 (1995-96), jf. Innst. S. nr. 218 (1995-96). Stortinget har imidlertid akseptert unntak fra normalvilkårene for flere av de eksisterende ordningene. Det forutsettes at de tidligere godtatte unntakene kan legges til grunn også for garantier som gis i 2015. Vilkårene for de enkelte garantiordningene omtales i departementenes fagproposisjoner.

Offentlige institusjoner kan bestille flere
eksemplarer fra:
Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
Internett: www.publikasjoner.dep.no
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Telefon: 22 24 20 00

Opplysninger om abonnement, løssalg og
pris får man hos:
Fagbokforlaget
Postboks 6050, Postterminalen
5892 Bergen
E-post: offpub@fagbokforlaget.no
Telefon: 55 38 66 00
Faks: 55 38 66 01
www.fagbokforlaget.no/offpub

Publikasjonen er også tilgjengelig på
www.regjeringen.no

Trykk: 07 Aurskog AS – 10/2014

